ISSN 1725-261x

Il-Ġurnal Uffiċjali ta' l-Unjoni Ewropea

Ħarġa Speċjali *
28 ta' Settembru 2004

Edizzjoni bil-Malti

Informazzjoni u Avviżi

Avviż Nru	Werrej	Paġna
	I *Tagħrif*	
	. . . . . .	
	II *Atti Preparatorji*	
	il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew	
	Fl-409 sessjoni plenarja tiegħu tat-2 u tat-3 ta' Ġunju 2004	
2004/C 241/01	Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-liġi li tgħodd għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali (Ruma II) — COM(2003) 427 finali - 2003/0168 (COD)	1
2004/C 241/02	Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Kunsill, il-Parlament Ewropew, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali u l-Kumitat tar-Reġjuni - Lejn Industrija Farmaċewtika Ewropea Aktar b'Saħħitha għall-Ġid tal-Pazjent - Sejħa għal Azzjoni — COM (2003) 383 final	7
2004/C 241/03	Proposta għal Deċiżjoni tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill biex jemendaw id-Deċiżjoni tal-Kunsill Nru. 1999/784/KE dwar il-parteċipazzjoni tal-Komunità fl-Osservatorju Awdjoviżiv Ewropew — COM(2003) 763 finali - 2003/0293 (COD)	15
2004/C 241/04	Proposta għal Deċiżjoni tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabilixxi linji gwida għal networks transewropej ta' l-enerġija u għat-tneħħija tad-Deċiżjonijiet Nru. 96/391/KE u Nru. 1229/2003/KE — COM(2003) 742 finali - 2003/0297 (COD)	17
2004/C 241/05	"Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-istabbiliment ta' regoli komuni għal ċerti mezzi tat-trasport għall-merkanzija bit-triq (Verżjoni kodifikata)" — COM(2004) 47 finali – 2004/0017 (COD)	19
2004/C 241/06	Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill li temenda d-Direttiva 94/62/KE dwar il-proċess ta' l-ippakkjar u skart ta' l-ippakkjar — COM(2004) 127 final - 2004/0045 COD	20
2004/C 241/07	Proposta għal Regolament tal-Kunsill (KE) Nru. 1268/1999 dwar għajnuna Komunitarja għal miżuri ta' qabel is-sħubija għall-agrikoltura u l-iżvilupp rurali fil-pajjiżi applikanti ta' l-Ewropa Ċentrali u tal-Lvant fil-perjodu ta' qabel is-sħubija — COM(2004) 163 final -2004/0054 CNS	21

* Din il-Ħarġa Speċjali bil-Malti hija ppubblikata bil-lingwi uffiċjali ta' l-istituzzjonijiet ta' l-Unjoni Ewropea fil-ĠU L 241.

MT

Prezz:
18 EUR

Avviż Nru	Werrej (ikompli)	Paġna
2004/C 241/08	Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill dwar prodotti ta' l-ikel intiżi għal użi nutrizzjonali partikolari (Verżjoni kodifikata) — COM(2004) 290 final - 2004/0090 (COD)	23
2004/C 241/09	Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Kunsill, il-Parlament Ewropew, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u l-Kumitat tar-Reġjuni li twaqqaf il-linji ta' gwida għat-tieni sessjoni ta' l-Inizjattiva tal-Komunità EQUAL dwar il-kooperazzjoni transnazzjonali biex jitmexxew 'il quddiem mezzi ġodda biex ikunu miġġielda l-għamliet kollha ta' diskriminazzjoni u inugwaljanzi b'rabta mas-suq tax-xogħol – Il-moviment ħieles ta' ideat tajbin (KOM(2003) 840 finali)	24
2004/C 241/10	Il-Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill li tistipula l-Fond Ewropew għar-Refuġjati għall-perjodu bejn l-2005-2010 — COM(2004) 102 final - 2004/0032 (CNS)	27
2004/C 241/11	Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar kondizzjonijiet għall-aċċess għan-networks ta' trasmissjoni tal-gass — COM(2003) 741 final - 2003/0302 (COD)	31
2004/C 241/12	Integrazzjoni Reġjonali u Żvilupp Sostenibbli	34
2004/C 241/13	Proposta għal Direttiva tal-Kunsill li timplimenta l-prinċipju ta' trattament indaqs bejn in-nisa u l-irġiel fl-aċċess għal, u l-provvista tal-prodotti u s-servizzi — COM (2003) 657 finali – 2003/0265(CNS)	41
2004/C 241/14	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar il- Komunikazzjoni tal-Kummissjoni fil-Kunsill u fil-Parlament Ewropew: "Nippromwovu t-Teknoloġiji għas-servizz ta' l-iżvilupp sostenibbli: pjan ta' azzjoni ta' l-Unjoni Ewropea favur l-ekoteknolġiji" (COM(2004) 38 final)	44
2004/C 241/15	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar Id-Djalogu Transatlantiku: kif se tittejjeb ir-Relazzjoni Transatlantika	49
2004/C 241/16	Opinion of the European Economic and Social Committee on the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 1999/62/EC on the charging of heavy goods vehicles for the use of certain infrastructures — COM(2003) 448 final - 2003/0175 (COD)	58
2004/C 241/17	Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-kondizzjonijiet minimi għall-implimentazzjoni tad-Direttiva 2002/15/KE u tar-Regolamenti tal-Kunsill (KEE) Nru. 3820/85 u 3821/85 dwar il-leġiżlazzjoni soċjali li tirrelata ma' l-attivitajiet tat-trasport fit-triq — COM(2003) 628 finali – 2003/0255 (COD)	65

MT

II

(Atti Preparatorji)

IL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW

FL-409 SESSJONI PLENARJA TIEGĦU TAT-2 U TAT-3 TA' ĠUNJU 2004

Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-liġi li tgħodd għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali (Ruma II)

COM(2003) 427 finali - 2003/0168 (COD)

(2004/C 241/01)

Fit-8 ta' Settembru 2003 il-Kunsill iddeċieda li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, taħt l-Artikoku 262 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, dwar il:

Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-liġi li tgħodd għall-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali (Ruma II)

It-Taqsima għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, li kienet responsabbli biex tipprepara x-xogħol tal-Kumitat dwar is-suġġett, addottat l-opinjoni tagħha fl-4 ta' Mejju 2004. Ir-rapporteur kien Is-Sur Frank von Fürstenwerth.

Fl-409 sessjoni plenarja tiegħu tat-2 u tat-3 ta' Ġunju 2004 (laqgħa tat-2 ta' Ġunju 2004) il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew addotta l-opinjoni li ġejja b' 168 voti favur u tmien astensjonijiet.

1. **Taqsira tal-konklużjonijiet**

1.1 Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew jilqa' b'approvazzjoni l-proposta tal-Kummissoni li tistabbilixxi regoli dwar il-kunflitt tal-liġijiet rigward obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali fil-forma ta' regolament Ewropew. Dan jagħlaq vojt li s'issa trażżan b'mod sinjifikanti l-iżvilupp ta' żona legali unika Ewropea.

1.2 Il-Kumitat joffri l-inkoraġġiment tiegħu lill-Kummissjoni u jħeġġiġha tkompli l-inizzjattiva tagħha mill-aktar fis possibbli, filwaqt li tqis it-tibdil u l-korrezzjonijiet suġġeriti li jinsabu fil-punt 9 taħt, sabiex ir-regolament ikun jista' jidħol fis-seħħ.

1.3 Il-Kumitat jilqa' b'approvazzjoni l-isforzi tal-Kummissjoni biex tirrimedja, permezz ta' armonizżazzjoni, il-frammentazzjoni fis-suġġett importanti tal-liġi internazzjonali privata dwar l-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali. Dan iġib benefiċċi inestimabbli f'termini ta' applikazzjoni aktar sempliċi tal-liġi. Minflok ma jkun hemm għalfejn jiġi stabbilit f'kull każ individwu liema sistema ta' liġijiet dwar il-kunflitt tal-liġijiet għandha tgħodd u li wieħed isir jaf dawn ir-regoli li, għall-inqas fid-dettalji, huma differenti minn Stat Membru għall-ieħor, l-utenti tal-liġi fil-futur ikunu jistgħu jużaw sett wieħed ta' regoli li, minħabba li ser ikunu f'regolament, huma direttament applikabbli, u b'hekk ikunu identiċi fl-Istati Membri kollha.

2. **Introduzzjoni: Memorandum ta' Spegazzjoni**

2.1 B'dan ir-regolament il-Kummissjoni qiegħda taħdem għall-ewwel darba biex toħloq sett wieħed ta' regoli dwar il-kunflitt tal-liġijiet rigward obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali fl-Unjoni Ewropea. Sa mill-1980 eżista sett wieħed ta' regoli dwar il-kunflitt tal-liġijiet rigward obbligazzjonijiet kuntrattwali, meta l-maġġoranza ta' l-istati ta' l-Ewropa tal-Punent iddeċidew li jikkonkludu l-Konvenzjoni dwar il-liġi applikabbli għall-obbligazzjonijiet kuntrattwali (il-Konvenzjoni ta' Ruma). Wara dan, aderew Stati oħrajn għall-Konvenzjoni. Intuża l-mezz ta' konvenzjoni multilaterali minħabba li, f'dak iż-żmien, it-Trattat tal-KEE ma kienx jipprovdi bażi legali għall-adozzjoni ta' strument legali xieraq mill-Komunità. Il-kunflitt tal-liġijiet dwar obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali għadu rregolat mir-regoli ta' l-Istati Membri li, għalkemm huma spiss ibbażati fuq ftehim komuni dwar is-suġġett, għandhom differenzi sinjifikanti, għall-inqas fid-dettalji tagħhom, u ġew iffurmati b' mod differenti mill-każistika nazzjonali u mill-interpretazzjoni akkademika. Dan jirriżulta f'ħafna diffikultajiet għall-utenti tal-liġi, inklużi problemi fil-ksib tar-regoli rilevanti, problemi ta' lingwa, u problemi biex wieħed isir familjari mal-kultura legali, u l-interpretazzjoni akkademika u mill-każistika barranin. Minħabba li dawn l-oqsma huma relatati ma' xulxin fil-qrib, il-liġi dwar l-obbligazzjonijiet tkopri dawk kuntrattwali kif ukoll dawk li mhumiex kuntrattwali, u d-disposizzjonijiet tal-Konvenzjoni ta' Ruma, filwaqt li huma titjib konsiderevoli, dejjem tqiesu bħala mhux kompleti. Il-Konvenzjoni dejjem kellha nuqqas ta' taqsima li tirrigwarda obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali. L-armonizżazzjoni tar-regoli dwar il-kunflitt tal-liġijiet dwar

l-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali twiegħed progress konsiderevoli vis-à-vis is-sitwazzjoni kurrenti fil-Komunità in vista taċ-ċertezza u l-prevedibbiltà akbar li ser iġġib lill-proċess li bih tiġi ddeterminata l-liġi sostantiva li tgħodd. Ovvjament ikun ta' benefiċċju akbar lill-utenti tal-liġi kieku l-istrumenti ta' Ruma I u Ruma II kellhom jiġu kkombinati fi strument legali wieħed. Iżda l-Kumitat jirrikonoxxi li l-proċeduri rigward iż-żewġ proġetti qiegħdin fi stadji totalment differenti u li għalhekk dan huwa prospett fil-bogħod. Minflok, il-prijorità għandha tkun li tiġi stabbilita sistema li taħdem għal obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali. Il-Kumitat jilmenta illi, minħabba r-riservazzjoni espressa mid-Danimarka a bażi tat-Titolu IV tat-Trattat tal-KE, l-istrument legali maħsub mhuwiex ser ikun direttament applikabbli f'dak l-Istat Membru (minkejja li jkun hemm għażla għal applikazzjoni volontarja), u l-armonizżazzjoni għalhekk tkun inqas minn ideali. Il-Kumitat huwa ferħan illi r-Renju Unit u l-Irlanda wrew li huma lesti li japplikaw l-istrument.

2.2 *L-isfond leġislattiv*

2.2.1 Ir-regolament għandu jiġi osservat fuq l-isfond ta' skala wiesgħa ta' attivitajiet leġislattivi tal-Kummissjoni, kemm jekk lesti, ippjanati jew għadhom qed jiġu ppreparati. Il-Kumitat kellu diversi opportunitajiet jikkummenta dwar il-proposti individwali tal-Kummissjoni.

2.2.2 L-ewwel għandha tinġibed l-attenzjoni lejn l-attivitajiet fil-kamp tal-liġi tal-proċedura ċivili, b' mod partikolari:

— l-adozzjoni tal-Konvenzjoni ta Brussel ta' l-1968 fil-forma ta' regolament ([1]);

— il-proposta għal Regolament tal-Kunsill li joħloq ordni ta' l-inforzar Ewropew għal talbiet mhux kontestati ([2]);

— ir-Regolament dwar in-notifika fl-Istati Membri ta' dokumentiġudizzjarjiuextra-ġudizzjarjif'materjiċivilijewkummerċ–jali ([3]);

— ir-Regolament tal-Kunsill dwar il-kooperazzjoni bejn il-qrati ta' l-Istati Membri fit-teħid ta' l-evidenza f' materji ċivili jew kummerċjali ([4]);

— ir-Rakkmandazzjoni tal-Kummissjoni dwar il-prinċipji applikabbli għall-korpijiet responsabbli għar-riżoluzzjoni barra mill-qrati tat-tilwimiet tal-konsumatur ([5]);

— id-Deċiżjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Network Ġudizzjarja Ewropea f'materji ċivili jew kummerċjali ([6]).

2.2.3 Għandha tinġibed ukoll l-attenzjoni lejn l-attivitajiet fil-kamp tal-liġi sostantiva ċivili, b'mod partikolari:

— il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-11.7.2001 dwar il-liġi Ewropea dwar il-kuntratti ([7]),

— id-Direttiva dwar il-Kreditu tal-Konsumatur ([8]),

— id-Direttiva tal-Kunsill dwar termini inġusti fil-kuntratti tal-konsumaturi ([9]).

2.2.4 L-inizjattiva hija relatata partikolarment qrib max-xogħol tal-Kummissjoni dwar il-kunflitt tal-liġijiet sostantivi, li kienet bdiet billi ppubblikat Green Paper dwar il-konverżjoni tal-Konvenzjoni ta' Ruma fi strument Komunitarju ([10]). Ir-Regolament ta' Ruma II huwa komplementari għal, u estensjoni naturali tar-Regolament ta' Ruma I propost fil-Green Paper.

2.2.5 Dawn l-attivitajiet kollha huma mmirati lejn l-għan li tiġi stabbilita żona Ewropea tal-ġustizzja, li toħloq qafas legali li jrendi l-użu tas-suq intern Ewropew aktar faċli għall-operaturi ekonomiċi kollha, li jżid iċ-ċertezza legali u l-faċilitazzjoni ta' l-applikazzjoni tal-liġi mill-qrati u l-aċċess taċ-ċittadini Ewropej għal-liġi.

3. **Bażi Legali**

3.1 L-iskop tar-regolament huwa l-unifikazzjoni tar-regoli dwar il-kunflitt tal-liġijiet rigward obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali. L-armonizżazzjoni tar-regoli tal-kunflitt taqa' taħt l-Artikolu 65(b) TKE. Dan ifisser li l-Kummissjoni għandha l-poter li tagixxi fejn dan huwa meħtieġ għall-ħidma minħajr problemi tas-suq intern. Fil-perspettiva tal-Kumitat, dan huwa l-każ, minħabba li l-armonizżazzjoni tgħin biex jiġi żgurat it-trattament ugwali ta' l-operaturi ekonomiċi fil-Komunità f' każijiet bejn il-fruntieri, tiżdied iċ-ċertezza legali, tiġi simplifikata l-applikazzjoni tal-liġi u b' hekk tiġi promossa r-rieda li

([1]) Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 44/2001 tat-22 ta' Diċembru 2000 dwar il-ġurisdizzjoni u l-għarfien u l-inforzar tas-sentenzi f' materji ċivili u kummerċjali, ĠU OJ L 12, 16.1.2001, p. 1.

([2]) Proposta għal Regolament tal-Kunsill li joħloq ordni ta' l-inforzar Ewropew għal talbiet mhux kontestati, COM(2002) 159 finali tat-18.4.2002.

([3]) Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1348/2000 tad-29 ta' Mejju 2000 dwar in-notifika fl-iStati Membri ta' dokumenti ġudizzjarji u extra-ġudizzjarji f' materji ċivili jew kummerċjali, ĠU L 160, 30.6.2000, p. 37.

([4]) Regolament tal-Kunsill (KE) Nru. 1206/2001 tat-28 ta' Mejju 2001 dwar il-kooperazzjoni bejn il-qrati ta' l-Istati Membri fit-teħid ta' l-evidenza f' materji ċivili jew kummerċjali, GU L 174, 27.6.2001, p. 1.

([5]) Rakkmandazzjoni tal-Kummissjoni tat-30 ta' Marzu 1998 dwar il-prinċipji applikabbli għall-korpijiet responsabbli għar-riżoluzzjoni barra mill-qrati tat-tilwimiet tal-konsumatur (98/257/KE), ĠU L 115, 17.4.1998, p. 31.

([6]) Deċiżjoni tal-Kunsill tat-28 ta' Mejju 2001 li tistabbilixxi Network Ġudizzjarja Ewropea f' materji ċivili jew kummerċjali (2001/470/KE), ĠU L 174, 27.6.2001, p. 25.

([7]) Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Kunsill u lill-Parlament Ewropew dwar il-liġi Ewropea dwar il-kuntratti (2001/C 255/01), ĠU C 255, 13.9.2001, p. 1.

([8]) ĠU C 61, 10.3.1990, p. 14.

([9]) ĠU L 95, 21.4.1993, p. 29.

([10]) Green Paper tal-Kummissjoni dwar il-konverżjoni tal-Konvenzjoni ta' Ruma ta' l-1980 dwar il-liġi li tapplika għall-obbligazzjonijiet Kuntrattwali fi strument Komunitarju l-modernizzazzjoni tagħha (COM(2002) 654 finali).

jinbeda kummerċ bejn il-fruntieri, kif ukoll jiġi promoss l-għarfien reċiproku ta' l-atti legali ta' l-Istati Membri, li jrendi aktar faċli għaċ-ċittadini ta' l-Istati Membri l-oħrajn li jivverifikaw li huma legalment korretti.

4. **Materja, skop, applikazzjoni tal-liġi ta' pajjiżi terzi (Artikoli 1, 2)**

4.1 Ir-regolament huwa maħsub li japplika għall-kunflitt tal-liġijiet f'materji ċivili u kummerċjali (Artikolu 1(1)). Sabiex jiġu evitati n-nuqqasijiet ta' ftehim, dan għandu jiġi ddikjarat speċifikament. Il-Kummissjoni tista' tuża t-terminoloġija tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 44/2001 (Artikolu 1), minħabba li din hija ddefinita b' mod ċar. L-esklużjoni ta' kwistjonijiet ta' taxxi u tad-dwana hija evidenti minnha nnifsha. Madankollu m' hemmx ħsara billi tissemma b' mod speċifiku hawnhekk.

4.2 Ir-regolament m' huwiex intiż li jistabbilixxi ż-żona kollha ta' l-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali. Il-Kummissjoni għalhekk tingħata parir tajjeb biex ma timmirax fil-għoli wisq u b'hekk tagħmel il-proġett impossibbli. L-esklużjoni ta' kwistjonijiet ta' familja, manteniment u suċċessjoni (Artikolu 1(2)) għalhekk għandha tintlaqa' b' approvazzjoni. In vista ta' l-implikazzjonijiet soċjali tagħhom, dawn il-kwistjonijiet jiġu indirizzati tradizzjonalment fir-regoli tal-kunflitt permezz ta' istrumenti separati.

4.3 L-esklużjoni ta' l-obbligazzjonijiet li jqumu taħt il-kambjali jew iċ-ċekkijiet, kif ukoll dawk li jqumu taħt ħsara nukleari (Artikolu 1(2)), hija soddisfatta mill-fatt li dawn il-materji huma amministrati b'mod xieraq fi ftehim separati [1], li l-iskop tagħhom jestendi 'l hinn mill-Komunità u li l-eżistenza kontinwata tagħhom m' għandhiex tiġi dubbitata.

4.4 L-esklużjoni ta' kwistjonijiet ta' liġi tal-kumpanniji fl-Artikolu 1(2)(f) ma tistax tiġi evitata, minħabba l-materji in kwistjoni tant huma marbutin fil-qrib ma' l-istatut tal-kumpannija li jeħtieġu regolamenti f'dan il-kuntest.

4.5 It-trusts huma fattizz speċifku tal-liġi Anglo-Amerikana. Huma vettura legali li tinsab fin-nofs bejn il-liġi tal-kumpanniji u l-liġi dwar il-fondazzjonijiet, u jixbhu funzjonalment lit-Treuhand Ġermaniża u mingħajr personalità legali. It-trusts huma magħrufin fis-sistemi legali ta' l-Istati Ewropej tal-kontinent. Minħabba dawn il-fattizzi speċjali u minħabba li huma daqshekk qrib għal-liġi dwar il-kumpanniji, kienu esklużi mill-iskop tal-Konvenzjoni ta' Ruma (Artikolu 1(2)(g)). Minħabba li r-regolament jeskludi l-liġi tal-kumpanniji, huwa loġikalment konsistenti li t-trusts għandhom ukoll jiġu esklużi (Artikolu 1(e)).

4.6 Ir-regolament jeħtieġ li tiġi applikata l-liġi speċifikata, kemm jekk hija liġi ta' Stat Membru jew inkella ta' pajjiż terz (Artikolu 2). Billi jagħmel dan qiegħed isegwi standard ġeneralment magħruf fil-kunflitt mill-liġijiet, li bħala prinċipju jipprojbixxi diskriminazzjoni kontra sistemi oħrajn ta' liġi fir-regoli dwar il-kunflitt. Il-Kumitat jilqa' dan bil-qalb. Jekk iċ-ċirkostanzi ta' każ jirrikjedu li tiġi applikata sistema ta' liġi speċifika, ma jagħmilx differenza jekk din hijiex ta' Stat Membru jew le.

5. **Regoli applikabbli għal obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jqumu minn tort jew delitt (Artikoli 3 - 8)**

5.1 L-Artikolu 3, li jirrigwarda obbligazzjonijiet naxxenti minn tort jew delitt, jidħol fil-qalba tal-kwistjoni. Teoritakament, numru ta' kriterji, normalment miġburin flimkien mingħajr distinzjoni taħt l-intestatura ġenerali lex loci delicti (commissi) jistgħu jiġu applikati hawn, i.e. il-liġi tal-post fejn isseħħ il-ġrajja, dik tal-post fejn iqumu l-konsegwenzi indiretti tal-ġrajja jew dik tal-post tar-residenza abitwali tal-parti aggravata. Dawn il-kriterji huma bbażati fuq it-tradizzjoni u argumenti qawwijin favurihom. Fil-fatt jintużaw kollha f'diversi sistemi kurrenti tar-regoli tal-kunflitt. Il-kompitu prioritarju tal-Kummissjoni huwa għalhekk li tintroduċi sett uniformi ta' regoli fl-Istati Membri kollha. Dan huwa l-kompitu ewlieni, u l-kwistjoni rigward liema soluzzjoni eżistenti għandha tiġi addottata hija sekondarja għalih. Rigward applikazzjoni prattika sussegwenti, għandu jiġi miftakar li fil-parti l-kbira tal-każijiet dawn il-kriterji kollha jew ħafna minnhom jikkoinċidu fil-prattika. Il-post tar-residenza abitwali tal-parti aggravata ġeneralment ikun l-istess bħall-post fejn tkun seħħet il-ġrajja, li mbagħad ikun l-istess bħall-post fejn ikun sar id-dannu. Għalhekk fil-prattika, tilwimiet dwar il-kriterju li għandu jiġi applikat forsi jkunu xi ftit teoretiċi. Il-Kummissjoni għażlet il-post tal-pajjiż fejn ikun sar id-dannu. Huwa forsi dubitabbli jekk dan huwiex konsistenti ma' żviluppi reċenti fil-konsolidazzjoni legali f'dan il-qasam [2], iżda l-għażla tal-Kummissjoni tista' tiġi ġġustifikata a bażi tal-fatt li tagħti priorità għall-ħarsien tal-parti aggravata, iżda mingħajr ma twarrab għal kollox l-interessi tal-parti li kkawżat id-danni. Dan per eżempju jkun il-każ kieku tapplika biss l-liġi tal-post tar-residenza abitwali tal-parti aggravata. Dipendenza esklussiva fuq il-liġi fejn seħħet il-ġrajja tiffavorixxi b' mod mhux xieraq lill-parti li kkawżat id-dannu [3], minħabba li t-talba tal-parti aggravata għall-ħarsien ma tiġix milqugħa. L-attentat tal-Kummissjoni li tibbilanċja l-interessi tal-partijiet varji jidher aċċettabbli f'kull rispett. Ir-restrizzjoni li l-Artikolu 3(2) jqiegħed fuq ir-regola ġenerali f' każijiet fejn iż-żewġ partijiet għandhom ir-residenza abitwali fl-istess pajjiż hija realistika u trażżan rikorsijiet inutili għal sistemi ta' liġi barranin. Il-paragrafu 3 huwa xieraq bħala korrettova ġenerali u jikkorrespondi funzjonalment għall-Artikolu 4(5) tal-Konvenzjoni ta' Ruma. Iżda fil-prattika, għandha tingħata attenzjoni biex jiġi żgurat illi din il-klawsola ta' eċċezzjoni f'każijiet individwali ma tintużax f'dawk l-Istati Membri li s'issa applikaw is-sistema ta' liġi tal-post fejn seħħet il-ġrajja biex jevitaw il-mod il-ġdid li l-Kummissjoni bi ħsiebha toqrob lejn il-kwistjoni.

(1) Il-Konvenzjoni ta' Geneva li tipprovdi liġi uniformi dwar kambjali u promissory notes tas-7 ta' Gunju 1930, il-Konvenzjoni ta' Geneva li tipprovdi liġi uniformi dwar iċ-ċekkijiet tad-19 ta' Marzu 1931, il-Konvenzjoni ta' Pariġi tad-29 ta' Lulju 1960 u numru ta' konvenzjonijiet komplementari.

(2) B' kuntrast, per eżempju, mal-liġi fis-seħħ fil-Ġermanja mill-1999 (Artikolu 40(1) tal-liġi ta' l-implimentazzjoni għall-Kodiċi tal-Liġi Ċivili - EGBGB), li sseħħ fil-post fejn ġrat il-ġrajja bħala l-kriterju deċiżiv.

(3) Min x' aktarx huwa familjari mal-liġi lokali ma jkollux għalfejn jinkwieta dwar sistemi oħrajn ta' liġi u jista' jibbenefika minn livell inqas ta' responsabbilità għal prattiki perikolużi

5.2 F' każijiet li jinvolvu responsabbilità dwar il-prodott (Artikolu 4), il-liġi li tgħodd hija dik tal-post fejn għandha r-residenza abitwali tagħha l-persuna li sofriet id-dannu. Dan il-mod kif wieħed jersaq lejn il-problema jista' jiġi osservat bħala proposta għal kompromess, b' mod partikolari fid-dawl tad-dibattiti xi kultant qawwijin li saru qabel is-seduta tas-6 ta' Jannar 2003. Xi kriterji oħrajn possibbli li ġew diskussi jidhru inqas xierqa: il-post fejn sar ix-xiri jista' jkun każwali, u f' xi ċirkostanzi jista' jkun ukoll impossibbli li jiġi stabbilit (xiri minn fuq l-Internet). Fil-każijiet ta' responsabbilità dwar il-prodott, il-post fejn isir id-dannu jista' wkoll ikun każwali (per eżempju jekk ix-xerrej isofri d-dannu meta jkun qiegħed jivvjaġġa). Fl-aħħar il-post fejn ġie ffabbrikat il-prodott jista' wkoll ma jkunx kriterju soddisfaċenti minħabba li, fuq l-isfond tal-globalizzazzjoni, dan jista' jkollu ftit rilevanza għall-kwistjoni. Il-kriterju li attwalment intgħażel, min-naħa l-oħra, jiffoka fuq il-ħarsien ta' l-interessi tal-parti aggravata. L-għażla ta' dan il-kriterju huwa aktar u aktar iġġustifikat minħabba li, fis-seduta tal-Kummissjoni ta' l-1 ta' Jannar 2003, ir-rappreżentanti ta' l-industrija, li hija l-aktar affettwata direttament mill-proposta, u s-settur ta' l-assigurazzjoni l-aktar joħorġu favur dik il-pożizzjoni bħala konċessjoni għar-rappreżentanti tal-konsumatur. Ir-restrizzjoni għar-regola ġenerali (tqegħid fis-suq mingħajr kunsens) tqis biżżejjed l-interessi leġittimi ta' l-industrija, kif ikkonċedew ir-rappreżentanti tagħha stess waqt is-seduta.

5.3 Id-disposizzonijiet tar-regolament dwar il-konkorrenza żleali (Artikolu 5) huma bażati fuq il-prinċipju tradizzjonalment applikat f'dan il-qasam, ċjoe' li l-liġi applikabbli għandha tkun dik tal-pajjiż fejn il-kompetizzjoni tiġi affettwata direttament u sostanzjalment. Din ir-regola timplika trattament indaqs ta' kompetituri domestiċi u barranin rigward ir-regoli li huma meħtieġa li josservaw. L-istess suġġett madankollu jiġi indirizzat b' mod differenti fl-Artikolu 4(1) ta' l-abbozz tad-Direttiva dwar prattiki żleali fin-negozju ([1]), b' riferenza għall-prinċipju ta' iStat Membru ta' l-istabbiliment. Minkejja li l-memorandi ta' spjegazzjoni għal dawn iż-żewġ strumenti legali ma jindirizzawx din id-differenza, id-differenza fl-applikazzjoni tal-prinċipji ġenerali tal-liġi Komunitarja u tas-suq intern tista' tiġi riżolta kif ġej: l-Artikolu 5 tar-regolament jirreferi għall-liġi Komunitarja esterna rigward pajjiżi li mhumiex Stati Membri (jew f' oqsma mhux koperti mid-direttiva), filwaqt li l-Artikolu 4(1) tad-direttiva jirrelata għal relazzjonijiet bejn Stati Membri fis-suq intern. Jekk din fil-fatt hija l-intenzjoni, il-Kummissjoni tagħmel tajjeb li tiċċaraha fil-memorandi ta' spjegazzjoni għaż-żewġ strumenti legali. Iżda, dann xorta jħalli sitwazzjoni li ma tistax tiġi aċċettata, fejn l-istess regoli japplikaw għal kompetituri ta' l-UE u dawk mhux ta' l-UE fi Stat Membru, filwaqt li jistgħu japplikaw regoli differenti jekk il-kompetituri huma minn Stati Membri ta' l-UE differenti (iżda dan kollu huwa l-kwistjoni tal-livell ta' l-armonizzazzjoni tal-liġi sostanzjali tal-kompetizzjoni li seħhet bid-direttiva).

Ir-restrizzjoni fuq id-disposizzjoni ġenerali ta' l-Artikolu 5(1) hija maħsuba li tikkonċerna każ li fil-prattika x'aktarx isseħħ rari ħafna, jiġifieri fejn att ta' konkorrenza żleali jaffettwa esklussivament l-interessi ta' konkorrent speċifiku. Dan jiġġustifika applikazzjoni tar-regoli ġenerali dwar it-tort u d-delitti, Il-Kumitat jissuġġerixxi illi tingħata konsiderazzjoni li jinbidel it-titoli ta' din id-disposizzjoni għal "Kompetizzjoni u prattiki żleali fil-kummerċ", sabiex ikun aktar ċar illi r-regolament huwa maħsub illi jkopri l-infrazzjonijiet kollha tal-kompetizzjoni b' mod komprensiv.

([1]) Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar prattiki inġusti min-negozjant għall-konsumatur fis-Suq Intern u d-Direttivi li jemendawha 84/450/KEE, 97/7/KE u 98/27/KE, COM(2003) 356, 18.6.2003.

5.4 Għall-ewwel jista' jidher sorprendenti li jinsabu regoli dwar il-vjolazzjonijiet tal-privatezza u d-drittijiet relatati mal-personalità (Artikolu 6) fi strument legali dwar il-kunflitt tal-liġijiet dwar obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali, minħabba li f' ħafna sistemi ta' liġi dawn il-kwistjonijiet jaqgħu fl-ambitu tal-liġi rigward il-persuna. Iżda reċentament, ħafna Stati Membri qiegħdin joqorbu lejn il-kwistjoni dejjem aktar b'mod differenti, fejn din il-kwistjoni qiegħda tiġi mdaħħla fl-ambitu tat-tort u tad-delitti. F'dan is-sens huwa raġonevoli li l-kwistjoni tissemma hawn. Minbarra dan, hemm konnessjoni ċara mal-kwistjonijiet li jirrigwardaw l-Artikoli 5 u 8. Ir-regola stabbilita fl-Artikolu 6(1) ħaqqha appoġġ. L-istess jgħodd għar-regola dwar id-dritt tar-risposta fl-Artikolu 6(2). Il-Kumitat huwa mħasseb jekk l-eċċezzjoni favur il-lex fori jistax f' xi ċirkostanzi jsir żejjed minħabba l-Artikolu 22.

5.5 Rigward il-vjolazzjoni ta' l-ambjent (Artikolu 7), ir-regola bażika hija konsistenti mar-riferenza għad-disposizzjonijiet dwar tort u delitt ta' l-Artikolu 3, minkejja li l-persuna li qiegħda ssofri d-dannu għandha l-għażla li tibbaża t-talba tagħha fuq il-liġi tal-pajjiż fejn seħħet il-ġrajja li tat lok għad-dannu (li tista' tkun aktar favorevoli għaliha). Huwa ċar illi billi tingħata eċċezzjoni għar-regola ġenerali li, moħbija bħala disposizzjoni tal-liġi dwar il-kunflitt, tippermetti lill-parti aggravata l-għażla tal-liġi applikabbli, il-Kummissjoni qiegħed tipprova tilħaq għanijiet li fil-fatt m' għandhomx x' jaqsmu mal-kunflitt tal-liġijiet iżda li huma aktar maħsuba li jħeġġu lil dawk li potenzjalment iniġġżu 'l-ambjent jieħdu bis-serjetà l-ħarsien ta' l-ambjent billi jiġu mhedda bl-applikazzjoni ta' sistema ta' liġi sostantiva aktar strinġenti. Dan huwa ċar ukoll fil-memorandum ta' spjegazzjoni għall-Artikolu 7.

5.6 Il-prinċipju applikabbli għall-ħarsien tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali (Artikolu 8), li l-liġi applikabbli għandha tkun dik tal-pajjiż li għalih tintalab il-protezzjoni, huwa ġeneralment aċċettat f' dan il-qasam. It-trattament indaqs konsegwenti ta' ċittadini ta' l-UE u barranin f' ġurisdizzjoni huwa milqugħ bl-approvazzjoni. Ikun diffiċli li wieħed jiġġustifika sitwazzjoni fejn il-proprjetà intellettwali ta' ċittadin barrani ngħatat ħarsien akbar jew inqas minn dik ta' ċittadin ta' l-UE. L-Artikolu 8(2) għalhekk jgħid biss dak li huwa ovvju.

6. Regoli li jgħoddu għal obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li joħorġu minn att li mhuwiex tort jew delitt

6.1 Minkejja li l-liġi dwar tort u delitti, li hija s-suġġett tal-Kapitolu II, Taqsima I tar-regolament, tifforma l-parti essenzjali ta' l-obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali, ir-regoli dwar arrikkiment inġust u azzjonijiet li saru mingħajr id-debita awtorizzazzjoni huma meħtieġa wkoll. Obbligazzjonijiet oħrajn mhux kuntrattwali, li huma differenti bħala numru u skop, huma magħrufa fl-iStati Membri, u jistgħu jiġu regolati minn klawsola ġenerali, kif tagħmel sew il-Kummissjoni fl-Artikolu 9(1).

6.2 Jekk obbligazzjoni mhux kuntrattwali hija bbażata fuq relazzjoni legali eżistenti bejn il-partijiet (li tinkludi l-kuntratti), huwa minnu illi tgħodd il-liġi li tirregola r-relazzjoni legali eżistenti (konnessjoni sekondarja). Il-Konvenzjoni ta' Ruma, li tistabbilixxi wkoll reegoli dwar l-applikazzjoni, għandha madankollu tiġi applikata għall-kuntratti speċifikament imsemmija f' dak ir-regolament. Madankollu l-Artikolu 9(1) huwa flessibbli biżżejjed biex jista' jiġi applikat flimkien mad-disposizzjonijiet tal-Konvenzjoni ta' Ruma mingħajr ma jqum ebda kunflitt. Id-disposizzjonijiet ta' l-Artikolu 9(2) jikkorrispondu għall-kliem ta' l-Artikolu 3(2) tar-regolament u għalhekk huma ġġustifikati għall-istess raġunijiet.

6.3 Id-disposizzjoni dwar l-arrikkiment inġust, li tapplika l-liġi tal-pajjiż fejn seħħ l-arrikkiment (Artikolu 9(3)), huwa konsistenti mal-prinċipji magħrufin fil-parti l-kbira ta' l-iStati Membri. Jekk iseħħ l-arrikkiment bażat fuq relazzjoni kuntrattwali (ineffettiva), il-loika ta' l-Artikolu 9 tiddetta li għandu jgħodd l-Artikolu 9(1) [1]. Dan għandu jiġi dikjarat b' mod aktar espliċitu fil-parti operattiva tat-test sabiex ma jkun hemm ebda dubbju fl-imħuħ ta' dawk li l-liġi jafuha inqas. Ir-regola stabbilita fl-Artikolu 38(1) u (3) tal-liġi ċivili Ġermaniża implimentattiva (EGBG), li ssegwi l-istess prinċipju, tista sservi bħala mudell. Skond tagħrif mogħti mir-rappreżentant, dan ikun il-każ biss jekk ma tista' tiġi stabbilita ebda konnessjoni sekondarja taħt l-Artikolu 9(1) jew (2). Il-Kumitat iħoss li dan għandu jiġi ddikjarat b'mod aktar ċar sabiex jiġu evitati nuqqasijiet ta' ftehim minn dawk li jużaw il-liġi.

6.4 Rigward azzjonijiet imwettqa mingħajr id-debita awtorità, ir-regolament japplika l-liġi tal-pajjiż fejn għandu r-residenza abitwali l-benefiċċarju (bl-eċċezzjoni tal-każijiet speċjali msemmija fit-tieni sentenza ta' l-Artikolu 9(4)). Din ir-regola tagħti vantaġġ lill-benefiċċarju rigward ir-regoli dwar il-kunflitt. Jekk tiġi applikata l-liġi tal-post tar-residenza abitwali tal-benefiċċarju, din tagħtih vantaġġ. Mod, apparentament mhux ikkunsidrat mill-Kummissjoni, li bih tista' tinkiseb in-newtralità fir-regoli dwar il-kunflitt huwa li jiġi ddikjarat li tgħodd il-liġi tal-post fejn isseħħ it-transazzjoni. Il-Kummissjoni hija mistqosija tikkunsidra jekk tkunx aktar xierqa soluzzjoni ta' dan it-tip. Dan speċjalment minħabba li, fit-tieni sentenza ta' l-Artikolu 9(4), il-Kummissjoni diġà addottat mod ieħor kif toqrob lejn il-kwistjoni. Skond l-informazzjoni mogtħija mir-rappreżentant tal-Kummissjoni, dan ikun il-każ biss jekk ma setgħet tiġi stabbilita ebda konnessjoni sekondarja taħt l-Artikolu 9(1) jew (2). Il-Kumitat iħoss li dan għandu jiġi ddikjarat b' mod aktar ċar sabiex jiġu evitati nuqqasijiet ta' ftehim minn dawk li jużaw il-liġi.

6.5 Il-klawsola ta' l-eċċezzjoni ta' l-Artikolu 9(5), li tinvoka l-liġi ta' pajjiż ieħor jekk din hija manifestament aktar konnessa ma' l-obbligazzjoni, hija konsistenti ma' l-Artikolu 3(3) tar-regolament u għalhekk hija ġġustifikata. Tqum il-mistoqsija jekk prinċipju superjuri jistax jiġi derivat minn dan, li jkun jgħodd għad-disposizzjonijiet tar-regolament, inklużi dawk stabbiliti fl-Artikoli 4 sa 8, li mhuwiex maħsub li jgħodd għalihom. Il-Kummissjoni għandha tqis dan u, jekk xieraq, tinkorpora regola korrispondenti fit-Taqsima 3. F'dan il-każ l-Artikolu 3(3) u l-Artikolu 9(5) għandhom jiġu mħassra.

6.6 Il-Kumitat iqis lill-Artikolu 9(6) żejjed, minħabba li l-istess effett huwa diġà miksub bir-regola speċjali li tinsab fl-Artikolu 8. Madankollu ma jkun hemm ebda ħsara li tinżamm id-dispożizzjoni.

7. Regoli komuni li jgħoddu għal obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali li jirriżultaw minn tort jew delitt u minn atti oħrajn minbarra tort jew delitt

7.1 It-titolu tat-Taqsima 3 tal-Kapitolu II hija kkomplikata mingħajr ħtieġa, u diffiċli biex tinftiehem. Il-Kumitat jirrakkmanda li jiġi segwit l-eżempju tal-Konvenzjoni ta' Ruma u li t-taqsima jkollha t-titolu "Disposizzjonijiet Komuni".

7.2 Billi jagħti lill-partijiet il-libertà li jagħżlu s-sistema ta' liġi wara li tkun qamet it-tilwima (Artikolu 10), ir-regolament jagħmel tajjeb billi jsegwi tendenza progressiva li tistà, per eżempju, tidher ukoll fl-Artikolu 42 ta' l-EGBG Ġermaniża jew fl-Artikolu 6 tal-liġi internazzjonali privata Olandiża. Il-Kumitat jilqa' dan bl-approvazzjoni. Ir-riservazzjoni dwar liġi li ma tgħoddx fl-Artikolu 10(2) u (3) hija prattika standard biex il-partijiet jiġu mrażżna milli jevitaw il-liġi hu għalhekk ma tistax tingħata eċċezzjoni, minkejja li tagħmilha aktar diffiċli biex il-liġi tiġi applikata.

7.3 Id-disposizzjonijiet dwar l-iskop tar-regolament li jinsabu fl-Artikoli 3-10 huma bbażati f'forma modifikata fuq l-Artikolu 10 tal-Konvenzjoni ta' Ruma. Id-dettall konsiderevoli jipprova l-isforzi tajbin tal-Kummissjoni biex tikseb livell għoli ta' ċertezza.

7.4 Qasam li huwa potenzjalment problematiku, madankollu, huwa d-disposizzjoni ta' l-Artikolu 11(d), minħabba li skond prinċipji ġeneralment aċċettati, il-liġi proċedurali tkun bla ħsara għal-lex fori. Il-Kummissjoni għandha tħalli dan il-prinċipju kif inhu. Kwalunkwe passi proċedurali biex jiġu infurzati u (b'mod preventiv) salvagwardjati it-talbiet materjali għandhom jittieħdu skond il-liġi tal-ġurisdizzjoni kompetenti. Il-kwistjoni dwar teżistix tali talba materjali għandha tiġi riżolta skond il-liġi indikata fl-Artikoli 3 sa 10. Il-kliem tal-memorandum ta' spjegazzjoni jissuġġerixxi illi din setgħet kienet l-intenzjoni tal-Kummissjoni. Fejn il-proċeduri tal-Qorti u t-talbiet materjali huma konnessi b' mod li ma jistgħux jiġu separati, eċċezzjoni mir-regola tal-lex fori tkun iġġustifikata u tiġi applikata l-lex causae.

7.5 L-Artikolu 12, li jirrigwarda s-suġġett diffiċli ta' regoli superjuri obbligatorji huwa bbażat, mutatis mutandis, fuq l-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni ta' Ruma u huwa għalhekk skond il-prattika standard fir-regoli dwar il-kunflitt. It-titolu, madankollu, li huwa differenti minn dak użat fil-Konvenzjoni ta' Rmuma, jirrefletti l-iżviluppi fit-teknoloġija mill-1980.

[1] Dan huwa kkonfermat, minkejja li fil-qasir ħafna, fil-memorandum ta' spjegazzjoni (p. 22).

7.6 L-Artikolu 13 jipprovdi li r-regoli dwar is-sigurtà u l-kondotta jgħoddu awtomatikament, li bħala prinċipju huwa ġġustifikat. Iżda l-Kumitat iqis li r-regoli applikati għandhom ikunu dawk fis-seħħ fil-post fejn aġixxiet il-persuna in vjolazzjoni, għaliex jista' jiġi mistenni li tosservahom. Id-disposizzjonijiet ta' l-Artikolu 7 tal-Konvenzjoni ta' Hague dwar il-liġi li tgħodd dwar l-inċidenti tat-traffiku jistgħ, kuntrarjament għall-asserzjonijiet tal-memorandum ta' spjegazzjoni (p. 25) jiġu interpretati f' dan il-mod, għaliex l-artikolu jirreferi għar-regoli fis-seħħ fil-post u fil-ħin ta' l-inċident. Ir-rappreżentant tal-Kummissjoni interpreta l-Artikolu 13 f' dan il-mod ukoll. Il-Kumitat iqis illi dan ma joħroġx ċar biżżejjed, għall-inqas f' xi verżjonijiet b' xi lingwi. Il-Kumitat għalhekk jagħmel sejħa lill-Kummissjoni sabiex tgħid mingħajr ewkivoku fl-Artikolu 13 tar-regolament illi r-regoli dwar is-sigurtà u l-kondotta li għandhom jgħoddu huma dawk fil-post fejn aġixxiet il-persuna in vjolazzjoni.

7.7 Ir-regola dwar l-azzjoni diretta kontra l-assikuratur tal-persuna li hija allegatament responsabbli hija xierqa u hija l-korollarju sustantiv tar-regola proċedurali stabbilita fl-Artikolu 11(2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 44/2001.

7.8 Ir-regola dwar is-subrogazzjoni (Artikolu 15) hija konsistenti ma' l-Artikolu 13 tal-Konvenzjoni ta' Ruma u ma toħloqx problemi. Il-Kummissjoni jkollha bżonn tiżgura illi dan jibqa' veru meta l-Konvenzjoni ta' Ruma terġa' tinħadem bħala regolament Ewropew (Regolament dwar Ruma I). L-istess jista' jingħad dwar l-Artikolu 17 (piż tal-prova), li huwa konsistenti ma' l-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni ta' Ruma. L-Artikolu 16 hija addattazzjoni li rnexxiet tad-disposizzjonijiet ta' l-Artikolu 9(4) tal-Konvenzjoni ta' Ruma li, fid-dawl tal-materja differenti, jista' jservi biss bħala punt ta' bidu.

8. **Disposizzjonijiet oħrajn / Disposizzjonijiet finali**

8.1 Il-kwistjonijiet fil-Kapitoli III u IV huma l-aktar regoli tekniċi konsistenti ma' l-istandards ġenerali fil-kunflitt tal-liġijiet; għalhekk ma joħolqu ebda problema u ma jeħtieġu ebda kumment fid-dettall. Dan jgħodd partikolarment għall-Artikolu 20 (Esklużjoni tar-rinviju (renvoi)), li huwa konsistenti ma' l-Artikolu 15 tal-Konvenzjoni ta' Ruma, l-Artikolu 21 (Stati b'aktar minn sistema legali waħda), li huwa konsistenti ma' l-Artikolu 19 tal-Konvenzjoni ta' Ruma, l-Artikolu 22 (Politika pubblika tal-forum), li huwa konsistenti ma' l-Artikolu 16 tal-Konvenzjoni ta' Ruma, u l-Artikolu 25 (Relazzjoni ma' konvenzjonijiet internazzjonali eżistenti), li huwa konsistenti ma' l-Artikolu 21 tal-Konvenzjoni ta' Ruma.

8.2 Għall-iskopijiet tar-regolament, l-Artikolu 18 jassimila ma' territorju ta' Stat xi żoni li normalment ma jaqgħux f'dak it-territorju. Dan għandu l-effett illi jingħalqu ċerti spazji vojta fil-liġi u jipprevjenu applikazzjonijiet każwali tas-sistemi tal-liġi. Il-Kumitat jilqa' dan bl-approvazzjoni.

8.3 Il-post ta' residenza abitwali ta' persuna għandu rwol ċenrali fil-liġi privata internazzjonali kurrenti, u konsegwentement fir-regolament, meta tiġi determinata l-liġi li tgħodd. Minkejja li d-determinazzjoni tal-post ta' residenza abitwali ta' persuna naturali normalment ma toħloqx problemi, jista' jkun hemm xi dubbji rigward persuni legali. Ir-regolament jiddisponi minn dawn id-dubbji b'mod xieraq billi jiddikjara l-post ewlieni tan-negozju bħala l-kriterju deċiżiv. Ma kienx ikun xieraq li din id-disposizzjoni timxi fuq il-mudell ta' l-Artikolu 60 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 44/2001, minħabba li dan ir-regolament normalment jieħu l-post tar-residenza permanenti minflok dak tar-residenza abitwali bħala l-kriterju, u wkoll minħabba li s-soluzzjoni bi tliet punti, addottata hemm, kienet tfisser inqas ċertezza.

8.4 L-Artikolu 24 ġie inkorporat fit-test mill-Kummissjoni biss b'riżultat tal-proposti li saru fis-seduta ta' Jannar 2003. Huwa bbażat fuq l-Artikolu 40(3) ta' l-EGBG Ġermaniża, li l-iskop tagħha huwa li trażżan, permezz ta' liġi sostantiva, it-talbiet li jsiru li huma ġeneralment meqjusa fil-Komunità bħala eċċessivi, li għalkemm jagħmlu żejda kwalunkwe tilwima jew diskussjoni rigward jekk tali talbiet humiex inkompatibbli mal-politika pubblika. Il-Kumitat jaqbel sewwa ma' l-intenzjoni tal-Kummissjoni. Iżda jiġu moqdija l-interessi ta' parti li titlob il-kumpens jekk (għal raġunijiet li għal kull skop ieħor huma perfettament skond il-liġi) kellu jiġi miċħud mill-kumpens għal dannu soffert biss minħabba li taħt sistema barranija ta' liġi, saret disposizzjoni dwar id-danni li tiġi aċċettata fl-iStati Membri iżda wkoll għal danni punitivi (eż., tripli) li ma jitqisux aċċettabbli. Il-Kumitat jibża' illi l-kliem ta' l-Artikolu 24 bħalissa m' għandhomx eżattament dan l-effett. Għalhekk huwa jipproponi li d-disposizzjoni terġa' tinkiteb kif ġej:

"L-applikazzjoni ta' disposizzjoni tal-liġi indikata minn dan ir-Regolament m' għandha tagħti lok għal ebda talbiet biss fejn dawn it-talbiet iservu b' mod ċar skopijiet minbarra dak tal-kumpens xieraq tal-parti aggravata."

8.5 L-Artikolu 25 tar-regolament fih proviso dwar konvenzjonijiet internazzjonali li l-iStati Membri huma partijiet tagħhom, u dawn jingħataw priorità rigward ir-regoli dwar il-kunflitt tal-liġijiet dwar obbligazzjonijiet mhux kuntrattwali. Din id-disposizzjoni tikkorrespondi b' mod wiesa' għall-Artikolu 21 tal-Konvenzjoni ta' Ruma iżda, kuntrarjament għall-Konvenzjoni ta' Ruma, ma jagħtix eżenzjoni għal irbit ta' trattati fil-futur li jiddevjaw mil-liġi tal-Komunità. Din id-differenza tiġi mill-intenzjoni li r-regolament għandu jorbot lill-awtoritajiet leġislattivi nazzjonali u mill-ħtieġa li titrażżan aktar frammentazzjoni tal-liġi fil-Komunità fil-futur. Il-Kumitat jilqa' dan il-proviso, minħabba li jippermetti lill-iStati Membri jkomplu jonoraw irbit tat-trattati eżistenti u li jkomplu jkunu partijiet għal konvenzjonijiet importanti, li f' xi każijiet jiġu applikati mad-dinja kollha. F' dan il-kuntest, il-Kumitat jikkwota bħala eżempju l-Konvenzjoni ta' Berne dwar il-ħarsien ta' xogħolijiet letterarji u artistiċi tad-9 ta' Settembru 1896, il-Ftehim dwar aspetti tad-Drittijiet tal-Proprjetà Intellettwali relatati mal-Kummerċ (TRIPS), il-Konvenzjoni Internazzjonali għall-unifikazzjoni ta' xo regoli tal-liġi dwar l-assistenza u s-salvataġġ fuq il-baħar tat-23 ta' Settembru 1910 u l-Konvenzjoni Internazzjonali dwar il-limitazzjoni tar-responsabbilità tal-proprjetarji tal-vapuri baħħara.

9. **Konklużjoni**

Il-Kumitat isejjaħ lill-Kummissjoni, biex tlesti x-xogħol fuq ir-regolament mill-aktar fis possibbli sabiex jista' jidħol fis-seħħ. Il-Kummissjoni għandha:

— tiċċara r-relazzjoni bejn l-Artikolu 5 tar-regolament u l-Artikolu 4(1) tad-direttiva dwar il-konkorrenza żleali u taddatta l-memorandum ta' spjegazzjoni f'dan is-sens;

— terġa tqis jekk l-għotja lill-parti aggravata ta' l-għażla tal-liġi li tgħodd fil-każijiet dwar vjolazzjoni ta' l-ambjent (Artikolu 7) hijiex verament xierqa;

— tiċċara r-relazzjoni bejn l-Artikolu 9(3) u (4), minn naħa waħda, u l-Artikolu 9(1) u (2), fuq in-naħa l-oħra, fit-test tar-regolament;

— tqis jekk, fl-Artikolu 9(4), ikunx aktar xieraq li jiġi ddikjarat illi s-sistema ta' liġi li għandha tgħodd hija tal-post fejn issir it-transazzjoni;

— tqis jekk l-Artikolu 9(5) għandux isir prinċipju ġenerali tar-regolament u jidħol fit-Taqsima 3;

— temenda t-titolu tat-Taqsima 3 biex jinqara "Disposizzjonijiet Komuni";

— tiċċara illi fl-Artikolu 13 ir-regoli tas-sigurtà u kondotta applikati għandhom ikunu dawk fis-seħħ fil-post fejn seħħet il-ġrajja;

— terġa' tikteb l-Artikolu 24 biex jinqara kif ġej:

"L-applikazzjoni ta' disposizzjoni tal-liġi indikata minn dan ir-Regolament m' għandha tagħti lok għal ebda talbiet biss fejn dawn it-talbiet iservu b'mod ċar skopijiet minbarra dak tal-kumpens xieraq tal-parti aggravat."

Brussel, 2 ta' Ġunju 2004.

Il-President

tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Kunsill, il-Parlament Ewropew, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali u l-Kumitat tar-Reġjuni - Lejn Industrija Farmaċewtika Ewropea Aktar b'Saħħitha għall-Ġid tal-Pazjent - Sejħa għal Azzjoni ([1])

COM (2003) 383 final

(2004/C 241/02)

Fis-16 ta' Ottubru 2003, il-Kummissjoni Ewropea ddeċidiet li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali, skond l-Artikolu 262 tat-Trattat li jwaqqaf il-Komunità Ewropea, dwar il- Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Kunsill, il-Parlament Ewropew, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali u l-Kumitat tar-Reġjuni - lejn Industrija Farmaċewtika Ewropea aktar b'saħħitha għall-Ġid tal-Pazjent - Sejħa għall-Azzjoni

It-Taqsima għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, li kienet responsabbli biex tħejji x-xogħol tal-Kumitat dwar dan is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fl-4 ta' Mejju 2004. Ir-rapporteur kienet is-Sinjura O'Neill.

Fis-sessjoni plenarja tiegħu numru 409 tat-2 u t-3 ta' Ġunju 2004 (il-laqgħa tat-2 ta' Ġunju) il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali adotta l-opinjoni li ġejja b'164 vot kontra wieħed u b'10 astensjonijiet.

1 **L-Isfond**

1.1 Kien ilu magħruf li l-industrija farmaċewtika Ewropea għandha sehem importanti ħafna kemm fil-qasam ta' l-industrija u f'dak tas-saħħa. Fi ħdan l-istituzzjonijiet Ewropej kien hemm aċċenn sostanzjali fuq l-iżvilupp tad-diversi komponenti li jagħmlu l-industrija u fuq il-vantaġġi li l-pazjenti jgawdu minn dan.

1.2 Għalhekk, il-Kunsill ta' Lisbona fis-sena 2000 kien waqqaf l-għan strateġiku ta' l-UE biex tinbena ekonomija bbażata fuq l-għerf li tkun l-aktar waħda kompetittiva u dinamika fid-dinja, li tkun tiflaħ għal tkabbir ekonomiku sostenibbli bil-ħolqien ta' aktar impjiegi li jkunu aħjar u għal koeżjoni soċjali akbar, li fiha l-industrija farmaċewtika tkun tista' tieħu sehem importanti.

1.3 Il-Kunsill tal-Ministri, fil-konklużjoni tiegħu dwar il-Prodotti Mediċinali u s-Saħħa Pubblika, f'Ġunju tas-sena 2000 saħaq fuq l-importanza li jkun hemm mediċini ġodda, b'valur terapewtiku sinifikanti miżjud, biex jintlaħqu l-għanijiet kemm tal-qasam industrijali kif ukoll dak tas-saħħa pubblika.

([1]) Id-dokumenti dwar l-Intrapriża Nru. 1/2001.

1.4 F'Novembru tas-sena 2000 kien ġie ppreżentat lill-Kummissjoni rapport bl-isem ta' "Kompetittività Globali fil-Prodotti Farmaċewtiċi: perspettiva Ewropea [1]" (ġeneralment magħruf bħala r-Rapport Pammolli). Dan ir-Rapport kien identifika numru ta' punti li ħtiġilhom ikunu indirizzati, u kkonkluda li l-Ewropa kienet għadha ferm lura mill-Istati Uniti milli tiġġenera, torganizza u żżomm proċessi ġodda li kienu jiswew ħafna u li fuq il-livell organizattiv kienu kumplessi.

1.5 L-isfond għal din il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni għandu jqis il-punti identifikati kemm fir-Rapport Pammolli u kemm f'dawk li ġew wara. Dan għaliex l-industrija farmaċewtika hija magħrufa li fl-Unjoni Ewropea għandha sehem kbir ħafna fil-qasam tas-saħħa, fil-qasam soċjali, kif ukoll f'dak ekonomiku.

1.6 Sadattant, sar progress importanti bit-twaqqif tal-proċeduri ta' l-awtorizzazzjoni tas-suq fil-Komunità u bil-ħolqien fl-1995 ta' l-Aġenzija għall-Valutazzjoni tal-Mediċini Ewropej (AVME).

1.7 F'Marzu 2000 grupp ta' konsulenza għall-Kummissjoni dwar is-saħħa pubblika kien stqarr li l-għan tas-saħħa pubblika tal-qasam farmaċewtiku huwa li jipproduċi mediċini li jkunu jintlaħqu mill-ewwel, effikaċi u b'sigurtà ta' livell għoli, inklużi dawk l-aktar reċenti u ġodda, għal dawk kollha li jkunu jeħtiġuhom, minkejja d-dħul u l-istat soċjali tagħhom [2].

1.8 Il-Kummissjoni tibqa' marbuta li ssaħħaħ suq wieħed fil-qasam farmaċewtiku billi tmexxi 'l quddiem ir-riċerka u l-iżvilupp [3]. Dan iseħħ billi l-UE issir ta' attrazzjoni akbar għall-investiment u billi jitwaqqfu sistemi li jipprovdu lill-pazjent aktar għażla f'kemm ikun jiflaħ għal u kemm ikunu disponibbli lilu dawn il-mediċini.

1.9 Barra minn hekk, il-Kummissjoni waqqfet grupp ġdid li jġib l-isem il-Grupp ta' Livell Għoli dwar l-Innovazzjoni u l-Provvista tal-Mediċini (il-Mediċini tal-G10) [4]. L-għan tiegħu kien li jħares b'mod ġdid lejn il-problemi li għaddej minnhom il-qasam farmaċewtiku, fejn għandhom x'jaqsmu il-kompetenzi nazzjonali u tal-komunità li jikkontrollawh, u biex dan jasal għal soluzzjonijiet kreattivi.

1.10 Il-Grupp G10 ppubblika r-rapport tiegħu bl-isem "Il-Grupp dwar l-Innovazzjoni u l-Provvista tal-Mediċini" f'Mejju tas-sena 2002. Il-metodu li dan addotta b'kunsens f'Rakkomandazzjoni 14 magħmula mill-Grupp jifforma l-bażi tas-"Sejħa għal Azzjoni" tal-Kummissjoni, li fuqha l-KESE kien mistieden jagħti l-opinjoni tiegħu (Appendiċi).

1.11 Il-pożizzjoni kienet imsaħħa aktar bir-Riżoluzzjoni tal-Kunsill fuq "L-Isfidi fil-Qasam Farmaċewtiku u fis-Saħħa Pubblika – Lenti fuq il-Pazjenti" [5].

2 L-Għan tal-komunikazzjoni

2.1 L-għan tal-komunikazzjoni huwa li din tistabbilixxi kif il-Kummissjoni tara r-rakkomandazzjonijiet tal-G10 jimxu 'l quddiem fil-kuntest preżenti. F'oqsma ta' kompetenza nazzjonali, il-Kummissjoni qed tistabbilixxi direzzjoni proposta li hija temmen li l-Istati Membri jistgħu jieħdu u li l-Kummissjoni tista' tagħmel biex tħaffef il-proċess, u l-aktar li jkollha sehem importanti biex tissorvelja t-tibdil u l-effettività.

2.2 F'dan il-kuntest, il-Kummissjoni qed tistabbilixxi fil-komunikazzjoni tagħha ħames temi wesgħin li jinkludu dawn il-punti fl-Ewropa kollha:

— il-benefiċċju għall-pazjenti;

— l-iżvilupp ta' industrija Ewropea kompetittiva;

— it-tisħiħ tal-bażi tax-xjenza ta' l-UE;

— il-mediċini f'Unjoni Ewropea akbar;

— l-Istati Membri jitgħallmu minn xulxin.

3 It-test - kummenti ġenerali

3.1 L-industrija farmaċewtika hija waħda li għandha relazzjonijiet kumplessi ma' sistemi ta' kura tas-saħħa, riċerka, pazjenti, u kumpanniji kompetituri. Hija wkoll tħaddem numru kbir ta' ħaddiema fl-Unjoni Ewropea. Din l-industrija jeħtieġ tkun innovattiva u li taħdem sew ma' sistemi differenti fl-Istati Uniti u l-Ġappun. L-enfasi ta' din il-Komunikazzjoni huwa li jitnissel metodu integrat biex jinbena vantaġġ għall-industrija u l-pazjenti, kif ukoll biex ikun stimulat l-iżvilupp kontinwu tagħha bħala kontributur ewlieni fl-Ewropa biex ikun hemm ekonomija dinamika, kompetittiva u waħda bbażata fuq l-għerf. Il-KESE jagħraf li dan huwa kompitu kbir.

3.2 Il-kompetittività ta' l-industrija hija materja ta' importanza kbira, u ħafna drabi jsiru paraguni mas-suċċess ta' l-industrija fl-Istati Uniti. Huwa importanti li wieħed jenfasizza li dan mhux minħabba xi dgħufija intrinsika min-naħa ta' l-industrija farmaċewtika, iżda r-riżultat tat-tifrik fis-swieq, li fuq livell nazzjonali jibqgħu differenti ħafna. Dan iwassal biex ikun hemm proċessi differenti fir-riċerka, fit-tiġdid u fil-klassifikazzjoni ta' mediċini fil-kategorija tal-preskrizzjoni u f'dik li mhumiex ta' preskrizzjoni. Dan jiġri minħabba d-dipendenza tal-proċess tat-teħid ta' deċizjonijiet tal-25 gvern nazzjonali u d-differenzi li jkun hemm bħala riżultat ta' dan fil-politika tagħhom dwar is-sigurtà soċjali u s-saħħa. Dan jaffettwa l-investiment fir-riċerka u l-iżvilupp, id-disponibbiltà tal-prodotti u, fl-aħħarnett, il-ġid għall-pazjenti b'mod konsistenti fl-Istati Membri kollha.

[1] Dan twaqqaf mill-Kumitat ta' Livell Għoli dwar is-Saħħa.
[2] Il-Konklużjonijiet tal-Kunsill tas-Suq Intern tat-18.5.1998.
[3] Il-Grupp ta' Livell Għoli tal-Kummissjoni Ewropea dwar l-Innovazzjoni u l-Provvista tal-Mediċini - Sejha għal Azzjoni. Il-Mediċini tal-G10 tas-7.5.2002.
[4] Riżoluzzjoni tal-Kunsill tal-1't-2.12.2003.
[5] Opinjoni tal-KESE fuq il-proposta ta' Regolament , ĠU C 61/1 ta' l-14.3.2003.

3.3 Huwa importanti ħafna li s-sehem ta' l-industrija jitqies f'rabta mas-sistemi stabbiliti ta' kura tas-saħħa fl-Istati Membri, kif u safejn dawn huma ffinanzjati, u kif ikun żgurat li l-pazjenti f'kull wieħed mill-Istati Membri ikollhom aċċess għal kull mediċina awtorizzata fl-UE. Waqt li dan huwa għan ewlieni għall-Kummissjoni, il-KESE jagħraf id-differenza li teżisti biex ikunu żgurati d-disponibbiltà ta' mediċini u l-ħila fl-Istati Membri biex din l-aspirazzjoni tkun iffinanzjata. Il-KESE iqis l-aktar l-effetti li jistgħu jiġru fuq l-Istati li għadhom kif issieħbu.

3.4 Il-KESE jagħraf l-importanza dejjem tikber li l-pazjenti jkunu involuti fit-teħid ta' deċiżjonijiet u fl-iżvilupp ta' ħidmiet bi sħab bejn gruppi pubbliċi, privati u ta' pazjenti għall-ġid ta' bejniethom. Waqt li l-KESE jilqa' l-metodu inklussiv propost mill-Kummissjoni, dan kien diżappuntat li l-grupp tal-G10 fuq il-mediċini ma kellux bażi rappreżentattiva usa'.

3.5 Il-KESE jagħraf li kien hemm tnaqqis fil-kompetittività ta' l-industrija farmaċewtika Ewropea. Madankollu, waqt li ġew identifikati xi dgħjufijiet fil-mudell Ewropew għall-industrija, huwa importanti li wieħed jiffoka fuq il-ħiliet disponibbli, fuq l-istrutturi stabbiliti u fuq il-kisbiet fl-Ewropa, aktar milli wieħed jassumi, meta jitqiesu l-interessi kollha, li l-mudell ta' l-Istati Uniti huwa neċessarjament l-aħjar wieħed jew inkella l-unika triq 'il quddiem. L-għan ewlieni fil-mudell ta' l-UE huwa li tinkiseb l-effiċjenza fis-sistemi tal-kura tas-saħħa, liema effiċ–jenza tkun tilħaq il-bżonnijiet tal-pazjenti, kemm jekk ikunu mediċi, ekonomiċi jew soċjali, waqt li jitmexxew 'il quddiem il-ħidmiet ekonomiċi ta' l-industrija farmaċewtika.

3.6 Il-bażi tal-Komunikazzjoni mill-Kummmissjoni hija wiesa' ħafna, u l-KESE jerġa' jiġbed l-attenzjoni dwar dak li kien sahaq dwaru qabel, li l-miżuri meħtieġa biex ikun hemm progress f'dawn l-oqsma s'issa kienu bil-mod ħafna, u huwa mħasseb dwar kif il-Kummissjoni se tkun tista' tikseb progress aktar mgħaġġel fid-dawl ta' din il-komunikazzjoni ([1]).

3.7 Il-Kummissjoni tisħaq fuq l-importanza li jkunu ssorveljati u vvalutati l-kisbiet skond indikaturi definiti tar-rendiment. Il-KESE jtenni dawn il-ħsibijiet dwar in-nuqqas ta' tagħrif statistiku konsistenti u n-nuqqas ta' xhieda li fuqha għandhom ikunu ġġudikati l-progress u l-iżvilupp propost. Huma meħtieġa proċessi aħjar li bihom jiġi stabbilit liema tagħrif għandu jingabar, u l-KESE jixtieq jara titwaqqaf sistema li tkun aktar proattiva u trasparenti.

3.8 Huwa magħruf li l-qasam farmaċewtiku jipprovdi xogħol ta' kwalità għolja li jmur lil hinn mill-impjegati immedjati ta' din l-industrija. Dan għaliex huwa jinvolvi fih oqsma oħra ta' riċerka, kumpanniji alleati, universitajiet u l-qasam tas-saħħa. Madankollu, jidher li mingħajr metodu aktar koerenti mar-riċerka u l-innovazzjoni fl-Ewropa, flimkien ma' investiment tajjeb, dan il-qasam fl-Ewropa jista' jasal biex jitlef ħafna impjegati mħarrġa.

3.9 Waqt li l-KESE huwa konxju mid-diffikultajiet biex jinkiseb suq wieħed fl-Istati Membri t'issa u f'dawk tal-ġejjieni, huwa jixtieq jara fis-seħħ strateġiji ċari biex jinkiseb dan l-għan fl-industrija farmaċewtika. Dan minħabba d-differenza li hemm bejn il-kompetenzi Ewropej u dawk nazzjonali fuq it-tpoġġija fis-suq ta' prodotti mediċinali, u l-aktar minħabba s-sistemi differenti ta' kura tas-saħħa u ffinanzjar li hemm f'kull Stat Membru. Il-KESE jenfasizza għal darb'oħra l-importanza kbira li huwa jagħti għall-fatt li l-ħarsien tas-saħħa tal-bniedem għandu jieħu l-ewwel post fuq l-oqsma l-oħra kollha tar-regolament, kif iddikjara f'opinjonijiet oħra li saru qabel, u minħabba l-għan tas-saħħa pubblika tal-qasam farmaċewtiku biex dan jipproduċi mediċini tajbin u ta' kwalità għolja, inklużi dawk ġodda li jkunu disponibbli għal dawk kollha li jkunu jeħtiġuhom, minkejja d-dħul u l-istat soċjali tagħhom ([2]).

4 L-Azzjoni proposta mill-Kummissjoni

4.1 *Il-Benefiċċju għall-pazjenti*

4.1.1 Ir-responsabbiltà għall-kura tas-saħħa qed tinqasam dejjem iżjed mal-pazjenti li jieħdu interess aktar attiv fis-saħħa tagħhom u f'għażliet ta' kura. L-importanza li l-pazjenti jieħdu sehem attiv kienet magħrufa mill-Kummissjoni, u l-KESE jilqa' l-enfasi f'li jinħolqu u jkunu appoġġjati metodi li jiżguraw l-involviment tal-pazjent fuq il-livelli kollha.

4.1.2 Il-Forum tal-Pazjenti Ewropej li twaqqaf dan l-aħħar se jipprovdi mekkaniżmu utli li bih ikunu jistgħu jiġu analizzati l-ideat tal-pazjent li bihom ikun jista' jissaħħaħ il-Forum tas-Saħħa ta' l-UE li twaqqaf fl-2001 biex iressaq flimkien skala ta' partijiet interessati fil-qasam tas-saħħa fl-Ewropa, li għandhom jinkludu organizzazzjonijiet soċjali b'interessi marbuta mas-saħħa. Dawn l-inizjattivi jagħrfu s-sehem rispettiv ta' l-organizzazzjonijiet ta' l-Istat u dawk non-governattivi fis-saħħa pubblika li jeħtieġ ikunu appoġġjati.

4.1.3 F'dan il-kuntest, huwa importanti ħafna li pazjenti individwali jew fi gruppi li jkunu involuti f'dawn il-proċessi ta' teħid ta' deċiżjoni għandhom ikunu mgħarrfa sew fuq il-proċessi involuti u safejn l-influwenza jeħtieġ tkun imħaddma. Huwa meħtieġ li jkun hemm fiduċja reċiproka bejn dawk li jkollhom ħiliet professjonali u tekniċi u dawk li r-rwol tagħhom huwa li jiżguraw li l-pubbliku jkun qed jirċievi tagħrif fuq il-mediċini li jkun eżatt u jiftiehem.

([1]) Opinjoni tal-KESE fuq il-proposta għal Deċiżjoni ĠU C 116/18 ta' l-20.4.2001.

([2]) Ibid.

4.1.4 Il-KESE iqis bħala importanti ħafna li l-kwalità u d-disponibbiltà tat-tagħrif għall-pazjenti u l-pubbliku jkunu msaħħa l-aktar fejn għandhom x'jaqsmu l-oġġettività u d-disponibbiltà tagħhom. Dan ingħata għarfien mill-Kunsill tal-Ministri fil-konklużjoni fuq il-Prodotti Mediċinali u s-Saħħa Pubblika ta' Ġunju 2000. Għal dan il-għan, il-KESE jappoġġja b'mod sħiħ il-proposta għall-iżvilupp ta' livelli ta' rendiment li għandhom jintlaħqu biex ikunu stabbiliti "kriterji ta' kwalità għal siti ta' l-internet li għandhom x'jaqsmu mas-saħħa", u li dan għandu jkun jgħodd għal għamliet oħra ta' provvista ta' tagħrif. Huwa meħtieġ li t-tagħrif jintuża biex jgħarraf lin-nies u, fejn ikun xieraq, jinkuraġġihom ifittxu parir mingħand nies imħarrġa fil-kura tas-saħħa, minħabba li t-twarrib ta' konsum żejjed jew mhux addattat ta' mediċini għandu jkun ta' prijorità.

4.1.5 Il-proposta li titwaqqaf sħubija kollaborattiva bejn il-pubbliku u l-privat li tkun tinvolvi skala ta' kontributuri biex jgħarrfu, jagħtu parir u jissorveljaw il-provvediment ta' tagħrif hija milqugħa, u l-KESE jinkuraġġixxi li l-kumpanniji farmaċewtiċi, ir-rappreżentanti tal-pazjenti, organizzazzjonijiet akkademiċi, soċjali, ta' solidarjetà u ta' persuni b'diżabiltà, kif ukoll professjonisti xjentifiċi u tas-saħħa jersqu aktar lejn xulxin biex flimkien iwasslu biex ikun hemm tagħrif imtejjeb għall-pazjent u edukazzjoni aħjar dwar is-saħħa. Din il-ħidma konġunta tista' twassal biex jingħata tagħrif importanti lill-gvernijiet, lill-Parlament ta' l-UE, lill-Kummissjoni u lill-Kunsill tal-Ministri fuq skala ta' punti li għandhom x'jaqsmu ma' l-industrija u l-kura tas-saħħa tal-bniedem.

4.1.6 L-użu tat-tixrid tat-tagħrif biex tissaħħaħ is-saħħa pubblika fl-Istati Membri għandu jkun wieħed mill-elementi importanti biex ikun hemm armonija akbar, jitmexxa 'l quddiem il-ġbir li jkun validu, u biex l-analiżi jsiru b'mod aktar effettiv.

4.1.7 Il-KESE japprova bis-sħiħ il-proposta li l-projbizzjoni li jkunu reklamati lill-pubbliku mediċini ta' preskrizzjoni tibqa' fis-seħħ. Il-punt li jkunu reklamati mediċini ta' mingħajr preskrizzjoni għandu jiġi ttrattat b'attenzjoni kbira biex ikun żgurat l-użu xieraq tal-mediċini.

4.1.8 Il-KESE japprova l-opinjoni li medikazzjoni responsabbli fuq il-persuna nfisha tinkiseb l-aktar meta l-utent possibbli igawdi minn parir li jingħatalu minn persuna professjonali li tkun imħarrġa fis-saħħa. L-użu ħażin ta' mediċini mingħajr il-parir ta' persuna mħarrġa jista' jwassal għal dewmien biex jibda l-fejqan u, f'ċerti każijiet, għal effetti ħżiena meta jiġu preskritti ċerti mediċini.

4.2 *L-effiċjenza relattiva*

4.2.1 Il-KESE jappoġġja bis-sħiħ id-definizzjoni ta' "effiċjenza relattiva" kif adottata mill-Kummissjoni fejn għandhom x'jaqsmu t-teknoloġiji tal-kura tas-saħħa, bħalma huma l-mediċini. Din tinkludi "il-valur terapewtiku miżjud (VTM) li jifforma parti mill-effiċjenza klinika meta mqabbel ma' trattamenti oħra u kemm tkun effettiva n-nefqa per se". Madankollu, huwa magħruf li jista' jkun hemm xi diffikultajiet fl-Istati Membri li jaddottaw dawn il-metodi; għalhekk, huwa importanti li jkun hemm żmien biżżejjed biex din l-effiċjenza tkun tista' tintlaħaq.

4.2.2 Il-KESE jagħraf l-importanza li tkun żgurata d-disponibbiltà dejjem tiżdied ta' mediċini effettivi (mhux biss f'termini ta' nefqa), ġodda u bla ħsara għal numru ikbar ta' nies. L-applikazzjoni tal-kriterji ta' l-effiċjenza relattiva fl-Istati Membri għandha jkollha impatt dirett fuq il-prezzijiet u l-ħlasijiet lura li huma r-responsabbiltà ta' kull Stat Membru. Il-KESE jixtieq jiġbed l-attenzjoni dwar l-impatt fuq il-budgets tal-kura soċjali li, waqt li jvarjaw minn Stat Membru għall-ieħor, ma jħallux il-preskrizzjoni ta' l-aktar mediċina effiċjenti minħabba restrizzjonijiet fil-budget.

4.2.3 Ikun aħjar li jitmexxa 'l quddiem il-bdil ta' esperjenza fil-valutazzjoni ta' kemm tkun effettiva n-nefqa, biex b'hekk titjieb it-teknika tal-valutazzjoni li tintuża fl-Istati Membri differenti.

4.3 *Il-Viġilanza farmaċewtika*

4.3.1 Il-KESE jaqbel li sistema b'saħħitha ta' viġilanza farmaċewtika hija importanti u jemmen ukoll li s-sistemi li hemm bħalissa għandhom jissaħħu. Il-professjonisti kollha tas-saħħa li huma involuti fil-proċessi ta' preskrizzjoni jew tqassim, kif ukoll il-pazjenti, għandhom jieħdu sehem f'sistema effettiva ta' sorveljanza ta' wara t-tpoġġija fis-suq li tkun tgħodd għall-mediċini ġodda. Din is-sistema ta' rappurtar spontanju għandha tkun stretta l-aktar mal-mediċini ġodda li jitpoġġew fis-suq. Barra minn hekk, jekk jasal li jkun hemm għoti aktar mgħaġġel ta' liċenzji, ikun meħtieġ li dan ikun megħjun minn viġilanza farmaċewtika xierqa billi jintużaw studji ta' osservazzjoni biex jinstabu malajr kemm jista' jkun xhieda dwar is-sigurtà mistennija tal-mediċini in kwistjoni jew kull tossiċità mhux mistennija.

4.3.2 Waqt li provi kliniċi kkontrollati b'mod irregolari huma l-mod aċċettat kif jintwera kemm ikunu effettivi l-mediċini, dawn is-soltu jkunu ta' qies mhux suffiċjenti jew inkella jsiru fuq pazjenti li ma jkunux rappreżentattivi ta' l-utenti possibbli kollha tal-mediċina in kwistjoni. Dawn il-provi, għalhekk, ma jistgħux joffru xhieda tar-riskji li jistgħu jiġru, speċjalment f'kategoriji vulnerabbli ta' pazjenti. Għalhekk, l-istudji ta' osservazzjoni jżidu għamla differenti ta' tagħrif għall-provi kkontrollati, u dawn żgur jikkomplementawhom. L-istudji ta' osservazzjoni rarament biss jagħtu tagħrif fuq l-effetti mixtieqa, għalkemm dawn ġieli jagħtu dettalji dwar meta effett (tajjeb) mistenni ma jkunx seħħ.

4.4 *L-Iżvilupp ta' industrija Ewropea kompetittiva*

4.4.1 Il-KESE jagħraf il-pożizzjoni ta' l-industrija farmaċewtika fis-sehem tagħha għall-bilanċ kummerċjali Ewropew fit-teknoloġija ta' livell għoli u biex jintlaħqu l-għanijiet soċjali u dawk tas-saħħa pubblika. Dan huwa sors ewlieni ta' impjiegi b'taħriġ għoli. Huwa, għalhekk, importanti ħafna li l-qafas leġislattiv u dak regolatorju jaħdmu tajjeb biex jinkuraġġixxu u jgħinu lill-industrija, u li l-Istati Membri ta' l-UE jaġixxu fuq livell nazzjonali biex ikun żgurat li mediċini ġodda b'valur terapewtiku miżjud ikunu disponibbli għall-pazjenti kollha kemm jista' jkun malajr. Huwa importanti li r-riċerka titmexxa 'l quddiem waqt li tkun appoġġjata biex b'hekk jissaħħaħ l-iżvilupp ta' trattamenti ġodda.

4.4.2 Waqt li l-KESE japprova l-azzjonijiet ewlenin proposti mill-Kummissjoni, huwa jemmen li:

— huwa importanti li jitnaqqas it-tul ta' żmien li entità kimika ġdida taħli fil-fażi ta' l-iżvilupp qabel ma tingħata l-liċenzja. Il-ħila biex jittejbu effetti ħżiena wara li jkun beda l-użu kliniku wkoll jeħtieġ ikun aktar mgħaġġel;

— ir-regolamenti aktar stretti tal-ħarsien tat-tagħrif qed jagħmluha aktar diffiċli biex isiru l-istudji ta' osservazzjoni meħtieġa biex tkun stabbilita s-sigurtà tal-mediċini fl-użu tagħhom ta' kuljum. L-istudji ta' osservazzjoni huma l-uniku mod prattiku biex ikunu identifikati punti kuntrarji (ta' sigurtà) mhux tas-soltu. Dawn jiddependu fuq rabta bejn settijiet ta' tagħrif pre-eżistenti li ma jkollhom x'jaqsmu xejn ma' xulxin (eż. tagħrif fuq il-preskrizzjoni, tagħrif demografiku u tagħrif dwar ir-riżultati bħalma huma l-kura fl-isptar u/jew tagħrif miċ-ċertifikat tal-mewt). L-identifikaturi personali s-soltu huma l-uniku metodu biex dawn is-settijiet ta' tagħrif jintrabtu flimkien. Il-leġislazzjoni reċenti titlob li l-ewwel tinkiseb l-approvazzjoni tal-pazjenti għal dan l-użu ta' tagħrif personali, anki fejn l-anonimità tibqa' wara li tkun seħħet ir-rabta. Jekk ikun hemm numru sostanzjali ta' pazjenti li jiċħdu din l-approvazzjoni jew inkella sempliċement jinjoraw it-talba, is-sett tat-tagħrif li wieħed għalhekk jikseb ikollu preġudizzji mhux magħrufa. B'hekk dan ikun ta' valur inqas, minħabba li ma jkunx aktar rappreżentattiv tal-popolazzjoni ta' pazjenti ([1]);

— il-KESE jiġbed l-attenzjoni fuq l-opinjoni li ddikjara qabel fuq dan il-punt "li għandu jkun hemm metodu sistematiku, li jkun jista' jiġi implimentat b'mod sħiħ mingħajr tagħrif personali, billi jintuża biss tagħrif anonimu miġbur" ([2]).

4.4.3 Il-KESE jappoġġja r-Reviżjoni Farmaċewtika biex jitjieb it-tħaddim ta' l-Għarfien Ċentralizzat u Reċiproku biex jitħaffef il-proċess ta' valutazzjoni u biex jiqsar iż-żmien meta tkun se tittieħed l-aħħar deċiżjoni. Il-fatt li l-Kummissjoni u l-AEVM naqqsu t-tul tal-proċeduri interni tagħhom diġà hija xi ħaġa tajba, iżda huwa meħtieġ aktar titjib biex terapiji ġodda jingħataw lill-pazjenti Ewropej fi żmien tajjeb, biex b'hekk il-pazjenti li jkunu qed jirċievu kura tas-saħħa fl-Ewropa ma jkunux żvantaġġati minn dawk li jkunu qed jirċievu xi kura fl-Istati Uniti.

4.4.4 L-appoġġ għall-iżvilupp ta' mediċini ġodda bis-Sixth Framework Programme għar-Riċerka (FP6), bil-prijorità tematika tiegħu ta' riċerka tkun "Ix-Xjenzi tal-Ħajja, il-Ġenomika u l-Bioteknoloġija għas-Saħħa", għandu jitqies bħala l-ewwel pass.

4.4.5 Jekk ikunu evitati proċeduri li ma jkunux meħtieġa, wieħed jista' jgawdi aktar vantaġġi minħabba li jkun hemm tnaqqis fiż-żmien bejn l-għoti ta' liċenzja tal-bidu ta' mediċina u s-sottomissjoni ta' talba biex din tiġi awtorizzata tidħol fis-suq.

4.4.6 Waqt li l-proposta biex il-protezzjoni tat-tagħrif tiġi armonizzata għal għaxar snin hija waħda li l-KESE jappoġġja bis-sħiħ, fejn qed jingħata tagħrif addizzjonali għal sotto-gruppi speċjali bħat-tfal, jinħass ukoll li l-possibbiltà li l-esklussività tat-tagħrif tittawwal għal sena oħra jista' jkun is-suġġett ta' aktar diskussjoni.

4.5 *Iż-żmien tar-rimborż u l-ftehim fuq l-istipular tal-prezzijiet*

4.5.1 Il-KESE jaqbel li għandha tingħata attenzjoni fuq "li jkun żgurat l-aktar trattament effettiv għall-pazjent b'sistema effettiva ta' kura tas-saħħa", l-aktar fid-dawl ta' l-ispejjeż dejjem jiżdiedu marbuta mal-kura. Għandu jingħad li l-prodotti farmaċewtiċi jlaħħqu, bħala medja, għal 15 % tal-budget tas-saħħa ([3]). L-Istati Membri ta' l-UE huma marbuta li jiżguraw li d-deċiżjonijiet fuq l-istipular tal-prezzijiet u r-rimborż għandhom jittieħdu b'mod trasparenti u non-diskriminatorju f'qafas preċiż ([4]).

4.5.2 Għandu jkun innutat li l-Istati Membri għandhom ħiliet ċari biex jieħdu miżuri nazzjonali biex jikkontrollaw in-nefqa fil-kura tas-saħħa. Dan iwassal biex ikun hemm prezzijiet li jvarjaw ħafna bejn l-Istati li żgur li se jintlaqtu sew bit-tkabbir. Madankollu, il-KESE jixtieq jenfasizza li tkun xi tkun is-sistema ta' l-istipular tal-prezzijiet din m'għandhiex toħloq ostaklu milli mediċini ġodda u tajbin jitpoġġew fis-suq. Il-Kumitat jappella lill-Kummissjoni biex din tieħu azzjoni biex tkun żgurata l-applikazzjoni sħiħa tad-Direttiva tat-"Trasparenza" (Direttiva 89/105/KEE).

4.5.3 Dawn id-differenzi kbar fil-prezzijiet stipulari mill-amministrazzjonijiet jistgħu jkunu ta' detriment għal suq intern milli dan jimxi 'il quddiem. Għalhekk, il-KESE jilqa' l-proposta mill-Kummissjoni li għandha tinbeda "riflessjoni" biex jitqiesu toroq alternattivi li bihom l-Istati Membri jkunu jistgħu jikkontrollaw l-ispiża nazzjonali marbuta mal-qasam farmaċewtiku. Il-KESE jaqbel li b'mekkaniżmi ta' suq aktar dinamiċi u kompetittivi jista' jwassal biex f'aqsar żmien jinħoloq suq integrat. "Ir-riflessjoni" għandha tinkludi reviżjoni fuq l-iffinanzjar privat u pubbliku fuq il-mediċini, u s-saħħa pubblika.

([1]) Ibid.
([2]) L-Istipular tal-Livell tan-Nefqa Farmaċewtika li ġie ppubblikat fl-2001 mill-Istitut tas-Saħħa ta' l-Awstrija.
([3]) Direttiva tal-Kunsill 89/105/KEE, ĠU L 040 tal-11.2.1989.
([4]) Opinjoni tal-KESE "Ċentru Ewropew għall-Prevenzjoni u l-Kontroll tal-Mard" – rapporteur is-Sur Bedossa – ĠU K 32 tal-5.2.2004.

4.5.4 Kompetizzjoni sħiħa għal mediċini li la jkunu nxtraw u lanqas imħallsa lura mill-Istat

4.5.4.1 Il-KESE jħoss li meta mediċina ġdida tkun ingħatat l-awtorizzazzjoni biex titpoġġa fis-suq (din tkun tikkonferma l-effiċjenza, is-sigurtà u l-kwalità tagħha), din għandha tkun disponibbli għall-pazjenti mingħajr dewmien żejjed, l-aktar meta l-istat ta' saħħithom ikun jeħtieġha. Il-KESE jappoġġja l-possibbiltà li mediċini ġodda jkunu disponibbli minnufih wara li dawn ikunu rċevew l-awtorizzazzjoni tat-tpoġġija fis-suq.

4.5.4.2 L-iffinanzjar u s-sorveljanza tan-nefqa fil-qasam tas-saħħa fl-Istati Membri jistgħu joħolqu ostaklu milli l-pazjenti jkollhom aċċess fl-istess waqt għal mediċini ġodda fl-Unjoni Ewropea kollha. Il-KESE lest jappoġġja t-tneħħija tal-kontroll dirett tal-prezzijiet bil-monitoraġġ tan-nefqa fil-qasam tas-saħħa, waqt li jinkuraġġixxi lill-Kummissjoni biex din tqajjem dibattitu fuq metodi possibbli biex jintlaħaq dan. F'dan il-kuntest, ikun għaqli li wieħed iqis t-tneħħija tal-kontroll tal-prezzijiet fuq il-manifattura għal mediċini li la jinxtraw mill-pubbliku u lanqas ikunu mħallsa lura taħt assikurazzjoni ta' kura tas-saħħa li tkun obbligatorja.

4.6 *Suq ġeneriku kompetittiv*

4.6.1 Il-KESE jaqbel mas-sehem importanti ta' mediċini ġeneriċi li jkollhom prezz fil-kura tas-saħħa, għax b'hekk dawn ikunu qiegħdin jgħinu biex titjieb is-sostenibbiltà ta' l-iffinanzjar tal-kura tas-saħħa. Iżda huwa importanti wkoll li jkun hemm bilanċ bejn l-użu ta' dawn il-mediċini u l-iżvilupp ta' prodotti ġodda biex l-industrija tibqa' waħda dinamika waqt li l-pazjenti jkollhom aktar għażla.

4.6.2 Il-KESE jappoġġja t-twaqqif ta' definizzjoni tal-Komunità li tkun aktar ċara fuq x'inhuma l-ġeneriċi, u l-aktar il-bżonn li jitqiesu d-drittijiet tal-proprjetà intellettwali fid-dawl tat-tkabbir.

4.7 *Suq kompetittiv ta' mediċini mhux preskritti*

4.7.1 Waqt li wieħed jagħraf li mediċini li jinkisbu mingħajr preskrizzjoni minn spiżeriji jew minn negozji oħra għandhom il-vantaġġ li jiżviluppaw suq kompetittiv, il-pubbliku jkollu aktar aċċess għal dawk il-mediċini mingħajr il-bżonn ta' konsultazzjoni medika. Il-KESE jemmen li huwa importanti li jkun żgurat li dawn il-mediċini jintużaw taħt kundizzjonijiet ta' sigurtà assoluta.

4.7.2 Fl-Istati Membri jeżisti nuqqas ta' konsistenza fil-prodotti li huma kklassifikati li m'għandhomx bżonn preskrizzjoni, u l-KESE lest japprova l-proposti li, fi qbil mal-prinċipji ta' suq wieħed, għandha tkun żviluppata aktar konsistenza fid-deċiżjonijiet marbuta mal-klassifikazzjoni.

4.7.3 Barra minn hekk, il-KESE jappooġġja l-proposta mill-Kummissjoni li l-istess isem tad-ditta għandu jintuża kemm għal mediċini ta' preskrizzjoni kif ukoll għal dawk ta' mingħajr preskrizzjoni f'dawk l-Istati Membri li huma konvinti li dawn ma jkunu jippreżentaw l-ebda riskju għas-saħħa pubblika.

4.7.4 Madankollu, il-KESE jtenni l-ħsieb li esprima diġà dwar mediċini antibijotiċi, antiparassitiċi jew antifungali orali, li huma disponibbli mingħajr preskrizzjoni, biex jiġu ristretti għall-istat ta' preskrizzjoni biss. Jekk dawn il-mediċini jintużaw għal sintomi ħfief, jew mhux kif suppost, hemm ir-riskju li jinħolqu problemi akbar ta' reżistenza li jista' jkollhom effett f'kull marda li tiġi wara, l-aktar xi infezzjoni aktar serja. Għal-hekk, huwa importanti li dawn il-mediċini jitqiesu fil-kuntest ta' aġenda ta' saħħa pubblika aktar wiesa', u l-użu tagħhom jiġi kkontrollat bil-preskrizzjoni. Huwa importanti ħafna li f'dan il-kuntest il-pazjent jingħata tagħrif eżatt u li jiftiehem malajr, u li l-użu tal-mediċini li jeħtieġu preskrizzjoni jkun sorveljat u mdaħħal fir-riċerka tal-ġejjieni.

4.8 *It-Tisħiħ tal-bażi tax-xjenza ta' l-UE*

4.8.1 Il-KESE jagħraf l-importanza li jkunu żviluppati u msaħħa r-riċerka dinamika u l-bażi ta' l-iżvilupp fl-industrija farmaċewtika li tiġbed magħha l-ħiliet ta' esperti kemm li jinsabu fl-industrija kif ukoll f'istituzzjonijiet xjentifiċi li jkunu alleati.

4.8.2 Il-KESE jappoġġja l-għan li jinħolqu istituti virtwali tas-saħħa biex jistimulaw u jorganizzaw ir-riċerka fis-saħħa u l-bioteknoloġija fl-Ewropa, u b'hekk jersqu lejn xulxin dawk kollha li għandhom interesi komuni. Il-KESE jemmen li għandu jkun hemm struttura koerenti biex l-għerf u l-ħiliet jinġiebu flimkien b'metodi xierqa ta' tixrid, jekk il-ħiliet xjentifiċi ta' nies professjonisti għandhomx jinżammu, u biex ikun hemm kompetizzjoni serja ma' l-Istati Uniti fejn għandhom x'jaqsmu l-innovazzjoni, ir-riċerka u l-iżvilupp. Is-Sixth Framework Programme għar-Riċerka (FP6) għandu jitqies bħala l-ewwel pass.

4.8.3 F'opinjoni li kien ta qabel, il-KESE appoġġja t-twaqqif taċ-Ċentru Ewropew għall-Prevenzjoni u l-Kontroll tal-Mard [1] biex joħloq bażi ta' xjenza aktar b'saħħitha għas-saħħa pubblika fl-Ewropa.

4.8.4 Waqt li jappoġġja l-iżvilupp fir-riċerka u l-innovazzjoni, il-KESE jixtieq jagħmilha ċara li għandhom jinstabu għejun ġodda ta' investiment. Għal dan il-għan, il-KESE jilqa' il-proposta biex ikunu eżaminati numru ta' ideat dwar l-iffinanzjar tar-riċerka, li jinkludi kapital ta' riskju, self issussidjat, krediti fuq it-taxxa, swieq garantiti, kif ukoll it-twessiegħ tad-drittijiet tal-pazjent u/jew l-esklussività tas-suq. Huwa importanti ħafna li s-sinerġija bejn l-universitajiet, il-fakultajiet tar-riċerka u l-industrija jkunu organizzati u użati aħjar.

(1) Direttiva 2001/20/KE, ĠU L 121 ta'l-1.5.2001.

4.9 *Inċentivi għar-riċerka*

4.9.1 Il-KESE jilqa' d-Direttiva dwar il-Provi Kliniċi [1] li tisħaq li l-ħarsien tal-pazjenti huwa ta' importanza kbira fit-tfassil ta' prova. Id-Direttiva tisħaq ukoll fuq il-bżonn li l-proċeduri amministrattivi regolatorji jitħaffu u jiġu armonizzati biex fl-Unjoni ikun hemm tassew koordinazzjoni aħjar ta' dawn il-provi. Id-dispożizzjoni li titwaqqaf għall-ewwel darba bażi Ewropea ta' tagħrif fuq il-provi kliniċi qed tkun milqugħa wkoll.

4.9.2 Il-KESE jixtieq jenfasizza li s-sors ta' innovazzjoni vera tiġi wkoll minn kumpanniji individwali żgħar jew individwi li jkollhom "ideat brillanti". Hemm riskju li l-proċeduri amministrattivi kumplessi fl-UE u l-Istati Membri jew il-ħtieġa f'kumpaniji kbar li jhaddmu għażla ta' proġetti ta' riċerka li jistgħu jagħmlu progress simultanjament jistgħu ma jippermettux li jkun hemm ideat ġodda minn dawn l-għejun. Għandu jkun hemm lok biex dan il-potenzjal ikun appoġġjat u biex jitmexxew 'il quddiem il-kollaborazzjonijiet bejn l-impriżi bil-ħsieb li dawn l-ideat ikunu żviluppati fi trattamenti ġodda li jkunu jistgħu jlaħħqu mas-suq.

4.9.3 Meta mqabbla ma' l-Istati Uniti, l-UE u l-Istati Membri tagħha, fuq livell nazzjonali, ħafna drabi jiffukaw fuq il-bżonn li "jkun evitat il-falliment" milli fuq li jieħdu r-riskju biex jinkiseb is-suċċess li jista' jwassal għal xi nuqqasijiet. Hemm opportunità li t-territorji jitwessgħu ukoll f'dan il-kuntest. Il-KESE jappoġġja l-implimentazzjoni mgħaġġla kemm jista' jkun tad-Direttiva fuq il-Protezzjoni Legali ta' Invenzjonijiet Bioteknoloġiċi mill-Istati Membri kollha, kemm-il darba in-nuqqas ta' konformità jkun qed joħloq ostaklu għall-iżvilupp ta' l-industrija Bioteknoloġika ta' l-Ewropa.

4.9.4 Il-KESE jappoġġja wkoll l-adozzjoni tal-leġislazzjoni tal-Komunità dwar l-għoti ta' liċenzji li għandha tnaqqas l-ispejjeż għal kull Stat Membru.

4.9.5 Il-KESE jixtieq ukoll jenfasizza li bħalissa bejn 40-50 % tal-mediċini li jingħataw lit-tfal mhumiex awtorizzati għat-tfal u lanqas m'għandhom liċenzja għal użu pedjatriku. Il-KESE jixtieq jirrakkomanda li ssir riċerka apposta biex tivvaluta d-dożi xierqa ta' mediċini li jingħataw lit-tfal, anzjani, irġiel u nisa. Il-punt ewlieni huwa d-doża xierqa ta' mediċina li tkun effettiva u bla ħsara għaċ-ċirkostanza speċifika.

4.9.6 Id-doża korretta tkun l-aktar relevanti fejn għandhom x'jaqsmu l-anzjani li jista' jkun il-każ li qed jingħataw numru ta' mediċini differenti għal raġunijiet differenti, waqt li fl-istess ħin ikollhom xi problemi ħfief f'xi organi ta' ġisimhom (eż. il-kliewi jew il-fwied); għalhekk, il-punt huwa t-teħid xieraq ta' mediċini għal dak li jkun qiegħed jiġi preskritt għal kundizzjonijiet oħra.

4.9.7 Il-KESE jixtieq jagħmilha ċara li waqt li hemm kundizzjonijiet li bħalissa huma rari fl-Ewropa, dawn jistgħu jsiru komuni fid-dinja li qed tiżviluppa, u li r-rata dejjem tiżdied ta' ivvjaġġar, flimkien mal-problema tat-tisħin tad-dinja, tista' twassal biex mard "iltim" isir aktar komuni u diffiċli biex tikkontrollah.

4.10 *Il-Mediċini f'Unjoni Ewropea mkabbra*

4.10.1 Il-KESE jaqbel li sfida kbira tkun l-integrazzjoni ta' l-ekonomiji u s-sistemi tal-kura tas-saħħa ta' l-Istati Membri l-ġodda fl-Unjoni li hemm bħalissa. Ħafna mill-pajjiżi li qed jissieħbu fl-Unjoni għandhom inqas riżorsi x'jonfqu fl-oqsma tagħhom tal-kura tas-saħħa milli l-Istati Membri li hemm bħalissa. Għalhekk, id-disponibbiltà u l-mezzi biex wieħed jikseb dawn il-prodotti farmaċewtiċi f'rabta mas-sistemi tagħhom tal-kura tas-saħħa pubblika huma ta' importanza kbira. Fil-kuntest tan-nefqa dejjem tiżdied tal-kura tas-saħħa wieħed għandu jara popolazzjoni li qed tixjieħ u l-bżonnijiet ġodda soċjali u tal-kura tas-saħħa li qed jiżviluppaw.

4.10.2 L-isfida għandha tkun ukoll biex tarmonizza d-drittijiet tal-proprjetà intellettwali li jistgħu joħolqu differenzi kbar fil-livelli tal-prezzijiet, u għalhekk iwasslu għal żieda f'importazzjonijiet paralleli. Dawn jiġru meta jkun hemm diverġenzi sistematiċi fil-prezz bejn l-Istati Membri. Individwi jew organizzazzjonijiet, għajr is-sid ta' l-awtorizzazzjoni għall-kummerċ, jistgħu imbagħad jixtru mediċina fi kwantità kbira f'pajjiżi fejn il-prezzijiet ikunu baxxi, jimpurtawha f'pajjiżi fejn il-ħajja tkun ogħla u jbigħuha bi qligħ li jkun ġej biss mid-differenzi fil-prezz. Il-KESE jappoġġja l-miżuri proposti mill-Kummissjoni li tilqa' għal din il-problema bi kriterju statutarju li jgħarraf lis-sid ta' l-awtorizzazzjoni għall-kummerċ lill-awtorità kompetenti fl-Istat Membru u lill-AEVM, dwar intenzjoni biex dawn jipproċedu b'importazzjoni parallela fi Stat Membru partikulari.

4.10.3 Madankollu, huwa nnutat li r-responsabbiltà legali biex ikunu infurzati d-drittijiet tal-proprjetà intellettwali tibqa' mal-proprjetarju tal-liċenzja.

4.10.4 Il-KESE jilqa' l-miżuri li ħadet il-Kummissjoni biex tiżgura li l-Istati Membri l-ġodda jkollhom l-opportunità għal djalogu fejn għandhom x'jaqsmu d-diffikultajiet kollha li jista' jkollhom fl-implimentazzjoni tal-qafas farmaċewtiku leġislattiv kemm qabel is-sħubija kif ukoll wara.

(1) Marda "ltima" hija waħda li tkun rari fl-Ewropa, għalkemm tista' tkun fost l-iktar mard komuni fid-dinja li jseħħ l-aktar, jekk mhux ukoll b'mod esklussiv, f'pajjiżi tropikali li għandhom faqar kbir. Għal dan il-mard m'hemmx suq żviluppat tajjeb biex ikun hemm prodotti farmaċewtiċi bi prezzijiet kompetittivi. Għalhekk, ikun hemm ftit investiment mill-industrija farmaċewtika li tittratta dan it-tip ta' mard. Eż. il-malarja, il-bilharzia u l-lebbra.

4.11 *L-Istati Membri jitgħallmu minn xulxin*

4.11.1 Il-ħila li wieħed jitgħallem minn ħaddieħor hija xi ħaġa fundamentali għall-progress fl-iżvilupp tal-qasam farmaċewtiku fl-Ewropa. Għalhekk, il-KESE jilqa' il-proposta tal-Kummissjoni biex jitwaqqaf sett ta' indikaturi ta' l-UE biex ikopru l-kompetittività ta' l-industrija u l-għanijiet tas-saħħa pubblika. It-twaqqif ta' grupp ta' ħidma biex ikunu żviluppati dawn l-indikaturi huwa milqugħ ukoll mill-KESE.

4.11.2 L-indikaturi jeħtieġ ikunu jkopru t-turija tal-prodott farmaċewtiku kif ukoll dawk li għandhom x'jaqsmu mal-kura tas-saħħa li jingħataw flimkien mal-:

— provvista;

— id-domanda u l-qafas regolatorju;

— produzzjoni industrijali;

— fatturi makroekonomiċi.

5 **Konklużjoni**

5.1 Il-KESE jilqa' il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni "lejn Industrija Farmaċewtika Ewropea aktar b'saħħitha għall-Ġid tal-Pazjent - Sejħa għall-Azzjoni" u jappoġġja l-programm komprensiv li huwa stabbilit. Huwa fatt magħruf li din il-Komunikazzjoni hija waħda ambizzjuża u hija sfida biex jintlaħqu dawn l-għanijiet.

5.2 Il-KESE huwa tal-fehma li waqt li l-Kummissjoni tilħaq l-għanijiet li jitqiesu l-benefiċċji għall-pazjenti, waqt li jkun hemm mixi 'l quddiem lejn industrija kompetittiva bbażata fl-Ewropa, waqt li jittieħdu l-miżuri biex tissaħħaħ il-bażi tax-xjenza ta' l-UE, waqt li jitqies it-tkabbir ta' l-Unjoni Ewropea u waqt li jkun żgurat li l-Istati Membri jitgħallmu minn xulxin, huwa jixtieq jara li dawn il-punti li ġejjin jingħataw attenzjoni.

5.3 Il-KESE jixtieq jenfasizza li d-dipendenza fuq il-proċessi tat-teħid ta' deċiżjoni li hemm fil-25 gvern nazzjonali twassal biex l-industrija farmaċewtika tkun tidher aktar dgħajfa meta mqabbla mal-metodu magħqud u wieħed li hemm fl-Istati Uniti jew il-Ġappun, l-aktar fejn għandhom x'jaqsmu r-riċerka, l-innovazzjoni, it-tpoġġija fis-suq u l-istipular tal-prezzijiet. Wieħed irid jenfasizza li l-proċess li kien beda bir-rakkomandazzjonijiet tal-G10 biex jintlaħaq suq wieħed ġenwin għandu jissokta, waqt li l-impatt fuq is-sistemi tal-kura tas-saħħa u tas-saħħa pubblika fl-Istati Membri għandu jkun ivverifikat bl-eżerċizzju propost tat-twaqqif ta' livelli.

5.4 Il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-iskala ta' reviżjonijiet, dokumenti u proposti ta' politika dwar il-qasam farmaċewtiku li saru matul dawn l-aħħar snin, waqt li jqis kif jista' jinkiseb progress aktar mgħaġġel bħala riżultat tar-rakkomandazzjonijiet tal-G10, il-Komunikazzjoni u r-rabtiet magħmula mill-Kunsill tal-Ministri.

5.5 Il-KESE jagħraf id-diffikultajiet li jeżistu biex jinkiseb suq wieħed integrat dwar il-qasam farmaċewtiku minħabba l-kumplessità u d-dipendenza tiegħu fuq il-ħiliet ta' l-Istati Membri u s-sistemi differenti. Madankollu, huwa jisħaq fuq l-importanza li jitpoġġew f'posthom strateġiji ċari biex jintlaħaq dan l-għan.

5.6 Il-KESE japprova l-intenzjoni tal-Kummissjoni biex jitwaqqfu indikaturi tar-rendiment biex ikunu jistgħu jsiru l-valutazzjoni u l-monitoraġġ tal-progress fl-industrija, waqt li jenfasizza għal darb'oħra l-importanza li jinkiseb tagħrif statistiku konsistenti u xhieda li fuqhom ikun iġġudikat il-progress tal-programm stabbilit fil-Komunikazzjoni.

5.7 Il-KESE jkompli jenfasizza l-importanza kbira li dan jagħti għall-protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem u li din għandha tieħu preċedenza fl-oqsma kollha regolatorji.

5.8 Il-KESE jappoġġja b'mod qawwi l-proposta għall-iżvilupp ta' "twaqqif ta' livelli" li jwassal biex ikunu stabbiliti kriterji ta' kwalità għal siti ta' l-internet li għandhom x'jaqsmu mas-saħħa u għal għamliet oħra ta' tagħrif, waqt li jisħaq ukoll fuq l-importanza li n-nies għandhom ikunu inkuraġġiti jfittxu parir mingħand nies professjonisti fil-kura tas-saħħa.

5.9 Il-KESE jappoġġja sistema b'saħħitha ta' viġilanza farmaċewtika li għandha tkompli tissaħħaħ, waqt li jkun integrat l-użu aktar effiċjenti ta' studji xjentifiċi fuq il-mard.

5.10 Il-KESE jemmen li hemm tassew opportunità biex fuq l-aġenda tar-riċerka jkun żviluppat approċċ ikkoordinat aħjar billi jkun hemm proċeduri amministrattivi eħfef u aktar armonizzati. Il-potenzjal għal għejun ġodda ta' investiment, li jista' jinkludi kapital ta' riskju, self issussidjat u krediti fuq it-taxxa, għandu jkun milqugħ u għandu jkun issuktat b'urġenza.

5.11 Il-KESE jirrakkomanda li jkun hemm djalogu kontinwu kif ukoll is-simplifikazzjoni ta' sistemi li jippermettu affarijiet ġodda u t-tqassim ta' l-għerf mhux biss biex tissaħħaħ l-industrija, iżda wkoll biex il-ħiliet u l-kapaċità tax-xogħol li jkunu ġejjin minn industrija farmaċewtika kompetittiva jkunu żviluppati u msaħħa fl-istess ħin.

5.12 Il-KESE jirrakkomanda wkoll biex ikun hemm investiment qawwi mill-UE u l-Istati Membri tagħha ħalli jkun żgurat li jitwaqqfu networks ta' eċċellenza u biex ikun hemm iffinanzjar tajjeb fuq perjodu raġonevolment twil ta' żmien. B'hekk tkun tista' titkattar l-innovazzjoni b'livell għoli ta' ċertezza u sigurtà li flimkien isaħħu t-tkomplija ta' ħidma id f'id fil-qasam tar-riċerka.

Brussel, it-2 ta' Ġunju 2004

Il-President

Tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

Proposta għal Deċiżjoni tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill biex jemendaw id-Deċiżjoni tal-Kunsill Nru. 1999/784/KE dwar il-parteċipazzjoni tal-Komunità fl-Osservatorju Awdjoviżiv Ewropew

COM(2003) 763 finali - 2003/0293 (COD)

(2004/C 241/03)

Fl-14 ta' Jannar 2004 il-Kunsill ta' l-Unjoni Ewropea ddeċida li jikkonsulta l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, skond l-Artikolu 157(3) tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, dwar il- Proposta għal Deċiżjoni tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill biex jemendaw id-Deċiżjoni tal-Kunsill Nru. 1999/784/KE dwar il-parteċipazzjoni tal-Komunità fl-Osservatorju Awdjoviżiv Ewropew

Is-Sezzjoni tat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà ta' l-Informatika, li kienet responsabbli għall-preparazzjoni tax-xogħol tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fl-10 ta' Mejju 2004. Ir-rapporteur kien is-Sur Green.

Fis-sessjoni plenarja tiegħu numru 409 tat-2 u t-3 ta' Ġunju 2004 (il-laqgħa tat-2 ta' Ġunju) il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta l-opinjoni li ġejja b'171 vot favur, b'9 astensjonijiet.

1. Introduzzjoni

1.1 Bid-Deċiżjoni 1999/784/KE, [1] il-Kunsill adotta l-proposta dwar il-parteċipazzjoni tal-Komunità fl-Osservatorju Awdjoviżiv Ewropew għall-perjodu li jispiċċa fil-31 ta' Diċembru 2004.

1.2 Fit-22 ta' Settembru 1999, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew approva l-proposta tal-Kummissjoni dwar il-parteċipazzjoni tal-Komunità.

1.3 Kemm l-isfond tal-proposta tal-Kummissjoni u kemm dak ta' l-approvazzjoni tagħha mill-Kumitat kien dak tal-pożizzjoni ta' l-industrija awdjoviżiva bħala waħda mis-setturi strateġiċi Ewropej, partikolarment ix-xandir fuq ir-radju u t-televixin u l-produzzjoni tal-films.

2. Il-proposta tal-Kummissjoni

2.1 Il-Kummissjoni qed tipproponi:

— li testendi l-parteċipazzjoni tal-Komunità fl-Osservatorju Awdjoviżiv Ewropew għas-sentejn li jinkludu s-snin 2005 u 2006;

— li żżomm il-budget annwali mal-livell ta' l-2004, jiġifieri €235,000.

2.2 Il-proposta hija mħeġġa b'mod partikolari minn dawn il-kunsiderazzjonijiet:

— L-attivitajiet ta' l-osservatorju fil-qasam ta' l-istatistiċi tas-swieq u ta' l-informazzjoni finanzjarja u legali jikkontribwixxu b'mod effettiv għat-twettiq ta' l-għanijiet stabbiliti. Għalhekk, huwa fl-interess tal-Komunità li tappoġġja u ssaħħaħ kemm l-istruttura ta' l-osservatorju u kemm il-koperazzjoni bilaterali.

— Il-kontribut ta' l-osservatorju għat-twettiq ta' dawn l-għanijiet se jittejjeb permezz ta' l-implimentazzjoni ta' strateġija ġdida li bħalissa tinsab fi stat ta' żvilupp flimkien mal-parteċipazzjoni tal-Komunità. Id-dipartimenti adattati ta' l-osservatorju se jaddottaw l-istruzzjoni aġġornata u l-qafas finanzjarju rilevanti sa l-aħħar ta' l-2005. L-implimentazzjoni se tibda b'mod progressiv fl-2006 l-iktar kmieni.

2.3 B'kunsiderazzjoni ta' l-esperjenza pożittiva miksuba fil-passat, li nġabret fil-qosor f'rapport f'nofs it-term, [2] il-Kummissjoni thoss li jkun xieraq li testendi l-parteċipazzjoni tal-Komunità fl-osservatorju għall-perjodu ta' sentejn. Din l-estensjoni qasira tkopri perjodu kritiku għad-definizzjoni tal-mudelli tal-futur ta' l-attivitajiet ta' l-osservatorju u tkun tista' tiġi integrata fil-perspettivi finanzjarji preżenti tal-Komunità mingħajr preġudizzji għal deċiżjonijiet fil-ġejjieni, li se jittieħdu fl-2006 bl-għarfien sħiħ tal-fatturi ta' l-istruzzjoni l-ġdida ta' l-osservatorju u tal-qafas finanzjarju.

3. Kummenti ġenerali

3.1 Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew oriġinarjament appoġġja l-proposta tal-Kummissjoni għall-parteċipazzjoni tal-Komunità fl-osservatorju, fl-istennija li din tagħmel l-industrija awdjoviżiva Ewropea iktar kompetittva billi ttejjeb it-trasferiment ta' l-informazzjoni ekonomika u legali, biex tkun ipprovduta perspettiva ċara tas-suq u għall-promozzjoni tat-trasparenza u ta' investiment fl-infrastruttura.

(1) ĠU L 307, 2.12.1999, p. 61

(2) Rapport mill-Kummissjoni lill-Kunsill, lill-Parlament Ewropew u l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar l-implimentazzjoni tad-Deċiżjoni tal-Kunsill 1999/784 KE; COM (2002) 619 finali

3.2 Il-Kumitat iħoss li l-istennija ġenerali u r-raġunijiet oriġinali għall-approvazzjoni tal-proposta jibqgħu invalidi, u l-importanza prinċipali ta' l-industrija ta' l-awdjoviżjoni għall-ekonomija, il-kultura u d-demokrazija, mhux inqas. Din il-perspettiva hija ssostanzjata bir-rapport ta' l-attivitajiet ta' l-osservatorju ([1]) fost affarijiet oħra.

4. Kummenti speċifiċi

4.1 Il-Kumitat iħoss li huwa importanti għall-industrija ta' l-UE nnifisha – u għall-konsumaturi – li jkun hemm aċċess għal informazzjoni li tista' toqgħod fuqha u aġġornata tat-tip ippreżentata mill-osservatorju.

4.2 Il-Kumitat iħoss li huwa importanti li l-ħarsien tal-konsumatur u liġi tad-drittijiet ta' l-awtur għandhom jibqgħu kwistjonijiet ta' priorità għall-osservatorju.

4.3 Minħabba li aspetti oħrajn – bħall-appoġġ għal oqsma ta' interess partikolari jew għajnuna statali – diġà ġew affrontati, il-Kumitat jirrakomanda wkoll li l-osservatorju jikkunsidra l-indirizzar ta' l-ambjent fiskali fis-settur awdjoviżiv (inklużi l-films).

4.4 Huwa essenzjali li l-osservatorju għandu jibqa' jopera fuq bażi normali sakemm ma tkun tista' tiġi adottata strateġija ġdida u mdaħħla fis-seħħ fl-2006.

4.5 Madankollu, il-Kumitat iħoss li strateġija ġdida tista' teħtieġ żieda fil-budget lil hinn mil-livelli preżenti, mhux inqas b'perspettiva li tingħata importanza iktar b'saħħitha fil-multimedia u l-films.

5. Konklużjonijiet

5.1 Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew japprova l-proposta tal-Kummissjoni biex testendi l-parteċipazzjoni tal-Komunità fl-Osservatorju Awdjoviżiv Ewropew għal sentejn minħabba li din tgħin biex jittejjeb it-trasferiment ta' l-informazzjoni ekonomika u legali, billi tipprovdi perspettiva iktar ċara tas-suq u billi tippromwovi t-trasparenza u l-investimenti fl-infrastruttura.

5.2 Il-Kumitat jisħaq ([2]) l-importanza prinċipali strateġika tas-settur awdjoviżiv ta' l-UE u l-impatt tiegħu fuq il-ħolqien ta' l-impjiegi. Il-progress rapidu u kontinwu ta' l-industriji u setturi awdjoviżivi madwar id-dinja iwassal għad-disponibbiltà ta' informazzjoni statistika b'saħħitha dwar dan is-settur li kull ma jmur qed isir aktar importanti u strateġiku.

5.3 Il-Kumitat jisħaq ([3]) ukoll li l-Kummissjoni għandha tistabbilixxi Aġenzija Ewropea għas-Soċjetà ta' l-Informatika biex tgħin il-kordinazzjoni ta' inizzjattivi varji fil-qasam tal-konverġenza tal-multimedia u biex ittejjeb l-iskop għal iktar azzjoni prattika fil-qasam tal-kultura sabiex il-kultura u l-identità Ewropea jkunu mħarsa u jiġu mogħtija dimensjoni politika.

Brussel, it-2 ta' Ġunju 2004.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Roger BRIESCH

([1]) Rapport mill-Kummissjoni lill-Kunsill, lill-Parlament Ewropew u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar l-implimentazzjoni tad-Deċiżjoni tal-Kunsill 1999/784/KE tat-22 ta' Novembru 1999 dwar il-parteċipazzjoni tal-Komunità fl-Osservatorju Awdjoviżiv Ewropew

([2]) Ara l-opinjoni tal-Kumitat dwar il-Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Fondi ta' Garanzija Ewropej għall-promozzjoni taċ-ċinema u tal-produzzjoni televiżiva, ĠU C 204, 15.7.1996, p. 5

([3]) Ara l-opinjoni tal-Kumitat dwar il-Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill dwar il-parteċipazzjoni tal-Komunità fl-Osservatorju Awdjoviżiv Ewropew (COM(1999) 111 finali - 99/0066 (CNS))

Proposta għal Deċiżjoni tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabilixxi linji gwida għal networks transewropej ta' l-enerġija u għat-tneħħija tad-Deċiżjonijiet Nru. 96/391/KE u Nru. 1229/2003/KE

COM(2003) 742 finali - 2003/0297 (COD)

(2004/C 241/04)

Fid-19 ta' Frar 2004 il-Kunsill iddeċieda li jikkonsulta l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali, taħt l-Artikoli 156 u 251 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, dwar il- Proposta għal Deċiżjoni tal-Parlament Ewopew u tal-Kunsill għall-preskrizzjoni tal-linji gwida għal networks transewropej ta' l-enerġija u għat-tneħħija tad-Deċiżjonjiet Nru. 96/391/KE u Nru. 1229/2003/KE

Is-Sezzjoni tat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà ta' l-Informatika, li kienet responsabbli għall-preparazzjoni tax-xogħol tal-Kumitat dwar is-suġġett, addottat l-opinjoni tagħha fil-... 2004. Ir-rapporteur kienet is-Sinjura Sirkeinen.

Fis-sessjoni plenarja tiegħu numru 409 tat-2 u t-3 ta' Ġunju 2004 (laqgħa tat-2 ta' Ġunju 2004), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta l-opinjoni li ġejja b'164 vot favur, 3 kontra u 17-il astensjoni).

1. **Introduzzjoni**

1.1 Fl-2001 l-Kummissjoni adottat Komunikazzjoni dwar l-Infrastruttura Ewropea ta' l-Enerġija. Sabiex is-suq usa' Ewropew ta' l-elettriku u l-gass jiffunzjona b'mod effettiv mhuwiex biżżejjed li jkunu applikati regoli u standards komuni. Hemm bżonn ukoll ta' infrastruttura adegwata li tgħaqqad l-Istati Membri.

1.2 Il-Komunikazzjoni ppreżentat numru ta' miżuri, inkluża mira ta' 10 % ta' interkonnessjoni għall-elettriku u priorità għall-fondi għal proġetti ta' networks transewropej identifikati bħala Proġetti ta' Priorità ta' interess Ewropew. Il-Kummissjoni pproponiet ukoll żieda fil-limitu stipulat ta' 10 % fuq il-kontribuzzjoni għall-fażi ta' żvilupp tal-proġetti għal 20 % għall-Proġetti ta' Priorità. Il-Kunsill ta' Barċellona approva l-mira ta' 10 % ta' interkonnessjoni, iżda ż-żieda fil-limitu stipulat tal-kontribuzzjoni għadha qed tiġi diskussa fil-Kunsill.

1.3 Sabiex il-pajjiżi li se jissieħbu jagħmlu parti mis-suq intern ta' l-elettriku u l-gass, hemm bżonn ta' reviżjoni tal-linji gwida tan-network transewropej (TEN). Ħafna mill-proġetti li jgħaqqdu l-Komunità l-qadima ma' l-Istati Membri l-ġodda diġà jikkwalifikaw għall-fondi tat-TEN, iżda hemm bżonn li l-lista titlesta. Metodu simili huwa meħtieġ għall-pajjiżi ġirien. L-għan għal medda medja ta' żmien huwa li jinħoloq progressivamant suq Ewropew ta' l-elettriku u l-gass, li potenzjalment jinkludi iktar minn 35 pajjiż u popolazzjoni ta' 'l fuq minn 600 miljun. Dan is-suq għandu jkun ibbażat fuq standards komuni għall-ftuħ tas-swieq, fuq ħarsien għall-ambjent u fuq is-sigurtà.

1.4 Id-domanda għall-gass naturali qiegħda tikber malajr ħafna, u l-Komunità qiegħda ssir dejjem iktar dipendenti fuq l-importazzjoni tal-gass. Biex tkun assigurata l-funzjoni effettiva tas-suq ta' l-enerġija Ewropew u l-provvista futura tal-gass, hemm bżonn ta' provvisti ta' gass iddiversifikat u l-kostruzzjoni ta' infrastrutturi ġodda. L-investiment huwa meħtieġ kemm fil-pajpjiet ġodda ta' provvista kif ukoll fil-pajpjiet interni b'iktar użu flessibbli ta' l-infrastrutturi preżenti wara l-ftuħ tas-swieq. Kollaborazzjoni mill-qrib hija meħtieġa mal-pajjiżi fornituri u mar-reġjuni fi tranżizzjoni.

2. **Il-proposta tal-Kummissjoni**

2.1 Ir-reviżjoni preżenti tal-linji gwida tat-TENs għall-elettriku u l-gass se tintegra b'mod partikolari l-Istati l-Membri l-ġodda fil-qafas tas-suq intern ta' l-elettriku u l-gass. It-test il-ġdid:

— se jassigura li l-bżonn għal integrazzjoni aħjar tal-pajjiżi li se jissieħbu u tar-reġjuni ġirien tagħhom, f'suq Ewropew ta' l-enerġija usa' ikun ikkunsidrat fil-lista ta' proġetti li jikkwalifikaw għall-appoġġ u identifikati fil-linji gwida tan-networks Transewopej ta' l-Enerġjia;

— se jintroduċi d-Dikjarazzjoni ta' l-Interess Ewropew għal xi proġetti prinċipali li jaqsmu l-fruntieri fl-Assi ta' Priorità; u

— se jippermetti lill-Kummissjoni biex tinnomina kordinatur Ewropew għal proġett ta' Priorità.

Il-Kummissjoni tqiegħed obbligi fuq l-Istati Membri biex jagħtu priorità lill-proġetti ta' Priorità, biex jiffaċilitaw u jħaffu t-twettiq tal-proġetti kif ukoll biex jagħmlu stimi u jirrappurtaw lill-Kummissjoni.

2.2 Annessi għad-Deċiżjoni jinkludu lista ta' proġetti ta' interess komuni eliġibbli għall-għajnuna finanzjarja mill-Komunità (Anness III) taħt il-kriterji stabbiliti fl-Anness II, proġetti ta' interess komuni li għandu jkollhom priorità għall-għajnuna mill-Komunità (Anness I) u għall-proġetti ta' interess Ewropew (Anness IV).

2.3 L-ammont ikkalkulat ta' investiment meħtieġ fil-perjodu 2007-2013 għall-konstruzzjoni ta' proġetti ta' priorità għan-networks ta' l-elettriku u l-gass huwa ta' madwar €28 biljun, li minnhom €20 biljun fl-UE u €8 biljun f'pajjiżi terzi. Barra min nhekk hemm spejjeż għat-twettiq ta' proġetti oħra ta' interess komuni.

3. **Kummenti ġenerali**

3.1 Il-KESE fl-opinjonijiet tiegħu jappoġġja bis-sħiħ il-proposti tal-Kummissjoni biex tiżviluppa u tappoġġja it-TENs għall-elettriku u l-gass bħala parti integrali mill-ħolqien effettiv tas-swieq interni ta' l-elettriku u tal-gass kif ukoll bħala politika komprensiva għas-sigurtà fil-provvista ta' l-elettriku. Il-Kumitat appoġġja wkoll il-proposta tal-Kummissjoni biex jiżdied il-livell tal-kontribut finanzjarju fil-fażi ta' l-iżvilupp sa 20 %.

3.2 Sfortunatament, kif huwa rrimarkat ukoll fl-opinjonijiet preċedenti tal-KESE, it-twettiq tal-proġetti tat-TEN ħa ħafna żmien u ma kienx sodisfaċenti. Diffikultajiet fl-iffinanzjar ta' proġetti ta' kostruzzjoni estensivi kienu msemmija bħala ostaklu serju. L-20 miljun Euro fis-sena disponibbli għall-Kummissjoni bħala kontribut fil-fażi ta' l-iżvilupp ta' proġetti m'għandhomx xi effett kbir fuq it-twettiq tagħhom. Hemm bżonn li jinħolqu partenarjati pubbliċi/privati.

3.2.1 L-iffinanzjar minnu nnifsu jista' ma jkunx l-unika ostaklu li jwassal għal tul ta' żmien fit-twettiq tal-proġetti tat-TEN. Jista' jkun hemm raġunijiet oħra, bħan-nuqqas ta' impenn mill-Istati Membri biex jikkoperaw fi proġetti bejn il-fruntieri. L-idea ta' koordinatur Ewropew jista' jkollha rwol x'tilgħab hawnhekk. F'ċerti każijiet, l-għażla li jsir użu minn fondi pubbliċi potenzjali tista' twassal għal dewmien fil-bidu tal-proġett li normalment ikun beda mingħajr dewmien ta' żmien minħabba l-istennija għal xi deċiżjoni jew oħra.

3.2.2 Twil, tqil u mingħar garanzija ta' riżultat aħħari, l-ippjanar u l-proċeduri ta' permessi huma l-ostakli l-iktar sinifikattivi għall-investiment fl-infrastruttura fil-preżent. Status ta' prijorità mogħti mill-istituzzjonijiet ta' l-UE għandu jiswa bħala sinjal ċar ta' l-importanza ta' l-eżekuzzjoni f'waqta tal-proġett lil dawk li jieħdu deċiżjonijiet fuq livell lokali u oħrajn.

3.3 Il-KESE jilqa' l-abbozz tad-deċiżjoni tal-Kummissjoni, waqt li jinnota li preferibbilment kellu jkun ippreżentat qabel. Meta din l-opinjoni tiġi approvata mis-sessjoni plenarja tal-KESE, it-tkabbir ikun diġà seħħ u l-UE jkollha 25 Stat Membru. Dwar il-metodu li għandu jintuża fil-konfront tal-pajjiżi ġirien, il-bżonn ta' dan f'termini ta' sigurtà u provvista kien ċar minn żmien ilu, l-iktar tard mill-pubblikazzjoni tal-Green Paper dwar is-sigurtà u l-provvista ta' l-enerġija.

3.4 Il-KESE jsib li l-analiżi tas-sitwazzjoni ta' interkonness-joni u l-prospetti fil-partijiet differenti ta' l-Unjoni u f'żoni ġirien huma informattivi u tal-punt.

3.5 Madankollu, il-Kummissjoni ma tagħmel l-ebda referenza għal studji usa' u itwal ta' l-iżvilupp mhux mistenni fis-swieq ta' l-enerġija interna, li jistgħu jipprovdu l-informazzjoni ġenerali li tgħin biex jiġu identifikati proġetti ta' infrastruttura prinċipali. Viżjoni fuq tul ta' żmien jew xenarji alternattivi huma dejjem iktar importanti f'settur fejn il-ħajja ta' l-investimenti hija ta' 50 sena jew aktar. Dan in-nuqqas ta' referenza huwa sorprendenti wkoll meta informazzjoni bħal din hija disponibbli, inkluż materjal prodott mill-Kummissjoni nnifisha.

3.5.1 Ir-rwol tal-gass naturali fix-xena ta' l-enerġija tal-ġejjieni ta' l-Ewropa huwa ta' interess partikolari. Din it-tendenza tersaq lejn l-użu rapidu u d-dipendenza dejjem tikber fuq l-importazzjonijiet minn barra l-UE. Xi prospetti hemm fuq medda medja sa twil ta' żmien għad-domanda, x'pożizzjoni ta' użu u riżorsi hemm wara l-proposti għal proġetti ta' priorità ta' l-infrastruttura? Kif se jiżviluppa l-użu għat-tisħin, għall-produzzjoni ta' l-elettriku u għas-CHP, kif ukoll il-pjanijiet biex jiġi prodott l-idroġinu mill-gass? Deċiżjonijiet politiċi, li jibdew mill-politika ta' l-ambjent ta' l-UE u li jkomplu sa deċiżjonijiet lokali dwar l-ippjanar, jinfluwenzaw ħafna l-għażliet u s-swieq ta' l-enerġija. Dawn għandhom jagħtu kont tax-xenarju usa' u fuq perjodu ta' żmien itwal.

3.6 Mistoqsija rilevanti hija jekk għandux ikun hemm soluzzjonijiet alternattivi għal problemi li l-proġetti ta' network proposti għandhom isolvu. L-investiment fil-produzzjoni ta' l-elettriku, li jkollu domanda estensiva, se joffri soluzzjoni iktar viabbli? Fl-iżvilupp ta' proposti għal networks dan għandu jkun eżaminat, billi wieħed jagħti kont tal-potenzjal ta' iktar effiċjenza fl-enerġija u l-produzzjoni mqassma minn sorsi ta' enerġija li jistgħu jiġġeddu.

4. **Kummenti ddettaljati**

4.1 Il-premessa (4) għandha tinbidel biex tagħti preferenza ugwali għall-operat effiċjenti tas-suq intern u għall-għanijiet strateġiċi bħas-sigurtà tal-provvista u l-proviżjon universali tas-servizz.

4.2 Proġetti fi ħdan Stat Membru wieħed għandhom jikkwalifikaw għal-lista ta' proġetti ta' interess Ewropew f'każijiet eċċezzjonali biss.

Brussel, 2 ta' Ġunju 2004.

Il-President

tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

"Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-istabbiliment ta' regoli komuni għal ċerti mezzi tat-trasport għall-merkanzija bit-triq (Verżjoni kodifikata)"

COM(2004) 47 finali – 2004/0017 (COD)

(2004/C 241/05)

Fil-11 ta' Frar 2004 il-Kunsill iddeċieda, skond Artikolu 71 li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, li jikkonsulta l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-istabbiliment ta' regoli komuni għal ċerti mezzi tat-trasport tal-merkanzija bit-triq (verżjoni kkodifikata)"

Is-Sezzjoni speċjalizzata fit-"Trasport, l-Enerġija, l-Infreastruttura u s-Soċjetà ta' l-Informazzjoni", responsabbli għall-preparazzjoni tax-xogħol tal-Kumitat dwar is-suġġett, elaborat l-opinjoni tagħha fil- … 2004 (ir-rapporteur: is-Sur SIMONS).

Fil-sessjoni plenarja tiegħu Nru 409 (il-laqgħa tat-2 ta' Ġunju 2004), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew addotta l-opinjoni li ġejja b'173 vot favur, wieħed kontra u 16 –il astensjoni

1. L-għan ta' din il-proposta huwa t-twettiq tal-kodifikazzjoni ta' l-ewwel Direttiva tal-Kunsill, tat-23 ta' Lulju 1962, dwar l-istabbiliment ta' regoli komuni għal ċerti mezzi tat-trasport tal-merkanija bit-triq ([1]).

2. Fil-kuntest ta' l-Ewropa taċ-Ċittadini, is-simplifikazzjoni u l-kjarezza tal-liġi komunitarja għandhom importanza kbira. Għalhekk, il-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni enfasizzaw il-bżonn li jiġu kodifikati l-atti leġiżlattivi li huma mibdula ħafna drabi, u permezz ta' qbil interistituzzjonali ta' l-20 ta' Diċembru 1994, huma qablu li tista' tintuża proċedura mgħaġġla. L-ebda bidla importanti ma tista' tiġi introdotta fl-atti li għandhom l-iskop tal-kodifikazzjoni.

3. Din il-proposta tal-Kummissjoni tikkorrispondi eżatt ma' din l-intenzjoni u għalhekk il-KESE m'għandu l-ebda oġġezzjoni x'jagħmel, għalkemm jinnota li l-kodifikazzjoni qiegħda ssir fl-aħħar ħin. Xorta waħda, jirnexxielha tissodisfa l-kriterji stipulati, anke jekk l-aktar emendi riċenti jmorru lura għall-1992.

Brussel, 2 ta' Ġunju 2004

Il-President

tal- Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

([1]) ĠU 70 tas-6.8.1962, p. 2005. Direttiva mibdula fl-aħħar mir-Regolament (KEE) nru. 881/92 (ĠU L 95 tad-9.4.1992, p.1) – Opinjoni KESE : ĠU C 40 tas-17.02.1992, p.15.

Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill li temenda d-Direttiva 94/62/KE dwar il-proċess ta' l-ippakkjar u skart ta' l-ippakkjar

COM(2004) 127 final - 2004/0045 COD

(2004/C 241/06)

Fil-5 ta' Marzu 2004, il-Kunsill iddeċieda li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, skond l-Artikolu 95 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, dwar il- Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill li temenda d-Direttiva 94/62/KE dwar il-proċess ta' l-ippakkjar u skart ta' l-ippakkjar

Is-Sezzjoni għall-Agrikoltura, Żvilupp Rurali u l-Ambjent, li kienet responsabbli mit-tħejjija tax-xogħol tal-Kumitat dwar dan is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fis-6 ta' Mejju 2004. Ir-rapporteur kien is-Sur Adams.

Fis-sessjoni plenarja tiegħu Numru 409 (laqgħa tat-2 u t-3 ta' Ġunju 2004), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adoatta l-opinjoni segwenti b'180 vot għal 3 voti kontra bi 13 –il astensjoni.

1. **Introduzzjoni**

1.1 L-iskop tal-proposta hu li tkun indirizzata l-problema ta' l-applikazzjoni tal-leġislazzjoni dwar il-Proċess ta' l-Ippakkjar u l-Iskart ta' l-Ippakkjar [1] fil-Pajjiżi l-ġodda. Il-leġislazzjoni adottata wara l-1 ta' Novembru 2002 – f'dan il-każ leġislazzjoni ta' emenda kienet approvata biss fi Frar 2004– mhix koperta mill-Att ta' Adeżjoni. Il-Kummissjoni kkonkludiet li l-aktar mod sensibbli biex tipproċedi kien li tissottometti din il-proposta għal emenda, taħt l-Artikolu 95 tat-Trattat ta' Adeżjoni.

1.2 Diversi mekkaniżmi għall-informazzjoni u konsultazzjoni ta' l-Istati l-ġodda dwar din il-leġislazzjoni kienu miftiehma fil-Kunsill Ewropew f'Diċembru 2002. L-istati kollha l-ġodda bl-eċċezzjoni ta' Ċipru [2] infurmaw lill-Kummissjoni fi Frar 2003 li huma se jkollhom bżonn ta' perjodu transizzjonali ieħor qabel ma japplikaw id-Direttiva oriġinali. Din il-proposta għall-emenda tad-Direttiva ssegwi konsultazzjonijiet tekniċi bilaterali estensivi ma' l-għaxar Stati ġodda.

1.3 Id-Direttiva preżenti għandha l-għan li tevita jew tnaqqas l-impatt tal-proċess ta' l-ippakkjar u ta' skart ta' l-ippakkjar fuq l-ambjent permezz ta' proċess ta' użu mill-ġdid u riċiklaġġ. Il-miri l-ġodda huma sostanzjalment ogħla minn dawk għall-2001 u għandhom jinkisbu sat-tmiem tal-2008. Id-Direttiva tinkludi miri speċifiċi għall-plastik, metalli, karta/bord u ħġieġ. Il-miri speċifiċi se jtejjbu l-livell ġenerali tal-ħarsien ambjentali fl-UE. Dawn se jnaqqsu wkoll id-distorsjonijiet eżistenti għall-kompetizzjoni, u jwasslu għal livell ogħla ta' armonizzazzjoni fis-suq intern u jagħtu aktar sigurtà fl-ippjanar ta' investimenti fl-infrastruttura tar-riċiklaġġ.

1.4 Il-proposta tistipula d-data għall-Istati l-ġodda biex jilħqu dawn il-miri bħala mhux aktar tard mill-31 ta' Diċembru 2012.

2. **Kummenti ġenerali**

2.1 Din il-proposta għal emenda għad-Direttiva hi leġislazzjoni meħtieġa li tistipula data realistika li fiha l-Istati l-ġodda jridu josservaw l-istess Direttiva.

2.2 Fl-Opinjoni tiegħu tad-29 ta' Mejju 2002 il-KESE ta appoġġ sħiħ għad-Direttiva oriġinali bħala mezz importanti li jħeġġeġ leġislazzjoni nazzjonali dwar riċklaġġ u użu mill-ġdid ta' skart ta' l-ippakkjar.

3. **Kummenti speċifiċi**

3.1 Il-KESE jinnota li l-volum medju ta' skart ta' l-ippakkjar prodott mill-Istati l-ġodda hu ta' 87 kg kull ras meta mqabbel mal-169 kg kull ras fl-Istati Membri eżistenti. Għalkemm tista' tkun mistennija żieda fil-konsum ta' ippakkjar fil-Istati Ġodda minħabba l-effett tas-Suq Uniku, il-KESE jħeġġeġ li għandu jsir kull sforz possibbli biex jitnaqqas l-ippakkjar fis-sors b'konsistenza fis-sigurtà u l-iġjene.

[1] Direttiva 94/62/KE kif emendata mid-Direttiva 2004/12/KE tal-11 ta' Frar 2004 (Ġ.U. L 47 tat- 18.02.2004 p. 26-32)

[2] Ċipru ma kellux bżonn ta' arranġamenti transizzjonali

3.2 Kull Stat Membru se jibqa' responsabbli għas-sistemi li taħthom għandhom jintlaħqu l-miri ta' riċklaġġ. Firxa wiesa' ta' ħtiġijiet, proċessi, inċentivi u diżinċentivi jeżistu madwar il-Komunità u l-KESE jħeġġeġ lill-Kummissjoni sabiex tkompli taħdem fuq it-twaqqif ta' prattika tajba u t-tifrix ta' każi ta' studju eżemplari.

4. **Konklużjoni**

Il-Kumitat jilqa' u jagħti appoġġ sħiħ lil din il-proposta bħala mezz importanti li jħeġġeġ lil-leġislazzjonijiet nazzjonali biex jintroduċu sistemi għall-ġbir selettiv fil-Istati l-ġodda.

Brussel, it-2 ta' Ġunju 2004.

Il-President

tal-Kumitat Ekonomiku U Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

Proposta għal Regolament tal-Kunsill (KE) Nru. 1268/1999 dwar għajnuna Komunitarja għal miżuri ta' qabel is-sħubija għall-agrikoltura u l-iżvilupp rurali fil-pajjiżi applikanti ta' l-Ewropa Ċentrali u tal-Lvant fil-perjodu ta' qabel is-sħubija

COM(2004) 163 final -2004/0054 CNS

(2004/C 241/07)

Fit-2 ta' April 2004, il-Kunsill iddeċieda li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, skond l-Artikolu 37 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, dwar Proposta għal Regolament tal-Kunsill (KE) Nru. 1268/1999 dwar għajnuna Komunitarja għal miżuri ta' qabel is-sħubija għall-agrikoltura u l-iżvilupp rurali fil-pajjiżi applikanti ta' l-Ewropa Ċentrali u tal-Lvant fil-perjodu ta' qabel is-sħubija

Is-Sezzjoni għall-Agrikoltura, Żvilupp Rurali u l-Ambjent, li kienet responsabbli mit-tħejjija tax-xogħol tal-Kumitat dwar dan is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fis-6 ta' Mejju 2004. Ir-rapporteur kien is-Sur Donnelly.

Fis-sessjoni plenarja tiegħu Nru 409 (laqgħa tat-2 ta' Ġunju 2004), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta l-opinjoni segwenti b' 182 vot għal 2, b-14-il astensjoni.

1. **Introduzzjoni**

1.1 In-negozjati għas-sħubija f'Diċembru 2002 ipprovdew għas-sħubija fl-2004 ta' tmienja mill-għaxar pajjiżi li bħalissa qed igawdu mid-dispożizzjonijiet tar-Regolament.

1.2 Il-Kummissjoni tqis li r-Regolament għandu jinbidel favur pajjiżi benefikanti li mhux se jissieħbu l-Unjoni Ewropea fl-2004, filwaqt li tikkunsidra l-esperejnza li għandha f'dan l-istrument li waqqfet hi stess u fl-istess ħin tirrispetta l-għanijiet prinċipali tiegħu.

1.3 Saru xi modifiki biex ċertu dispożizzjonijiet ikunu miġjuba bl-istess mod bħal dawk applikabbli għall-Istati Membri l-ġodda. Il-modifiki proposti huma dawn li ġejjin: (i) inklużjoni ta' miżuri ta' eliġibilità li jkunu jippermettu l-komunitajiet rurali tal-Bulgarija u r-Rumanija biex iħejju u jimplimentaw l-istrateġiji ta' żvilupp rurali lokali; (ii) adattament ta' l-instensità ta' l-għajnuna għal livelli simili għal dawk mogħtija lil pajjiżi li se jissieħbu fl-Unjoni fl-2003 u (iii) kjarifika ulterjuri fuq il-limiti tar-rati ta' għajnuna. L-aħħar modifika se jkollha effett restrospettiv fil-konfront tal-pajjiżi benefikanti kollha.

2. **Il-Proposta tal-Kummissjoni fil-Qosor**

2.1 Il-kontribuzzjoni Komunitarja m'għandiex taqbeż massimu ta' 75 % ta' l-ispiża pubblika totali eliġibbli. Il-proposta tal-Kummissjoni ma tinvolvix infieq addizzjonali mill-budget Komunitarju għaliex dan se jkun finanzjat mill-allokazzjonijiet li diġà saru.

2.2 Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru. 1268/1999 ([1]) fir-rigward tal-limiti tar-rati ta' l-għajnuna se jkunu kjarifikat u emendat.

2.3 Din l-emenda se tassigura li fil-każi kollha, il-limiti massimi stipulati fl-Ftehim Ewropej huma osservati.

2.4 Il-proposta tinvolvi wkoll żieda fil-kontribut ta' l-UE għal ċertu miżuri f'Artiklu 2.

2.5 Il-livelli ta' għajnuna fir-reġjuni bl-għoljiet u l-muntanji fil-Bulgarija u r-Rumanija se jinbidlu fl-1 ta' Jannar 2004 b'mod li jsiru l-istess bħal dawk taż-Żoni Żvantaġġjati tal-pajjiżi li se jissieħbu fl-Unjoni fl-1 ta' Mejju 2004.

3. **Kummenti Ġenerali**

3.1 Il-KESE jappoġġja l-proposta tal-Kummissjoni biex timplimenta strateġiji ta' żvilupp rurali lokali b'mod li ssaħħaħ l-ekonomiji rurali.

3.2 Il-KESE jaqbel maż-żieda fil-livelli ta' għajnuna bħala appoġġ meħtieġ għall-iżvilupp agrikolu u biex jintlaħqu l-istandards fil-produzzjoni ta' l-ikel u l-ħarsien ta' l-ambejnt.

4. **Kummenti Speċifiċi**

4.1 Il-KESE hu konxju mill-problemi li l-benefikanti jista' jkollhom biex isibu fondi qabel jirċievu l-għajnuna għall-investiment.

4.2 Il-KESE għalhekk jistaqsi lill-Kummissjoni biex tfittex proċeduri, li jippermettu lil dawn il-pajjiżi jieħdu l-benefiċċju massimu minn dan il-finanzjament.

5. **Konklużjonijiet**

5.1 Il-KESE jappoġġja bis-sħiħ il-proposta tal-Kummissjoni li temenda r-Regolament.

Brussel, 2 ta' Ġunju 2004.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Roger BRIESCH

([1]) ĠU L 161, 26.6.1999, p. 87. Regolament kif l-aħħar emendat mir-Regolament (KE) Nru. 696/2003 (ĠU L 99, 17.4.2003, p. 24).

Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill dwar prodotti ta' l-ikel intiżi għal użi nutrizzjonali partikolari (Verżjoni kodifikata)

COM(2004) 290 final - 2004/0090 (COD)

(2004/C 241/08)

Fl-4 ta' Mejju 2004, il-Kunsill iddeċieda li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, skond l-Artikoli 95 u 251 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, dwar Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u l-Kunsill dwar prodotti ta' l-ikel intiżi għal użi nutrizzjonali partikolari

Is-Sezzjoni għall-Agrikoltura, Żvilupp Rurali u l-Ambjent, li kienet responsabbli mit-tħejjija tax-xogħol tal-Kumitat dwar dan is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fis-6 ta' Mejju 2004. Ir-rapporteur kien is-Sur Donnelly.

Fis-sessjoni plenarja tiegħu numru 409 nhar it-2 u t-3 ta' Ġunju 2004(laqgħa tat-2 ta' Ġunju),il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adoatta l-opinjoni segwenti b' 171 vot kontra 3 b'9 astensjonijiet.

1. **Introduzzjoni**

1.1 L-għan ta' din il-proposta hu li jsir proċess ta' kodifikazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 89/398/KEE tat-3 ta' Mejju 1989 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet ta' l-Istati Membri dwar il-prodotti ta' l-ikel intiżi għal użi nutrizzjonali partikolari. Id-Direttiva l-ġdida se tieħu post diversi atti inkorporati fiha; din il-proposta żżomm bis-sħih il-kontenut ta' l-atti li se jkunu kodifikati u għalhekk ma tagħmel xejn aktar ħlief li tiġborhom flimkien b'emendi formali biss kif meħtieġa mill-eżerċizzju ta' kodifikazzjoni stess.

2. **Kummenti ġenerali**

Il-Kumitat iqis li huwa ferm utli li t-testi kollha jkunu integrati f'Direttiva waħda. Fil-kuntest ta' Ewropa tal-Poplu, il-Kumitat, bħall-Kummissjoni, jagħti importanza kbira lis-simplifikazzjoni u kjarifikazzjoni tal-liġi Komunitarja sabiex din tkun aktar ċara u aċċessibbli għaċ-ċittadini ordinarji, u b'hekk tagħtihom opportunitajiet ġodda u l-possibbiltà li jagħmlu użu mid-drittijiet speċifiċi li din tagħtihom.

3. Kien żgurat li l-kumpilazzjoni ta' dawn id-dispożizzjonijiet ma fihomx bidliet fis-sostanza u jservu biss biex il-liġi Komunitarja tkun preżentata b'mod ċar u trasparenti. Il-Kumitat jesprimi l-appoġġ totali tiegħu għal dan l-għan u, fid-dawl ta' din il-garanzija, jilqa' din il-proposta.

Brussel, 2 ta' Ġunju 2004.

Il-President

Tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Kunsill, il-Parlament Ewropew, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u l-Kumitat tar-Reġjuni li twaqqaf il-linji ta' gwida għat-tieni sessjoni ta' l-Inizjattiva tal-Komunità EQUAL dwar il-kooperazzjoni transnazzjonali biex jitmexxew 'il quddiem mezzi ġodda biex ikunu miġġielda l-għamliet kollha ta' diskriminazzjoni u inugwaljanzi b'rabta mas-suq tax-xogħol – Il-moviment ħieles ta' ideat tajbin

(KOM(2003) 840 finali)

(2004/C 241/09)

Fil-5 ta' Jannar 2004 il-Kummissjoni ddeċidiet li tikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali, taħt l-Artiklu 262 tat-Trattat li jwaqqaf il-Komunità Ewropea, fuq il- Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Kunsill, il-Parlament Ewropew, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali u l-Kumitat tar-Reġjuni li twaqqaf il-linji ta' gwida għat-tieni sessjoni ta' l-Inizjattiva tal-Komunità EQUAL dwar il-kooperazzjoni transnazzjonali biex jitmexxew 'il quddiem mezzi ġodda biex ikunu miġġielda l-għamliet kollha ta' diskriminazzjoni u inugwaljanzi b'rabta mas-suq tax-xogħol - "Il-moviment ħieles ta' ideat ġodda"

It-Taqsima għax-Xogħol, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza, li kienet responsabbli għat-tħejjija tax-xogħol tal-Kumitat fuq is-suġġett, addottat l-opinjoni tagħha fil-5 ta' Mejju 2004. Ir-rapporteur kien Mr Sharma.

Fl-409 sessjoni plenarja tiegħu (il-laqgħa tat-2 ta' Ġunju 2004...), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew addotta l-opinjoni li ġejja b'185 vot favur, 1 kontra u 9 astensjonijiet.

1. Il-Kontenut tal-Komunikazzjoni

1.1 L-għanijiet ta' din il-Komunikazzjoni huma tnejn. Hija turi wħud mir-riżultati tal-bidu tal-programm EQUAL, li jiffukaw fuq prattiċi tajbin li jgħinu f'diversi modi kif ikunu miġġielda d-diskriminazzjoni u l-inugwaljanza fis-suq tax-xogħol – "il-moviment ħieles ta' ideat tajbin". Hija tistabbilixxi ukoll ix-xena għat-tieni sessjoni ta' l-EQUAL, li tikkonferma l-prinċipji u t-tfassil, waqt li tintroduċi t-teknika tal-programm.

1.2 F'dan l-istadju bikri, l-iktar suċċess li deher fl-EQUAL kien is-sħubija, li l-għan tagħha hu li jgħaqqad flimkien l-atturi li jaħdmu flimkien fi Sħubija ta' Żvilupp biex jiżviluppaw avviċinament integrat għal problemi multi-dimensjonali.

1.3 It-tfassil ta' l-EQUAL għandu fatturi essenzjali integrati ta' tmexxija tajba minħabba li dan jindirizza punti ta' politika traversali, u jaħdem bejn u lil hinn minn konfini istituzzjonali.

1.4 Il-programm EQUAL jaddotta avviċinament tematiku, u wara li tkun saret il-konsultazzjoni, l-Istati Membri qablu li jżommu t-temi ta' l-EQUAL mhux mittiefsa għat-tieni sessjoni.

1.5 Għall-ewwel darba, it-2 sessjoni tal-programm EQUAL qed iqis it-tkabbir Ewropew. Minħabba f'hekk, l-appoġġ għall-popolazzjoni Roman u għall-vittmi tat-traffikar tal-bnedmin hu mistenni li jiġi ttrattat mit-temi kollha, minħabba l-fatt li l-iskala ta' dawn l-isfidi qiegħda dejjem tikber.

1.6 EQUAL jipprovdi opportunità tajba għall-Istati Membri l-ġodda biex dawn jaħdmu ma' l-Istati Membri li hemm bħalissa biex ifittxu prattika tajba dwar l-integrazzjoni soċjali u vokazzjonali ta' dawk li jkun qed ifitxxu kenn.

1.7 Għalkemm ix-xogħol jinsab għaddej, u s'issa għadhom ma nkisbux riżultati ippruvati, l-ewwel sessjoni tal-programm EQUAL, li bdiet fl-2001, diġà qed turi prattiċi tajbin ta' modi ġodda kif ikunu miġġielda d-diskriminazzjoni u l-inugwaljanza, inter alia dwar: id-diżabbiltà u l-orjentazzjoni sesswali, xejriet biex il-ħaddiem jinżammu aktar fl-impjieg tagħhom, it-twaqqif ta' negozju b'nies qiegħda jew li mhumiex attivi, il-kontribuzzjoni ta' l-immigranti lejn ix-xogħol u t-tkabbir ekonomiku, mezzi biex titmexxa 'l quddiem l-addattabbiltà fis-suq tax-xogħol, il-bini ta' blokki għal strateġiji ta' tagħlim għal ħajja, it-tneħħija tal-firda tal-ġeneru fl-oqsma kollha u f'kull tip ta' xogħol, il-qsim ta' kura u responsabbiltajiet fid-dar, ir-responsabbiltà soċjali konġunta, l-integrazzjoni mill-ġdid biex tkun miġġielda l-esklużjoni, kif ukoll l-ekonomija soċjali biex jinħolqu aktar impjiegi u tinżamm il-kwalità tagħhom.

1.8 Waqt li l-avviċinament tematiku jibqa' wieħed stabbli, EQUAL xorta jindirizza sfidi li żgur se jkunu hemm fit-tieni sessjoni, l-aktar wara t-tkabbir, bħalma huwa l-punt tad-diskriminazzjoni li qed jiffaċċjaw il-popolazzjoni Roman kif ukoll il-vittmi tat-traffikar.

1.9 Il-kooperazzjoni bejn l-Istati Membri huwa aspett importanti ħafna tal-programm EQUAL u taħdem sew, waqt li tidher f'numru ta' livelli: bejn is-Sħubiji ta' Żvilupp u x-xbieki Tematiċi.

1.10 Ix-xejra dominanti, i.e. l-integrazzjoni u l-inkorporazzjoni ta' ideat u avviċinamenti ġodda fil-politika u l-prattika, hija ta' sfida kbira, iżda biex jinżamm l-ogħla impatt mill-programm EQUAL, ir-riżultati l-ewwel jeħtieġ jiġu analizzati, jitqiegħdu f'livelli u mxerrda biex ikollhom effett fl-Istati Membri u fl-Unjoni kollha.

1.11 Il-valutazzjoni hija magħmula minn żewġ taqsimiet: reviżjoni għal perjodu ta' żmien medju u valutazzjoni li tibqa' sejra. Ta' l-ewwel għandha ssir b'rapporti ta' valutazzjoni nazzjonali għal perjodu ta' żmien medju li jintbagħtu lill-Kummissjoni f'Diċembru 2003, waqt li din tkun qed tinbena fuq il-valutazzjoni ta' livell Ewropew li kienet tħejjiet. Il-valutazzjonijiet wesgħin ta' l-UE ta' l-EQUAL ma jurux xi tibdil fit-tfassil ġenerali għall-programm EQUAL. Madankollu, fuq il-bażi tar-rapporti tal-valutazzjonijiet nazzjonali, u fuq l-istħarriġ u l-analiżi tagħhom stess, tqajjmu numru ta' punti li jistgħu jillimitaw kemm il-programm EQUAL ikun wieħed effettiv, u għalhekk tfassal sett ta' rakkomandazzjonijiet biex l-effettività ta' dan il-programm tkun tista' tissaħħaħ. Wara li tkun saret din il-valutazzjoni ta' perjodu ta' żmien medju, l-Istati Membri li hemm bħalissa għandhom jissuktaw jipproduċu rapporti annwali interim.

2. Kummenti ġenerali

2.1 L-entużjażmu għas-sħubija (it-Taqsima 3) qed tintlaqa', waqt li l-għarfien ta' l-importanza li din titmexxa 'l quddiem bejn il-gruppi li qabel ma kinux ikkollaboraw qed ikun approvat uffiċjalment. Dan huwa wieħed mill-fatturi l-aktar importanti fis-suċċess tal-programm EQUAL, u għandhom jitfasslu proċessi amministrattivi u ta' appoġġ biex is-sħubija tkun tista' tabilħaqq tinżamm taħdem bħala l-ogħla prijorità.

2.2 L-intenzjoni ta' l-Azzjoni 1 (deskritta fit-Taqsima 3, il-paragrafu 4) għandha sisien sodi. Li l-proċessi għat-tmexxija 'l quddiem lejn xogħol ta' żvilupp ikunu mħaffa jgħin biex jinżamm bilanċ biex ikun żgurat li s-suċċess tal-programm ma jkunx qed jistrieħ wisq fuq in-nies stess li jkunu ħolquh.

2.3 Il-firxa vasta ta' imsieħba involuti fil-programm EQUAL tfisser li l-parteċipazzjoni attiva tagħhom x'aktarx tinkuraġġixxi l-iżvilupp ta' tmexxija tajba. Li tiġi inkuraġġita l-awtorizzazzjoni fil-prinċipji u t-tfassil tal-programm EQUAL hija ta' importanza kbira biex ikun hemm tmexxija tajba, u opportunità bżonnjuża biex ikun enfasizzat li din kienet nieqsa għal kollox fit-Taqsima 3.1. It-tkomplija tax-xbieki li nħolqu bil-programm EQUAL (it-Taqsima 3.1, il-paragrafu 4) titstrieħ fuq l-awtorizzazzjoni tal-partijiet kollha biex jinfluwenzaw il-politika u l-prattika ta' partijiet interessati oħra. Id-diskussjoni fuq l-inklużjoni ta' dawk li huma affettwati direttament bid-diskriminazzjoni hija milqugħa, iżda huwa fatt magħruf li l-implimentazzjoni tal-programm EQUAL fuq livelli Ewropej, nazzjonali, reġjonali u lokali hija ħafna drabi, kemm-il darba dawn il-problemi ma jkunux imħarsa minn qabel u evitati, waħda ġerarkika li tista' żżid il-burokrazija u tnaqqas id-dritt tal-pussess. L-aktar, il-kontroll ta' l-iffinanzjar għandu jiġi enfasiżżati bħala mekkanniżmu li ħafna drabi jaffettwa l-awtorizzazzjoni.

2.4 Id-diskussjoni dwar l-Istrateġija Ewropea fuq l-Impjiegi, il-Proċess ta' l-Inklużjoni Soċjali, it-Trattat, il-Fond Ewropew dwar ir-Refuġjati u strumenti ta' politika oħrajn tkun milqugħa bħala mezz biex ikun hemm kuntest għall-programm EQUAL kif ukoll opportunità importanti għall-gruppi li s-soltu ma jkunux involuti fit-tfassil tal-politika Ewropea, biex dawn jifhmuha u jagħmlu rabta magħha. Aktar qari jew tagħrif u referenzi jistgħu jinkuraġġixxu aktar stħarriġ minn dawn il-partijiet. Id-diskriminazzjoni u l-inugwaljanza huma fatturi ewlenin fl-esklużjoni, iżda l-familjarizzazzjoni mal-burokrazija tat-tibdil mill-gruppi u l-individwi li ma jkollhomx esperjenza fl-influwenzar tal-politika hija importanti għax-xejra ewlenija tal-programm EQUAL. Dawn il-linji ta' gwida jistgħu jkunu l-ewwel punt ta' kuntatt għal ċerti gruppi.

2.5 L-enfasi ta' l-EQUAL fuq l-innovazzjoni (it-Taqsima 5) huwa diskuss b'rabta ma' avviċinamenti ġodda lejn it-twettiq ta' politika. Il-linji ta' gwida ta' l-EQUAL fuq l-innovazzjoni (it-Taqsima 11.4, il-punt 17) tiddiskuti wkoll proċessi ġodda ta' żvilupp ta' politika. Il-potenzjal ta' sħubiji ta' żvilupp biex tinħoloq awtorizzazzjoni u tmexxija tajba fl-iżvilupp tal-politika kif ukoll fit-twettiq tagħha m'għandux ikun wieħed li jitħalla jgħaddi.

2.6 L-infurzar tal-ħidmiet tax-xejra ewlenija jagħraf l-importanza tiegħu. Il-ħolqien ta' proġetti ġodda minn "multiplikaturi" jista' jwassal għal biex ikun hemm aktar innovazzjoni. Huwa importranti li wieħed jagħraf li l-proċess ta' l-innovazzjoni li titwettaq fi sħubiji ta' żvilupp mhux bilfors jinvolvi n-nies addattati biex iwettqu xejra ewlenija lir-riżultati.

2.7 Il-proċess tal-valutazzjoni jħeġġeġ għal aktar attenzjoni fuq iż-żamma ta' l-impjiegi, il-kwalità ta' l-impjiegi u l-ħolqien dirett tax-xogħol. Li individwi li jaħdmu f'impriżi żgħar u medji jkunu miġbuda biex jieħdu sehem f'ħidmiet, bħalma huma t-tagħlim għall-ħajja u t-tfassil tal-karriera għal nies li għandhom aktar minn 30 u 40 sena, jista' jkun jeħtieġ mezzi ġodda ta' ingaġġ. Huwa importanti li wieħed jaħdem ma' organizzazzjonijiet ta' networks (bħalma huma t-trejd unjons) u li l-burokrazija titmexxa biex jiġi ċċentralizzat kemm jista' jkun ix-xogħol tal-kitba.

2.8 Għall-impriżi żgħar u medji u għall-organizzazzjonijiet non-governattivi l-isfidi burokratiċi tal-programm EQUAL huma magħrufa sew, iżda l-istess sfidi huma ffaċċjati wkoll mill-awtoritajiet lokali. L-Istati Membri l-ġodda diġà qed iqisu l-amministrazzjoni tal-Fondi Strutturali. Il-problemi amministrattivi fost l-awtoritajiet lokali x'aktarx se jgħaddu fuq l-imsieħba ta' l-impriżi żgħar u medji u ta' l-organizzazzjonijiet non-governattivi, u dan jista' jwassal biex jitgerrex l-iżvilupp minn dawn il-gruppi. Is-sejbien ta' soluzzjonijiet għall-impriżi żgħar u medji u l-organizzazzjonijiet non-governattivi jista' jwassal biex dawn l-organizzazzjonijiet jkunu jistgħu jgawdu mis-sistema kollha.

2.9 L-iffissar tajjeb taż-żmien ta' din l-inizjattiva jgħin biex ikun magħruf l-iżvilupp tal-politika u l-istrateġija Ewropea. Il-proċess ta' Lisbona se jiġi rivedut għal żmien medju f'Lulju ta' l-2005, u l-Istrateġija ta' l-UE dwar l-Impjiegi hija element ewlieni ta' dan. Fondi Strutturali Ġodda wkoll se jiġu proposti f'Lulju ta' l-2004, u r-rapport tal-Koeżjoni Ewropea jipprovdi wkoll xi ftit opportunità biex il-produzzjoni tingħata xejra ewlenija mill-programm EQUAL.

3. Kummenti speċifiċi

3.1 Il-kunċetti li fuqhom huwa mwaqqaf il-programm EQUAL huma aċċettati. Għalhekk, kummenti speċifiċi qed jiffukaw aktar fuq il-mekkaniżmi.

3.2 Fl-ewwel sessjoni tal-programm EQUAL, it-transizzjoni bejn il-fażi Azzjoni 1 dwar il-bini tas-sħubija u l-fażi ta' żvilupp Azzjoni 2 ħolqot telf ta' momentum għal uħud mill-programmi. Qed ikun propost "stadju ta' konferma" ġdid li jnaqqas l-amministrazzjoni ta' l-approvazzjoni għall-Azzjoni 2, waqt li jiżgura li n-nefqa tibqa' eliġibbli tul it-transizzjoni kollha.

3.3 L-enfasi tat-transizzjoni mill-Azzjoni 1 għall-Azzjoni 2 huwa l-formazzjoni tal-Ftehim tas-Sħubija ta' Żvilupp bl-għanijiet, il-miri u bil-pjan ta' azzjoni tiegħu. It-tkomplija hija importanti u s-sħubiji għandhom jifhmu kif il-ħidmiet ta' l-awtorizzazzjoni tagħhom, il-proċeduri ta' l-amministrazzjoni u l-provvediment ta' nies jistgħu jappoġġjaw dik it-tkomplija. Hemm inugwaljanza sostanzjali fl-appoġġ mogħti mill-Awtoritajiet tat-Tnmexxija lill-Isħubija ta' Żvilupp, li dawn mhux dejjem jaħdmu tajjeb. L-Istati Membri għandhom jitgħallmu minn xulxin dwar l-għamla ta' appoġġ li huwa meħtieġ biex tkun żviluppata Sħubija ta' Żvilupp effettiva. It-tkomplija tal-provvediment ta' nies tista' tkun problema speċjali fl-Istati Membri l-ġodda, fejn l-impjegati jistgħu jiċċaqalqu b'mod aktar regolari minħabba l-opportunitajiet ġodda li qed jinfetħu.

3.4 L-iżvilupp ta' sħubiji transnazzjonali hija parti importanti u ta' ġid tal-programm EQUAL. Is-sħubiji għandhom jiġu nkuraġġiti biex ikunu flessibbli, biex jirreaġixxu għal u jibnu fuq it-tibdiliet mistennija fil-pjani tal-programm li jkunu ġejjin mill-innovazzjonijiet li jkunu saru. Il-flessibbiltà fl-estmi hija importanti ħafna għal dan.

3.5 Ir-regoli finanzjarji huma l-istess għall-Fondi Strutturali kollha, iżda l-proċessi tal-kontabbilità għall-finanzi u l-attivitajiet għandhom jitmexxew sew biex il-piż amministrattiv ma jgerrix lil dawk li jkunu fl-aħjar pożizzjoni li joffru opportunitajiet ta' awtorizzazzjoni.

3.6 L-esperjenza tal-Kummissjoni li kisbet qabel turi li 85 % tal-fondi allokati biss se jintnefqu. Qed ikun issuġġerit li l-infiq li ma jsirx jintuża biex ikun hemm aktar xejriet ewlenin. Il-flus li jkunu ġejjin minn infiq li ma jkunx sar m'għandhomx iwasslu biex il-programmi jbatu minn tnaqqis fil-valur jew minn xi tibdil billi jew tkun meħtieġa amministrazzjoni żejda li tnaqqas l-akkwist, jew billi jitnaqqas l-iffinanzjar b'mod mhux maħsub sew minn qabel.

3.7 Il-lista ta' ħidmiet ta' xejriet ewlenin li hemm fit-Taqsima 9a mhix waħda dettaljata, iżda huwa importanti ħafna li wieħed jagħraf l-irwol ta' l-appoġġ tan-negozju flimkien mal-konsulenza. Atturi bħalma huma l-imsieħba soċjali, inklużi t-trade unions, huma importanti ħafna. L-iżvilupp tal-proposti tas-Sessjoni 2 tal-programm EQUAL huwa wkoll parti importanti biex ikunu żviluppati fejn jeħtieġ ir-riżultati li kienu ħarġu mis-Sessjoni 1.

3.8 Ix-xejriet ewlenin huma avviċinament jew strateġija u m'għandhomx jitqiesu bħala għan fih innifsu. Ix-xejriet ewlenin ma jżidux il-valur, iżda għandhom ikunu appoġġjati mill-bażi ta' strumenti ta' ugwaljanza, bħalma huma l-leġislazzjoni l-ġdida fuq it-trattament l-istess jew il-politika ta' azzjoni pożittiva. Mhuwiex aċċettabbli li numru ta' Stati Membri għad iridu jagħmlu liġijiet biex ikunu konformi mad-direttivi ta' kontra d-diskriminazzjoni u biex f'dawn il-pajjiżi ikun hemm tabilħaqq livell komuni ta' ugwaljanza.

3.9 Il-gwida tidentifika "Opportunitajiet l-istess" bħala li għandhom aċċettazzjoni baxxa (it-Taqsima 10.1, para. 3) u li dawn huma mifhuma b'mod limitat jew tradizzjonali (it-Taqsima 10.1, para 6). Il-komunikazzjoni tal-modi differenti ta' kif wieħed jinterpreta u jittratta dawn l-Opportunitajiet l-istess fl-Istati Membri tista' tkun ta' ġid kbir għall-iżvilupp ta' programmi ġodda. Per eżempju, l-inugwaljanzi tal-ġeneru huma indirizzati f'tema waħda minn numru żgħir ta' gruppi, iżda tul il-programm ħafna mill-gruppi qed jaħdmu fuq dan.

3.10 L-effett negattiv ta' tqassim taż-żmien/proċessi differenti bejn l-Istati Membri (it-Taqsima 10.1, il-paragrafu 5) imur lil hinn mit-twaqqif ta' sħubiji transnazzjonali fejn dan kien ġie indirizzat fis-Sessjoni 2. It-twaqqif ta' proċeduri ta' amministrazzjoni u monitoraġġ, l-iffissar taż-żmien ta' l-Azzjoni 3, u kemm idum il-proġett b'mod ġenerali jistgħu kollha jvarjaw minn pajjiż għall-ieħor, u għalhekk jistgħu jkunu kontroproduttivi f'ħidmiet transnazzjonali.

3.11 Il-proċeduri ta' l-għażla għall-programmi tas-Sessjoni 2 jistgħu jkunu ta' ġid biex iż-żewġ pajjiżi ewlenin għal kull tema jkunu jistgħu jgħinu lill-awtoritajiet tat-tmexxija biex dawn igawdu minn xi ftit koordinazzjoni bejn l-Istati Membri.

Brussel, it-2 ta' Ġunju 2004.

Il-President

tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

Il-Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill li tistipula l-Fond Ewropew għar-Refuġjati għall-perjodu bejn l-2005-2010

COM(2004) 102 final - 2004/0032 (CNS)

(2004/C 241/10)

Fit-23 ta' Frar 2004 il-Kunsill iddeċieda li jikkonsulta l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali, skond l-Artikolu 262 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, dwar Il-Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill li tistipula l-Fond Ewropew għar-Refuġjati għall-perjodu bejn l-2005 u l-2010

It-Taqsima għall-Impjieg, Affarijiet Soċjali u Ċittadinanza, li kienet responsabbli għat-tħejjija tax-xogħol tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fil-5 ta' Mejju 2004. Ir-rapporteur kienet is-Sinjorina Cassina.

Fis-sessjoni plenarja tiegħu numru 409 (laqgħa tat-2 ta' Ġunju 2004), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta l-opinjoni li ġejja b'184 vot favur, tlieta kontra u tnax –il astensjoni.

1. **Introduzzjoni**

1.1 Fit-28 ta' Settembru 2000, il-Kunsill adotta d-Deċiżjoni Nru 2000/596 li tistabbilixxi Fond Ewropew għar-Refuġjati għall-perjodu bejn l-2000 u l-2005 (ERF I). Ingħatalu budget ta' 36 miljun Ewro għal matul il-perjodu ta' ħames snin. Il-programm irrappreżenta l-ewwel pass fir-razzjonalizzazjoni neċessarja u l-istrutturar ta' azzjonijiet li suċċessivament kienu bbażati f'kategoriji tal-budget annwali mill-1997, b'mod partikolari fuq ordni tal-Parlament Ewropew ([1]). Il-KESE laqgħa l-proposta għal deċiżjoni dak iż-żmien ([2]).

1.2 Ftit wara sena minn meta għalaq iż-żmien nhar il-31 ta' Diċembru 2004 (tmiem il-perjodu kopert minn ERF I), il-Kummissjoni analizzat l-esperjenza miksuba mill-Istati Membri u mill-Komunità taħt ERF I, organizzat konferenza ta' reviżjoni ([3]), u kellha stima b'impatt ([4]) imtella' bi tħejjija għall-proposta għal stadju ġdid fil-programm. Ir-reviżjoni ikkunsidrat ukoll l-effetti ta' programmi u azzjonijiet oħra tal-Komunità u s-sinerġiji magħhom. ([5]).

1.3 Fid-dawl ta' l-esperjenza miksuba, fit-12 ta' Frar 2004 il-Kummissjoni ippubblikat Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Fond Ewropew għar-Refuġjati għall-perjodu bejn l-2005 u l-2010, is-suġġett ta' din l-opinjoni

2. **Kontenut tal-proposta tal-Kummissjoni**

2.1 Il-Kummissjoni tipproponi l-istabbiliment ta' fond (ERF II) b'budget ta' 687 miljun Ewro fuq perjodu ta' sitt snin biex tappoġġja l-azzjoni ta' l-Istati Membri għall-ilqugħ, l-integrazzjoni u r-rimpatriazzjoni volontarja ta' ċittadini tat-tielet pajjiżi jew ta' persuni mingħajr stat li jkollhom status ta' refuġjati ([6]), li għandhom bżonn ta' protezzjoni internazzjonali (fil-qafas ta' l-iskema ta' ssetiljar mill-ġdid), li jgawdu minn forma ta' protezzjoni sussidjarja, li jkunu applikaw għal waħda mill-forom ta' protezzjoni hawn fuq imsemmija jew li jgawdu minn protezzjoni temporanja ([7]).

2.2 Azzjonijiet eliġibbli. L-azzjonijiet eliġibbli għal ko-finanzjament ta' ERF II fl-Istati Membri jkopru firxa wiesa' relatata ma' skemi ta' lqugħ, integrazzjoni u rimpatriazzjoni volontarja. Il-ko-finanzjament jista' jkun disponibbli b'mod aktar speċifiku għal: infrastruttura ta' ilqugħ, għajnuna materjali u kura medika u psikoloġika; assistenza soċjali u amministrattiva; assistenza lingwistika, edukazzjoni u taħriġ kif ukoll għajnuna biex jinstab xogħol, titjib fil-proċeduri ta' l-ilqugħ; divulgazzjoni tal-valuri li jinsabu fil-Lista ta' l-UE tad-Drittijiet Fundamentali; promozzjoni ta' taħriġ għall-popolazzjoni lokali li tilqa' u sehem tal-benefiċjarji fil-ħajja ċivili u kulturali; promozzjoni ta' l-awto-suffiċjenza fil-benefiċjarji; azzjonijiet biex jiġi promoss l-involviment ta' l-awtoritajiet lokali, ONG u l-pubbliku ġenerali, informazzjoni u parir dwar ir-rimpatriazzjoni u għajnuna għal integrazzjoni mill-ġdid fil-pajjiż ta' l-oriġini.

2.2.1 Miżuri ta' emerġenza fil-każ ta' implimentazzjoni ta' mekkaniżmi temporanji ta' protezzjoni wkoll jistgħu jkunu ko-finanzjati (sa 80 % ta' l-ispiża) għall-ilqugħ, l-akkomodazzjoni, sussistenza, għajnuna medika u psikoloġika, spejjeż ta' ħaddiema u amministrazzjoni u spejjeż loġistiċi u ta' trasport.

([1]) Rapporteur: Is-Sur Gérard Deprez.

([2]) ĠU C 168 of 16.6.2000 (rapporteur: Is-Sinjura zu Eulenburg).

([3]) 30 u 31 ta' Ottubru 2003.

([4]) SEC(2004) 161 tat-12 ta' Frar 2004, Staff Working Paper tal-Kummissjoni : Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Fond Ewropew għar-Refuġjati għall-perjodu bejn l-2005 u l-2010-Stima ta' Impatt Estiża {COM(2004) 102 final}.

([5]) Bl-aktar mod partikolari : il-kategoriji tal-budget li fl-2003 u fl-2004 taw fondi għal proġetti ta' integrazzjoni importanti ; il-proposta ta' stabbiliment ta' aġenzija biex tmexxi l-fruntieri esterni ta' l-UE ; l-użu tal-programm EQUAL biex dawk li jkunu qiegħdin jitolbu refuġju jiġu integrati fis-suq tax-xogħol, eċċ.

([6]) Status definit mill-Konvenzjoni ta' Ġinevra fit-28 ta' Lulju 1951 kif emendata mill-Protokoll tal-31 ta' Jannar 1967.

([7]) Fis-sens tad-Direttiva 2001/55/KE.

2.2.2 10 % tal-budget ERF II jitqiegħed fil-ġenb għal azzjonijiet tal-Komunità, meħuda direttament mill-Kummissjoni u maħsuba biex jiffinanzjaw il-kooperazzjoni tal-Komunità, l-għoti ta' l-esperjenza, proġetti ta' pilotaġġ innovattivi, riċerka u l-applikazzjoni ta' teknoloġiji ġodda għal refuġjati u l-immaniġġjar ta' azzjonijiet marbuta magħhom.

2.3 Implimentazzjoni ta' ERF II. L-Istati Membri u l-Kummissjoni huma responsabbli flimkien għall-implimentazzjoni ta' ERF II. .

2.3.1 Il-Kummissjoni timplimenta linji ta' gwida għal programmi multinazzjonali, tiżgura li s-sistemi ta' mmaniġġjar u kontroll jinsabu fl-Istati Membri u li joperaw kif suppost, u timplimenta l-miżuri tal-Komunità. Il-Kummissjoni hi mgħejuna minn kumitat skond it-termini tad-Deċiżjoni 1999/468/KE.

2.3.2 L-Istati Membri huma responsabbli mill-implimentazzjoni ta' l-azzjonijiet nazzjonali, mit-tfassil ta' "Awtorità Responsabbli" b'personalità legali u kapaċità ta' tmexxija; l-ewwelnett huma responsabbli għall-kontroll finanzjarju ta' l-azzjonijiet, u jaħdmu flimkien mal-Kummissjoni fil-ġbir ta' l-istatistiċi.

2.3.3 L-Istati Membri u l-Kummissjoni jaħdmu flimkien biex jiżguraw li r-riżultati huma mferrxa, it-trasparenza hi garantita u l-azzjonijiet jaqblu u jkunu kumplimentari ma' strumenti u inizjattivi oħra.

2.4 Programmi. Żewġ programmi multiannwali huma ppjanati (2005-2007 u 2008-2010). L-Istati Membri jissottomettu l-abbozz tal-programm ta' tliet snin lill-Kummissjoni, li tapprovah fi żmien tliet xhur, wara li tiċċekkja l-kompatibilità mal-linji tal-gwida permezz tal-proċedura tal-kumitat. Il-programmi multiannwali huma implimentati permezz ta' programmi ta' xogħol annwali.

2.5 Tqassim ta' riżorsi. Kull Stat Membru jirċievi ammont fiss annwali ta' 300,000 Ewro; għall-Istati Membri l-ġodda is-somma hi ta' 500,000 Ewro għall-ewwel tliet snin.

2.5.1 Il-bqija tar-riżorsi disponibbli annwali hu mqassam fost l-Istati Membri kif ġej: 35 % skond in-numru ta' persuni li, matul it-tliet snin ta' qabel, ikunu ibbenefikaw mill-istatus ta' refuġjati, protezzjoni internazzjonali taħt l-iskema ta' ssetiljar mill-ġdid jew protezzjoniji sussidjarja; 65 % skond in-numru ta' persuni li, matul it-tliet snin ta' qabel, ikunu talbu kenn jew gawdew minn protezzjoni temporanja. Parti mill-allokazzjoni annwali tista' tintuża għal assistenza teknika u ammnistrattiva. Il-kontribuzzjoni finanzjarja tal-Fond tieħu l-forma ta' għotja li ma tingħatax lura; madankollu, jekk tinstab xi irregolarità, il-ħlas għal xi nuqqas ikun mitlub lura bl-interess bir-rata applikata mill-BĊE plus 3.5 %. Sabiex jinkisbu partijiet oħra ta' ko-finanzjament tal-programm wara l-ewwel parti, l-Istat Membru għandu jissottometti rapport u dikjarazzjonijiet ta' infieq iċċertifikati minn servizz indipendenti mill-awtorità responsabbli.

2.5.2 Il-kontribuzzjoni tal-Komunità għal azzjonijiet ta' Stat Membru ma tistax taqbeż 50 % ta' l-ispiża totali; tista' titla għal 60 % għal azzjonijiet innovattivi jew transnazzjonali u sa 75 % għal Stati Membri koperti mill-Fond ta' Koeżjoni.

2.6 Evalwazzjoni. Il-Kummissjoni se tissottometti l-ewwel rapport intermedjarju sat-30 ta' April 2007, u t-tieni rapport intermedjarju sal-31 ta' Diċembru 2009. Fl-aħħar, se jkun hemm rapport ta' wara l-evalwazzjoni sal-31 ta' Diċembru 2012.

3. **Kummenti**

3.1 L-istima ġenerali tal-KESE għall-proposta tal-Kummissjoni hi pożittiva ħafna, peress li jaraha bħala pass potenzjalment sinjifikanti lejn it-tqegħid fil-prattika kemm tal-parti tat-Titlu IV tat-Trattat rigward id-dritt għar-refuġju kif ukoll tad-deċiżjonijiet ta' Tampere u ta' Kunsilli Ewropej oħra li stipulaw linji ta' gwida u metodi ta' implimentazzjoni għal visa, refuġju u politika ta' immigrazzjoni. In-nuqqas ta' implimentazzjoni ta' dawn id-deċiżjonijiet jew ftehim milħuqa mill-Kunsill dwar punti li jdagħjfu l-proposta oriġinali u li jagħtu lok għal diskrepanzi leġislattivi kbar bejn il-liġijiet ta' l-Istati Membri sabiex ikun hemm persistenza probabbilment inaqqas l-effettività tal-Fond. Il-KESE hu diżappuntat bil-fatt li l-kontenut tad-direttiva dwar l-istatus ta' refuġjati, kif adottata dan l-aħħar mill-Kunsill ([1]), tonqos kemm mill-proposti tal-Kummissjoni ([2]) kif ukoll minn dak li kien issuġġerixxa l-KESE fl-opinjoni tiegħu ([3]).

([1]) Adottata fid-29 ta' April 2004

([2]) Proposta għal Direttiva tal-Kunsill dwar il-livelli minimi għall-kwalifikazzjoni u l-istatus ta' ċittadini ta' terzi pajjiżi u persuni mingħajr stat bħala refuġjati jew bħala persuni li b'xi mod jeħtieġu protezzjoni internazzjonali, fil-ĠU OJ C 51 E ta' 26.2.2002.

([3]) Opinjoni tal-KESE fil-ĠU C 221 ta' 17.9.2002 (rapporteur: Is-Sinjorina Le Nouail-Marlière).

3.1.1 L-importanza tal-programm tidher weħidha, purament in vista tal-fatt li hemm madwar 400,000 persuna ġdida li tfittex refuġju fis-sena [1]; iġibu magħhom toqol ta' tbatija umana li għandha tintlaqa' b'solidarjetà, appoġġ materjali, morali u psikoloġiku, kondizzjonijiet ta' ilqugħ deċenti, servizzi tajba, proċeduri trasparenti u effiċjenti, opportunità għal integrazzjoni attiva fil-komunità permezz ta' xogħol jew attività soċjalment orjentati u, fil-każ ta' xewqa għal ritorn espressa liberament, rimpatriazzjoni mingħajr riskji.

3.2 Il-budget (687 miljun Ewro fuq sitt snin kontra 36 miljun Ewro fuq il-ħames snin tal-programm ta' qabel) jidher sostanzjali, iżda l-KESE jinnota li r-riżorsi ta' ERF I kienu limitati ħafna meta mqabbla mal-bżonnijiet reali tar-refuġjati. Hu jilqa' l-fatt li bil-proposta għall-perspettivi finanzjarji ta' l-2007-2013, qiegħda tingħata priorità lill-kapitlu li jikkonċerna s-sigurtà, il-ġustizzja, il-migrazzjoni u r-refuġju, u li riżorsi dejjem akbar għandhom ikunu allokati lil dan il-qasam. Il-budget għal ERF II hu konsistenti ma' dan il-ħsieb.

3.2.1 ERF II l-ewwel jirrappreżenta l-isforz neċessarju miż-żewġ naħat biex titwettaq politika importanti u t-tieni, hu juri li l-istituzzjonijiet tal-Komunità jafu sew li l-problemi marbuta mat-Titlu IV tat-Trattat ma jistgħux jiġu solvuti mingħajr bidla kbira lejn ir-responsabilità maqsuma fost dawk kollha li jieħdu sehem: azzjonijiet li huma maħsuba tajjeb strateġikament, implimentati b'mod effiċjenti u appoġġjati mis-soċjetà ċivili u mill-amministrazzjoni lokali wkoll għandhom effett fuq il-konsolidazzjoni tad-drittijiet, ta' strumenti u ta' mekkaniżmi mħaddma biex tiġi implimentata politika komuni dwar ir-refuġju. Il-KESE jinnota li l-effett ta' ERF II għandu jkun komplet u jsaħħaħ miżuri nazzjonali eżistenti; ma jistax ikun sostitut għal dak li nkiseb s'issa. B'mod partikolari, l-involviment ta' l-imsieħba soċjali u l-atturi tas-soċjetà ċivili m'għandux jitnaqqas; bil-kontra, għandu jikber u jittejjeb.

3.2.2 Is-sehem tar-riżorsi tal-budget assenjat għal azzjonijiet tal-Komunità jitla' minn 5 % ta' ERF I għal 10 % ta' ERF II. Il-KESE jinnota li fl-opinjoni tiegħu dwar ERF I, hu talab sabiex 10 % jkunu mwarrba għal azzjonijiet tal-Komunità. Hu jisħaq il-bżonn li wieħed iżomm ma' dan il-persentaġġ, jekk l-azzjonijiet meħuda jridu jilħqu żewġ għanijiet essenzjali: l-appoġġ ta' l-iżvilupp ta' inizjattivi transnazzjonali u innovattivi (inkluż mis-soċjetà ċivili organizatta); u l-għoti ta' appoġġ finanzjarju għal studji, riċerka u qsim ta' l-esperjenza fost l-Istati Membri kollha.

3.3 It-tqassim tar-riżorsi fost id-diversi azzjonijiet (ilqugħ, integrazzjoni u rimpatriazzjoni volontarja) ukoll hu bbilanċjat u jirrifletti kemm iċ-ċirkostanzi ta' bħalissa fl-Istati Membri kif ukoll l-ammonti ta' persuni li fil-futur se jfittxu refuġju jew ta' oħrajn li se jkunu eliġibbli għal diversi forom ta' protezzjoni. Parti mill-ko-finanzjament hi stipulata bi qbil mal-ħames gruppi ta' individwi maħsuba apposta, u tirrifletti s-sitwazzjoni preżenti fl-Istati Membri, filwaqt li programmi multiannwali, imqassma f'perjodi ta' tmexxija annwali, se jagħtu lok għal tibdil li jkollu jsir fil-każ ta' żviluppi mhux mistennija. Il-proċedura tal-kumitat se tipprovdi wkoll monitoraġġ kollettiv għall-proċess ta' implimentazzjoni, u se tiffaċilita ċ-ċirkolazzjoni tal-prattiċi tajba u ta' azzjonijiet innovattivi. Il-KESE jikkunsidra li parti sostanzjali tar-riżorsi għandha tgħaddi direttament għal xogħol ta' lqugħ u integrazzjoni, u tispera li l-Istati Membri ma jagħmlux enfażi eċċessiva, fi ħdan il-programmi multiannwali, fuq sforzi għal rimpatriazzjoni.

3.3.1 Il-KESE jilqa' bi pjaċir il-fatt li l-għajnuna biex jinstab impjieg tinstab inkluża fost il-miżuri ta' integrazzjoni, peress li l-abilità biex wieħed jaħseb għal bżonnijiet tiegħ stess- jew għall-anqas jagħmel l-aħjar li jista' biex dan isir- ikabbar il-kunfidenza u l-fatt li wieħed iħoss li għandu postu f'soċjetà. Dan jgħin ukoll biex jiġu evitati perjodi twal ta' qgħad u riżorsi baxxi li jimbuttaw iż-żgħażagħ f'attivitajiet marġinali jew possibilment illegali. Il-KESE, madankollu, jenfasizza l-bżonn li jiġu offruti kondizzjonijiet ta' xogħol li jagħtu ċans lil benefiċjarji aħħarija ta' ERF II biex ikollhom sehem attiv fil-proċeduri u l-attivitajiet li jikkonċernawhom. Il-KESE jesprimi d-diżappunt tiegħu li d-deċiżjoni riċenti tal-Kunsill dwar l-istatus ta' refuġjati tħalli f'idejn l-Istati Membri biex jiddeċiedu jekk ir-refuġjati jistgħux jaħdmu jew le, u jfakkar li fl-opinjonijiet tiegħu [2], hu dejjem saħaq l-importanza biex jiġi faċilitat it-tħaddim tagħhom: il-KESE jqis ix-xogħol bħala dritt li ma jaċċetta l-ebda forma ta' diskriminazzjoni.

3.3.2 Il-KESE jissuġerixxi wkoll li jingħata grad ta' priorità għat-taħriġ kulturali u ta' għarfien psikoloġiku għal uffiċjali amministrattivi jew tal-pulizija li jkollhom kuntatt ma' refuġjati, persuni li jfittxu r-refuġju u nies li jgawdi minn forom oħra ta' protezzjoni. Dan hu bżonnjuż ukoll sabiex tiġi opposta l-immaġini spiss negattiva u sterjotipata tar-refuġjati mogħtija lilhom mill-istampa u mill-media. Inizjattivi sabiex jiġi promoss id-djalogu u l-ftehim fuq iż-żewġ naħat bejn il-kulturi ta' tali persuni u ċ-ċittadini tal-pajjiż li jilqa' wkoll jirrappreżentaw kontribuzzjoni kbira għall-integrazzjoni u l-kunsens soċjali bżonnjuż jekk ERF II irid ikun effettiv fil-prattika.

[1] Il-wasliet naqsu matul dawn l-aħħar sentejn iżda, ovvjament, il-possibilità ta' wasla kbira qatt ma tista' tiġi eskluża. Għandu jitfakkar li minħabba li l-andamenti huma identifikati fuq il-bażi ta' statistiċi nazzjonali mhux armonizzati, huma jistgħu jkunu influwenzati sew minn diversi policies applikati mill-Istati Membri u minn kif huma jiġu implimentati fil-prattika.

[2] L-opinjoni tal-KESE dwar il-Proposta għal Direttiva tal-Kunsill li tistipula l-livelli minimi għall-ilqugħ ta' applikanti għal refuġju fl-Istati Membri, punt 4.3, f'ĠU C 48 ta' 21.2.2002 (rapporteur: Is-Sur Mengozzi), u l-opinjoni dwar il-proposta hawn fuq imsemmija dwar l-istatus ta' refuġjati, punt 3.7.1, f'ĠU C 221 ta' 17.9.2002 (rapporteur: Is-Sinjorina Le Nouail-Marlière).

3.4 Il-KESE jaqbel ma' l-approċ strateġiku totali għall-implimentazzjoni tal-programm permezz tal-linji ta' gwida, programmi multiannwali mħaddma sena b'sena, żewġ rapporti intermedji tal-Kummissjoni u rapport li jsir wara: dan l-approċ jirrifletti l-ħsieb wara mekkaniżmi oħra ta' implimentazzjoni li qabel kienu mħaddma mill-Istati Membri u mill-Komunità, li juru l-effettività ta' metodu li jiffaċilita t-tqassim xieraq tar-responsabilitajiet bejn il-Komunità u l-Istati Membri, bl-applikazzjoni tal-prinċipju ta' sussidjarjetà miftiehem bħala responsabilità maqsuma. ERF II għandu jkun aktar minn sempliċi strument biex jiġu mqassma r-riżorsi fost l-Istati Membri; bħalma ingħad fil-punt 3.1, hu għandhu jfittex li jieħu pass fid-direzzjoni ta' politika ta' refuġju komuni. Peress li mhux l-istrumenti kollha proposti sabiex tinħoloq tali politika ġew adottati, l-implimentazzjoni ta' ERF II jista' jgħin ukoll lill-Istati Membri biex jieħdu d-deċiżjonijiet importanti b'aktar għarfien u kjarezza.

3.4.1 Il-ħolqien ta' awtorità responsabbli f'kull Stat Membru se jikkontribwixxi bil-kbir għaż-żieda fl-unità u l-għaqda tal-programmi nazzjonali, u jiżgura li l-implimentazzjoni tagħhom tkun trasparenti u xierqa, u tieħu ħsieb il-kollegamenti neċessarji mal-pubbliku ġenerali u s-soċjetà ċivili. Il-KESE jisħaq dwar l-importanza li l-proposta tagħti lill-konsultazzjoni, lis-sehem u lir-responsabilità konġunta ta' l-atturi relevanti mill-bidu nett, meta l-programmi multiannwali jkunu mħejjija. Dan l-aċċent fuq l-involviment ta' l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u ta' l-awtoritajiet lokali hu kruċjali jekk għandha tittieħed il-konsiderazzjoni neċessarja ta' l-esperjenza miksuba f'dan il-qasam, jekk għandu jinżamm dibattitu soċjali, u jekk il-konsensus u t-tmexxija konsegwenzjali f'din l-isfera għandhom jinkisbu. Dan hu aspett li l-KESE spiss saħaq fl-opinjonijiet tiegħu, u jinsab kuntent li dan jidher fit-test tal-Kummissjoni.

3.4.1.1 Il-Kumitat jikkunsidra bħala partikolarment importanti l-fatt li l-ONG għandu jkollhom aċċess faċli għaċ-ċentri ta' ilqugħ u transitu sabiex ikunu jistgħu jipprovdu l-għajnuna fil-ħin tal-wasla inizzjali. L-iskop tax-xogħol tagħhom f'dan ir-rigward jista' jittejjeb sew billi jiġi inkluż taħt azzjoni speċifika tal-Komunità.

3.4.2 L-eperjenza miksuba fl-Istati Membri kollha matul is-snin turi b'mod ċar l-effettività tas-sħubija bejn awtoritajiet nazzjonali u lokali fuq naħa, u organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fuq in-naħa l-oħra. Il-KESE jittama li din ir-rikkezza ta' kooperazzjoni ma tinħeliex meta ERF II jiġi implimentat iżda tingħatalha għodda ġodda u maħsuba aħjar.

3.5 ERF II jindirizza l-problema taċ-ċirkostanzi differenti fid-diversi Stati Membri u jiddefendi l-kriterji ċentrali għat-tqassim tar-riżorsi skond in-numru ta' persuni fil-gruppi maħsuba apposta fl-Istati Membri. Il-KESE jinnota li se jkollha tingħata attenzjoni speċjali għal dawn iż-żewġ differenzi- speċjalment id-diversi stadji ta' żvilupp tal-policies ta' l-Istat Membru relevanti- meta jiġu proposti l-linji ta' gwida għall-programmi multiannwali.

3.5.1 Il-fatt li l-ammonti fissi annwali allokati lill-Istati Membri ġodda għall-ewwel tliet snin tal-programm huma akbar minn dawk riservati għall-15 –il membru eżistenti ta' l-UE hu mill-anqas ta' sinjifikat simboliku. Hu veru li dawn il-pajjiżi għadhom ma bnewx esperjenza kbira f'dan il-qasam, u xi wħud minnhom se jkunu jinsabu fil-fruntieri esterni ta' l-UE. B'hekk se jkun kruċjali l-fatt li huma jidħlu fil-policies ġenerali dwar ir-refuġju tal-15 –il Stat Membru, u li jkunu abbli biex jużaw l-istrumenti relevanti tal-Komunità. Se jkun importanti b'mod partikolari li l-esperjenza tal-15 –il Stat eżistenti ta' l-UE titqiegħed għad-dispożizzjoni ta' l-Istati Membri ġodda u li jingħatlhom appoġġ speċjali, anke billi tingħata priorità għall-azzjonijiet tal-Komunità maħsuba biex jgħinuhom fl-iżvilupp tal-kapaċitajiet amministrattivi u maniġerjali mitluba b'konnessjoni mar-refuġju.

3.6 Il-KESE jinnota b'mod partikolari l-bżonn biex il-proċeduri ta' implimentazzjoni finanzjarja ta' ERF II ikunu kemm jista' jkun sempliċi u effiċjenti u biex ikun hemm prevenzjoni tal-ħolqien ta' irregolaritajiet li jitqajmu minn proċeduri kumplessi u mhux ċari; organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili li jaħdmu mar-refuġjati u dawk li jirċievu diversi tipi ta' protezzjoni m'għandhomx ikunu mtaqqla minn proċeduri li huma kumplikati u/jew diffiċli biex jitwettqu. Dan japplika kemm għall-azzjonijiet tal-Komunità kif ukoll għal dak ta' l-Istati Membri. ONG, li madankollu hi suġġetta, kif xieraq, għal kondizzjonijiet stretti ta' trasparenza, għandha metodu operattiv u kondizzjonijiet ta' flessibilità differenti mhux ħażin minn dawk ta' kumpanijja tal-kostruzzjoni li tirbaħ tender biex tibni ċentru ta' ilqugħ. Il-KESE hu inkwetat dwar il-kuntratti ffirmati mill-awtoritajiet responsabbli ma' l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili peress li dawn jistgħu ma jippreżentawx l-obbligazzjonijiet u r-responsabilitajiet b'mod ċar biżżejjed, li jwasslu biex l-organizzazzjonijiet jiffukaw aktar fuq dettalji amministrattivi u ċertifikazzjoni ta' l-infieq milli fuq l-effettività ta' l-azzjoni fl-iċċertar li l-d-drittijiet tal-grupp maħsuba jkunu rrispettati u li l-bżonnijiet tiegħu jkunu moqdija.

3.6.1 Il-KESE jikkunsidra wkoll li l-interess applikat għal somom li jkunu diġà tħallsu li għandu jinġabar fil-każ ta' użu mhux xieraq għandu jkun purament simboliku sabiex jiġi evitat il-periklu li Stati Membri, sabiex jipproteġu l-interessi tagħhom, jimponu proċeduri eċċessivament restrittivi fuq is-sejħiet għall-offerti, dejjem għad-detriment ta' l-effiċjenza u l-involviment ta' ONG. Il-KESE jinnota li l-politika dwar ir-refuġju mhi imħaddma minn entitajiet pubbliċi biss fl-ebda pajjiż, u li f'xi whud minnhom ir-refuġjati u persuni protetti oħra jkunu jinsabu f'sitwazzjoni prekarja kieku ma kienx hemm l-azzjoni u l-assistenza ta' l-ONG. Il-KESE għalhekk isejjaħ għad-dispożizzjonijiet ta' implimentazzjoni ta' ERF II biex jirriflettu dawn il-ħsibijiet.

3.7 Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni biex tinsisti ma' l-Istati Membri sabiex jiddefinixxu kriterja komuni għall-ġbir ta' l-informazzjoni. L-aspett kwantitattiv ta' ERF II hu importanti daqs dak kwalitattiv, peress li r-riżorsi ta' ko-finanzjament ta' ERF II huma determinati mill-figuri għall-kategoriji differenti ta' persuni li għandhom status ta' refuġjati, li jgawdi minn xi forma ta' protezzjoni jew li qiegħdin ifittxuha.

3.8 L-Istati Membri għandhom jikkonsultaw mill-ONG u lill-imsieħba soċjali meta jagħmlu evalwazzjonijiet skond l-Artikolu 26(2).

4. **Konklużjonijiet**

4.1 Il-KESE jikkunsidra li l-proposta għal Fond Ewropew għar-Refuġjati (ERF) għall-perjodu bejn l-2005 u l-2010 hi ġustifikata, hi mgħammra b'riżorsi sinjifikanti u hi organizzata b'tali mod sabiex tiffaċilita r-responsabilità konġunta ta' l-Istati Membri u l-Komunità. Hu jisħaq ukoll li l-ilqugħ u l-integrazzjoni għandhom jibqgħu jitqiesu bħala bażi għal politika ta' refuġju b'saħħitha.

4.2 Il-KESE japprezza l-fatt li, skond il-proposta, l-Istati Membri u l-awtoritajiet responsabbli għandhom jistipulaw min se jkollu d-dmir biex jinvolvi l-atturi kollha relevanti fi sħubija effettiva aktar minn qatt qabel, speċjalment organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u awtoritajiet lokali u reġjonali. Madankollu, hu jisħaq li dispożizzjonijiet ta' implimentazzjoni ta' ERFII għandhom jiżguraw azzjoni effettiva u proċeduri sempliċi u trasparenti għal atturi li mhumiex l-Istati Membri.

4.3 Il-KESE jisħaq dwar il-bżonn li tiġi definita l-kriterja komuni biex tinstab informazzjoni dwar ir-refuġjati, anke sabiex jiġi żgurat bilanċ xieraq bejn l-azzjonijiet meħuda f'pajjiżi differenti u t-tqabbil bejniethom, u jħajjar li l-azzjonijiet tal-Komunità jiffukaw l-ewwel u qabel kollox fuq it-titjib u l-appoġġ tal-kapaċitajiet amministrattivi u maniġerjali ta' l-Istati Membri ġodda.

4.4 Il-KESE jittama li deċiżjoni dwar il-proposta ta' ERF II tittieħed mingħajr dewmien u tkun sostunta minn dispożizzjonijiet ta' implimentazzjoni xierqa u trasparenti.

Brussel, 2 ta' Ġunju 2004.

Il-President

tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar kondizzjonijiet għall-aċċess għan-networks ta' trasmissjoni tal-gass

COM(2003) 741 final - 2003/0302 (COD)

(2004/C 241/11)

Fit-23 ta' Jannar 2004 il-Kunsill iddeċieda li jikkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, skond Artikoli 95 u 251 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, dwar il- Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-kondizzjonijiet għall-aċċess għan-networks ta' trasmissjoni tal-gass

It-Taqsima għat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà Informatika, li kienet responsabbli għat-tħejjija tax-xogħol tal-Kumitat fuq is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fl-…. 2004. Ir-rapporteur kienet is-Sinjura Sirkeinen.

Fis-sessjoni plenarja tiegħu numru 409 tat-2 u t-3 ta' Ġunju 2004 (laqgħa tat-2 ta' Ġunju 2004), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta l-opinjoni li ġejja b'154 vot favur, wieħed kontra u għaxar astensjonijiet.

1. **Introduzzjoni**

1.1 It-tieni Direttiva dwar is-suq tal-gass, adottata f'Ġunju 2003, mistennija tipprovdi l-bidliet strutturali neċessarji fil-qafas regolatorju biex taħdem fuq l-ostakli li għad baqa' għat-tkomplija tas-suq intern għall-gass naturali. Id-Direttiva tipprovdi għad-dritt tal-konsumaturi tal-gass mhux domestiċi biex jagħżlu b'mod ħieles il-fornitur tagħhom mill-1 ta' Lulju 2004 u lill-konsumaturi kollha biex ikollhom l-istess dritt sa l-1 ta' Lulju 2007. Hi tipprovdi wkoll għal aċċess minn parti terza għan-networks ta' trasmissjoni u d-distribuzzjoni fuq il-bażi ta' tariffi ippubblikati u regolati, aċċess għal faċilitajiet ta' ħażna fuq bażi negozjata jew regolata, qsim legali tat-trasmissjoni u kumpaniji kbar u medji ta' distribuzzjoni u l-istabbiliment ta' awtorità regolatorja f'kull Stat Membru.

1.2 Sabiex jintlaħaq l-għan ta' suq tal-gass intern, hemm bżonn ta' miżuri addizzjonali rigward il-mod li bih is-sistemi ta' trasmissjoni jkunu mħaddma. Għall-elettriku, miżuri simili ġew stipulati mir-Regolament adottat f'Ġunju 2003. Dan ir-Regolament jipprovdi għal strutturi tariffarji komuni, inkluż għal kummerċ lil hinn mill-fruntieri, l-għoti ta' informazzjoni dwar il-kapaċitajiet interkonnettivi u r-regoli rigward l-immaniġġjar tal-konġestjonijiet.

1.3 Il-Forum ta' Regolamentazzjoni tal-Gass fl-Ewropa, bil-għan li jiżviluppa regoli prattiċi għat-trasmissjoni fis-suq tal-gass, jiltaqa' f'Madrid darbtejn fis-sena. Il-Forum jikkonsisti fil-Kummissjoni, fl-Istati Membri, fl-awtoritajiet regolatorji nazzjonali u fl-industrija tal-gass u l-utenti tan-network. Il-Forum, fi Frar 2002, qabel dwar "Linji ta' Gwida għal TPA Tajjeb (Aċċess għal Prattika tat-Terza Parti)", u fuq sett aktar dettaljat u rivedut ta' Linji ta' Gwida f'Settembru 2003. Dawn il-linji ta' gwida ma jorbtux u l-qbil sar fuq bażi volontarja, iżda l-operaturi tas-sistema tat-trasmissjoni u partijiet oħra intrabtu li jirrispettawhom.

1.4 Il-Kummissjoni immonitorat l-osservazzjoni tal-Linji ta' Gwida mill-operaturi tas-sistema ta' trasmissjoni, u tirraporta li għad hemm livell inaċċettabli ta' nuqqas ta' konformità. Skond il-Kummissjoni, kondizzjonijiet indaqs għal kulħadd ta' aċċess għan-network ta' trasmissjoni tal-gass għadhom lura milli jintlaħqu.

2. Il-proposta tal-Kummissjoni

2.1 L-għan tal-proposta tal-Kummissjoni hi li ssaħħaħ is-suq intern tal-gass billi tistabbilixxi qafas regolatorju ġdid għat-trasmissjoni tal-gass fuq livell Ewropew ibbażat fuq il-konklużjonijiet tal-Forum ta' Madrid l-aktar riċenti. Ir-regoli proposti jirriflettu l-leġislazzjoni eżistenti għall-iskambju ta' elettriku lil hinn mill-fruntieri.

2.2 Ir-Regolament dwar il-Kondizzjonijiet għall-aċċess tan-networks ta' trasmissjoni tal-gass jipprovdi għall-adozzjoni ta' linji ta' gwida dettaljati li jorbtu, ibbażati fuq il-Linji ta' Gwida kurrenti għal Prattika Tajba mifthiema fil-Forum ta' Madrid (minbarra l-kwistjonijiet preżenti dwar it-tariffa) u jkopru:

— Servizzi ta' Aċċess minn terza parti offruti mill-Operaturi tat-Trasmissjoni tas-Sistema;

— allokazzjoni tal-kapaċità u mmaniġġjar tal-konġestjoni, inkluż il-kunċett "uża jew itlef" u mekkaniżmi tal-kummerċ sekondarji;

— kondizzjonijiet ta' trasparenza;

— struttura tariffarja u derivazzjoni, inkluż l-ibbilanċjar ta' l-ispejjeż.

2.3 Ir-Regolament jipprovdi wkoll metodu għall-evoluzzjoni ta' dawn il-linji ta' gwida permezz ta' Komitoloġija. Dan jeħtieġ li r-Regolaturi nazzjonali jiżguraw li l-linji ta' gwida miftiehma jkunu implimentati.

3. Rimarki Ġenerali

3.1 L-għan tar-Regolament propost hu dak li jistipula regoli ġusti għall-aċċess tan-networks ta' trasmissjoni tal-gass naturali. L-għanijiet fundamentali għal dan huma li titjieb il-kompetizzjoni fis-suq tal-gass intern u li tiġi żgurata s-sigurtà tal-forniment lill-utenti kollha, u b'hekk jiġi osservat il-bżonn li jiġi mħajjar l-investiment fl-infrastruttura tat-trasmissjoni. Bħalissa hemm kapaċità biżżejjed fin-networks ta' trasmissjoni tal-gass fl-UE, iżda dan jista' jinbidel malajr peress li t-talba għall-gass qiegħda tikber b'mod rapidu.

3.2 Il-Linji tal-Gwida tal-Forum ta' Madrid ilhom jeżistu minn Frar 2002, u ilhom għal dawn l-aħħar sitt xhur f'forma emendata. Rappreżentanti tan-negozju tat-trasmissjoni tal-gass jaffermaw li ż-żmien huwa qasir wisq biex jinsabu xi konklużjonijiet rigward l-implimentazzjoni, u kieku jippreferu jibqgħu b'sistema volontarja. Huma jisħqu l-bżonn ta' qafas regolatorju li jistgħu jserrħu fuqu, stabbli u bbażat fuq inċentivi sabiex tinħoloq il-possibbiltà ta' investimenti u jitnaqqsu r-riskji għall-investituri.

3.2.1 Kwistjoni rilevanti hi jekk raġuni partikolari għal dewmien fl-implimentazzjoni hiex kawżata minn inabilità ġenwina ta' l-operaturi biex jadattaw. Għal dan il-Kummissjoni tosserva li f'xi Stati Membri l-adattament sar fil-qafas taż-żmien stipulat.

3.2.2 Osservazzjoni oħra rigward il-pass ta' l-adattament hu dak li Regolament dwar l-aċċess għan-networks ta' trasmissjoni ta' l-elettriku kienu approvati f'nofs l-2003, li kkumplimentaw id-Direttiva tas-suq ta' l-elettriku approvata fl-istess żmien bħad-Direttiva dwar is-suq tal-gass.

3.3 Filwaqt li tikkunsidra dawn l-argumenti, il-KESE jilqa' l-proposta tal-Kummissjoni għal Regolament dwar il-kondizzjonijiet għall-aċċess tan-networks ta' trasmissjoni tal-gass. Il-Kumitat, madankollu, għandu xi kummenti x'jagħmel rigward il-kontenut ta' l-abbozz tar-Regolament.

3.4 L-iskop ta' l-abbozz tar-Regolament hu punt wieħed għad-diskussjoni: Għandu jkopri t-trasmissjoni kollha fi ħdan l-UE jew it-trasmissjoni lil hinn mill-fruntieri biss? Għandu jinkludi faċilitajiet ta' ħażna? Il-KESE jixtieq regolament li jippermetti li jitlesta qafas regolatorju stabbli, effettiv u armonizzat għas-suq intern tal-gass, li jinkludi l-osservanza tal-prinċipju ta' sussidjarjetà u l-iżvilupp ta' skambji. B'konsiderazzjoni ta' dan, u skond il-ftehim politiku li fuqu hi bbażata d-direttiva, linji ta' gwida dwar l-aċċess għal faċilitajiet ta' ħażna, għandhom jiġu negozjati mill-aktar fis possibbli fil-Forum ta' Madrid.

3.5 Punt importanti hu kif għandhom jiġu mhejjija u modifikati r-regoli provduti fir-Regolament. Il-Kummissjoni tipproponi li għandha tkun megħjuna mill-Kumitat imwaqqaf mill-Artikolu 13 tar-Regolament dwar il-kondizzjonijiet għall-aċċess tan-network għall-iskambji ta' l-elettriku lil hinn mill-fruntieri. Fil-Forum ta' Madrid kien hemm qbil dwar ir-regoli preżenti, fejn operaturi tas-sistema ta' trasmissjoni u utenti tan-network huma rappreżentati. L-involviment tagħhom għandu jkun garantit ukoll fil-futur billi fir-Regolament jiġi rikonoxxut li modifiki futuri se jkunu bbażati fuq ftehim fil-Forum ta' Madrid billi ssir, għalhekk, żieda ma' l-Artikolu 14 jew recitals.

4. **Kummenti dettaljati**

4.1 Bil-għan li jiġu faċilitati l-emendi għal-linji ta' gwidi u biex jiġi evitat il-bżonn li t-test tar-Regolament fih innifsu jkun emendat malajr, id-Definizzjonijiet (Art.2) jistgħu jiġu kumplimentati sabiex jiġu kkunsidrati l-bidliet fil-linji ta' gwida li jistgħu jinħasbu minn qabel.

4.2 *Ħlas għal aċċess tan-networks (Artikolu 3)*

L-Artikolu 3(1) jistipula, fost affarijiet oħra, li l-ħlas għandu jirrifletti spejjeż imdaħħla b'mod effettiv, inkluż dħul xieraq fuq l-investiment. Il-Kumitat japprova dan jekk l-ispejjeż involuti jkunu speċifikati bħala 'spejjeż effiċjenti u ekonomiċi', minħabba li dan ifisser li l-konsumaturi jkunu jistgħu jistennew tariffi raġonevoli. L-Artikolu 3(1) jgħid ukoll li dan għandu jsir 'fejn xieraq billi jiġi kkunsidrat l-istipular ta' livelli internazzjonali'. Il-Kumitat iħoss li dan il-kliem hawn hu vag, u hemm tħasssib dwar jekk dan hux fl-interess tal-konsumaturi. Għalhekk il-Kumitat jipproponi li din il-frażi tiġi mħassra

4.3 L-Artikolu 14 għandu jkun emendat billi jiżdied l-involviment tal-persuni interessati mal-proċedura proposta ta' Komitoloġija.

4.4 Meta ssegwi mill-qrib l-implimentazzjoni tar-Regolament, il-Kummissjoni għandha tinkludi wkoll l-opinjonijiet tal-persuni interessati kollha. Dan għandu jiġi kkunsidrat fl-Artikolu 15.

4.5 Il-punti tan-network rilevanti, li fuqhom l-informazzjoni għandha tkun ippubblikata, issa huma definiti fl-Anness (3.2) ta' l-abbozz tar-Regolament. Dawn id-definizzjonijiet, li huma vitali għat-trasparenza, għandhom ikunu inklużi bħala Artikolu fl-istruttura tat-test tar-Regolament sabiex l-emendi li jsiru lilhom ikunu possibli biss permezz ta' ko-deċiżjoni.

4.6 Il-Kumitat jisħaq dwar in-natura sensittiva u strateġika ta' l-infrastruttura tal-gass: l-ibbilanċjar tan-networks, il-limiti tal-pressjoni fil-punti tal-kurrent żero, l-iżvilupp ta' infrastruttura għat-trasport tal-gass permezz tal-pajpijiet jew likwifikazzjoni, konsiderazzjoni tal-limiti ta' saturazzjoni. Ir-Regolament tal-Komunità għandu joffri l-mezzi u l-miżuri sabiex jitħaffef l-ippjanar u ssir ir-regolamentazzjoni xierqa minn naħa ta' l-operaturi f'dan il-qasam.

Brussel, 2 ta' Ġunju 2004

Il-President
tal- Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Roger BRIESCH

Integrazzjoni Reġjonali u Żvilupp Sostenibbli

(2004/C 241/12)

Fil-21 ta' Jannar 2003 il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, li aġixxa taħt Regolament 29(2) tar-Regoli tal-Proċedura tiegħu, iddeċieda li jikteb opinjoni fuq inizzjattiva tiegħu stess dwar: Integrazzjoni Reġjonali u Żvilupp Sostenibbli.

Is-Sezzjoni għar-Relazzjonijiet Esterni, li kienet responsabbli biex tħejji x-xogħol tal-Kumitat dwar dan is-suġġett, adottat l-opinjoni fit-3 ta' Marzu 2004. Ir-rapporteur kien is-Sur Dimitriadis.

Fis-sessjoni plenarja numru 409 (laqgħa tat-2 ta' Ġunju 2004), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-opinjoni b'179 voti favur, 2 kontra u 5 astensjonijiet.

1. **Introduzzjoni – Temi prinċipali**

1.1 Din l-opinjoni hija maħsuba biex tkun kontribuzzjoni fl-identifikazzjoni ta' l-elementi bażiċi ta' qafas ta' xogħol li permezz tiegħu l-politika ta' l-iżvilupp reġjonali Ewropea, kif imfassla permezz ta' ftehim intergovernattiv u reġjonali u programmi ta' żvilupp, tista' tinkorpora l-kunċett ta' żvilupp sostenibbli. Fuq din il-bażi, il-valur miżjud ta' l-opinjoni jinsab fil-proposti mressqa sabiex il-kunċett ta' l-iżvilupp sostenibbli fl-integrazzjoni reġjonali jiġi inkorporat bħala punt ċentrali fuq l-aġenda tad-diskussjonijiet bejn id-delegazzjonijiet tal-KESE u r-rappreżentanti tal-pajjiżi li qiegħdin jiżviluppaw u l-pajjiżi ta' l-Partnership Ewro-Mediterranja. Din l-opinjoni għandha l-għan li sservi bħala twissija għall-pajjiżi li għadhom qed jiżviluppaw u l-pajjiżi anqas żviluppati (LDCs) biex waqt il-proċess twil ta' żvilupp ekonomiku li għandhom quddiemhom ma jirrepetux l-iżbalji tal-pajjiżi Ewropej. Dawn l-iżbalji kienu ta' piż kbir fuq l-isforzi ta' l-Ewropa biex timxi fit-triq tas-sostenibbilità.

1.2 Din l-opinjoni tikkonċerna r-relazzjonijiet esterni ta' l-UE mal-pajjiżi li qiegħdin jiżviluppaw u l-pajjiżi anqas żviluppati u mal-pajjiżi tar-reġjun Ewro-Mediterranju li magħhom għandha rbit speċjali.

1.3 Din l-opinjoni tadotta id-definizzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli mogħti f'opinjonijiet preċedenti tal-KESE ([1]), li min-naħa tagħhom huma bbażati fuq ir-rapport Brundtland u s-Summit ta' Gothenburg. Huwa partikolarment importanti t-tqassim tad-definizzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli fuq tliet pilastri, dak ta' l-iżvilupp ekonomiku, il-kompatibilità ambjentali u l-ġustizzja soċjali.

1.4 L-ebda wieħed minn dawn it-tliet pilastri waħdu ma jista' jwassal is-sens u l-importanza ta' l-iżvilupp sostenibbli, iżda flimkien jipprovdu bażi sodisfaċenti biex jintgħarfu l-fatturi operattivi ta' l-iżvilupp sostenibbli. Dawn il-fatturi huma meħtieġa biex jittrasformaw l-iżvilupp sostenibbli minn kunċett ġenerali teoretiku għal għodda prattika.

1.5 Huwa tabilħaqq essenzjali li jiġu identifikati l-fatturi funzjonali ta' l-iżvilupp sostenibbli għall-politika kollha li tagħha suppost tkun komponent bażiku. B'mod partikolari, trid tingħaraf il-ħtieġa li jiġu identifikati l-karatteristiċi funzjonali fl-isforzi biex l-iżvilupp sostenibbli jsir element li jifforma parti integrali mill-integrazzjoni reġjonali. Dan huwa hekk għaliex l-integrazzjoni reġjonali tinkiseb primarjament permeżż ta' ftehim intergovernattiv speċifiċi u programmi li jinvolvu azzjonijiet ċari.

1.6 L-integrazzjoni reġjonali hija waħda mis-sitt oqsma essenzjali tal-koperazzjoni dwar l-iżvilupp ta' l-UE kif miftiehma bejn l-iStati Membri u l-Kummissjoni fis-sena 2000. Flimkien ma' l-għajnuna għall-politika makro-ekonomika, il-kummerċ u l-iżvilupp, it-trasport, is-sigurtà fl-ikel, l-iżvilupp agrikolu sostenibbli u l-bini tal-kapaċità istituzzjonali, hija tagħmel sehem mill-istrateġija ta' l-UE biex tassigura koperazzjoni produttiva u kostruttiva mal-pajjiżi li għadhom qegħdin jiżviluppaw u dawk anqas żviluppati. Sar enfasi fuq dan il-fatt anke waqt is-Sitt Seminar Reġjonali għal Gruppi ta' Interess Ekonomiċi u Soċjali ta' l-EU-ACP.

1.7 L-integrazzjoni reġjonali u l-koperazzjoni jgħinu biex jintegraw il-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw fl-ekonomija dinjija u jilgħabu rwol kruċjali fiż-żamma tal-paċi u l-prevenzjoni tal-kunflitti. Huma jwasslu lill-pajjiżi involuti biex jindirizzaw id-differenzi bejn il-fruntieri, b'mod partikolari fejn għandu x'jaqsam l-ambjent u l-użu u mmaniġġjar tar-riżorsi naturali.

1.8 Din ir-rabta bejn l-integrazzjoni reġjonali u l-użu u mmaniġġjar tar-riżorsi naturali jagħti indikazzjoni ċara tal-konnessjoni u relazzjoni diretta li l-isforzi lejn l-integrazzjoni reġjonali għandu jkollhom ma' azzjoni għal żvilupp sostenibbli. Għandha titpoġġa enfasi partikolari fuq din ir-rabta, li trid timmanifesta ruħha wkoll fil-koperazzjoni sotto-reġjonali bejn il-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw u dawk anqas żviluppati kif ukoll il-pajjiżi Ewro-Mediterranji.

([1]) Opinjoni tal-KESE dwar il-Preparazzjoni ta' Strateġija ta' l-Unjoni Ewropea għall-iżvilupp sostenibbli, ĠU C 221, 7.8.2001.
Opinjoni tal-KESE dwar Ewropa Sostenibbli għal Dinja Aħjar, ĠU C 48, 21.2.2002
Opinjoni tal-KESE dwar Strateġija għall-iżvilupp sostenibbli: Sinjali għal Barċellona, ĠU C 94, 18.4.2002
Opinjoni tal-KESE dwar dwar l-iStrateġija ta' Lisbona u l-iżvilupp sostenibbli, tas-27.2.2003

1.9 Fuq livell kunċettwali, l-iżvilupp sostenibbli huwa terminu aktar wiesa' mill-integrazzjoni reġjonali. Waqt li l-iżvilupp sostenibbli jirreferi għall-oqsma kollha ta' l-attività ekonomika u soċjali, l-integrazzjoni reġjonali tiffoka aktar fuq il-koperazzjoni ekonomika permezz ta' ftehim u policies kummerċjali speċifiċi. Madanakollu, iż-żewġ termini huma direttament rilevanti għall-ambjent ġdid globalizzat li beda jieħu l-forma matul dawn l-aħħar għexieren ta' snin u li qed ibiddel drammatikament il-kondizzjonijiet ekonomiċi u soċjali mad-dinja kollha.

1.10 Ta' min isemmi wkoll li l-frażi żvilupp sostenibbli tissemma' l-aktar f'dokumenti ta' strateġija, mentri l-integrazzjoni reġjonali issibha f'dokumenti li jfissru l-qafas ta' programmi ta' azzjoni u politika ekonomika. Fi kliem ieħor, l-iżvilupp sostenibbli hu, u għandu jiġi trattat, bħala dimensjoni superjuri ta', aktar milli kumplimentari ma', l-integrazzjoni reġjonali.

1.11 Huwa ċar li l-isforzi ta' l-UE li tippromwovi l-integrazzjoni reġjonali fil-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw u dawk anqas żviluppati s u l-pajjiżi Ewro-Mediterranji huma mmexxija mill-prinċipji bażiċi, il-filosofija u l-prioritajiet li l-UE applikat fi ħdanha stess. L-iżvilupp sostenibbli huwa priorità ewlenija ta' l-UE ([1]). Anké jekk ġiet dikjarata bħala strateġija ewlenija ta' l-UE, ftit tista' titqies bħala kompletament operattiva, u dan huwa primarjament minħabba n-numru żgħir ta' indikaturi kwatitattivi u kwalitattivi li jiġu proposti biex tiġi riveduta. Dan il-fatt għandu jiġi indirizzat bħala sfida u l-KESE iddikjarat biċ-ċar l-intenzjoni tagħha f'opinjonijiet preċedenti u dan b'sostenn għall-moviment biex l-iżvilupp sostenibbli jiġi kompletament inkorporat fuq livell prattiku fl-istrateġija ta' Lisbona. Issir referenza partikolari għall-opinjoni maħruġa f'Mejju 2002 dwar il-Komunikazzjon mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, il-Kunsill, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewopew u l-Kumitat tar-Reġjuni – Lejn Partnership globali għall-iżvilupp sostenibbli.

1.11.1 Dik l-opinjoni tinnota li l-iżvilupp sostenibbli globali huwa kamp li fih l-Unjoni Ewropea tista' tipprovdi kontribut partikolari ħafna bbażat fuq l-esperjenza fi ħdanha stess ([2]). Din l-esperjenza għandha għalhekk tiġi applikata kemm effettivament possibbli għal pajjiż anqas żviluppati pajjiżi Ewro-Mediterranji.

1.12 Parametru essenzjali ieħor fl-isforzi ta' l-UE biex tippromwovi l-istrateġija ta' l-iżvilupp sostenibbli permezz ta' l-integrazzjoni reġjonali għandu jkun li jiġi rikonoxxut il-prinċipju li l-paċi, is-sigurtà u l-prinċipji demokratici sodi huma prerekwiżiti għall-iżvilupp sostenibbli f'dawk il-postijiet fejn qiegħda tipprova tintlaħaq l-integrazzjoni reġjonali.

2. L-integrazzjoni reġjonali u l-iżvilupp sostenibbli fil-kuntest tal-globalizzazzjoni

2.1 Il-proġett tal-kreazjoni ta' qafas ta' ħidma msemmi fil-punt 1.1 ma jistax jonqos milli jikkunsidra l-ambjent globalizzat ta' l-aħħar għexieren ta' snin, u partikolarment ir-rabta bejn ftehim dwar l-integrazzjoni reġjonali jew ftehim reġjonali tal-kummerċ u l-Organizazzjoni Dinjija tal-Kummerċ (WTO).

2.2 Dmir bażiku tal-WTO huwa l-liberalizzazzjoni tal-kummerċ internazzjonali: it-tneħħija tat-tariffi u s-sussidji anti-kompetittivi u t-tneħħija ta' ostakoli għall-kummerċ li mhumiex fil-forma ta' tariffi. Ftehim reġjonali ta' l-iżvilupp iridu jkunu kompattibli ma' dan l-għan u jmorru pass lil hinn, billi jagħtu piż indaqs lill-kwistjonijiet dwar ristrutturar f'livell nazzjonali bl-iskop li jnaqqsu l-ostakoli interni għall-kummerċ. Għalhekk ftehim reġjonali dwar l-iżvilupp għandhom jikkonċernaw kwistjonijiet ta' ristrutturazzjoni fiskali, tnaqqis ta' l-instabilità politika u l-korruzzjoni, ħolqien u għajnuna ta' istituzzjonijiet ġodda u kwistjonijiet domestiċi oħra. Għalhekk dawn jidhru aktar mil-lenti ta' l-isforzi biex jinkiseb l-iżvilupp sostenibbli għaliex jaffetwaw waħda wara l-oħra il-kampiet tal-politika soċjali u ambjentali.

2.3 Mentri mhux dejjem minnu li l-effett fuq oqsma oħra jkun posittiv, irid jingħata mertu lill-fatt li l-ftehim reġjonali ta' żvilupp għandhom il-potenzjal li jiffunzjonaw b'mod aktar integrat minn dawk formalizzati permezz tal-WTO.

2.4 Kwistjoni oħra konnessa ma' l-iżvilupp sostenibbli u l-iżvilupp reġjonali hija dik ta' l-investiment barrani dirett fil-pajjiżi li għadhom qegħdin jiżviluppaw u l-pajjiżi anqas żviluppati.

2.5 Mhux wisq fl-imgħoddi, l-investiment barrani dirett kien il-punt fokali ta' aktar interess mill-pajjiżi li qiegħdin jiżviluppaw. L-influss ta' l-investiment barrani dirett żdied bi tmien darbiet fid-deċennju 1990-2000, iżda dan kien konċentrat fil-parti l-kbira f'numru limitat ta' pajjiżi li qiegħdin jiżviluppaw.

2.6 L-investiment barrani dirett jista' jilgħab rwol importanti fl-iżvilupp ekonomiku u konsegwentement fit-tnaqqis tal-povertà permezz tal-ħolqien ta' impiegi (rekwiżit bażiku ta' l-iżvilupp sostenibbli). Huwa fatt li l-ħolqien ta' l-impiegi jista' tassew itejjeb il-livell ta' l-għajxien fil-pajjiżi anqas żviluppati u l-pajjiżi Ewro-Mediterranji. Il-proċess tal-produzzjoni huwa mistenni li jġib tkabbir fil-ġid nazzjonali u titjib fl-infrastruttura bażika permezz ta' l-investiment pubbliku li jirriżulta.

(1) Summit ta' Gothenburg
(2) Opinjoni tal-KESE dwar il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, il-Kunsill, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u l-Kumitat tar-Reġjuni – Lejn Partnership globali għall-iżvilupp sostenibbli, COM(2002) 82 finali, 13.02.2002.

2.7 Huwa tassew fatt, f'ħafna każijiet, li l-investiment barrani dirett fil-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw u f'pajjiżi anqas żviluppati huwa bażat l-aktar fuq l-ispiża baxxa tax-xogħol f'dawk il-pajjiżi. Numru ta' studji jsostnu li f'ħafna każijiet, hemm ċans qawwi li dak l-investiment ikun ta' ħsara fuq medda ta' żmien fit-tul kemm għall-iżvilupp sostenibbli kif ukoll għall-integrazzjoni reġjonali. Dan jiġri għaliex l-impiegi maħluqa mhumiex sostnuti bi prodotti u servizzi msejjsa fuq strateġija komprensiva li tinkludi t-tliet pilastri ta' l-iżvilupp sostenibbli (viabilità ekonomika, rispett ta' l-ambjent u ġustizzja soċjali). Għalhekk l-ispiża baxxa tax-xogħol tgħin lill-kumpanniji biex ikunu ekonomikament vijabbli iżda ma tmurx magħha l-garanzija li l-investiment ikun ambjentalment responsabbli jew soċjalment ekwitabbli.

2.8 Huwa possibbli, għall-anqas fit-teorija, li pajjiż involut fi ftehim dwar żvilupp reġjonali u fl-istess waqt jirċievi ammont ferm akbar ta' l-investiment barrani dirett (meta mqabbel ma' pajjiżi oħra fil-koperazzjoni reġjonali) tista' iġġib diffikoltà fil-proċessi ta' integrazzjoni reġjonali. Dan jista' jiġri jekk l-investiment barrani dirett mhux kompatibbli bis-sħiħ ma' ċerti prinċipji tal-koperazzjoni reġjonali ma' pajjiżi oħra.

2.9 Huwa għalhekk f'waqtu li ssir aktar riċerka u sa fejn hu possibbli evalwazzjoni kwantitattiva u kwalitattiva ta' l-impatt ta' l-investiment barrani dirett fuq l-iżvilupp sostenibbli u l-integrazzjoni reġjonali f'pajjiżi li għadhom qegħdin jiżviluppaw. L-investiment barrani dirett għandu għalhekk jitkejjel mhux biss f'termini tal-produttività tiegħu fuq bażi ta' kriterji ekonomiċi stretti, iżda wkoll f'termini ta' l-impatt fuq l-istrutturi ambjentali u soċjali. Trid tingħata attenzjoni partikolari għar-rwol tan-negozji u speċjalment għall-promozzjoni tar-Responsabilità Soċjali tal-Kumpanniji.

3. **Strategy and implementation at EU level**

3.1 M'hemmx dubju dwar l-intenzjoni ta' l-UE li twettaq l-isforzi meħtieġa biex tgħaqqad l-integrazzjoni reġjonali mal-kunċett ta' l-iżvilupp sostenibbli. Peress li l-integrazzjoni reġjonali intgħarfet bħala fattur determinanti għall-iżvilupp, jagħmel sens, b'mod partikolari għall-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw u dawk anqas żviluppati, li wieħed ifittex li jinkorpora l-kunċett tas-sostenibilità fil-mudell ta' l-iżvilupp li qiegħed jiġi maħluq f'dawn il-pajjiżi u dan sabiex ma jkunux neċessarji bidliet sussegwenti f'mudell li ma jkunx ikkunsidra ta' din id-dimensjoni. Madankollu huwa ta' importanza kbira biex din l-intenzjoni titbiddel f'azzjoni konkreta fil-pajjiżi li għadhom qegħdin jiżviluppaw u l-pajjiżi anqas żviluppati. Dwar dan il-punt huwa kruċjali r-rwol tal-politika settorali.

3.2 Il-kunċett ta' l-iżvilupp sostenibbli jista' biss jiġi inkorporat effettivament f'azzjoni dwar l-integrazzjoni reġjonali permezz ta' politika settorali konkreta. Hija l-politika settorali li tiddetermina l-miżuri biex jintlaħqu ċerti għanijiet fuq livell operattiv. Huwa għalhekk neċessarju l-abbozz ta' lista-verifika ta' kwistjonijiet li għandhom jiġu indirizzati mill-politika settorali speċifika fl-integrazzjoni reġjonali u l-iżvilupp sostenibbli. Dan il-mod ta' ħsieb huwa sostnut mir-riżultati tas-Summit Mondjali dwar l-Iżvilupp Sostenibbli ta' Johannesburg, li matulu l-UE fittxet ħafna – iżda però kellha anqas suċċess milli mistenni minħabba r-reżistenza minn pajjiżi oħra – biex tikkommetti l-komunità internazzjonali għal serje ta' miżuri operattivi li jgħinu biex iżvilupp sostenibbli jinġieb 'l quddiem.

3.3 Din il-lista-verifika għandha tkun ir-riżultat ta' proċess eżawrjenti ta' djalogu mas-soċjetà ċivili organizzata. It-terminu ta' żmien biex tiġi mħejjija din il-lista-verifika għandu minn naħa waħda jippermetti li l-kwistjonijiet kollha jiġu kompriżi u fl-istess waqt min-naħa l-oħra tiżgura li l-proċess kollu jipproduċi r-riżultati. Fi kliem ieħor it-terminu m'għandux ikun la qasir wisq u l-anqas twil iż-żejjed. Il-proċess kollu jista' jsir ferm aktar faċli jekk jitmexxa 'l quddiem l-iżvilupp ta' l-Aġendi Lokali 21 fil-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw, fil-pajjiżi inqas żviluppati u l-pajjiżi Ewro-Mediterranji. L-Aġendi Lokali 21 huma programmi ta' azzjoni fil-livell lokali (kunsilli lokali, komunitajiet rurali, eċċ.) biex imexxu 'l quddiem l-iżvilupp sostenibbli. L-Aġendi jitħejjew prinċiplament mill-awtoritajiet lokali, li jaħdmu id f'id mal-partijiet kollha konċernati u ma' l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili li jilgħabu rwol importanti. L-iżvilupp ta' l-Aġendi Lokali 21 għandu s-saħħa tal-Programm Ambjentali tan-Nazzjonijiet Uniti (UN) u ġew imnedija wara l-Earth Summit li sar f'Rio (1992). Waqt li jiġu abbozzati l-aġendi, trid tingħata priorità lill-iżvilupp rurali sostenibbli, u dan għandu l-għajnuna ta' l-UE fil-kuntest ta' l-implimentazzjoni ta' l-istrateġiji nazzjonali ta' l-iżvilupp.

3.4 B'dan quddiem għajnejna, qed isiru l-proposti li ġejjin. Dan irid jitqies bħala sett preliminari ta' elementi essenzjali fuq l-aġenda fuq imsemmija, li wieħed jista' wkoll jżid magħha bħala riżultat ta' l-iskambji ta' opinjonijiet mas-soċjetà ċivili, kif inhu tassew kontemplat fil-programm tax-xogħol tas-Sezzjoni dwar ir-Relazzjonijiet Esterni ta' l-UE għas-snin 2003-2004. Il-punti li qed jiġu proposti bħala parti mill-aġenda bażika qed jiġu ppreżentati fit-termini tat-tliet pilastri tas-sostenibilità, li huma l-iżvilupp ekonomiku, il-ġustizzja soċjali u r-rispett ta' l-ambjent.

4. **Il-pilastru ta' l-iżvilupp ekonomiku**

4.1 *Politika ta' l-iżvilupp agrikolu*

4.1.1 Il-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw u pajjiżi anqas żviluppqti jiddependu mill-agrikoltura għal parti sostanzjali mill-PGD tagħhom. F'dan il-kuntest, il-KESE tixtieq tirrimarka li l-Unjoni Ewropea diġà ħadet diversi inizjattivi favur il-kummerċ ma' dawn il-pajjiżi (l-inizjattiva "kollox ħlief armi". Filfatt, l-Unjoni Ewropea hi l-imporatriċi ewlenija ta' prodotti agrikoli u ta' l-ikel mill-pajjiżi l-anqas żviluppati. Madanlkollu, l-integrazzjoni reġjonali hi fil-parti kbira bażata fuq ftehim dwar prodotti agrikoli. Peress li l-metodi prevalenti li bihom l-agrikoltura hija prattikata madwar id-dinja għadhom lura minn

dak li jista' jiġi deskritt bħala sostenibbli, il-miżuri kollha jridu jittieħdu biex jġibu 'l quddiem l-użu ta' metodi sostenibbli tal-biedja, li jfisser l-ewwel nett is-sigurtà tal-provvista ta' l-ikel, titjib fil-kontroll fl-użu ta' l-ilma u immaniġġjar tal-fertilità tal-ħamrija, fil-pajjiżi involuti fil-proċessi ta' l-integrazzjoni reġjonali. Iktar minn hekk, il-produzzjoni agrikola fil-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw u pajjiżi anqas żviluppati trid turi titjib kwalitattiv sostanzjali jekk ma jintlaħaqx l-għan li jitnaqqsu n-numru ta' nies taħt il-linja tal-povertà. Għalhekk l-metodi agrikoli li jintużaw biex tiżdied il-produzzjoni jridu jkunu sostnuti minn-teknika ppruvata li tiżgura li l-operazzjoni hija sostenibbli.

4.1.2 F'din il-konnessjoni, wieħed għandu jinnota li l-għarfien indiġenu tal-popolazzjonijiet lokali dwar il-prattiki tal-biedja jista' jkun ta' valur għall-proċessi ta' l-integrazzjoni reġjonali. Dan l-għarfien huwa assoċjat ħafna drabi ma' prattiki sostenibbli minħabba li jiġi minn relazzjonijiet li ilhom stabbiliti bejn ir-razza umana u l-ambjent naturali tiegħu. F'ħafna każijiet, dan l-għarfien jinsab fil-periklu li jintilief, minħabba li l-prattiki bbażati fuqu ġew sostitwiti, kważi b'mod assolut, bi prattiki inqas sostenibbli. Dan kien ir-riżultat tad-deċiżjoni mgħaġġla minn ħafna pajjiżi li qed jiżviluppaw u pajjiżi inqas żviluppati biex isegwu l-mudell tal-Punent għall-immodernizzar ta' l-agrikoltura u mill-pressjoni tal-pajjiżi tal-Punent fuq dawk ta' qabel biex jifthu s-swieq tagħhom għal prattiki li ma jirrispettawx l-iżvilupp sostenibbli fl-agrikoltura. Għalhekk, l-integrazzjoni reġjonali tista' tkun opportunità eċċellenti biex titqassam il-kompetenza teknika dwar prattiki ta' biedja sostenibbli bejn il-pajjiżi involuti fiha. Eżempju wieħed ta' "għarfien indiġenu" jista' jkun l-użu ta' fdalijiet ipproċessati mill-produzzjoni agrikola bħala fertilizzant, li ġie sostitwit kważi b'mod assolut mill-fertilizzanti kimiċi. Huwa fatt li bil-mezzi ta' teknoloġija disponibbli, il-produzzjoni tal-fertilizzanti kimiċi saret aktar effettiva f'termini ta' spejjeż mir-riċiklaġġ, iżda huwa possibbli li dawn il-problemi jissolvew bl-applikazzjoni ta' miżuri innovattivi.

4.1.3 Il-limitazzjonijiet fil-prattiċi kurrenti tal-produzzjoni agrikola fil-pajjiżi żviluppati saru apparenti. Il-biedja organika u r-riduzzjoni ta' l-użu tal-fertilizzanti u pestiċidi huma aktar prevalenti. Dan mhux biss dovut mill-bżonn li jitnaqqas l-impatt ambjentali ta' l-agrikoltura, iżda wkoll għal fatturi purament relatati ma' l-ispejjeż. Ġie ppruvat per eżempju li l-ispiża għolja biex fil-biedja jintużaw il-fertilizzanti bin-nitrat b'mod eċċessiv tirriduċi b'mod sinifikanti kull profitti li jistgħu jidderivaw miż-żieda korrispondenti fil-produttività agrikola. Huwa għalhekk essenzjali li jingħata l-messaġġ lill-pajjiżi li għadhom qegħdin jiżviluppaw u l-pajjiżi inqas żviluppqti li l-metodi tradizzjonali tal-biedja m'għandhomx bilfors jitbiddlu b'metodi moderni li ntwerew li huma żvantaġġjużi kemm mil-lenti ambjentali kif ukoll minn dik ekonomika.

4.1.4 Fil-qasam ta' l-iżvilupp rurali, il-KESE tixtieq tiġbed l-attenzjoni għall-effetti negattivi ta' l-eżodu rurali li qed iseħħ f'numru ta' pajjiżi. Għalhekk, ikunu utli li jiġu megħjuna miżuri li jżommu l-popolazzjoni eżistenti f'żoni rurali billi jinħolqu numru ta' attivitajiet li jikkumplimentaw il-bidja u permezz ta' bdil ta' esperjenzi.

4.2 *Politika dwar il-foresti*

4.2.1 Il-politika dwar il-foresti għandha rwol importanti kemm fil-ħajja ekonomika kif ukoll soċjali ta' bosta pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw u pajjiżi anqas żviluppati. Fuq dan il-punt, l-integrazzjoni reġjonali trid tindirizza il-fatt li l-foresti jkunu bejn fruntiera u oħra u l-bżonn ta' l-immaniġjar sostenibbli tar-riżorsi ta' dan is-settur, li ta' min jinnota huma eżempju primarju ta' riżorsi naturali renovabbli.

4.2.2 Irid jingħata enfasi partikolari lill-iskemi ta' ċertifikazzjoni nazzjonali u reġjonali li qiegħdin jiżviluppaw għall-produzzjoni sostenibbli tal-prodotti tas-settur tal-foresti (speċjalment l-injam). Dawn iridu jkunu konformi ma' l-istandards internazzjonali taċ-ċertifikazzjoni f'dan il-qasam.

4.3 *Politika tat-trasport*

4.3.1 In-networks internazzjonali tat-trasport huma rekwiżit essenzjali ta' l-integrazzjoni reġjonali. Madankollu l-infrastruttura tat-trasport iġġib magħha wkoll riskji kbar ta' ħsara jew anke qerda ta' riżorsi naturali importanti. Minħabba din ir-raġuni jrid ikun hemm politika ċara kif ukoll sistemi ta' superviżjoni biex jiżguraw li l-benefiċċji għall-integrazzjoni reġjonali li jitwieldu min-networks internazzjonali tat-trasport ma jiġux kanċellati mill-ħsara ambjentali.

4.4 *Politika tat-turiżmu*

4.4.1 It-turiżmu huwa eżempju dirett ta' skambji internazzjonali ta' kull ġeneru, minn dawk ekonomiċi għal dawk soċjali u kulturali. Il-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw u daawk anqas żviluppati li jieħdu sehem fl-iskemi ta' integrazzjoni reġjonali jistgħu jibbenefikaw bil-kbir mill-iżvilupp tat-turiżmu. Huwa importanti li l-iżvilupp sostenibbli tat-turiżmu jinkiseb permezz ta' skemi ta' integrazzjoni reġjonali. Xi ħaġa li tixbaħ lil dan tista' tinkiseb permezz ta' programmi internazzjonali koordinati li jiddiversifikaw il-faċilitajiet turistiċi offerti u l-iżvilupp ta' forom ġodda ta' turiżmu bħalma huma l-ekoturiżmu, it-turiżmu kulturali, eċċ.

4.4.2 F'dan ir-rigward trid issir enfasi li d-diversifikazzjoni tal-faċilitajiet turistiċi u l-forom ġodda ta' turiżmu juridu jkunu msejjsa fuq l-aqwa prattika adattata għall-kundizzjonijiet lokali f'kull pajjiż. L-UE trid ukoll tkun aktar attiva fl-għajnuna lil dawk il-proġetti li jiżviluppaw forom ġodda ta' turiżmu fil-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw u dawk anqas żviluppati, kif ukoll fil-pajjiżi Ewro-Mediterranji, bl-involviment ta' kollaborazzjoni pubblika-privata biex jiġi żviluppat l-għerf f'dawn is-setturi. Dan il-bżonn jitwieled mill-fatt li d-diversifikazzjoni tal-faċilitajiet turistiċi u l-iżvilupp ta' forom ġodda ta' turiżmu mhumiex f'kompetizzjoni diretta ma' l-attivitajiet turistiċi konvenzjonali u għalhekk ma jistgħux jiġu kkunsidrati bħala kamp li mhux eliġibbli għall-għajnuna u l-inċentivi.

4.5 *Politika tas-sajd*

4.5.1 Wara deliberazzjoni fit-tul l-UE irnexxielha tabbozza politika komuni fil-qasam tas-sajd. Madankollu il-ġid tal-baħar mhux soġġett għal fruntieri fiżiċi. Kemm il-Mediterran kif ukoll l-Atlantiku jiġu sfruttati minn numru kbir ta' pajjiżi li mhumiex fl-UE. Ħafna minn dawn huma pajjiżi li għadhom qegħdin jiżviluppaw jew pajjiżi anqas żviluppati li mhumiex obbligati jsegwu prattiċi sostenibbli.

4.5.2 Iċ-ċiklu tal-valur tal-prodotti tal-baħar jinvolvi bosta pajjiżi u forom ta' koperazzjoni reġjonali. Għal din ir-raġuni, l-osservanza ta' prattiċi sostenibbli tas-sajd għandu jkun żgurat bl-implimentazzjoni ta' inizzjattivi u programmi mmirati lejn l-integrazzjoni reġjonali, speċjalment bi ftehim Tramuntana-Nofsinhar iżda wkoll bi ftehim Nofsinhar-Nofsinhar.

4.6 *Politika ta' l-enerġija*

4.6.1 L-UE ippublikat Green Paper fuq is-sigurtà tal-provvista ta' l-enerġija li tagħti attenzjoni partikolari lil kwistjonijiet ta' ħarsien ambjentali. Peress li l-UE tagħmel rabta diretta bejn il-politika tal-provvista ta' l-enerġija u l-iżvilupp sostenibbli, strateġiji ta' integrazzjoni reġjonali għandhom jipprovdu għal politika u miżuri fil-qasam ta' l-enerġija. Din hija kwistjoni diffiċli għaliex bosta mill-pajjiżi li għadhom qegħdin jiżviluppaw, pajjiżi anqas żviluppati u pajjiżi Ewro-Mediterranji għandhom riżervi sostanzjali ta' żejt, li bħalissa huwa s-sors primarju ta' l-enerġija fl-UE; tfasslu miri ottimistiċi għal tnaqqis fil-konsum taż-żejt, bażati wkoll fuq ir-rabtiet dwar l-emissjonijiet tal-gass ta' l-effett serra (Protokoll ta' Kyoto).

4.6.2 Suġġett wieħed li jiġi impinġi bħala ferm importanti għall-iżvilupp sostenibbli fil-pajjiżi li għadhom qegħdin jiżviluppaw, pajjiżi anqas żviluppati u pajjiżi Ewro-Mediterranji huwa l-iżvilupp ta' l-infrastruttura ta' l-enerġija f'lokalitajiet rurali. Minħabba l-importanza ta' din il-kwistjoni, u l-għan strateġiku ta' l-UE li ttejjeb l-immaniġjar ta' l-enerġija u tagħmlu konsistenti ma' l-objettivi ta' sostenibilità, l-infrastruttura ta' l-enerġija trid tiġi żviluppata b'mod li l-qligħ ekonomiku minn dik l-infrastruttura jkun kompattibli mal-ħarsien ambjentali u l-iżvilupp soċjali.

4.7 Dawn mhumiex l-uniċi oqsma ta' attività ekonomika li fihom skemi ta' integrazzjoni reġjonali li jridu jkunu bażati fuq il-kunċett ta' l-iżvilupp sostenibbli. Iridu jiġu kkunisdrati biss bħala l-oqsma bażiċi li jservu bħala eżempji għal attivitajiet ekonomiċi oħra. Ftehim tal-kummerċ u programmi biex imexxuhom 'l quddiem f'dawn l-oqsma għandhom juru t-triq 'l quddiem, bażati fuq proċeduri ta' l-ippjanar parteċipatorji.

5. The social justice pillar

5.1 Huwa impossibbli li jiġi żgurat is-suċċess fit-tul ta' kwalunkwe sforz ta' żvilupp reġjonali jekk dan ma jkunx bażat fuq l-edukazzjoni u t-taħriġ. L-iżvilupp sostenibbli fl-edukazzjoni għandu jkun tir fundamentali ta' l-iskemi ta' integrazzjoni reġjonali. Huma ċ-ċittadini edukati tal-futur li jiżguraw li jitkompla l-bini fuq l-kisbiet ta' l-integrazzjoni reġjonali b'mod sostenibbli.

5.2 Meta jitqies li f'bosta pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw u pajjiżi inqas żviluppati, il-pożizzjoni tan-nisa mhix dik mitluba mill-politika ta' l-iżvilupp sostenibbli, skemi ta' integrazzjoni reġjonali ma jridux biss jeliminaw kwalunkwe każijiet ta' twarrib soċjali tan-nisa, iżda jipprovdu wkoll għar-rwol partikolari li n-nisa għandhom fl-iskambji internazzjonali. Skemi ta' integrazzjoni reġjonali għandhom fost l-oħrajn jsostnu l-bidla fit-trattament tas-sessi, kif ukoll ta' strutturi u mekkaniżmi fuq livell politiku, soċjali u tal-familja sabiex tinqered kull diskriminazzjoni bejn is-sessi.

5.3 L-integrazzjoni reġjonali m'għandha taħt l-ebda cirkostanzi tbiddel l-identità kulturali tal-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw. Għall-kuntrarju, skemi ta' integrazzjoni reġjonali għandhom jirrispettaw l-aspetti kulturali speċifiċi, ifittxu li jmexxu 'l quddiem l-iskambji kulturali u jsostnu d-drittijiet tal-minoritajiet kulturali. Il-preservazzjoni ta' l-identità kulturali tal-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw għandha tabilħaqq timxi id f'id mar-rispett għad-drittijiet ta' l-individwi u l-prinċipji tad-demokrazjia, opportunitajiet indaqs u l-qerda tad-diskriminazzjoni soċjali jew tar-razza.

5.4 Huwa wkoll importanti ħafna li l-impjegati jkunu involuti fuq livell ugwali fid-deċiżjonijiet marbuta ma' l-integrazzjoni reġjonali u l-iżvilupp sostenibbli. Ovvjament il-ħolqien ta' l-impiegi huwa wieħed mill-għanijiet ta' programmi ta' integrazzjoni reġjonali. Parteċipazzjoni attiva ta' l-impjegati u l-organizzazzjonijiet li jirrappreżentawhom fil-proċess ta' l-organzzazzjoni ta' dawn il-programmi tista' tkun ta' għajnuna kbira kemm mill-aspett li jintlaħaq l-għan tal-ħolqien ta' impiegi ġodda lif ukoll minn dak tat-tnaqqis ta' l-impatt possibilment negattiv li l-ħolqien ta' l-impiegi jista' jkollu fuq l-ambjent. Peress li l-ħaddiema infushom huma ċittadini informati tal-komunitajiet li fihom programmi ta' integrazzjoni reġjonali huma intiżi biex ikattru t-tkabbir, l-opinjoni tagħhom hija ferm importanti u jridu jkunu rappreżentati direttament għaliex huma l-konsumaturi kif ukoll il-produtturi tal-prodotti u servizzi milquta mill-programmi.

5.5 Numru sostanzjali ta' organizzazzjonijiet mhux governattivi (NGOs) mill-pajjiżi anqas żviluppati u l-pajjiżi Ewro-Mediterranji wrew l-interess tagħhom li jgħinu attivament fil-miżuri ntiżi għall-promozzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli. Bosta ħadu wkoll miżuri dwar il-kwistjonijiet fuq imsemmija. Dan ifisser li huma jridu jkunu involuti fil-viċin fil-proċessi ta' l-inkorporazzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli fil-programmi ta' żvilupp reġjonali permezz tal-metodi formali tas-soċjetà ċivili organizzata.

5.6 L-iżvilupp ta' istituzzjonijiet effettivi u responsabbli għall-aġir tagħhom, bil-poteri meħtieġa biex imexxu 'l quddiem l-politika u l-istrateġiji neċessarji għall-iżvilupp sostenibbli u l-integrazzjoni reġjonali huwa prerekwiżit neċessarju għas-suċċess ta' dan l-isforż. Għal din ir-raġuni, hija priorità politika li jiġu żviluppati programmi biex itejjbu l-kapaċità fuq livell lokali u reġjonali fil-pajjiżi li għadhom qegħdin jiżviluppaw, pajjiżi anqas żviluppati u l-pajjiżi Ewro-Mediterranji.

6. Il-pilastru tal-kompatibilità ambjentali

6.1 Iż-żoni geografiċi li fihom qiegħda titfittex l-integrazzjoni reġjonali jinkludu pajjiżi li jaqsmu riżorsi importanti ta' l-ilma. L-immaniġjar tar-riżorsi ta' l-ilma hija kaġun ewlieni ta' disgwid bejn numru ta' pajjiżi. L-assigurazzjoni ta' l-immaniġġjar sostenibbli ta' riżorsi ta' l-ilma bejn pajjiż u ieħor għandu jkun ikkunsidrat bħala prijorità ewlenija fil-proċessi ta' integrazzjoni reġjonali. Ma jistax ikun hemm dubbju li kwalunkwe tip ta' ftehim tal-kummerċ, ekonomiku jew dwar integrazzjoni reġjonali għandu jirrispetta d-dritt ta' kull pajjiż involut li jkollu aċċess għall-ilma ta' kwalità tajba fi kwantitajiet suffiċjenti.

6.2 Hija ħaġa loġika li l-immaniġġjar tar-riżorsi ta' l-ilma bejn pajjiż u ieħor irid jitmexxa id f'id ma' l-immaniġjar razjonali fuq livell nazzjonali. Fuq dan il-punt, id-Direttiva tal-Kummissjoni Numru 60/2000 ([1]) dwar l-immaniġjar tar-riżorsi ta' l-ilma għandha titmexxa 'l quddiem fil-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw, pajjiżi anqas żviluppati u pajjiżi Ewro-Mediterranji. Dik id-direttiva tistabbilixxi qafas eżawrjenti għall-immaniġjar tar-riżorsi ta' l-ilma u tista' tkun il-pedament biex tiġi mħejjija politika reġjonali ta' l-immaniġjar ta' l-ilma fejn jidħlu kwistjonijiet tekniċi.

6.3 Ta' importanta daqs dan kollu huwa wkoll l-immaniġjar ta' żoni protetti, għaliex f'dan il-każ ukoll hemm bosta eżempji ta' riżervi bejn pajjiż u ieħor kif ukoll disgwid bejn l-istess pajjiżi. Meta jiġi kkunsidrat li dawn iż-żoni jgħinu ħafna attivitajiet ekonomiċi, huwa ċar li ftehim ta' integrazzjoni reġjonali jaffetwa direttament l-immaniġjar tagħhom. Għal din ir-raġuni trid tingħata attenzjoni speċjali għall-immaniġġjar sostenibbli ta' żoni protetti.

6.3.1 L-immaniġġjar ta' żoni protetti għandju jibbaża ruħu fuq pjanijiet komprensivi li ma jkunux mibnija biss fuq evalwazzjoni adegwata tat-tliet pilastri ta' l-iżvilupp sostenibbli (ekonomiku, ambjentali u soċjali) iżda li jwasslu wkoll għal miżuri operattivi prattiċi li jinkludu d-dimensjoni tal-koperazzjoni reġjonali.

6.4 L-UE qiegħda fil-proċess li tistabbilixxi network ta' żoni protetti fl-iStati Membri bil-għan li tippreserva il-biodiversità (in-network Natura 2000). L-esperjenza li għandhom l-iStati membri f'dan il-qasam għandu jitqassam lill-pajjiżi li qiegħdin jiżviluppaw u dawk anqas żviluppati. Għandhom għalhekk jiġu promossi programmi biex jiżviluppaw s-sengħa ta' l-immaniġjar taż-żoni protetti u l-konservazzjoni tal-biodiversità. Il-Kummissjoni u l-iStati Membri jistgħu wkoll jagħtu s-sehem tagħhom għal dan direttament billi jistiednu osservaturi mill-pajjiżi li qiegħdin jiżviluppaw u dawk anqas żviluppati biex jieħdu sehem f'laqgħat biogeografiċi (speċjalment laqgħat dwar ir-reġjun Mediterranju).

6.5 Iż-żona kostali hija waħda miż-żoni l-aktar importanti għall-iżvilupp. Kwalunkwe proċess ta' integrazzjoni reġjonali mingħajr ma jrid jinvolvi kwistjonijiet li jaffetwaw iż-żoni kostali, kemm direttament kif ukoll indirettament. Mingħajr il-kumplessità ta' l-ekosistemi u attivitajiet ekonomiċi f'dawn iż-żoni, l-integrazzjoni reġjonali trid tintuża wkoll bħala meżż tal-promozzjoni ta' l-immaniġġjar sostenibbli taż-żoni kostali. F'dan il-qasam il-KESE huwa favur l-implimentazzjoni taż-żoni kostali integrati żviluppati mill-Kummissjoni.

6.6 Kwistjoni oħra ta' importanza partikolari hija l-immaniġġjar ta' l-annimali selvaġġi u kontrolli stretti fuq il-kummerċ fil-flora u l-fawna selvaġġi. F'dan il-kuntest il-KESE huwa favur l-implimentazzjoni l-aktar stretta tal-konvenzjoni CITES u l-promozzjoni tagħha f'kemm jista' jkun pajjiżi.

6.7 Trid tingħata attenzjoni speċjali lill-problemi konsiderevoli kaġunati mir-riskju ta' desertifikazzjoni li qiegħed jiżdied f'bosta pajjiżi Ewro-Mediterranji. F'bosta inħawi tal-pajjiżi Ewro-Mediterranji dan il-fenomenu m'għandux biss implikazzjonijiet ambjentali għar-reġjuni konċernati iżda jħawwad l-ekonomiji reġjonali billi jinibixxi l-attivitajiet ekonomiċi. Għalhekk trid tingħata għajnuna lill-pajjiżi Ewro-Mediterranji biex jiżviluppaw proġetti ta' koperazzjoni reġjonali li jipprovdu miżuri speċifiċi biex jikkontrollaw ir-riskju tad-desertifikazzjoni.

7. Miżuri u prattiċi

7.1 Il-prinċipji bażiċi dwar l-inkorporazzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli fl-inizzjattivi ta' integrazzjoni reġjonali msemmija aktar 'l fuq jikkmandaw miżuri u prattiċi speċifiċi. Il-miżuri u prattiċi jridu jgħinu lill-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw u pajjiżi anqas żvillupati biex jinkludu l-kunċett ta' l-iżvilupp sostenibbli fl-integrazzjoni reġjonali u jagħmluha possibbli li jixtarr il-progress magħmul f'dan il-qasam f'dawk il-pajjiżi kif ukoll il-pajjiżi Ewro-Mediterranji. L-ippjanar parteċipattiv u l-isforzi biex jinkiseb l-aqwa forma ta' tmexxija (governance) għandhom jingħataw rwol ewlieni fil-proċess ta' l-iżvilupp ta' dawn il-miżuri u prattiċi.

7.2 Permezz tas-sezzjoni tagħha għall-għajnuna esterna, l-UE ippjanat u implimentat programmi ta' l-iżvilupp għall-pajjiżi li għadhom qegħdin jiżviluppaw u dawk anqas żviluppati (MEDA, ALA, CARDS eċċ.). L-iżvilupp sostenibbli huwa element integrali fl-ippjanar ta' dawn il-programmi. L-effettività tagħhom s'issa għadha ma laħqietx il-miri ambizzjużi ta' l-UE, iżda huma jistgħu jgħinu biex jippromwovu l-idea ta' l-inkorporazzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli f'inizzjattivi ta' integrazzjoni reġjonali.

7.3 Għandha ssir referenza speċjali għall-ftehim ta' koperazzjoni Ewro-Mediterranja. L-istrateġija tal-koperazzjoni Ewro-Mediterranja huwa kamp ta' prijorità ewlenija fir-relazzjonijiet esterni. L-għodda bażika għall-implementazzjoni ta' din l-istrateġija huwa l-programm MEDA. Il-programm SMAP huwa għodda oħra ewlenija għall-implimentazzjoni tal-politika fil-kampijiet ta' l-ambjent u l-iżvilupp sostenibbli.

([1]) Direttiva 60/2000/KE li tistabilixxi qafas għall-azzjoni Komunitarja fil-qasam tal-politika ta' l-ilma

7.4 Il-programm MEDA sal-lum ma laħaqx dak li kien mistenni minnu. Minkejja l-fatt li l-budget għal MEDA II ġie kkunsidrat bħala adegwat sew, dan ma ġiex amministrat b'mod li jikseb l-għanijiet stabbiliti fil-bidu ta' l-implementazzjoni. Għalkemm irnexxa li jagħti l-bidu għal proġetti ta' żvilupp sostenibbli, il-programm SMAP m'għandux il-kontinwità neċessarja biex jiżgura li l-azzjonijiet jiġu konklużi. Għalkemm huwa diffiċli li proġetti taħt dawn il-programmi jiġu implimentati minħabba n-nuqqas ta' koperazzjoni bejn il-pajjiżi involuti, l-isforzi ta' l-UE, u b'mod speċjali dawk tal-Kummissjoni, iridu jkunu indirizzati biex jimbuttaw għall-azzjoni il-partijiet li għandhom involviment fil-programmi. Il-KESE hi tal-fehma li l-Kummissjoni għandha teżamina il-possibilità li tipprovdi mekkaniżmi flessibbli li tinvolvi operaturi pubbliċi, li jiggarantixxu li l-pajjiżi li għandhom x'jakkwistaw mill-programmi, u partijiet privati, jikkomettu lilhom infushom, meta dawn jistgħu jaqdu l-funzjoni li jittrasferixxu l-għerf tekniku tagħhom lill-pajjiżi li għalihom huwa mmirat il-programm

7.5 F'dak li għandu x'jaqsam mal-verifika tal-progress miksub fil-pajjiżi li għadhom qiegħdin jiżviluppaw u dawk anqas żviluppati u l-pajjiżi Ewro-Mediterranji fl-isforzi tagħhom li jinkorporaw l-iżvilupp sostenibbli f'miżuri ta' integrazzjoni reġjonali, trid titpoġġa enfasi fuq l-importanza partikolari ta' studji dwar l-impatt fuq is-sostenibilità. Dwar dan il-punt il-KESE jaqbel mal-fehma tal-Kunsill li studju dwar l-impatt fuq is-sostenibilità għandu jitħejja meta jsir ftehim ta' kummerċ ħieles. Din il-fehma ġiet konfermata f'Mejju 2003 fil-konferenza Ewro-Mediterranja ta' nofs is-sena li saret fi Kreta.

7.6 Għandu jiġi verifikat ukoll kif qed imorru l-pajjiżi li fihom qiegħdin jiġu implimentati miżuri ta' integrazzjoni reġjonali, u dan skond l-indikaturi ta' l-iżvilupp sostenibbli li ġew adottati u li bdew jiġu applikati fl-iStati Membri ta' l-UE. Għalkemm għadhom fl-istadju tal-bidu ta' l-iżvilupp u applikazzjoni, dawn l-indikaturi għandhom jitqiesu bħala modus vivendi li jipprovdi qafas ta' ħidma biex jiġi verifikat kif qiegħdin imorru dawk il-pajjiżi.

7.7 Kwistjoni li trid tiġi kkunsidrata mill-viċin ħafna matul il-proċess li jiġi verifikat kif qiegħdin imorru l-pajjiżi li fihom qed jiġu implimentati programmi ta' integrazzjoni reġjonali, hija li jkun hemm miżuri li jidħlu fuq xulxin minħabba dawk il-pajjiżi li jieħdu sehem f'aktar minn ftehim wieħed ta' integrazzjoni reġjonali. Bosta pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw u pajjiżi anqas żvillupati ħadu sehem f'aktar minn ftehim ta' integrazzjoni reġjonali wieħed, u dan jista' jnaqqas l-effiċjenza u tnissel riskju ta' ħela ta' riżorsi. Għandu jkun għan ewlieni ta' l-inkorporazzjoni ta' l-iżvilupp sostenibbli f'miżuri ta' integrazzjoni reġjonali li jnaqqas kwalunkwe konsegwenzi li dan jista' ikollu.

7.8 Dwar il-finanzjament ta' l-iżvilupp sostenibbli fil-programmi ta' integrazzjoni reġjonali, il-KESE jagħti l-appoġġ tiegħu lill-Ftehim ta' Monterrey dwar il-finanzjament ta' l-iżvilupp, li jaħseb għal żieda soda fl-ammont ta' finanzjament disponibbli għall-iżvilupp sostenibbli ([1]). Id-dikjarazzjoni ssejjaħ għal aktar mobilità u użu effettiv tar-riżorsi finanzjarji sabiex jiġu stabbiliti l-kondizzjonijiet meħtieġa biex jintlaħqu il-miri ta' l-iżvilupp miftiehma fuq livell internazzjonali. Dawn il-miri huma mfissra fid-Dikjarazzjoni tal-Millenju ([2]) u jikkonċernaw il-qerda tal-faqar, it-titjib fil-kundizzjonijiet soċjali, iż-żieda fil-livell ta' l-għajxien u l-ħarsien ta' l-ambjent, bħala l-ewwel pass biex jintlaħaq il-bżonn li s-seklu 21 jkun seklu ta' żvilupp għal kulħadd.

8. **Concluding remarks**

8.1 As mentioned in the introduction, sustainable development is, and must be treated as, an overarching, and not complementary, dimension of regional integration. This issue is not easy but must not be regarded as impossible. The goals set for the EU's efforts in this direction may bring substantial results. By way of regional cooperation programmes, the EU not only helps the developing countries and LDCs, but also conveys cultural, political and social messages. These messages can be summed up in the concept of sustainable development and implemented, inter alia, through regional integration.

8.2 One of the EU's concerns as part of its effort in this field should be to seek out opportunities for international cooperation. On this subject, special mention must be made of cooperation with the United Nations.

8.3 Relations between the UN and the EU have developed over time through a variegated network of cooperation projects. These relations are strong and cover virtually all areas of external relations. The further promotion of relations with the UN is a strategic priority of the EU, of the Member States and of the Commission.

8.4 Regional integration and sustainable development offer an ideal area for improving these relations. Given the strategic orientation and experience of the UN in matters of sustainable development and the technical expertise of the EU in matters of regional integration, the EESC is in favour of cooperation between the two organisations through regional and sustainable development projects funded by joint mechanisms of the two organisations.

8.5 The EU's intention to pursue such cooperation has already been expressed both in the November 2000 declaration by the Council and the Commission on European Community development policy and in the Communication from the Commission to the Council and the European Parliament - Building an effective partnership with the United Nations in the fields of Development and Humanitarian Affairs (COM(2001) 231 final/2.5.2001).

([1]) Nazzjonijiet Uniti, Rapport tal-Konferenza Internazzjonali dwar il-finanzjament ta' l-iżvilupp, Monterrey, 18-22 ta' Marzu 2002, A/CONF.198/11

([2]) Dikjarazzjoni tal-Millenju tan-Nazzjonijiet Uniti, l-Assemblea tal-Millenju tan-Nazzjonijiet Uniti, Assemblea Ġenerali A/55/L.2

8.6 With respect to regional integration the EU cooperation programmes, in particular those that concern regional integration with the developing countries and LDCs, must therefore place special emphasis on the various dimensions of sustainability, i.e. economic, social and environmental. The EESC can contribute greatly to the success of these efforts, since it is the EU body with the most appropriate remit to address these questions within civil society.

Brussel, 3 ta' Gunju 2004.

Il-President

tal- Kumitat Ekonomiku u Socjali Ewropew

Roger BRIESCH

Proposta għal Direttiva tal-Kunsill li timplimenta l-prinċipju ta' trattament indaqs bejn in-nisa u l-irġiel fl-aċċess għal, u l-provvista tal-prodotti u s-servizzi

COM (2003) 657 finali – 2003/0265(CNS)

(2004/C 241/13)

Fil-31 ta' Marzu 2004 il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew idddeċieda li jagħti opinjoni fuq inizjattiva tiegħu stess, skond l-Artikolu 29(2) tar-Regoli tal-Proċedura tiegħu, dwar il- Proposta għal Direttiva tal-Kunsill li timplimenta l-prinċipju ta' trattament indaqs bejn in-nisa u l-irġiel fl-aċċess għal, u l-provvista tal-prodotti u s-servizzi

Is-Sezzjoni għall-Impjieg, l-Affarijiet Soċjali u ċ-Ċittadinanza, li kienet responsabbli għall-preparazzjoni tax-xogħol tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fil-5 ta' Mejju 2004. Ir-rapporteur kienet Is-Sinjura Carroll.

Fl-409 sessjoni plentarja tiegħu tat-2/3 ta' Ġunju 2004 (laqgħa tat-3 ta' Ġunju 2004), il-Kunsill Ekonomiku u Soċjali Ewropew addotta l-opinjoni li ġejja b'120 vot għal 49 b'15-il astensjoni:

1. Bażi legali, kontenut u skop tal-proposta

1.1 Il-proposta mill-Kummissjoni hija bbażata fuq l-Artikolu 13(1) tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, li diġà kien il-bażi għad-Direttivi kontra d-diskriminazzjoni fl-impjiegi jew fl-okkupazzjoni għal raġunijiet ta' reliġjon jew twemmin, diżabilità, età jew orjentament sesswali ([1]) u, b'relazzjoni kemm għall-impjiegi u okkupazzjoni u aċċess għal u l-provvista tal-prodotti u s-servizzi, għal raġunijiet ta' oriġini ta' razza jew etniċi ([2]).

1.2 Id-Direttiva proposta tistabbilixxi qafas għall-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni bbażata fuq sess fl-aċċess għal u l-provvista tal-prodotti u s-servizzi, bi skop li jingħata effett fl-Istati Membri l-prinċijpu ta' trattament indaqs bejn in-nisa u l-irġiel. M' għandhiex effett retrospettiv.

1.2.1 Id-diskriminazzjoni diretta u indiretta bbażata fuq is-sess hija pprojbita, u dan jinkludi trattament inqas favorevoli tan-nisa minħabba tqala u maternità. Il-fastidju u l-fastidju sesswali, kif definiti fil-proposta, huma meqjusa bħala diskriminazzjoni minħabba s-sess, u għalhekk huma projbiti. Ċaħda ta' persuna ta', jew sottomissjoni għal, tali mġieba ma jistgħux jintużaw bħala bażi għal deċiżjoni li taffettwa 'l dik il-persuna. It-tħeġġiġ tad-diskriminazzjoni jitqies ukoll bħala diskrminazzjoni fis-sens tad-Direttiva.

1.3 L-iskop tal-proposta huwa wiesa' minkejja li hemm xi limitazzjonijiet sinifikanti. Hija tkopri ġeneralment l-aċċess għal u l-provvista tal-prodotti u s-servizzi disponibbli għall-pubbliku, inklużi d-djar. Tkopri kemm is-settur pubbliku kif ukol dak privat, inklużi l-korpijiet pubbliċi. It-transazzjonijiet ta' natura għal kollox privata huma esklużi, per eżempju l-kirja ta' dar għall-vaganzi lil membru tal-familja jew il-kirja ta' kamra f'dar privata.

([1]) Direttiva tal-Kunsill 2000/78/KE tas-27 ta'Novembru 2000 li tistabbilixxi qafas ġenerali għat-trattament indaqs fl-impjiegi

([2]) Direttiva tal-Kunsill 2000/43/KE tad-29 ta' Ġunju 2000 li timplimenta l-prinċipju trattament indaqs bejn il-persuni rrispettivament mir-razza jew oriġini etnika.

1.3.1 Il-Kummissjoni tagħti eżempji dwar prodotti u servizzi disponibbli għall-pubbliku:

— aċċess għal postijiet fejn il-pubbliku huwa permess li jidħol;

— it-tipi kollha ta' djar, inkluża akkomodazzjoni mikrija jew fil-lukandi

— servizzi bħal banek, assikurazzjoni u servizzi finanzjarji oħrajn;

— trasport;

— is-servizzi ta' kwalunkwe professjoni jew negozju ([1]).

1.3.2 L-iskala ta' servizzi involuti hija wiesa'. Oqsma importanti jinkludu l-pensjonijiet, assikurazzjoni tal-ħajja u tas-saħħa, assikurazzjoni ġenerali u aċċess għall-finanzi u d-djar.

1.3.3 L-użu tas-sess bħala fattur fil-kalkolu ta' premji u benefiċċji għall-iskop ta' assikurazzjoni u servizzi finanzjarji relatati jiġi pprojbit mid-data meta tidħol fis-seħħ id-Direttiva. L-iStati Membri huma permessi, pero', illi jiddifferixxu l-implimentazzjoni ta' din id-disposizzjoni sa sitt snin oħra. Jekk jagħmlu dan, għandhom jinfurmaw lill-Kummissjoni minnufih u huma meħtieġa jiġbru, jippubblikaw u jaġġornaw b'mod regolari tabelli komprensivi dwar il-mortalità u l-mistennija tal-ħajja tan-nisa u ta' l-irġiel.

1.4 Hemm xi esklużjonijiet. Id-Direttiva proposta ma tipprekludix differenzi relatati ma' prodotti jew servizzi li għalihom l-irġiel u n-nisa mhumiex f'sitwazzjoni komparabbli għaliex il-prodotti jew is-servizzi huma maħsubin esklussivament għall-membri ta' sess wieħed jew għal għarfien li jiġi ppratikat b'mod diffferenti għal kull sess. L-eżempji jinkludu sessjonijiet għal sess uniku f'pixxina u klabbijiet bi sħubija privata.

1.5 L-edukazzjoni u l-kontenut tal-media u tar-riklami huma speċifikament esklużi mill-kontenut tad-Diretiva, b'mod partikolari r-reklamar u r-reklamar fuq it-televiżjoni, kif definiti fl-Artikolu 1(b) tad-Direttiva tal-Kunsill 89/552/KEE.

1.6 L-azzjoni pożittiva hija permessa taħt id-Direttiva.

1.7 Id-Direttiva fiha disposizzjonijiet dwar drittijiet u rimedji minimi, inforzar u sorveljament komuni għaż-żewġ direttivi msemmijin fil-paragrafu 1.1.

2. **Kummenti ġenerali**

2.1 Il-Kumitat jenfasizza l-importanza tal-prinċipju tal-projbizzjoni tad-diskriminazzjoni minħabba s-sessi rigward l-aċċess għal l-provvista tal-prodotti u s-servizzi għall-irġiel u għan-nisa.

2.2 Il-Kumitat jilqa' l-konsistenza tal-kitba u d-definizzjoni f'din il-proposta maż-żewġ Direttivi ta' qabel u dik dwar l-oneru tal-provi fil-każijiet ta' l-ugwaljanza.

([1]) COM(2003) 657 final, Memorandum spjegattiv.

2.2.1 Il-Kumitat jinsab konċernat li d-definizzjoni ta' "servizzi" tinsab biss fl-Artikolu 10 tal-Preambolu ta' l-abbozz tad-Direttiva. Sabiex tiġi evitata l-ambigwità, minħabba l-iskala wiesa' ta' servizzi pubbliċi u oħrajn disponibbli għall-pubbliku (per eżempju, dawk provduti mill-NGOs), il-kelma "servizzi" għandha tiġi definita b'mod ċar fit-test. Il-Kumitat huwa favur definizzjoni wiesa'.

2.3 L-esklużjoni ta' l-edukazzjoni mill-għanijiet tad-Direttiva hija lmentata. Iżda, huwa magħruf illi jista' jkun hemm problemi ta' kompetenza Komunitarja f'dan il-qasam. Madankollu l-edukazzjoni hija fattur ewlieni fl-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel u tista' tirriżulta f'kemm subien kif ukoll bniet li jsegwu toroq ta' karrieri tradizzjonali, u b'hekk taffettwa 'l-futur tagħhom b'mod sinifikanti. F'xi Stati Membri hemm tħassib rigward limitazzjonijiet ta' għażliet u nuqqas ta' gwida xierqa fl-edukazzjoni, li għandhom implikazzjonijiet kontinwi u sinifikanti kemm għall-individwi in kwistjoni kif ukoll għall-ksib ta' miri ta' l-inklużjoni soċjali u għall-kompetittività ta' l-UE stess.

2.3.1 Il-Kummissjoni ddikjarat illi l-edukazzjoni mogħtija privatament biss taqa' taħt l-ambitu ta' servizzi, kieku dan is-settur ma ġiex eskkluż mill-iskop tad-Direttiva. Dan kien jirriżulta fl-applikazzjoni ta' standards differenti fl-implimentazzjoni tal-prinċipju tat-trattament indaqs.

2.3.2 L-iStati Membri diġà bdew jieħdu azzjoni fil-qasam ta' l-edukazzjoni taħt l-aġenda ta' Lisbona. Għalhekk il-Kumitat iħeġġeġ lill-Kummissjoni tagħmel dak kollu fil-poter tagħha sabiex tħeġġeġ lill-iStati Membri jaċċertaw illi hemm ugwaljanza ta' aċċess għal u provvediment ta' opportunitajiet edukazzjonali kemm għas-subien kif ukoll għall-bniet.

2.3.3 Id-Direttiva eżistenti dwar it-trattament ugwali tkopri l-aċċess għat-taħriġ vokazzjonali, li jinkludi edukazzjoni tat-tielet livell ta' natura vokazzjonali. Iżda dan mhuwiex biżżejjed. Il-mezzi li bihom wieħed jibbenefika mill-edukazzjoni tat-tielet livell, kemm f'università kif ukoll f'istituzzjoni vokazzjonali, huma miksuba f'livell primarju u sekondarju.

2.4 Il-Kumitat jifhem illi l-proposta tkopri biss il-media u r-reklamar fir-rwoli tagħhom bħala industriji tas-servizz. Hija taċċetta li l-proposta kurrenti mhix il-mezz korrett għall-azzjoni dwar il-kontenut tal-media u tar-reklamar. Madankollu, minħabba li l-media u r-reklamar għandhom influwenza fuq l-attitudnijiet u l-opinjonijiet pubbliċi, ma jistgħux jiġu injorati fl-isforzi ta' l-UE biex titneħħa d-diskriminazzjoni mill-impjieg u mill-ħajja ta' kuljum. Madankollu, hemm linja li mhix ċara bejn l-azzjoni xierqa u ċ-ċensura. Għalhekk il-Kummissjoni għandha tkompli l-konsultazzjonijiet fuq dawn il-kwistjonijiet, filwaqt li tiftakar dawn il-fatti u tieħu azzjoni xierqa, fi żmien raġjonevoli. Il-Kumitat huwa ħerqan biex jieħu sehem f'dan il-proċess.

2.5 Il-Kumitat jilqa' l-fatt li n-nisa u l-irġiel jkollhom aċċess indaqs għall-finanzi – partikolarment importanti għalihom ittnejn, kemm bħala imprendituri jew bħala persuni li jfittxu l-finanzi tad-djar.

2.6 Minħabba li l-edukazzjoni, il-media u r-reklamar huma esklużi mid-Direttiva, il-Kumitat iħoss li n-nuqqas ta' diskriminazzjoni bbażata fuq is-sessi fl-aċċess għall-assikurazzjoni huwa l-aspett l-aktar delikat tal-proposta. M' għandhom jinħalqu l-ebda kriterji diskriminatorji fl-ebda qasam kopert mill-proposta, inkluża l-assikurazzjoni.

2.6.1 Il-Kumitat għandu dubji serji rigward l-allegazzjoni li r-rati l-istess għaż-żewġ sessi – li attwalment jiġu applikati f'xi pajjiżi ta' l-Unjoni – dejjem iżidu l-premji ta' l-assikurazzjoni in ġenerali u li t-tixrid tar-riskji b'mod aktar indaqs bejn in-nisa u l-irġiel donnu jgħolli l-ispejjeż ta' l-assikurazzjoni. Mhuwiex għaqli, u huwa inkonsistenti ma' l-iskop tal-proposta, li l-iStati Membri jiġu permessi li jiddifferixxu l-implimentazzjoni tat-trattament indaqs għal sitt snin fil-kuntest ġenerali tal-provvediment ħieles tas-servizzi u tal-libertà ta' l-istabbiliment fil-kamp ta' l-assikurazzjoni.

2.6.2 Dwar il-kwistjoni ta' l-aċċess universali għad-drittijiet għall-assikurazzjoni li jikkomplementaw il-ħarsien soċjali, il-Kumitat jagħmel sejħa għat-tneħħija tad-diskriminazzjoni diretta u indiretta. Din it-talba hija speċjalment urġenti minħabba li t-tieni u t-tielet kolonni tal-protezzjoni soċjali (assikurazzjoni supplementari) huma bħalissa l-komponenti li qed jikbru l-aktar tal-ħarsien soċjali fl-Unjoni. F'dan ir-rigward il-Kumitat jirreferi għall-proposti stabbiliti fl-Opinjoni tiegħu dwwar l-assikurazzjoni tas-saħħa Supplementari ([1]).

3. **Kummenti speċifiċi**

3.1 Il-Kumitat jappoġġja l-proċess lejn l-ugwaljanza fl-aċċess għas-servizzi finanzjarji, li ħafna minnhom huma essenzjali għall-ħajja ta' kuljum u l-ugwaljanza fil-benefiċċji u l-premji kemm għall-irġiel kif ukoll għan-nisa. Madankollu d-Direttiva tkopri skala wiesa' ta' servizzi finanzjari li għandhom natura differenti ħafna – eż., assikurazzjoni tal-muturi, assikurazzjoni ta-saħħa u diżabilità u pensjonijiet u annwitajiet. Dan iqajjem kwistjonijiet kumpessi u diffiċli, li jvarjaw minn Stat Membru għall-ieħor.

3.1.1 Madankollu, għandu jintgħaraf illi jkun hemm xi effetti avversi kif ukoll pożittivi fl-ekwalizzazzjoni tal-benefiċċji u l-premji għall-konsumaturi ta' dawn is-servizzi, l-effetti għall-irġiel u għan-nisa differenti, skond is-servizz finanzjarju involut. Fil-każ ta' l-assikurazzjoni tal-vetturi, il-bonuses tan-"no-claim" għall-individwi jqumu biss wara diversi snin ta' esperjenza fl-assikurazzjoni. Hemm possibilità distinta illi, sabiex jiġu koperti n-nuqqasijiet taċ-ċertezza li jistgħu jqumu, l-ispejjeż ta' l-assikurazzjoni jiżdiedu għal kulħadd.

3.1.2 Il-Qorti tal-Ġustizzja Ewropea, fis-sentenza ta' Colorell ([2]) aċċettat li l-użu ta' l-istatistiċi attwarili bbażati fuq is-sess kien validu biss għall-iskopijiet ta' kontribuzzjonijiet u benefiċċji tal-penzjonijiet. Madankollu hija irrikjediet li l-kontribuzzjonijiet li jsiru mill-impjegati u l-benefiċċji rċevuti jkunu ndaqs. Instabu validi l-kontribuzzjonijiet ogħla min-naħa tal-persuna li timpjega. Il-Qorti effettivament għarfet li l-ekwalizzazzjoni tal-benefiċċju hija ta' spiża akbar. Fl-iskemi tal-pensjonijiet okkupazzjonali, il-persuna li timpjega ħallset l-ogħla kontribuzzjoni. Fil-provvediment ta' pensjoni u assikurazzjoni privata, m' hemm ebda persuna li timpjega biex tassorbi xi premju jew kontribuzzjoni: dawn jaqgħu kollha fuq il-konsumaturi tas-servizz. Madankollu dan ma japplikax għal pensjonijiet fejn l-irġiel iridu jħallsu għat-tul tal-ħajja tan-nisa, iżda għat-tipi kollha ta' l-assikurazzjoni. Per eżempju n-nisa jridu jħallsu għar-riskju akbar ta' inċidenti ta' l-irġiel, eċċ.

3.1.3 Fl-Istima dwar l-Impatt Estiż tagħha, il-Kummissjoni tagħraf illi jkun hemm spejjeż speċifiċi għall-provdituri ta' l-assikurazzjoni, li fl-aħħar mill-aħħar jingħadu lill-konsumaturi iżda tqis li dan itemm ladarba jgħaddi l-perjodu ta' l-aġġustament. Il-KESE jieħu l-istess perspettiva.

3.1.4 Il-Kumitat jirreferi hawn ukoll għall-prinċipju tat-trattat dwar it-trattament indaqs għan-nisa u l-irġiel. Jekk dan il-prinċipju jintuża bħala bażi, l-industrija għandha – naturalment fuq perjodu ta' żmien – temenda s-sistemi tal-kalkolu tagħha sabiex is-sess ma jibqax fattur fil-kalkolazzjoni tal-premju ta' l-assikurazzjoni tal-karozzi, per eżempju. Minħabba li l-frekwenza ta' l-inċidenti u t-tul tal-ħajja huma bla dubbju mhux affettwati mill-metodi tal-kalkolazzjoni, il-ħlasijiet totali tal-premji tal-konsumaturi għandhom, teoretikament, ma jinbidlux.

3.1.5 Il-Kumitat iqis li hija meħtieġa stima aktar speċifika (li tinkludi sitwazzjonijiet indipendenti dwar l-effetti ta' bażijiet alternattivi) ta' l-industrija ta' l-assikurazzjoni/pensjonijiet sabiex issir stima ta' l-impatt fit-tul tal-proposti. Il-Kumitat jemmen li huwa importanti li jiġu sorveljati l-ġrajjiet – b'mod partikolari fl-industrija ta' l-assikurazzjojni – wara li d-direttiva tkun daħlet fis-seħħ. L-iskop ġenerali tad-direttiva għandu jkun li d-dritt tal-persuni li ma jbatux mid-diskriminazzjoni jiġi mħares.

3.2 Rigward il-provvista ta' l-akkomodazzjoni, il-Kumitat huwa ta' l-opinjoni li d-Direttiva m'għandhiex tapplika għall-arranġamenti privati, i.e., kera, bejgħ, jew donazzjoni magħmula bejn il-membri tal-familja.

3.3 Il- Kumitat huwa ta' l-opinjoni li l-esklużjonijiet għandhom jiġu definiti b'mod ċar. M'għandhomx iqiegħdu fil-perikolu l-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel.

([1]) OJ C 204, 18.7.2000, p. 51 (rapporteur: Jean-Michel Bloch-Lainé)

([2]) Coloroll Pension Trustees Ltd v Russell & Others C-200/91, 28 Settembru 1994.

3.4 Il-Kumitat jilqa' l-Artikolu 5, li jippermetti l-azzjoni pożittiva. Din id-dispożizzjoni m' għandhiex madankollu tqiegħed fil-perikolu s-servizzi essenzjali provduti kemm mill-pubbliku kif ukoll mill-NGOs għan-nisa u l-irġiel, bħal djar għal sess partikolari għal persuni żvantaġġjati u kenn għan-nisa li kienu s-suġġett tal-vjolenza domestika jew forom oħra ta' vjolenza.

3.5 Il-Kumitat japprova d-dispożizzjoni dwar id-djalogu ma' organizzazzjonijiet mhux governattivi. Madankollu din id-dispożizzjoni għandha tiggarantixxi kuntatt regolari mas-soċjetà ċivili organiżżata.

3.6 L-informazzjoni dwar u l-promozzjoni tad-Direttiva meta adottata jkunu essenzjali biex jiġi assigurat illi l-konsumaturi huma għal kollox konxji mid-drittijiet tagħhom u li min jipprovdi l-prodotti u s-servizzi jifhmu l-obbligi tagħhom taħtha.

Brussel, 3 ta' Ġunju 2004.

Il-President

tal- Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar il- Komunikazzjoni tal-Kummissjoni fil-Kunsill u fil-Parlament Ewropew: "Nippromwovu t-Teknoloġiji għas-servizz ta' l-iżvilupp sostenibbli: pjan ta' azzjoni ta' l-Unjoni Ewropea favur l-ekoteknolġiji"

(COM(2004) 38 final)

(2004/C 241/14)

Fit-28 ta' Jannar 2004, il-Kummissjoni ddeċidiet, skond id-dispożizzjonijiet ta' l-Artikolu 262 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, li tikkonsulta l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar il- " Komunikazzjoni tal-Kummissjoni fil-Kunsill u fil-Parlament Ewropew Nippromwovu t-Teknoloġiji għas-servizz ta' l-iżvilupp sostenibbli: pjan ta' azzjoni ta' l-Unjoni Ewropea favur l-ekoteknolġiji"

Is-sezzjoni speċjalizzata "Agrikultura, żvilupp rurali, ambjent", li hija responsabbli mill-preparazzjoni tax-xogħol tal-Kumitat dwar dan is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fis-6 ta' Mejju 2004 (rapporteur: is-Sur BUFFETAUT).

Matul is-sessjoni plenarja numru 409 tat-2 u t-3 ta' Ġunju 2004 (sessjoni tat-2 ta' Ġunju), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta l-opinjoni li ġejja b'177 vot favur, wieħed kontra u 5 astensjonijiet.

1. **Introduzzjoni**

1.1 Din il-komunikazzjoni tagħmel parti mit-"tradizzjoni" tat-testi mhux leġislattivi tal-Kummissjoni li lkoll kemm huma jenfasizzaw fuq l-inizjattivi meħuda f'dan il-qasam ikkonċernat u tal-perspettivi politiċi tal-ġejjieni. Hija ssawwar b'xi mod il-qafas ta' riflessjoni ġenerali tal-Kummissjoni f'dak li għandu x'jaqsam ma' l-ekoteknoloġiji.

1.2 L-ewwelnett, din tpoġġiha fil-perspettiva ta' l-istrateġija favur l-iżvilupp sostenibbli u ta' l-istrateġija ta' Lisbona u tfakkar, ritornell issa magħruf, li l-għan huwa li tagħmel l-Unjoni Ewropea "l-ekonomija ta' l-għarfien l-iktar kompetittiva u l-iktar dinamika fid-dinja, kapaċi li twassal għal tkabbir ekonomiku sostenibbli flimkien ma' titjib kwantitattiv u kwalitattiv tax-xogħol u għal koeżjoni soċjali akbar".

1.3. Iżda wara l-ifformolar ta' din in-nota, li issa saret ritwali, tqum mistoqsija importanti: x'inhuma l-għanijiet ta' dan il-pjan ta' azzjoni favur l-ekoteknoloġiji (PAET)?

Il-Kummissjoni ssemmi tlieta:

— li jitneħħew l-ostakli sabiex ikun hemm sfruttar tal-potenzjal kollu ta' l-ekoteknoloġiji,

— li tara li l-UE jkollha rwol predominanti fl-implimentazzjoni u fil-prattika ta' l-ekoteknoloġiji,

— li timmotiva l-partijiet ikkonċernati fl-isforzi biex jintlaħqu dawn l-għanijiet

fl-għan aħħari li titnaqqas il-pressjoni fuq ir-riżorsi naturali tagħna, li titjieb il-kwalità tal-ħajja ta' l-abitanti ta' l-Ewropa u li jiġi favorit it-tkabbir ekonomiku.

1.4. Il-Kummissjoni tqis, li politikament, huwa l-mument opportun biex tniedi dan il-pjan ta' azzjoni, iżda skond liema metodi u b'liema azzjonijiet konkreti se tiżviluppah? Huma r-risposti mogħtija lil dawn iż-żewġ mistoqsijiet li jsawru it-test.

2. Il-Kontenut essenzjali tal-pjan ta' azzjoni

2.1 *L-elaborazzjoni tal-pjan ta' azzjoni*

2.1.1 L-ewwelnett, il-Kummissjoni tagħmel ċertu numru ta' rapporti li għandhom iservu bħala l-linji ta' gwida għall-elaborazzjoni tal-pjan ta' azzjoni:

— l-eżistenza ta' potenzjali biex jippromwovi l-ekoteknoloġiji,

— l-isfruttar nieqes tagħhom,

— l-importanza ta' inċentivi mmirati u effikaċi għall-adozzjoni u l-iżvilupp ta' dawn l-ekoteknoloġiji,

— il-bżonn ta' ħruġ ta' perspettivi ta' evoluzzjoni tas-swieq fuq perjodu twil ta' żmien biex l-investimenti fl-ekoteknoloġija jkunu permessi,

— il-bżonn li jiġu kkordinati u ffaċilitati l-iskambji ta' prattika tajba,

— il-bżonn li jinħoloq ambjent favorevoli għal dawk li jimplimentaw, jirċievu u jużaw l-ekoteknoloġiji,

— l-għarfien li d-dħul fis-seħħ u l-iżvilupp ta' l-ekoteknoloġiji hija biċċa xogħol li tieħu perjodu medju u twil ta' żmien.

2.2 *L-azzjoni*

Il-Kummissjoni tipproponi tliet oqsma kbar ta' azzjoni:

— l-għotja tar-riċerka lis-swieq,

— it-titjib tal-kundizzjonijiet tas-suq, u

— l-azzjoni fuq livell dinji.

2.2.1 L-għotja tar-riċerka lis-swieq

2.2.1.1 Il-Kummissjoni għalhekk tirrakomanda li tiżviluppa u timmira r-riċerka, billi ddur għall-għajnuna ta' finanzjament, partikolarment mill-BIE u mill-BERD, bl-għan li tidħol f'applikazzjonijiet kummerċjali.

2.2.1.2 Il-Kummissjoni għandha l-intenzjoni li tippromwovi pjattaformi teknoloġiċi għall-ekoteknoloġiji promettenti, li għandhom bħala għan li jkabbru l-effiċjenza tar-riċerka, li jimmobilizzaw il-mezzi, li jikkunsidraw l-iżvilupp tal-partenarjat pubbliku/privat, li jtejbu t-trasferiment tat-teknoloġiji lejn il-pajjiżi li qiegħdin jiżviluppaw.

2.2.1.3 Fl-aħħarnett, il-Kummissjoni tixtieq ittejeb l-esperimentazzjoni u n-normalizzazzjoni ta' l-ekoteknoloġiji.

2.2.2 It-titjib tal-kundizzjonijiet tas-suq

2.2.2.1 Il-Kummissjoni tippreżenta l-kundizzjonijiet ta' dan it-titjib fis-suq f'dak li għandu x'jaqsam ma' l-investimenti, mat-tneħħija ta' l-ostakli ekonomiċi, ma' l-influwenza tat-toqol ekonomiku tas-swieq pubbliċi, mal-mobilizzazzjoni tas-soċjetà ċivili.

2.2.3 L-azzjoni fuq livell dinji

2.2.3.1 L-ambizzjoni Ewropea dwar l-ekoteknoloġiji ma tillimitax ruħha biss għall-kontinent l-antik. Il-Kummissjoni tqis li l-Unjoni Ewropea għandha taġixxi b'forza biex tippromwovi żvilupp sostenibbli fuq livell dinji.

2.2.3.2 Il-Kummissjoni għandha l-intenzjoni li tiżviluppa l-partenarjati mal-pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw u li timplika ruħha fl-inizzattivi meħudha fis-summit ta' Johannesburg dwar l-ekoteknoloġija.

3. Kordinazzjoni u tkomplija

3.1 L-elaborazzjoni ta' pjan ta' azzjoni jwassal għat-tkomplija ta' l-implimentazzjoni tiegħu. Il-Kummissjoni qed taħseb għal diversi strumenti għal dan l-effett: rapport biannwali, Kumitat Ewropew għall-ekoteknoloġiji, kordinazzjoni, informazzjoni dwar l-aħjar prattika eċċ.

4. Osservazzjonijiet ġenerali

4.1 L-osservazzjonijiet tal-Kumitat jagħtu każ ukoll tal-kummentarji u tal-proposti mwassla mill-Kummissjoni Konsultattiva dwar il-bidliet industrijali (rapporteuse: is-Sinjura SIRKEINEN, korapporteur: is-Sur REICHEL).

4.2 Il-qasam ta' l-ekoteknoloġiji huwa wiesa' ħafna skond id-definizzjoni. Huma jista' jkollhom l-għan li jużaw ir-riżorsi naturali b'mod sostenibbli, li jevitaw jew li jnaqqsu l-ħsara lill-ambjent, li jiżviluppaw sorsi ta' enerġija alternattiva, li jingħaqdu mal-politika integrata tal-prodotti, eċċ. Hekk kif diġà enfasizza l-KESE ([1]), huwa importanti ferm li d-definizzjoni ta' l-ekoteknoloġija ma tillimitax ruħha għat-teknoloġiji "propji". It-titjib kontinwu tal-proċess u tal-mezzi ta' prestazzjoni tas-servizz sabiex jitnaqqas l-impatt negattiv fuq l-ambjent, tar-riċerka, l-għarfien innovattiv u l-iżvilupp għat-titjib tat-teknoloġiji tradizzjonali u għall-integrazzjoni ta' dimensjoni ambjentali jiddependi wkoll mill-mod kif wieħed jiżviluppa l-ekoteknoloġiji u jridu jkunu mħeġġin. Il-kejl ta' l-effiċjenza ta' teknika ekoloġika hija apprezzata skond l-impatt favorevoli tagħha fuq l-ambjent u mhux fuq id-definizzjoni minn qabel ta' teknoloġiji ekoloġiċi "li għandhom kwalitajiet tajba".

4.3 Ir-riskju ta' pjan ta' azzjoni wiesa' ħafna huwa t-tixrid u mat-tixrid, l-indeboliment tal-mezzi. Wieħed mill-interessi maġġuri tas-suċċess ta' metodu bħal dan huwa probabbilment il-kapaċità li l-prioritajiet huma definiti u li l-isforzi huma kklassifikati u għalhekk li wieħed mhux biss japprezza l-effikaċja ta' l-ekoteknoloġiji iżda wkoll il-karattru aċċettabli tagħhom fuq il-pjan ekonomiku. Dan il-ħsieb bilkemm inħass fid-dokument tal-Kummissjoni. Iżda dan huwa ta' importanza prattika maġġuri, mingħajr ma wieħed jinsa li l-ħsieb ta' l-iżvilupp sostenibbli jistrieħ fuq tliet pilastri, l-iżvilupp ekonomiku, il-ħarsien ta' l-ambjent u tar-riżorsi naturali, u t-tkabbir soċjali tal-persuni.

([1]) Ara l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni : Elaborazzjoni ta' pjan ta' azzjoni favur l-ekoteknoloġija", COM(2003) 131, ĠU C 32 tal-5.2.2004, pp. 39-44, (KESE 1390/03).

4.4 L-aspett determinanti l-ieħor għas-suċċess tal-pjan favur l-ekoteknoloġiji huwa dak ta' l-aċċess u l-kundizzjonijiet tas-suq. Huwa għalxejn li wieħed jispera fi żvilupp reali ta' l-ekoteknoloġiji jekk dawn ma jistgħux isibu suq li jagħtihom spinta u li jkun kompetittiv. Issa, ħafna drabi, ekoteknoloġiji effettivi ma jistgħux jibqgħu prodotti aktar bi prezz vantaġġjuż meta mqabbel ma' teknoloġiji li ma jirrespettawx daqshekk l-ambjent, u li jingħataw sussidji, partikolarment minħabba l-ispejjeż ambjentali mhux interni, iżda wkoll minħabba li huma m'għandhomx l-għan ta' żvilupp u ta' diffużjoni li jippermettu ekonomiji ta' skala suffiċjenti biex inaqqsu l-ispejjeż. L-interess kollu huwa għalhekk li wieħed jiddefinixxi l-metodi ta' inċentivi għall-iżvilupp ta' metodi mixtieqa u approvati fuq il-pjan ambjentali u ta' ekoteknoloġiji korrispondenti (is-self, is-subvenzjonijiet, l-inċentivi fiskali) biex jinkoraġġixxu u jiffaċilitaw l-aċċess għas-suq, u anki l-ħolqien ta' suq. Il-KESE jenfasizza li biex wieħed jassigura l-koerenza u l-użu tajjeb tal-metodi ta' inċentivi, għandu jkun hemm forma ta' klassifikazzjoni u ta' ġerarkija: il-kapital issugrat fil-bidu, is-self l-iktar "klassiku" fil-fażi ta' żvilupp, l-inċentivi fiskali għat-tisħiħ tas-suq, eventwalment taxxi li jikkorrispondi għall-internalizzazzjoni ta' l-ispejjeż ekoloġiċi għat-tekniki li ma jirrispettawx l-ambjent.

4.5 F'dan ir-rigward il-miżuri inċitattivi jew disważżivi, id-dispożizzjonijiet legali u regolamentorji huma neċessarji iżda ma jistgħux ma jagħtux każ tar-realtajiet ekonomiċi u soċjali. Huma ma jistgħux lanqas iwasslu li jfixklu l-interessi tal-kompetizzjoni b'mod illegali. L-ekoteknoloġiji ma jistgħux ikunu xi lussu inaċċessibbli u jew falsifikant tal-kompetizzjoni billi jiġu aċċettati prodotti u servizzi tar-reġjuni ekonomiċi li ma jkunux sottomessi għall-istess regoli. It-test tal-Kummissjoni jenfasizza sewwa dan l-aspett essenzjali. Il-komunikazzjoni u l-mobilizzazzjoni kollha possibbli tas-soċjetà ċivili u ta' l-opinjoni pubblika favur l-ekoteknoloġiji jkunu għalxejn jekk wieħed ma jagħtix każ tar-realtajiet u tal-prattiċità ekonomika. Wieħed mill-elementi ta' sostenn ta' l-opinjoni pubblika hu li wieħed m'għandux jinsa li ċ-ċittadini u l-konsumaturi huma rġiel u nisa impenjati fid-dinja tax-xogħol. Minn hemm, jekk it-teknoloġiji l-qodma għandhom jiġu abbandunati għall-raġunijiet ta' eżiġenza għall-żvilupp sostenibbli, għandu jkun hemm l-antiċipazzjoni tal-bżonnijiet u ta' l-ispejjeż għar-rikonverżjoni soċjali.

4.6 Fl-aħħarnett, ta' min jenfasizza li huwa neċessarju li wieħed għandu jasal għall-koerenza globali bejn il-policies differenti mħaddna mill-Unjoni Ewropea sabiex jiġi evitat li jinsabu f'kontradizzjoni. Għalhekk, ikun għalxejn li wieħed jiddefinixxi politika għal żvilupp sostenibbli jekk din tiġi kontradetta mill-politika mħaddna mill-Unjoni Ewropea fl-istruttura ta' l-ODK jew f'dak tal-liberalizzazzjoni tas-swieq. Dan jassumi diskussjoni serja fl-ODK kif ukoll determinazzjoni ta' difiża minn prodotti u servizzi minn kwalunkwe provenzjenza li ma jillimitawx ir-riperkussjonijiet tat-teknoloġiji u tal-proċessi.

5. **Osservazzjonijiet partikolari**

5.1 *Introduzzjoni*

5.1.1 Il-KESE jista' biss jaqbel ma' l-għanijiet tal-pjan ta' azzjoni u partikolarment mal-volontà ta' l-isfruttar tal-potenzjal kollu ta' l-ekoteknoloġiji biex jitjieb l-ambjent filwaqt li jiżviluppaw il-kompetittività u t-tkabbir ekonomiku, kif inhu diġà enfasizzat fl-opinjoni preċedenti tiegħu (ara n-nota l-isfel fil-paġna nru. 1).

5.2 *Inċentivi favur l-adozzjoni ta' ekotekonoloġiji*

5.2.1 Il-Kumitat jenfasizza l-importanza ta' l-inċentivi favur l-iżvilupp ta' teknoloġiji ambjentali, iżda huwa jenfasizza li dawn ma jistgħux iwasslu għal appoġġ artifiċjali ta' tekniki li ma jistgħu qatt isibu suq reali. Fuq kollox, is-suq għandu jkun immirat, permezz ta' l-użu ta' taħlita xierqa ta' tassazzjoni, sussidji, liċenzji u strumenti regolatorji, lejn l-assigurazzjoni li l-ispejjeż tat-teknoloġiji alternattivi varji jkunu kkunsidrati.

5.2.2 L-almu għandu jwassal ukoll għat-titjib ta' dawn ta' l-aħħar sabiex isiru dejjem aktar konformi ma' l-esiġenzi ta' l-iżvilupp li jtul. B'mod prattiku l-immodernizzar u l-adattament tat-tagħmir industrijali u l-progress ta' teknoloġiji u ta' metodi ta' fabrikazzjoni jew tħaddim tas-servizzi diġà wassal għat-tħaddim ta' diversi ekoteknoloġiji. Dan jinvolvi wkoll forma ta' żvilupp ta' ekoteknoloġiji li jista' ma jkunx osservat iżda li hu reali

5.3 *L-għotja tar-riċerka lis-swieq*

5.3.1 Wieħed mill-interessi maġġuri hu li r-riċerka dwar l-ekoteknoloġiji tista' ssib applikazzjonijiet konkreti. Għalhekk, huwa xieraq li l-finanzjamenti użati għar-riċerka jkunu orjentati wkoll lejn ir-riċerka applikata u jippermettu implikazzjoni qawwija ta' l-intrapriżi, partikolarment l-SMEs. Barraminhekk, wieħed irid jenfasizza li ċerti SMEs għandhom rwol importanti fl-implimentazzjoni u l-iżvilupp ta' l-ekoteknoloġiji.

5.4 *L-għajnuna tal-pjattaformi teknoloġiċi*

5.4.1 Il-KESE jaħseb li l-idea li jinħolqu pjattaformi teknoloġiċi dwar l-ekoteknoloġiji promettenti hija interessanti. Li dawk involuti jinġabru flimkien u li jkun hemm kompetenzi reali madwar teknoloġija speċifika, teknoloġiji relattivi għal settur speċifiku jew l-implimentazzjoni ta' teknoloġiji speċifiċi li jaslu li jsolvu problema ambjentali speċifika, huwa pass interessanti. Il-mistoqsijiet dwar il-propjetà intellettwali, il-brevetti u d-ditti se jkunu mmexxija mill-applikazzjoni ta' regoli tal-programm dwar ir-riċerka u tal-liġijiet applikabbli fis-suġġett tal-propjetà intellettwali biex ma jinqalgħux problemi partikolari. Il-KESE iqis li jekk fil-bidu, is-segretarjat huwa assigurat mill-Kummissjoni, forma ta' partenarjat pubbliku/privat għandha tiżviluppa sakemm dawn il-pjattaformi teknoloġiċi jirrispondu għall-bżonn reali u jippreżentaw interess ġenwin.

5.5 *L-evalwazzjoni u n-normalizzazzjoni ta' l-ekoteknoloġiji*

5.5.1 Il-firxa tat-teknoloġiji ambjentali hi bbażata fuq konsiderazzjonijiet ekonomiċi iżda wkoll fuq l-effettività teknika tagħhom. Mekkaniżmu ta' validazzjoni u sistema ta' networking għall-informazzjoni dwar xi teknoloġiji importanti- kif tat parir il-Kummissjoni- ikunu ta' użu kbir kemm għall-intrapriżi kif ukoll għall-awtoritajiet pubbliċi, speċjalment jekk ikunu jixtiequ jinkludu xi forma ta' 'valur ambjentali mill-aqwa' fil-ksib pubbliku. F'dan il-kuntest, il-KESE jiġbed l-attenzjoni dwar is-sejħa li hu għamel għall-ħolqien ta' database Ewropea. L-Aġenzija Ambjentali Ewropea tkun involuta fit-tħejjija u l-manuntenzjoni ta' din id-database, li fiha jidhru teknoloġiji ippruvati, li jiġġustifikaw l-ispejjeż u b'hekk tingħatalhom forma ta' "tikketta ta' kwalità." [2]

5.6 *L-għanijiet tar-riżultati*

5.6.1 Il-Kummissjoni tenfasizza li dawn l-għanijiet iridu jibbażaw fuq l-aħjar riżultati ekoloġiċi iżda jridu jkunu realistiċi mill-aspett ekonomiku u ta' l-effiċjenza soċjali. Il-KESE jaqbel fermament ma' din l-affermazzjoni u jfakkar bis-saħħa li żvilupp sostenibbli ġenwin jgħaqqad it-tħassib dwar l-ambjent mal-kompetittività ekonomika, mat-titjib kwantitattiv u kwalitattiv ta' l-impjiegi u ma' l-koeżjoni soċjali.

5.7 *L-investimenti*

5.7.1 L-użu ta' strumenti finanzjarji u l-ħolqien ta' strumenti finanzjarji ġodda biex jinqasmu r-riskji ta' investiment fil-proġett u fis-soċjetajiet ta' l-ekoteknoloġiji, partikolarment minn fondi għar-riskju tal-kapital, hemm bżonn ta' analisti kompetenti biex japprezzaw il-prattiċità teknika u ekonomika tal-proġetti, li mingħajrhom ikun hemm ir-riskju ta' ħela bla bżonn ta' kreditu utli għal operazzjonijiet oħrajn. L-apprezzament tal-proġetti għandu jsir fuq bażi xjentifiċi u tekniċi serji u objettivi mingħajr ideat imsawra minn qabel. L-implimentazzjoni ta' strumenti finanzjarji ġodda tista' tkun l-okkażjoni biex jimplikaw lill-komunitajiet lokali fl-iżvilupp ta' l-ekoteknoloġiji u biex jimmaġinaw partenarjati pubbliċi/privati.

5.7.2 F'dak li għandu x'jaqsam ma' l-investimenti mogħtija mill-intrapriżi biex jitnaqqas l-impatt ambjentali negattiv ta' l-attività tagħhom jew biex dawn jitjiebu fis-sens ta' żvilupp sostenibbli, wieħed għandu jenfasizza li ħafna drabi, dawn jirrappreżentaw, partikolarment fl-industrija "tqila", impenji finanzjarji konsiderevoli. F'dan ir-rigward, huwa aħjar li kieku wieħed jelabora strumenti ta' inċentivi fiskali biex jinkoraġixxu dan it-tip ta' investiment u, għall-kuntrarju, fiskalità mhux favorevoli għall-intrapriżi li ma jagħmlu l-ebda sforz biex itejbu l-impatt ambjentali ta' l-attività tagħhom sabiex jieħdu vantaġġ kompetittv minn produzzjoni bi prezz orħos.

5.8 *Is-swieq pubbliċi*

5.8.1 L-idea tal-promozzjoni ta' l-ekoteknoloġiji mhix xi waħda ġdida. Din għandha tkun apprezzata mill-aspett tal-fiduċja fl-ekoteknoloġiji u tal-limiti tal-finanzi pubbliċi. Din tista' tkun l-okkażjoni biex tizviluppa l-prassi tas-sejħa għall-offerti fuq ir-riżultati. Ikunu xi jkunu ċ-ċirkostanzi, ma jistax ikun mekkaniżmu li jwassal għall-kuxjenza nadifa.

5.9 *L-appoġġ tas-soċjetà ċivili*

5.9.1 Kull ġenerazzjoni tagħti kont tas-soċjetà li hija tiret lill-ulieda. In-nies tal-lum qed jindunaw iktar u iktar li huma responsabbli għall-ambjent li se jirtu lill-ġenerazzjonijiet tal-ġejjieni. Il-promozzjoni ta' l-ekoteknoloġiji titlob pedagoġija u sforz għall-informazzjoni li, biex ikunu effikaċi jridu jkunu realitiċi, jenfasizzaw il-vantaġġi, u jkunu faċilment jiftiehmu u aċċessibbli. Dan jimplika l-organizzazzjoni ta' djalogu ġenwin mal-partijiet ikkonċernati u ċ-ċittadini u l-mobilizzazzjoni ta' l-awtoritajiet lokali li għandhom ħafna drabi responsabbiltà fil-qasam ambjentali.

5.10 *L-azzjoni fuq livell dinji*

5.10.1 Ix-xewqa tal-Kummissjoni li tieħu azzjoni globali hi ta' min ifaħħarha. Il-KESE tinnota fi fil-każ ta' ħafna mill-pajjiżi li qiegħdin jiżviluppaw l-interessi prinċipali huma t-tkabbir ekonomiku u l-ġlieda kontra l-faqar. Barra minn hekk, il-kapaċitajiet finanzjarji ta' dawn il-pajjiżi huma żgħar. B'hekk il-Kumitat jaħseb li għajnuna effettiva għandha tkun ibbażata aktar fuq it-trasferiment ta' teknoloġiji "intermedjarji" sempliċi u li ma jiswewx ħafna flus, li diġà juru titjib fuq is-sitwazzjoni preżenti u mhux neċessarjament ikollhom kapaċità inferjuri għal soluzzjonijiet aktar kumplessi u li jiswew aktar flus Wieħed għandu jinnota li, fil-każ ta' soluzzjonijiet anqas kumplessi, dawk li jirċievu t-teknoloġiji se jħabbtu wiċċhom ma' anqas spejjeż relatati mad-drittjiet ta' propjetà intellettwali u liċenzji.

---

(2) Ara l-opinjoni ta' inizjattiva tal-KESE dwar "Realtajiet u perspettivi għat-teknoloġiji ambjentali adottati fil-pajjiżi kandidati" (CESE 523/2004)

5.10.2 Il-KESE jaħseb li jkun interessanti għall-UE li tieħu sehem fl-azzjoni meħuda taħt l-awspiċju ta' l-UNITAR ([3]) biex tippromwovi l-urbanizzazzjoni sostenibbli f'pajjiżi li qegħdin jiżviluppaw u li għandhom ekonomija transitorja. Hu jinnota li f'dan il-kuntest infetħu ċentri ta' riċerka, studju u taħriġ f'Kuala Lumpur (Malasja), Curitiba (Brażil) u Ouagadougou (Burkina Faso). UNITAR qiegħda tħejji wkoll attivitajiet fl-Ewropa Ċentrali. Il-Kumitat jiġbed l-attenzjoni wkoll dwar ir-rakkomandazzjoni tiegħu li 'ċentri ta' taħriġ indipendenti ta' teknoloġiji adattati' għandhom jinħolqu fl-Istati Membri ġodda ([4]). Tali ċentri jistgħu jorganizzaw it-trasferiment meħtieġ ta' l-esperti u jipprovdu pariri kemm lil persuni li jieħdu d-deċiżjonijiet lokali kif ukoll lil entitajiet tas-soċjetà ċivili, u mhux bil-fors għandhom ikunu ristretti għall-Istati Membri l-ġodda.

5.11 *Nimxu 'l quddiem*

5.11.1 Il-KESE iqis li fost l-inizzjattivi proposti, l-iskambji ta' informazzjoni dwar prattika tajba u l-indikaturi ta' paragun ta' dawn, huma l-iktar interessanti. Ir-rapport biannwali għall-attenzjoni tal-Kunsill u tal-Parlament, jekk ma jkunx wisq konkret u sintetiku, ikun hemm ir-riskju li jitqies bħala rapport ieħor fost l-oħrajn. Rigward il-Kumitat Ewropew għat-teknoloġiji, it-terminu kumitat donnu magħżul ħażin minħabba li huwa mhuwiex kumitat normali fis-sens tal-kelma, iżda huwa forma ta' forum li jiġbor xjenzjati, tekniċi, industrijali, imprenditturi, NGOs eċċ. Iżda wieħed jista' jsaqqsi jekk ix-xogħlijiet mogħtija lil dan ma jistgħux ikunu mwettqa mid-DĠ Ambjent u d-DĠ Riċerka mingħajr ma tinħoloq struttura oħra li l-effikaċja tagħha tkun dubjuża jekk din tkun ripettittiva.

5.11.2 Fl-ispirtu ta' "nimxu 'l quddiem", il-KESE fl-opinjoni preċedenti tiegħu ipproppona "medjatur ambjentali" li jkollu r-responsabbiltà li jiġbed l-attenzjoni għall-ostakli għall-iżvilupp ta' l-ekoteknoloġiji pprovokati mir-regolamenti fis-seħħ.

6. **Konklużjonijiet**

6.1 Il-KESE jagħraf l-interess tal-metodu tal-Kummissjoni għall-elaborazzjoni tal-pjan ta' azzjoni favur l-ekoteknoloġiji, li wassal għal konsultazzjoni wiesa'. B'mod ġenerali, dan it-tip ta' dokument mhux normattiv għandu l-interess li jagħmel il-punt fil-kwistjoni billi jibqa' fl-istruttura ta' proċedura flessibbli u li jistipula orjentazzjonijiet ġenerali.

6.2 Il-KESE jikkunsidra li l-iżvilupp konkret ta' l-ekoteknoloġiji jrid jgħaddi bilfors minn għażla, minn ġerarkija ta' għażliet u minn klassifikazzjoni ta' finanzjamenti li huma limitati u li jridu jintużaw għal raġunijiet tajbin. Il-fakultà li wieħed iwettaq għażliet pertinenti se tikkundizzjona s-suċċess ta' l-istrateġija Ewropea f'dan il-qasam. Din titlob metodu ta' azzjoni realistiku u konkret.

6.3 Huwa jinsisti fuq l-importanza ta' sistema ta' valutazzjoni ta' l-effikaċja ta' l-ekoteknoloġiji u t-tixrid ta' fatti disponibbli dwar dawn. Hija waħda mill-kundizzjonijiet tat-tixrid ta' l-ekoteknoloġiji u ta' l-implimentazzjoni tagħhom mill-intrapriżi u mill-komunitajiet pubbliċi.

6.4 Fl-aħħarnett, il-kwistjoni kollha ma tinsabx fit-twaqqif ta' l-ekoteknoloġiji li huwa raġonevoli li jiġu żviluppati fil-funzjoni ta' l-effikaċja tagħhom, fil-kundizzjonijiet tas-suq, fl-urġenzi ambjentali, fis-sitwazzjoni tax-xogħol fuq il-pjan kwantitattiv u kwalitattiv, fuq il-livell ta' għajxien u ta' l-iżvilupp. Hija mistoqsija ta' dixxerniment u ta' kompetenza xjentifika, teknika, ekonomika u soċjali li l-Unjoni jrid ikollha l-kontroll tagħhom jekk hi trid tippromwovi l-ekoteknoloġiji b'mod effikaċi.

Brussel, it-2 ta' Ġunju 2004.

Il-President

tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

([3]) Istitut għat-Taħriġ u r-Riċerka tan-Nazzjonijiet Uniti.
([4]) Ara n-nota numru 2 ta' qiegħ il-paġna

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar Id-Djalogu Transatlantiku: kif se tittejjeb ir-Relazzjoni Transatlantika

(2004/C 241/15)

Fis-16 u 17 ta' Lulju 2003, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, li aġixxa skond ir-Regola 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu, iddeċċieda li jħejji opinjoni fuq inizjattiva tiegħu stess bl-isem ta' Id-Djalogu Transatlantiku: kif se tittejjeb ir-Relazzjoni Transatlantika.

Is-Sezzjoni dwar ir-Relazzjonijiet Esterni, responsabbli mit-tħejjija tax-xogħol tal-Kumitat dwar dan is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha fl-20 ta' April 2004. Ir-rapporteur kienet Is-Sinjorina Belabed.

Matul is-sessjoni plenarja tiegħu numru 409 (laqgħa tat-3 ta' Ġunju) il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta l-opinjoni segwenti, b'160 vot favur, 15 kontra u 18 –il astensjoni.

1. **Sommarju Eżekuttiv**

A. Ir-relazzjonijiet bejn l-UE u l-Istati Uniti għandhom storja twila li bbenefikat liż-żewġ naħat u li żżomm fuq pedamenti sodi mibnija fuq twemmin komuni dwar soċjetajiet miftuħa u demokratiċi. Kemm l-UE kif ukoll l-Istati Uniti impenjaw ruħhom għal relazzjoni sħiħa u ugwali bejniethom f'ambjent ġeo-strateġiku mibdul wara t-tmiem tal-Gwerra l-Bierda. Għalkemm din il-bidla fl-ambjent provdiet sfidi fuq ir-relazzjonijiet bejniethom f'diversi okkażjonijiet, il-pedamenti ta' din ir-relazzjoni baqgħu f'posthom.

B. L-opinjoni pubblika fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku turi kemm ideat komuni kif ukoll differenzi. Filwaqt li d-differenzi huma aktar evidenti rigward temi dwar il-politika barranija, hemm aktar qbil milli wieħed jistenna f'oqsma ekonomiċi, soċjali u ambjentali u hemm kunsens mifrux li djalogu kontinwu u intens hu meħtieġ mhux biss fl-interess, fuq medda twila ta' żmien ta' l-UE u l-Istati Uniti, iżda wkoll għall-bqija tad-dinja.

C. L-Ekonomija Transatlantika, aktar ma jgħaddi ż-żmien, saret dejjem aktar marbuta ma' l-investimenti diretti ferm aktar milli mal-kummerċ. Għalkemm spiss nisimgħu dwar kunflitti kummerċjali, dawn jammontaw għal anqas minn 1 % tal-kummerċ transatlantiku. L-interdipendenza ekonomika li dejjem qed tikber twassal għal tensjonijiet li jmorru lil hinn mill-fruntieri u li jħallu impatt fuq oqsma domestiċi fundamentali bħat-tassazzjoni, is-sistema tat-tmexxija (governance), jew regolament.

D. Ir-rendiment ekonomiku ta' l-UE u l-Istati Uniti jippreżenta stampa mħallta li turi li ż-żewġ ekonomiji għandhom l-oqsma b'saħħithom u d-dgħjufijiet tagħhom. Diversi sfidi importanti qed jistennew liż-żewġ ekonomiji fis-snin li ġejjin, u dan iwassal għal bżonn ta' żieda fid-djalogu u l-koperazzjoni b'mod li l-ekonomija taħdem b'mod aktar sottili għall-popolazzjoni fuq iż-żewġ naħat.

E. Il-bidliet fl-isfidi u t-theddid ġeopolitiku provdew sfida lir-relazzjoni f'diversi okkażjonijiet. Il-bini u t-titjib ta' sistemi ta' tmexxija (governance) aktar tajba, bl-involviment ta' l-imsieħba soċjali u l-istrutturi tas-soċjetà madwar id-dinja kollha jistgħu jagħtu kontribut utli biex id-dinja tkun aktar sigura u biex jitjiebu l-opportunitajiet taċ-ċittadin biex jieħu sehem fid-deċiżjonijiet li jiddeterminaw il-kondizzjonijiet ta' l-għajxien u tax-xogħol tiegħu.

F. Għalkemm il-globalizzazzjoni wasslet għal diversi benefiċċji, ħeġġet soċjetajiet u ekonomiji miftuħa u wasslet għal żieda fil-kummerċ, investiment barrani u l-prosperità dinjija, l-effetti pożittivi ma seħħewx għal kulħadd. L-UE u l-Istati Uniti, bl-isforzi tagħhom flimkien, jistgħu jagħtu kontribut biex isaħħu l-potenzjal ekonomiku, soċjali u ambjentali tal-globalizzazzjoni billi jtejbu s-sistema ta' tmexxija (governance) kemm fuq livell nazzjonali kif ukoll fuq dawk internazzjonali, bl-inklużjoni tad-djalogu soċjali u ċivili.

G. Iż-żewġ naħat jenfasizzaw l-importanza strateġika tar-relazzjoni UE-Stati Uniti u l-kuntest multilaterali, hekk kif sfidi globali qed jeħtieġu forzi maqgħuda. Proposti reċenti biex jiġu mtejjba l-arranġamenti istituzzjonali għar-relazzjonijiet transatlantiċi enfasizzaw l-importanza ta' djalogu sostenut u intens kemm bl-għan li tissaħħaħ ir-relazzjoni kif ukoll bil-ħsieb li jkun hemm koperazzjoni ma' istituzzjonijiet internazzjonali u partijiet oħra tad-dinja.

H. Il-KESE jappoġġa firmament il-koperazzjoni transatlantika u jirrakomanda li din għandha tissaħħaħ u titwessa' kemm f'termini li jkunu involuti l-akbar numru ta' interessi u atturi possibbli kif ukoll fis-sens li jkun żviluppat u mwessa' l-metodu tar-relazzjoni b'mod li jkunu inklużi oqsma relavanti għad-Djalogi u l-kostitwenzi rispettivi fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku.

I. Bi qbil mal-Presidenza Irlandiża, il-KESE jappoġġa fermament il-koperazzjoni transatlantika u l-involviment kostruttutiv tal-komunitajiet ta' interess relevanti mis-Soċjetà Ċivili Amerikana u Ewropea. Il-KESE għalhekk iħeġġeġ it-tisħiħ u t-twessigħ tan-networks tas-soċjetà ċivili inklużi d-Djalogi, u jinsab lest li jagħti kontribut għal żieda fl-informazzjoni u l-interazzjoni bejn dawn in-networks u d-djalogi, li jistgħu jwasslu għal koperazzjoni regolari u kontinwa u għat-twaqqif ta' Kumitat Ekonomiku u Soċjali Transatlantiku u/jew Amerikan.

J. Il-KESE joffri li jservi bħala forum għall-promozzjoni tad-djalogu u post fejn naħat differenti jiltaqgħu flimkien. Il-Kumitat f'dan il-kuntest joffri li jorganizza konferenza flimkien ma' l-atturi u l-istituzzjonijiet relevanti biex jissaħħaħ id-djalogu. Il-vantaġġ ta' djalogu msaħħaħ ikun jikkonsisti fl-attivazzjoni tas-soċjetà ċivili fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku mhux biss fl-interess fuq medda twila ta' żmien ta' l-UE u ta' l-Istati Uniti iżda wkoll għal bqija tad-dinja.

2. **Sfond**

2.1 Ir-relazzjonijiet bejn l-UE u l-Istati Uniti għandhom storja twila li bbenefikat liż-żewġ naħat u kienu partikolarment intensi matul il-Gwerra Bierda. Il-Pjan Marshall biex l-Ewropa tirkupra mit-Tieni Gwerra kien wieħed mill-aktar elementi importanti ta' din l-era. Wara t-tmiem tal-Gwerra Bierda, l-Istati Uniti u l-UE adottaw serje ta' dokumenti b'mod li jistipulaw il-prinċipji u jipprovdu qafas għall-koperazzjoni futura tagħhom f'ambjent ġeo-strateġiku mibdul. ([1]). Il-promozzjoni tal-paċi, stabilità u tkabbir ekonomiku, il-ħtieġa li jinstabu risposti għal sfidi globali, koperazzjoni fiż-żona ekonomika kif ukoll il-bini ta' pontijiet fuq l-Atlantiku kienu fil-qalba ta' dawn il-ftehim. Fid-Dikjarazzjoni ta' Bonn, adottata matul is-Summit UE-Stati Uniti tal-21 ta' Ġunju 1999, f'Bonn, iż-żewġ naħat impenjaw ruħhom favur "relazzjoni shiħa u ugwali" fl-oqsma ekonomiċi, politiċi u ta' sigurtà.

2.2 Dawn il-ftehimiet, appoġġati mill-KESE, u li ħolqu sett ta' arranġamenti istituzzjonali, fosthom id-Djalogi Transatlantiċi, għamluha possibbli għall-imsieħba soċjali u għas-soċjetà ċivili biex jieħdu sehem f'dawn l-isforzi.

2.3 Matul is-Snin Disgħin u f'dawn l-aħħar snin, ir-relazzjonijiet għaddew minn ċikli differenti li fihom iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku kellhom jadattaw ruħhom f'livelli differenti ta' diffikultà għar-realtajiet il-ġodda. Filwaqt li l-pedamenti għal relazzjoni transatlantika b'saħħitha baqgħu hemm, dawn il-bidliet waslu għal tensjonijiet u nuqqas ta' qbil bejn iż-żewġ naħat, parti minħabba differenza fl-opinjonijiet u l-orjentazzjonijiet u parti minħabba li nħassu ċertu nuqqasijiet fl-arraġamenti istituzzjonali ([2]).

2.4 Biex ikun faċilitat dan id-djalogu u biex il-politika tkun orjentata lejn għanijiet komuni, jista' jkun utli li nagħtu ħarsa lejn l-opinjonijiet ta' persuni konċernati kif espressi f'diversi stħarriġ ta' l-opinjoni pubblika (bħal dawk magħmula mill-Fond Marshall għall-Ġermanja ta' l-Istati Uniti jew iċ-Ċentru ta' Riċerka Pew) ([3]). L-opinjoni pubblika fl-Istati Uniti u fl-Ewropa turi kemm pożizzjonijiet komuni kif ukoll differenzi ([4]). L-Amerikani u l-Ewropej jaqblu fuq twemmin bażiku dwar soċjetajiet demokratiċi miftuħa, ir-rispett għad-drittijiet tal-bniedem u s-supremazija tal-liġi, kif ukoll it-twemmin f'politika ekonomika tas-suq. ([5]) Madankollu, il-valuri tagħhom mhux dejjem huma identiċi. Meta mistoqsija jekk l-Ewropej u l-Amerikani għandhomx valuri soċjali u kulturali differenti, il-maġġoranza l-kbira fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku qablet (83 % ta' Amerikani u 79 % ta' l-Ewropej li wieġbu ([6])).

2.5 Għalkemm l-Amerikani taw aktar importanza lill-aspett internazzjonali fl-2002 milli qabel il-11 ta' Settembru, 2001, l-Amerikani u l-Ewropej għandhom pożizzjonijiet differenti rigward temi ta' politika barranija bħall-amministrazzjoni globali ta' l-Istati Uniti jew dwar kif għandha tingħata risposta għat-theddid li jinqala'. ([7]). Kemm l-Amerikani kif ukoll l-Ewropej jaraw l-unilateraliżmu bħala problema. It-tnejn jaraw il-Ġnus Magħquda b'ottika favorevoli u jixtiequ jsaħħuha iżda l-Amerikani huma lesti li jaqbżu l-Ġnus Magħquda jekk dan ikun meħtieġ fl-interess nazzjonali. Għalkemm il-kunċett ta' soft power ħareġ kemm mill-kultura u l-politika Amerikana, ([8]) l-Ewropa tpoġġi enfasi akbar fuqu ([9]) u l-maġġoranza kbira fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku jgħidu li l-poter limitat ta' l-UE jista' jkollu impatt fis-soluzzjoni tal-problemi dinjija permezz tad-diplomazija, kummerċ jew għajnuna favur l-iżvilupp. ([10]).

2.6 Fl-2003 l-Amerikani kienu aktar numerużi fl-appoġġ tagħhom għal imsieħeb Ewropew b'saħħtu, filwaqt li l-Ewropej kienu anqas lesti li jħallu f'idejn l-Istati Uniti fuq temi ta' politika barranija. ([11]). Filwaqt li l-Gwerra ta' l-Iraq aktarx li ħalliet effett fuq din il-bidla fl-opinjonijiet Ewropej, "sorprendentement, l-Amerikani huma aktar pożittivi dwar l-Unjoni Ewropea.

In-nuqqas ta' simmetrija, bl-Ewropej iħossuhom agħar bl-Istati Uniti, u l-Amerikani jħossuhom aħjar bl-UE, hi sorprendenti u potenzjalment sinifikanti għal dawk involuti fit-tħejjija tal-politika fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku" ([12]).

([1]) Dikjarazzjoni Transatlantika (1990), New Transatlantic Agenda (NTA) u Pjan ta' Azzjoni Konġunt UE-Stati Uniti (1995), Transatlantic Economic Partnership and New Transatlantic Marketplace (1998)

([2]) Cf. Christopher J. Makins (President tal-Kunsill Atlantiku ta' l-Istati Uniti): Renewing the Transatlantic Partnership: Why and How?, Dikjarazzjoni mħejjija mis-Sottokumitat dwar l-Ewropa tal-Kumitat Relazzjonijiet Internazzjonali tal-Kamra tad-Deputati, 11 ta' Ġunju, 2003.

([3]) Ara: Transatlantic Trends 2003, stħarriġ tal-Fond Marshall Ġermaniż ta' l-Istati Uniti u ċ-Ċentru ta' Riċerka Pew: Public more internationalist than in 1990s; Stampat 12 ta' Diċembru 2002; http://people-press.org/reports/print.php3?PageID=656

([4]) Transatlantic Trends 2003

([5]) Christopher J. Makins (President tal-Kunsill Atlantiku ta' l-Istati Uniti): Renewing the Transatlantic Partnership: Why and How?, Dikjarazzjoni mħejjija mis-Sottokumitat dwar l-Ewropa tal-Kumitat Relazzjonijiet Internazzjonali tal-Kamra tad-Deputati, 11 ta' Ġunju, 2003.

([6]) Transatlantic Trends 2003

([7]) Ċentru ta' Riċerka Pew: Public more internationalist than in 1990s; Stampat 12 ta' Diċembru 2002; http://people-press.org/reports/print.php3?PageID=656

([8]) Joseph Nye Jr: Propaganda isn't the Way: Soft Power, The International Herald Tribune, 10 ta' Jannar 2003; www.ksg.harvard.edu/news/opeds/2003/nye_soft_power_iht_011003.htm

([9]) Robert Kagan: Of Paradise and Power : America and Europe in the New World Order, Knopf 2003

([10]) Transatlantic Trends 2003

([11]) Transatlantic Trends 2003

([12]) Transatlantic Trends 2003

2.7 Rigward temi soċjali, negozju u ambjent, hemm aktar perspettivi komuni milli wieħed jistenna, iżda dawn mhumiex, madankollu, riflessi fuq livell ta' Gvern. Filwaqt li hu magħruf li l-Ewropej jagħtu importnza lid-dimensjoni soċjali u ambjentali li l-Ewropa żiedet mad-demokrazija politika, l-Amerikani wkoll jitfgħu enfasi fuq l-għajnuna għal min għandu bżonn u fuq il-ħarsien ta' l-ambjent. L-ekonomija, l-edukazzjoni u s-sigurtà soċjali jiddominaw l-aġenda politika pubblika fl-Istati Uniti [1]. Filwaqt li l-Amerikani japprezzaw is-saħħa mogħtija lilhom u jappoġġaw l-intrapriża privata, żewġ terzi minnhom jaraw il-bżonn li l-Gvern jipprovdi mezzi ta' sigurtà għal min għandu bżonn [2] u li jiggarantixxi li kull ċittadin ikollu biżżejjed x'jiekol u post fejn jorqod. Aktar minn 50 % jemmnu li l-Gvern għandu jgħin lil min hu fil-bżonn anke jekk dan ifisser li jikber id-dejn, 86 % jaqblu li hemm bżonn ta' liġijiet u regolamenti aktar b'saħħithom favur l-ambjent, nofs il-popolazzjoni tgħid li s-sistema fiskali mhix ġusta fil-konfronti tagħhom u jeżisti appoġġ konsiderevoli (aktar minn 75 %) għad-dħul ta' restrizzjonijiet u kontrolli fuq persuni li jmorru fl-Istati Uniti biex jgħixu hemmhekk. L-Amerikani jidhru li jaqblu wkoll, sa ċertu punt, mat-tħassib ta' l-Ewropej dwar l-Organiżmi Ġenetikament Modifikati (OĠM), għaliex 92 % tagħhom huma favur li tintuża tikketta għal OĠM. [3].

2.8 Hemm kunsens wiesa' li djalogu profond, intens u kontwinu hu meħtieġ b'mod li jsir progress fuq l-interessi komuni, biex jingħelbu d-differenzi u biex jingħaraf l-interess komuni f'aġenda komuni f'diversi oqsma ta' l-ekonomija dinija. Il-KESE f'opinjonijiet preċedenti għaraf l-importanza tar-relazzjoni transatlantika u enfasizza li r-relazzjoni wiesa' u l-koperazzjoni għandha tkun ibbażata fuq ftehim reċiproku u rispett lejn il-viżjonijiet, valuri, interessi mudelli ta' soċjetà ta' xulxin [4].

3. Dimensjonijiet tar-relazzjoni transatlantika

3.1 L-aktar dimensjonijiet importanti li jifformaw parti mir-relazzjonijiet Transatlantiċi huma dawn: Relazzjonijiet ekonomiċi u kummerċjali UE-Stati Uniti, politika globali u sigurtà, globalizzazzjoni – żvilupp ekonomiku, soċjali u ambjentali internazzjonali, istituzzjonijiet transatlantiċi, impenn lejn ir-relazzjoni transatlantika u sistema ta' tmexxija (governance) multilaterali.

3.2 *Relazzjonijiet ekonomiċi u kummerċjali UE-Stati Uniti*

3.2.1 Kif juri r-Rapport Quinlan [5] dwar ir-Relazzjonijiet Ekonomiċi Transatlantiċi, l-ekonomija transatlantika saret aktar marbuta u interdipendenti wara l-waqa' tal-Ħajt ta' Berlin, u l-investiment barrani hu ferm aktar importanti fil-konfront tal-kummerċ.

3.2.2 Per eżempju, madwar nofs ta' l-Investiment Barrani Dirett ta' l-Istati Uniti fis-Snin Disgħin mar fl-Ewropa. Il-proporzjon ta' investiment ta' l-Ewropa fl-Istati Uniti fis-sena 2000 kien ta' kważi 25 % akbar mill-proporzjon Amerikan fl-Ewropa. Fl-2001, u matul parti kbira mis-snin Disgħin, fl-Ewropa sar nofs il-qliegħ globali totali ta' kumpaniji Amerikani. L-ammont ta' kapital investit minn kumpaniji Amerikani hu aktar mid-doppju fl-Olanda milli fil-Messiku. L-investiment Ewropew fit-Texax biss hu akbar mill-investiment Amerikan kollu fil-Ġappun.

3.2.3 Għalkemm spiss nisimgħu dwar kunflitti kummerċjali transatlantiċi, il-kummerċ innifsu jammonta għal anqas minn 20 % mill-kummerċ transatlantiku, u l-kunflitti kummerċjali bejn l-UE u l-Istait Uniti jammontaw għal anqas minn 1 % tal-kummerċ transatlantiku. Minkejja mekkaniżmu ta' twissija minn kmieni żviluppat fl-1999, kunflitti dwar mekkaniżmi intiżi biex jiddefendu l-kummerċ (bħal miżuri ta' salvagwardja, anti-dumping u dazji protettivi), temi marbuta ma' sussidji, drittijiet tal-proprjetà intelletwali u miżuri oħra fl-oqsma bħall-azzar, banana, ormoni tal-laħam taċ-ċanga, organiżmi ġenetikament modifikati (OGM), trejdmarks/indikazzjonijiet ġeografiċi kienu r-raġuni ta' nuqqas ta' qbil u disgwid serju. Sa mis-16 ta' Marzu 2004, l-UE kellha 14-il kunflitt attiv fl-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ ma' l-Istati Uniti [6]. Fl-aktar każ riċenti dwar il-Korporazzjonijiet tal-Bejgħ Barrani, l-UE imponiet tariffi fuq serje ta' prodotti Amerikani sakemm l-Att relevanti, li kien dikjarat bħala llegali mill-ODK, ma jkunx adattat għar-regoli ta' l-ODK.

3.2.4 Uħud mit-tensjonijiet bejn l-UE u l-Istati Uniti huma r-riżultat ta' din iż-żieda fl-interdipendenza. F'diversi każi, dawn mhumiex il-kunflitti kummerċjali tradizzjonali "ta' mal-fruntiera", iżda jmorru lil hinn mill-fruntiera u jħallu effett fuq temi domestiċi fundamentali dwar il-mod ta' kif l-Amerikani u l-Ewropej huma intaxxati, dwar kif is-soċjetajiet tagħna huma amministrati u dwar kif l-ekonomiji tagħna huma regolati. [7].

---

[1] Ċentru ta' Riċerka Pew: Economy, Education, Social Security Dominate Public's Policy agenda, Stampat: 6 ta' Settembru 2001, www.people-press.org/reports/print.php3?PageID=33
[2] Ċentru ta' Riċerka Pew: The 2004 Political Landscape, Page 39ff; Kategoriji jinkludu: jaqblu kompletament u jaqblu fi-parti l-kbira, www.people-press.org
[3] Stharriġ ta' ABC skond Süddeutsche Zeitung, 19.8.2003.
[4] KESE: Tiġdid tar-relazzjoni u d-djalogu transatlantiku (Re-invigorating the transatlantic partnership and dialogue) (KES 719/2001)
[5] Joseph P. Quinlan: Drifting apart or Growing together? the Primacy of the Transatlantic Economy. Washington, DC, Ċentru għar-Relazzjonijiet Transatlantiċi, 2003
[6] Kummissjoni Ewropeea: General Overview of Active WTO Dispute Settlement Cases involving the EC as complainant or defendant. http://europa.eu.int/comm/trade/issues/newround/index_en.htm
[7] Joseph P. Quinlan: Drifting apart or Growing together? the Primacy of the Transatlantic Economy. Washington, DC, Ċentru għar-Relazzjonijiet Translatlantiċi, 2003

3.2.5 Ir-rendiment ekonomiku ta' l-UE u l-Istati Uniti jippreżenta stampa mħallta. Kuntrarju ta' l-opinjoni komuni li l-ekonomija Amerikana qed trendi bil-wisq aktar minn dik Ewropea, anke t-tagħrif tal-FMI u OECD juru li l-Ewropa marret aħjar f'ċertu oqsma ([1]): Vera li r-rati ġenerali ta' tkabbir fl-Istati Uniti kienu ogħla fl-Istati Uniti milli fl-Ewropa, iżda l-livelli ta' l-għajxien kibru aktar malajr fl-UE milli fl-Istati Uniti.

3.2.6 Dwar il-produttività tax-xogħol, in-numri huma mħallta, skond il-perjodu ta' żmien ikkunsidrat. Il-produttività Amerikana hi fil-medja ogħla minn dik Ewropea sa mill-1995, iżda aktar baxxa jekk jitqies il-perjodu itwal mill-1990 sa 2002. Anke minkejja li l-medja Ewropea hi ogħla fl-Istati Uniti, ħames pajjiżi Ewropej marru aħjar. Il-medja tal-qgħad hi ogħla fl-Ewropa, iżda seba' pajjiżi għandhom qgħad aktar baxx mill-Istati Uniti.

3.2.7 Il-qgħad hi problema kemm għall-ekonomija ġenerali – għaliex ifisser li għandek riżorsi li mhux qed jintużaw – kif ukoll għall-persuni, speċjalment jekk il-qgħad hu akkumpanjat minn nuqqas ta' ħarsien soċjali. Barra mill-politika makroekonomika, fatturi bħall-istruttura tas-suq tax-xogħol, livelli ta' edukazzjoni, jew il-mod ta' kif huma ddisinjati s-sistemi ta' ħarsien soċjali jistgħu jħallu impatt fuq ir-rata ta' parteċipazzjoni. Il-qgħad, flimkien ma' l-inugwaljanza fid-dħul, nuqqas ta' ħarsien soċjali kif ukoll il-livelli ta' l-edukazzjoni, hu wieħed mill-fatturi li jħalli effett u jagħti spjegazzjoni, għar-rata tal-faqar.

3.2.8 Fil-medja, l-Ewropa għandha aktar taxxi milli l-Istati Uniti. Iżda dan ma jfissirx neċessarjament żvantaġġ. Jekk it-taxxi jintefqu sew, huma jistgħu jagħtu spinta lill-produttività ekonomika. Il-Forum Ekonomiku Dinji għaraf dan waqt li biddel il-metodu ta' kalkolazzjoni tal-budgets pubbliċi li rriżultataw fil-fatt li l-Finlandja marret aħjar mill-Istati Uniti skond ir-Rapport dwar il-Kompetittività Globali 2003-2004, filwaqt li l-Isvezja u d-Danimarka wkoll tejjbu l-pożizzjoni tagħhom u issa jinsabu t-tielet u r-raba' (preċedentement kienu l-ħames u l-għaxar ([2]).)

3.2.9 Jekk inħarsu lejn il-produttività u t-taxxi fl-istess ħin naraw li taxxi ogħla mhux neċessarjament jostakolaw il-produttività. Fost il-ħames pajjiżi fejn il-produttività kibret b'rata aktar minn ta' l-Istati Uniti mill-1995: Belġju, Awstrija, Finlandja, Greċja u Irlanda, u s-sitt pajjiżi li kellhom livelli ta' produttività ogħla: Ġermanja, Olanda, Irlanda, Franza, Belġju u n-Norveġja (li mhix membru ta' l-UE), l-Irlanda biss hi pajjiż b'taxxi baxxi.

3.2.10 Minn dan kollu l-lezzjoni hi: l-ekonomiji ta' l-UE u ta' l-Istati Uniti huma marbuta ħafna. It-tnejn li huma għandhom il-punti b'saħħithom u dawk dgħajjfin. Iż-żewġ ekonomiji se jiltaqgħu ma' sfidi importanti fis-snin li ġejjin, u dan se jagħti lok għal djalogu u koperazzjoni akbar b'mod li l-ekonomija taħdem b'mod sottili għaċ-ċittadini fuq iż-żewġ naħat.

3.3 *Politika Globali u Sigurtà*

3.3.1 Il-bidla mill-Gwerra l-Bierda, sitwazzjoni mmarkata b'interessi simili bejn l-UE u l-Istati Uniti, għal sitwazzjoni fejn l-isfidi strateġiċi prinċipali għandhom oriġini ġeografiċi differenti u li fihom in-natura tat-theddid inbidlet, wasslet għal pożizzjonijiet differenti dwar x'azzjonijiet għandhom jittieħdu fil-konfront tagħhom.

3.3.2 Il-potenzjal tal-globalizzazzjoni biex isir it-tajjeb huwa immens u din wasslet għal ħafna benefiċċji. Hemm ukoll, madankollu, żbilanċi b'saħħithom u persistenti fil-mod preżenti ta' kif taħdem l-ekonomija globali. Fl-opinjoni tal-maġġoranza ta' irġiel u nisa, il-globalizzazzjoni ma laħqitx l-aspirazzjonijiet sempliċi u leġittimi tagħhom ta' impjiegi deċenti u futur aħjar għal uliedhom. Hekk kif soċjetajiet miftuħa huma mhedda mit-terroriżmu globali, is-sistema ta' tmexxija (governance) globali għandha tiffoka fuq it-tħassib u l-aspirazzjonijiet tal-poplu u tfittex li ttejjeb l-akkontabilità u d-demokrazija kemm fuq livell nazzjonali kif ukoll internazzjonali biex tiżdied is-sigurtà globali. Il-globalizzazzjoni għandha tkun ibbażata fuq valuri li hemm qbil universali dwarhom, fuq ir-rispett tad-drittijiet tal-bniedem u fuq id-dinjità individwali. ([3]). Jekk il-globalizzazzjoni tkun amministrata aħjar, id-dinja tista' tingħaqad aktar u ssir aktar sinjura. Titjib fil-globalizzazzjoni hi ċ-ċavetta lejn ħajja aħjar u aktar sigura għal kulħadd fis-seklu 21. Jekk tibqa' amministrata b'mod fqir, l-iskuntentizza lejn il-globalizzazzjoni se tikber.

3.3.3 F'dan il-kuntest, il-ġlieda kontra l-korruzzjoni, dittatorjati u gvernijiet li fallew, kif ukoll il-bini ta' strutturi għall-imsieħba soċjali u għas-soċjetà ċivili madwar id-dinja kollha, speċjalment f'pajjiżi fejn l-istrutturi ta' tmexxija (governance) huma dgħajjfa jew għad iridu jkunu żviluppati, jistgħu jagħtu kontribut utli biex id-dinja ssir aktar sigura u biex jitjiebu l-opportunitajiet li ċ-ċittadini għandhom biex jieħdu sehem fid-deċiżjonijiet li jiddeterminaw il-kondizzjonijiet ta' l-għajxien u tax-xogħol tagħhom.

3.3.4 Il-KESE għandu tradizzjoni twila ta' kontribuzzjonijiet favur il-bini u t-tisħiħ tad-djalogu soċjali u ċivili fil-pajjiżi l-membri l-ġodda futuri ta' l-UE kif ukoll f'pajjiżi mhux membri. Il-KESE kien wkoll imsieħeb attiv tal-Proċess ta' Barċellona ta' l-UE, li jista' jkun bażi utli ta' min jibni fuqha. Barra minn hekk, l-appoġġ għall-proċess ta' demokratizzazzjoni u l-bini ta' imsieħba soċjali fl-Iraq jista', per eżempju, isir proġett komuni bejn l-UE u l-Istati Uniti.

(1) Philippe Legrain: Europe's mighty Economy, http://www.philippelegrain.com/Articles/europe' smightyec.html

(2) Forum Ekonomiku Dinji: Rapport dwar il-Kompettitività Globali Report 2003 – 2004; http://www.weforum.org

(3) ILO: A fair Globalisation: Creating opportunities for all, Geneva, 24 ta' Frar, 2004

3.3.5 Is-sigurtà tat-trasport hu wkoll settur li għandu bżonn ta' titjib fil-koperazzjoni bejn l-Istati Uniti u l-UE. Il-KESE ([1]) jara "bżonn urġenti li l-UE tieħu l-inzjattiva internazzjonali biex tiżviluppa qafas usa' għas-sigurtà li jindirizza wkoll l-kawżi tat-terroriżmu u mhux biss li tfittex li telimina l-effetti tiegħu. […] Minħabba l-karattru internazzjonali tat-trasport marittimu u bl-ajru, il-ħtiġijiet ta' sigurtà għandhom ikunu bbażati fuq arranġamenti reċiproċi, applikati informalment u mingħajr diskriminazzjoni, filwaqt li jitħalla għaddej proċess effiċjenti ta' kummerċ". Iktar minn hekk, il-KESE wissa li "l-filosofija u l-kultura Ewropea jsostnu rispett qawwi għad-drittijiet tal-bniedem u kull reazzjoni għat-theddid tat-terroriżmu m'għandiex twarrab dawn il-prinċipji li ġew imħaddna għal żmien twil". Il-ftehim bejn l-Istati Uniti u l-UE dwar is-sigurtà tal-kontejners (Novembru 2003) u l-implimentazzjoni tiegħu joffru opportunità għal diskussjoni fid-djalogu Transnazzjonali. L-Istati Uniti u l-UE qed jikkoperaw ukoll fuq livell internazzjonali fl-ILO dwar is-sigurtà fil-faċilitajiet portwali.

3.4 *Globalizzazzjoni – żvilupp ekonomiku, soċjali u ambjentali internazzjonali*

3.4.1 Il-globalizzazzjoni wasslet għal diversi benefiċċji, ippromwoviet soċjetajiet miftuħa u ħeġġet skambju aktar ħieles ta' prodotti, ideat u għarfien. Bdiet tikber kuxjenza verament globali, li hi sensittiva għall-inugwaljanzi tal-faqar, għan-nuqqas ta' rispett tal-libertà ta' assoċjazzjoni, għad-diskriminazzjoni bbażata fuq is-sessi, għax-xogħol imwettaq mit-tfal u għad-degradazzjoni ambjentali jseħħu fejn iseħħu. ([2]).

3.4.2 Madankollu, minkejja żieda fil-kummerċ, investiment barrani u prosperità dinjija, il-globalizzazzjoni ma ħallietx effetti pożittivi għal kulħadd. It-tnaqqis ta' ostakli għall-kummerċ, għaċ-ċaqliq tal-kapital kif ukoll għas-servizzi u l-moviment tal-persuni madwar id-dinja ffaċilita s-sorsi globali għal kumpaniji iżda wkoll kienu r-raġuni li nħolqu kondizzjonijiet għal kompetizzjoni dinjija b'impatt li jhasseb fuq il-ħaddiema, taxxi u s-sostenibilità finanzjarja tas-sistemi ta' ħarsien soċjali u s-servizzi ta' interess ġenerali. Madwar id-dinja din wasslet biex il-faqar żdied f'54 pajjiż sa mill-1990. ([3]). L-inugwaljanza bejn il-pajjiżi żdiedet, l-istabilità ta' l-ekonomija dinjija hi mhedda mill-volatilità tas-swieq finanzjarji kif ukoll mill-iżbilanċ makro-ekonomiku bhar-relazzjonijiet bejn il-muniti u żbilanċ fil-kummerċ.

3.4.3 L-isforzi konġunti ta' l-UE u l-Istati Uniti jistgħu jagħtu kontribut biex il-potenzjal ekonomiku, soċjali u ambjentali tal-globalizzazzjoni jintlaħaq bis-sħiħ, billi tittejjeb is-sistema ta' tmexxija (governance)(kemm fuq livell nazzjonali kif ukoll fuq dak internazzjonali, kif ukoll b'titjib fir-regoli tal-kummerċ internazzjonali, investiment, finanzi u migrazzjoni b'konsiderazzjoni ta' l-interessi, drittijiet u responsabilitajiet ta' kulħadd u b'hekk tkun tista' tinkiseb distribuzzjoni aktar wiesa' u ġusta tal-benefiċċji tat-tkabbir b'mod li tipprovdi sigurtà u stabilità għal benefiċċju ta' kulħadd.

3.4.4 F'dan il-kuntest, is-sistema ta' tmexxija globali (governance) teħtieġ li titjieb. L-organizzazzjonijiet internazzjonali, li bħalissa għandhom mandati differenti, għandhom bżonn jikkordinaw l-isforzi tagħhom. Amministrazzjoni aħjar tal-globalizzazzjoni teħtieġ koordinazzjoni aħjar fix-xogħol tal-ODK, FMI, Bank Dinji u OECD ma' għaqdiet internazzjonali oħra, partikolarment l-ILO u l-Ġnus Maqgħuda, kif ukoll titjib fis-sistema ta' tmexxija (governance) ta' dawn l-istituzzjonijiet, bl-inklużjoni tad-djalogu soċjali u ċivili.

3.4.5 Il-KESE jisħaq dwar l-importanza tar-rispett u l-implimentazzjoni ta' l-istandards ewlenin fil-qasam tax-xogħol u jilqa' l-isforzi tad-Dipartiment tat-Teżor Amerikan biex iżomm il-momentum fl-għarfien ta' l-istandards ewlenin fil-qasam tax-xogħol kif stipulat mill-Bank Dinji u l-FMI bħala tema importanti li għandha tkun integrata fl-aġenda ta' żvilupp tagħhom ([4]).

3.4.6 Il-KESE mhux konvint mill-promozzjoni ta' deregolamentazzjoni radikali tas-suq tax-xogħol fl-Ewropa mill-Fond Monetarju Internazzjonali ([5]), għaliex iqis li dan jista' jkollu implikazzjonijiet serji fuq il-Mudell Ewropew ta' soċjetà u jfakkar li sigurtà soċjali minima tipprovdi mezz lejn stabilità fi żminijiet ta' diffikultajiet ekonomiċi.

3.4.7 Hemm tħassib dejjem akbar fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku dwar impjiegi li qed jiġu esportati lejn reġjuni oħra minħabba possibilitajiet teknoloġiċi, inqas ostakli għall-kummerċ, kif ukoll vantaġġi kompettitivi permezz ta' sistemi regolatorji differenti, li bażikament jikkonsistu fi standards aktar baxxi fil-qasam tal-xogħol u l-ambjent u l-protezzjoni ta' l-annimali. L-ekonomisti aċċettaw parti kbira minn dan il-proċess bħala fenomenu loġiku tal-kummerċ ħieles. ([6]), li ffaċilita t-trasferiment ta' impjiegi lejn pajjiżi b'salarji baxxi. Dan hu mistenni li se jikkawża qagħad strutturali fuq medda twila ta' żmien fil-futur. Peress li kemm it-trattati ta' l-UE kif ukoll l-abbozz għall-kostituzzjoni futura ta' l-UE jsejħu għal titjib fil-kondizzjonijiet ta' l-għajxien u tax-xogħol, hemm bżonn ta' ċertu ħsieb dwar iż-żieda ta' l-istandards tax-xogħol u ta' l-ambjent f'dawn il-pajjiżi filwaqt li dawn jinżammu u jitjiebu fl-Ewropa u fl-Istati Uniti.

([1]) KESE: Opinjonijiet KESE 156/2002 u ĠU C 32 tal-5/02/2004
([2]) ILO: A fair Globalisation: Creating opportunities for all, Geneva, 24 ta' Frar, 2004
([3]) UNHDR 2003, skond Süddeutsche Zeitung, 9.7.2003
([4]) Dipartiment tat-Teżor Amerikan: 2002 Rapport lill-Kungress dwar Temi marbuta max-Xogħol u l-Istituzzjonijiet Finanzjarji Internazzjonali, 31 ta' Marzu 2003
([5]) FMI – (Fond Monetarju Internazzjonali) World Economic Outlook, April 2003, Kapitolu IV: Unemployment and labour market institutions: why reforms pay off'.
([6]) Preparing America to Compete Globally: A Forum on Offshoring, Brookings Institution, 3 ta' Marzu, 2004; www.brook.edu/comm/op-ed/20040303offshoring.htm

3.4.8 Wara l-iskandli ta' korporazzjonijiet f'dawn l-aħħar snin, l-opinjoni pubblika fl-Istati Uniti saret aktar kritika tal-korporazzjonijiet: 77 % ta' l-Amerikani jgħidu li hemm wisq poter ikkonċentrat f'idejn ftit kumpaniji kbar, 62 % jgħidu li korporazzjonijiet tan-negozju qed jagħmlu profitt kbir wisq ([1]). Għalhekk, il-kunċett ta' Corporate Governance hu tema prinċipali. Barra minn l-azzjonijiet konkreti li diġà ttieħdu u għaddejjin bħalissa bħas-Sarbanes-Oxley fl-Istati Uniti, ir-Reviżjonijiet tal-Prinċipji ta' Corporate Governance ta' l-OECD u attivitajiet fuq livell ta' UE u nazzjonali, hemm bżonn ta' sforzi koordinati biex ikun assigurat li l-korporazzjonijiet jitmexxew b'mod responsabbli li jikkunsidra l-interessi ta' dawk kollha li huma involuti fihom.

3.4.9 Kemm l-UE u l-Istati Uniti agħfsu favur il-progress matul in-negozjati ta' Doha. Biex ikun assigurat li l-opinjonijiet tas-soċjetà ċivili jkunu inklużi fin-negozjati fuq livell ta' l-UE, id-DĠ-Kummerċ tal-Kummissjoni Ewropea qed jinvolvi lis-soċjetà ċivili fit-tħejjija u s-segwitu tan-negozjati u l-KESE hu involut bis-sħiħ f'dan il-proċess. Il-KESE se jieħu wkoll l-inizjattiva biex jorganizza djalogu ma' l-imsieħba konċernati fil-kontinenti kollha b'mod li jagħti kontribut aktar effettiv għall-proċess u f'dan ir-rigward se jorganizza konferenza dwar temi marbuta ma' l-ODK ([2]) f'Lulju 2004.

3.4.10 L-ambjent u l-bidla klimatika huma bla dubju oqsma fejn il-popli fiż-żewġ naħat għandhom tħassib komuni, iżda l-gvernijiet għandhom ideat pjuttost differenti. Il-Pentagon dan l-aħħar ħareġ studju dwar l-effetti fuq is-sigurtà tax-xenarji differenti marbuta mal-bidla klimatika. B'konsiderazzjoni tad-diverġenti preżenti dwar ir-ratifika tal-Protokoll ta' Kyoto, l-effetti potenzjali tal-bidla klimatika żgur li huma fost l-aktar temi importanti, għalkemm diffiċli, li għandhom jiġu diskussi.

3.4.11 Il-KESE rrimarka wkoll l-importanza ta' żvilupp sostenibbli f'diversi okkażjonijiet. Filwaqt li saru dikjarazzjonijiet solenni f'laqgħat internazzjonali u saru ftehim bħas-Summit Dinji, l-Għanijiet tal-Millenju, jew l-Istrateġija ta' Lisbona, azzjoni konkreta għadha kemmxejn lura. Il-KESE għalhekk jirrimarka s-sejħa tiegħu għall-progress li kien espress f'numru ta' opinjonijiet ([3]).

3.4.12 L-UE enfasizzat ir-rwol tas-sigurtà fl-ikel, il-ħarsien tal-konsumatur u l-ħarsien ta' l-annimali matul in-negozjati tal-ODK f'Doha, minbarra l-miżuri dwar il-politika kummerċjali. L-UE temmen li hemm bżonn li jkun hemm regoli aħjar u aktar trasparenti għall-kummerċ internazzjonali fejn tidħol sigurtà ta' l-ikel.

([1]) Ċentru ta' Riċerka Pew 2004 political landscape

([2]) Il-kontribuzzjoni tas-soċjetà ċivili għax-xogħol ta' l-ODK, 8 ta' Lulju 2004, KESE, Brussel

([3]) L-Istrateġija ta' Lisbona u l-Iżvilupp Sostenibbli, ĠU C95 tat-23/04/2003; Lejn partnership globali favur żvilupp sostenibbli , 30 ta' Mejju 2002, ĠU C 221 tas- 17/09/2002.

3.4.13 Il-kummerċ agrikolu hu wieħed mill-aktar suġġetti diffiċli f'temi bħall-marda ta' ġenn il-baqar (BSE), l-ormoni tal-laħam taċ-ċanga, is-sistema tal-biedja, is-sigurtà ta' l-ikel u l-Organiżmi Ġenetikament Modifikati (OĠM). L-UE u l-Istati Uniti għandhom kummerċ u koperazzjoni kummerċjali kbira bejniethom fil-qasam tan-negozju agrikolu. Dawn iż-żewġ imsieħba kummerċjali kbar kellhom xi diffikultajiet fil-politika kummerċjali dwar l-OĠM u l-ormoni tal-laħam taċ-ċanga. Hu importanti li nagħrfu li l-UE u l-Istati Uniti laħqu kompromessi kostruttivi fin-negozjati preżenti ta' Doha speċjalment fis-settur agrikolu. L-UE għamlet enfasi fuq ir-rwol tal-mudell agrikolu Ewropew li jirrispetta l-ambjent u l-ħarsien ta' l-annimali u riformi moderati fil-politika agrikola, fejn ikun importanti ħafna li jkunu kkunsidrati kwistjonijiet oħra lil hinn mill-kummerċ u l-preferenzi tal-pajjiżi li qed jiżviluppaw fi ftehim u regoli kummerċjali futuri.

3.4.14 L-aktar tkabbir reċenti ta' l-UE jippreżenta lill-UE l-akbar sfida sal-lum u fl-istess ħin jikkostitwixxi proċess dinamiku favur l-unifikazzjoni ta' l-Ewropa, bit-tisħiħ tal-paċi, sigurtà u prosperità madwar il-kontinent kollu. Kemm l-UE kif ukoll l-Istati Uniti huma interessati fl-iżvilupp tal-pajjiżi membri l-ġodda, kif ukoll fit-titjib tar-relazzjonijiet mar-Russja u mal-ġirien il-ġodda ta' l-UE.

3.5 *Istituzzjonijiet Transatlantiċi*

3.5.1 L-arranġamenti istituzzjonali li hemm dispożizzjoni għalihom fi ftehim milħuq matul is-snin Disgħin kienu s-sors ta' nuqqas ta' sodisfazzjon. Ir-raġunijiet għal dan kienu l-assimetrija fil-poter bejn l-UE u l-Istati Uniti, id-differenzi fis-sħubija fin-NATO, UE u istituzzjonijiet oħra, l-integrazzjoni mhux kompluta ta' l-UE u nuqqas ta' sodifsfazzjon ġenerali dwar is-Summit UE-Stati Uniti ([4]).

3.5.2 Proposti reċenti biex jittejjebu l-arranġamenti istituzzjonali wrew li l-aktar fattur importanti għall-progress hu t-tnedija ta' djalogu sostnut u intens fuq l-aktar oqsma importanti f'kwalunkwe xenarju istituzzjonali jkun meqjus bħala l-aktar xieraq. Sfortunatament, l-ebda minn dawn il-metodi ma jikkunsidra adegwatament il-benefiċċji li jistgħu jinkisbu bl-inklużjoni ta' l-imsieħba soċjali u s-soċjetà ċivili.

3.6 *Impenn lejn ir-relazzjoni transatlantika u sistema ta' tmexxija (governance)* ([5])

3.6.1 Iż-żewġ naħat tar-relazzjoni UE-Stati Uniti u l-kuntest multilaterali, bħala sfidi globali jeħtieġu forzi maqgħuda.

([4]) Christopher J. Makins (President tal-Kunsill Atlantiku ta' l-Istati Uniti): Renewing the Transatlantic Partnership: Why and How?, Dikjarazzjoni mħejjija mis-Sottokumitat dwar l-Ewropa tal-Kumitat Relazzjonijiet Internazzjonali tal-Kamra tad-Deputati, 11 ta' Ġunju, 2003.

([5]) Sistema ta' Tmexxija Multilaterali tfisser teħid ta' deċiżjonijiet fi ħdan sett ta' Istituzzjonijiet Internazzjonali bħall-Ġnus Maqgħuda, l-ODK, il-FMI, il-Bank Dinji, l-ILO, l-OECD, eċċ.

3.6.2 Kif iddikjara l-Kunsill Ewropew f'Diċembru 2003, "xejn ma jista' jieħu post ir-relazzjoni transatlantika u l-UE tibqa' impenjata bis-sħiħ għal relazzjoni kostruttuiva, bilanċjata u li thares 'il quddiem ma' l-imsieħba transatlantiċi tagħna" ([1]).

3.6.3 Il-KESE jabqel mal-Kunsill Ewropew li hu importanti li jinżamm djalogu permanenti bħala imsieħba strateġiċi u jilqa' b'sodisfazzjon l-intenzjoni tal-Kunsill li jheġġeġ kull forma ta' djalogu bejn organi leġislattivi u s-soċjetajiet ċivili fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku.

3.6.4 Bix-xogħol bilaterali tagħhom u fi ħdan il-qafas ta' istituzzjonijiet multilaterali, l-imsieħba transatlantiċi se jgħaqqdu l-viżjoni u l-kapaċitajiet meħtieġa biex jindirizzaw l-isfidi taż-żminijiet.

3.6.5 Serje ta' inizjattivi differenti li għaddejjin bħalissa rrimarkaw l-importanza u l-ħtieġa ta' koperazzjoni transatlantika kontinwa u msaħħa. Il-Fond Marshall ta' l-Istati Uniti għall-Ġermanja u t-Transatlantic Policy Network kien fost l-aktar organizzazzjonijiet attivi li ħadmu fuq ir-relazzjoni UE-Stati Uniti. L-attivitajiet tagħhom ivarjaw mill-analiżi ta' l-opinjoni pubblika fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku, inklużi aspetti ekonomiċi tar-relazzjoni, jorganizzaw kuntatti u konferenzi u jipproponu rakkomandazzjonijiet u strateġiji għal relazzjonijiet futuri bejn l-UE u l-Stati Uniti.

3.6.6 It-Transatlantic Policy Network żviluppa pjan ta' 10 snin ibbażat fuq 10 punti biex tissaħħaħ ir-relazzjoni transatlantika li għandha tiġi implimentata mill-2005 sal-2015 fuq il-bażi ta' għanijiet, azzjonijiet u benchmarks għall-progress li fuqhom jaqblu ż-żewġ naħat. L-istrateġija tibni fuq erba' oqsma ta' interess: Ekonomiku, Difiża u Sigurtà, Politiku u Istituzzjonali ([2]).

3.6.7 Filwaqt li dan il-programm jifforma sforz validu biex jiżviluppa r-relazzjoni, il-KESE jiddispjaċih li d-dimensjoni soċjali tar-relazzjoni bil-kemm tissemma.

3.6.8 Mil-lat ekonomiku, hemm dibattitu li ilu għaddej dwar is-Suq Transatlantiku. It-TPN għamlet sejħa favur it-tkabbir u t-twessiegħ tas-suq transatlantiku, filwaqt li oħrajn marru lil hinn u sejħu għal Żona ta' Kummerċ Ħieles Transatlantika. ([3]). B'konsiderazzjoni ta' l-esperjenza kemm ta' l-integrazzjoni ta' l-UE u tan-NAFTA, il-KESE hu favur proċess li jgħaqqad fliemkien id-dimensjoni ekonomika, soċjali u ambjentali ibbażata fuq koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali. Dan hu kostanti wkoll ma' l-abbozz ta' kostituzzjoni għall-UE li ssejjaħ għall-ekonomija tas-suq soċjali bħala waħda mill-għanijiet ta' l-Unjoni.

4. Titjib tar-Relazzjoni Translatlantika – għala u kif ?

4.1 Relazzjoni transatlantika b'saħħitha hi fattur importanti ta' għajnuna għall-isfidi li ġejjin. Kemm l-Ewropa kif ukoll l-Istati Uniti qed jikkoperaw bilateralment u permezz ta' l-appoġġ ta' l-istituzzjonijiet internazzjonali ma' partijiet differenti tad-dinja skond il-valuri, twemmin u politika rispettivi tagħhom. Il-koeżjoni soċjali u ekonomika u d-djalogu soċjali u ċivili jikkostitwixxu elementi bażiċi fis-sistema ta' tmexxija (governance) fl-Ewropa, filwaqt li huma ferm anqas importanti mill-Istati Uniti. Dawn il-metodi differenti għalhekk jistgħu jwasslu għal rakkomandazzjonijiet u mudelli ta' koperazzjoni kunfliġġenti fir-reġjuni konċernati.

4.1.1 Per eżempju, filwaqt li l-Istati Uniti kienu l-mutur ewlieni fil-ħolqien taż-Żona ta' Kummerċ Ħieles ta' l-Amerika fuq il-mudell tal-Ftehim NAFTA, opinjonijiet oħra fir-reġjun argumentaw li għandha tkun segwita l-esperejnza ta' integrazzjoni Ewropea. Atturi differenti bħall-Gvern Brażiljan, il-President tal-Messiku Vicente Fox ("NAFTA plus"), rappreżentanti Amerikani u network ta' trade unions għamlu sejħa għal alternattiva għall-FTAA li tkun tinkludi elementi simili għall-UE bħall-fond ta' żvilupp biex jitnaqqsu d-disparitajiet, iċ-ċaqliq ħieles tal-persuni, parteċipazzjoni fit-teħid ta' deċiżjonijiet, munita komuni u standards soċjali li jistgħu jiġu infurzati. ([4]).

4.1.2 Eżempju ieħor huma r-riformi ekonomiċi u soċjali fil-Pajjiżi Membri l-ġodda mill-Ewropa Ċentrali u tal-Lvant matul dawn l-aħħar 10-15-il sena li kellhom l-appoġġ kemm ta' l-UE u organizzazzjonijiet internazzjonali bħall-FMI u l-Bank Dinji. Peress li l-UE għandha biss kompetenza u patrimonju legali limitati f'ċerti oqsma – eż. Sistemi ta' ħarsien soċjali – riformi f'dawn l-oqsma kienu mmexxija minn istituzzjonijiet internazzjonali orjentati fuq mudell ta' soċjetà b'valuri inċiżi u prinċipji li mhumiex kompletament kompatibbli mal-Mudell Ewropew ta' soċjetà u dan jista' joħloq il-problemi bis-sħubija ta' dawn il-pajjiżi l-ġodda. ([5]).

4.2 Jekk l-Ewropa trid vuċi aktar b'saħħitha fix-xena internazzjonali, se jkollha bżonn tintegra aktar f'mod li ssaħħaħ il-ħila tagħha li titkellem u taġixxi fil-komunità internazzjonali. F'dan il-kuntest, il-KESE jilqa' l-isforzi magħmula mill-Presidenza Irlandiża u jittama li żviluppi reċenti fil-pożizzjonijiet ta' l-Istati Membri se jagħtu kontribut biex jintlaħaq kunsens dwar il-kostituzzjoni futura.

4.3 Ir-Relazzjoni Transatlantika ħolqot sett ta' arranġamenti istituzzjonali inklużi gvernijiet kif ukoll leġislaturi u networks tas-soċjetà ċivili. Is-soċjetà ċivili tieħu sehem fi Djalogi Transatlantiċi differenti li jidhru li mhumiex attivi bl-istess mod:

([1]) Kunsill Ewropew – Konklużjonijiet tal-Presidenza ....
([2]) Transatlantic Policy Network: A Strategy to strengthen Transatlantic Partnership, Washington-Brussel – 4 ta' Diċembru 2003
([3]) Cf. The Transatlantic Market: a leitmotiv for economic cooperation, Erika Mann, MPE, Novembru 2003.
([4]) Sarah Anderson, John Cavanagh: Lessons of European Integration for the Americas, Istitut għall-Istudji Politiċi, Washington, Frar 2004.
([5]) KESE: Konsegwenzi soċjali u ekonomiċi tat-tkabbir fil-pajjiżi kandidati, ĠU C85 tat- 8/04/2003

4.3.1 Id-Djalogu Transatlantiku dwar in-Negozju (TABD) kien l-ewwel u għal żmien l-aktar djalogu attiv. Madankollu kien hemm xi dubji dwar kemm kien effettiv u dwar l-implimentazzjoni tar-riżultati. Dan reġa' ingħata l-ħajja matul is-summit UE-Stati Uniti ta' l-2003. Iż-żewġ ko-presidenti l-ġodda reċentement iddikjaraw li raw il-bżonn li jerġgu jqajjmu t-TABD biex jgħin fil-ħolqien ta' suq transatlantiku mingħajr ostakli u biex jistimula l-koperazzjoni trasatlantika.

4.3.2 Id-Djalogu Transatlantiku dwar ix-Xogħol (TALD) seħħ primarjament fi ħdan konfederazzjoni ta' trade unions eżistenti. B'mod li jagħti kontribut sħiħ għad-Djalogu Transatlantiku u jiżviluppa d-dimensjoni soċjali tar-relazzjonijiet UE-Stati Uniti, it-TALD għandu bżonn jiġi msaħħaħ. Matul l-2001-2003, proġett konġunt dwar "Titjib tad-djalogu transatlantiku – id-dinja tax-xogħol" ġabar flimkien rappreżentanti ta' l-unions minn kumpaniji multinazzjonali permezz ta' serji ta' workshops ta' taħriġ.

4.3.3 Fuq perjodu ta' sitt snin, id-Djalogu Transatlantiku dwar il-Konsumatur (TACD) żviluppa fl-aktar djalogu attiv. Dan jiddiskuti t-tħassib fost iż-żewġ naħat dwar l-OĠM, posta elettronika mhux soliċitata (spam), drittijiet ta' l-awtur diġitali, kif ukoll temi li għandhom effett fuq il-konsumaturi f'pajjiżi li qed jiżviluppaw, u dan jgħaqqad flimkien lil rappreżentanti tal-konsumaturi mill-UE u l-Istati Uniti u jirrapreżenta ż-żewġ perspettivi liż-żewġ amministrazzjonijiet.

4.3.4 Id-Djalogu Transatlantiku Ambjentali (TAED) dam inqas minn sentejn minħabba diffikultajiet ta' finanzjament, iżda hu element kruċjali fir-rispett tat-temi ambjentali involuti.

4.3.5 Kooperazjoni istituzzjonalizzata eżistenti bejn iż-żewġ parlamenti żviluppat biex saret id-Djalogu Transatlantiku tal-Leġislaturi, li issa jorganizza vidjo-konferenzi u laqgħat bi-annwali.

4.3.6 Id-djaolgu transatlantiku informali bejn il-bdiewa għandu jissaħaħ u jkun integrat fid-djalogi u networks transatlantiċi, u jinkludi temi bħall-OĠM, ormoni u b'mod partikolari, il-mudell Ewropew ta' l-agrikoltura.

4.3.7 Barra minn hekk, il-Kummissjoni nidiet żewġ inizjattivi minn nies għan-nies fil-qasam ta' l-edukazzjoni u l-policy-making, bl-involviment ta' ċentri ta' l-UE f'Universitajiet Amerikani kif ukoll think tanks, istituzzjonijiet akkademiċi u networks fil-livell lokali.

4.3.8 Barra minn dawn, hemm djalogi informali oħrajn.

4.4 Il-KESE, ibbażat fuq ir-rwol konsultattiv tiegħu fl-Ewropew u l-attivitajiet ta' koperazzjoni tiegħu ma' imsieħba soċjali u s-soċjetà ċivili madwar id-dinja, jista' jkun jinsab f'qagħda tajba biex iservi bħala forum biex jippromwovi d-djalogu u jwassal flimkien lill-partijiet relevanti.

5. **Proposti – rakkomandazzjonijiet**

5.1 Bi qbil mal-Presidenza Irlandiża tal-Kunsill Ewropew, li għandha l-għan li tassigura relazzjoni transatlantika politika u kummerċjali solida u produttiva, il-KESE jappoġġa bis-sħiħ il-koperazzjoni transatlantika u jirrakomanda li din għandha tissaħħaħ u titwessa' kemm f'termini ta' involvement ta' l-akbar firxa possibbli ta' interessi u atturi kif ukoll mil-lat ta' żvilupp u twessiegħ tal-metodu applikat b'mod li jkunu inklużi temi relevanti għad-djalogi u l-kostitweni rispettivi tagħhom fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku.

5.2 Il-KESE jappoġġa bis-sħiħ l-involviment kostruttiv tal-komunitajiet ta' interess relevanti mis-soċjetà ċivili Amerikana u Ewropea. L-Istruttura tad-Djalogu, stabbilita bi ftehim fis-Snin Disgħin hu strument utli li jista' u għandu jkun żviluppat b'mod ulterjuri biex jinkludi firxa aktar wiesa' ta' networks tas-soċjetà ċivili.

5.2.1 Biex dawn id-djalogi u networks jaħdmu b'mod aktar effettiv, se jkun hemm bżonn li wieħed jibni fuq l-interessi u aspirazzjonijiet rispettivi tagħhom u fuq suġġetti ewlenin ta' interess komuni għall-imsieħba konċernati. Jista' jkun utli li jsir dibattitu profond fuq ir-rwol u l-missjoni tagħhom kif ukoll fuq kif tista' titjieb l-effettività tagħhom. Dan jinkludi l-iżvilupp ta' ftehim komuni ma' gvernijiet u parlamenti, li huma msieħba politiċi importanti ta' dawn id-djalogi.

5.2.2 Mill-esperjenza tal-passat, dawn id-djalogi u networks, għandhom ikollhom aċċess ugwali għall-gvernijiet u uffiċjali ta' l-ogħla livell, għaliex dan jagħmel it-tħaddim tagħhom aktar attraenti għall-gruppi ta' interess rispettivi tagħhom. It-tisħiħ tagħhom jeħtieġ ukoll li r-riżultati tal-konsiderazzjonijiet tagħhom ikunu ikkunsidrati aħjar fid-deċiżjonijiet politiċi.

5.2.3 Li żżomm id-djalogi u n-networks għaddejjin u li ssaħħaħom jeħtieġ impenn u finanzjament inklużi l-ispejjeż ewlenin. F'dan il-kuntest il-KESE jisħaq li l-fondi għandhom jinkludu appoġġ għal laqgħat, li jistgħu jkunu meħtieġa biex jinstabu punti komuni u għall-iżvilupp ta' proġetti komuni.

5.2.4 Fuq medda ta' żmien, il-KESE hu lest li jagħti kontribut għal żieda fl-informazzjoni u l-interazzjoni bejn dawn id-djalogi u networks li jistgħu jwasslu għal koperazzjoni regolari u kontinwa. It-twaqqif tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Translatlantiku u/jew Amerikan għandu jkun ikkunsidrat ukoll.

5.3 L-oqsma li jridu jiġu kkunsidrati għandhom jibnu fuq l-interessi, aspirazzjonijiet u tħassib rispettiv tad-djalogi u n-networks u l-kostitwenzi tagħhom. Id-Djalogi diġà ddeċidew dwar jew issuġġerew temi li jixtiequ jiddiskutu u stipulaw l-għanijiet li jixtiequ jilħqu.

5.3.1 It-TABD reċentement ġedded id-dedikazzjoni tiegħu lejn ir-relazzjoni transatlantika u favur il-koperazzjoni ekonomika u l-iżvilupp. It-TABD impenja ruħu biex isegwi aġenda ewlenija kif indikata mill-membri tiegħu. Dan jixtieq li b'mod proattiv jidentifika l-isfidi tal-ġejjieni u jagħti sehem konkret fl-ogħla livell lill-aġenda leġislattiva u politika ta' l-UE u l-Istati Uniti billi jiżviluppa rakkomandazzjonijiet ewlenin lill-amministrazzjoni Amerikana u lill-Kummissjoni Ewropea. Dan għandu l-għan li joħroġ b'soluzzjonijiet għall-problemi transatlantiċi fil-qasam ta' l-ekonomija, kummerċ u investiment u biex jirrakomanda oqsma għall-azzjoni konġunta mill-gvernijiet fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku. Erba' oqsma prioritarji kienu identifikati riċentement: il-liberalizzazzjoni tal-kummerċ u n-negozjati ta' Doha, drittijiet ta' proprjetà intelletwali, standards internazzjonali fl-accounting u temi ta' sigurtà u kummerċ. L-għan tiegħu hu li "jgħin fit-twaqqif ta' suq transatlantiku mingħajr ostakli li se jservi ta' punt ta' riferiment għal-liberalizzazzjoni tal-kummerċ globali u l-prosperità u biex jistimula l-innovazzjoni, l-investiment u t-tkabbir ekonomiku u biex jinħolqu impjiegi ġodda". It-TABD għandu l-għan ukoll li josserva l-progress tal-gvernijiet fl-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet tiegħu. (1).

5.3.2 Għat-TALD, it-trade unions jagħtu importanza lin-natura vitali tar-relazzjoni transatlantika u jikkunsidraw metodi ta' kif din tista' tkun imkabbra u mwessa'. Għal snin twal, it-trade unions żviluppaw ir-relazzjonijiet bilaterali tagħhom u jixtiequ jaraw d-Djalogu Transatlantiku dwar ix-Xogħol jiġi estiż. Hemm diversi suġġetti li jistgħu jiġu diskussi fl-oqsma tad-dimensjonijiet ekonomiċi, soċjali u tax-xogħol. Il-fatt li ħaddiema jintbagħtu jaħdmu postijiet oħra, li jseħħ fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku jista' jkun suġġett għal skambju ta' x'inhu l-aħjar li jista' jsir. Wara il-fallimenti ta' kumpaniji kbar, jinħtieġ titjib fis-sistema ta' tmexxija ta' kumpaniji kbar (corporate governance), biex titjib l-akkontabilità tagħhom u l-vuċi tal-ħaddiema hi tema oħra. Analiżi tal-ħarsien soċjali, kura tas-saħħa, edukazzjoni u taħriġ dwar is-saħħa u sigurtà fuq il-post tax-xogħol, sistemi tal-pensjoni, relazzjonijiet industrijali aktar wiesa' li jinkludu qafas ta' ftehim u żvilupp ta' għajnuna fil-qasam ta' l-istandards internazzjonali ewlenin fil-qasam tax-xogħol huma suġġetti relevanti oħra għad-djalogu. (2).

5.3.3 It-TACD jiżviluppa rakkomandazzjonijiet konġunti dwar il-politika dwar il-konsumatur lill-gvern Amerikan u lill-Unjoni Ewropea biex jippromwovi l-interessi tal-konsumatur fil-formazzjoni tal-policies fl-UE u fl-Istati Uniti. 45 organizzazzjoni mill-UE u 20 mill-Istati Uniti jieħdu sehem f'diversi gruppi tax-xogħol, dwar temi marbuta ma' l-ikel, kummerċ elettroniku, kummerċ, temi ekonomiċi u proprjetà intelletwali u dawn jiżviluppaw u jipproduċu pożizzjonijiet komuni għat-TACD. Il-prioritajiet tiegħu għall-azzjoni tal-gvern 2003-2004 jinkludu r-Regoli Globali dwar il-Proprjetà Intelletwali dwar l-Aċċess għall-Mediċini, Organiżmi Ġenetikament Modifikati, Tikketta Nutrizzjonali, Posta Elettronika mhux Soliċitata (spam), frodi minn fuq l-Internet u indenizz lill-konsumatur, Tikketti tal-Prodotti u Regoli Kummerċjali, Trasparenza u Twissija minn kmieni (3).

5.3.4 Id-Djalogu Transatlantiku Ambjentali sfortunatament ikkollassa iżda meta nqisu l-importanza ta' żviluppi bħat-tisħin globali, attivitajiet tan-networks tas-soċjetà ċivili transatlantika f'dan il-qasam għandhom għalhekk ikunu mħeġġa.

5.4 Il-KESE jista' jkun f'pożizzjoni ideali biex jagħti lid-djalogi transatlantiċi u lin-networks vuċi aktar b'saħħitha u biex itejjeb l-interazzjoni tagħhom.

5.4.1 Il-KESE f'dan il-kuntest joffri li jorganizza konferenza flimkien ma' l-atturi relevanti. L-iskop ta' din il-konferenza jkun li jitħeġġeġ l-iżvilupp ta' networks tas-soċjetà ċivili dwar temi ambjentali, biex ikun żviluppat ftehim komuni dwar l-importanza tad-djalogu fuq livell mhux governattiv, it-temi li għandhom jiġu diskussi u liema huma l-aħjar metodi biex jinkisbu l-għanijiet u strateġiji rispettivi u biex jiġu skambjati opinjonijiet u ħidma flimkien.

5.4.2 Fit-tħejjija għall-konferenza, il-KESE se jagħmel kuntatt ma' l-atturi u l-istituzzjonijiet relevanti tas-soċjetà ċivili b'mod li jidentifika il-partijiet relevanti tas-soċjetà ċivili li għandhom ikunu rappreżentati fil-konferenza, biex jara x'inhuma l-interessi u t-tħassib tagħhom kif ukoll liema suġġetti jixtiequ jiddiskutu biex jibnu l-possibilità ta'

5.4.3 Il-benefiċċju ta' tisħiħ fid-djalogu jkun jikkonsisti fl-attivazzjoni tas-soċjetà ċivili fuq iż-żewġ naħat ta' l-Atlantiku, il-ħolqien ta' networks effettivi, l-opportunità ta' skambju ta' ideat fi ħdan u bejn in-networks transatlantiċi tas-soċjetà ċivili inklużi d-Djalogi, jipprovdi aċċess fil-livelli għoljin tal-Gvern, jgħin jifforma relazzjonijiet professjonali bejn dawn in-networks u d-djalogi u l-gvern/amministrazzjoni. Dan għalhekk se jsaħħaħ u jtejjeb l-istrutturi istituzzjonali li hu fl-interess fuq medda twila ta' żmien mhux biss għall-UE u l-Istati Uniti iżda wkoll għal bqija tad-dinja.

Brussel, 3 ta' Ġunju 2004

Il-President

tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew

Roger BRIESCH

(1) Kummenti u dokumenti tat-TABD, imqassma f'laqgħa tal-grupp ta' studju, f' Dublin, 24 ta' Marzu, 2004.

(2) Messaġġ tat-Trade Union lil-laqgħa tal-grupp ta' studju, Dublin 24 ta' Marzu 2004.

(3) TACD Website: www.tacd.org

Opinion of the European Economic and Social Committee on the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 1999/62/EC on the charging of heavy goods vehicles for the use of certain infrastructures

COM(2003) 448 final - 2003/0175 (COD)

(2004/C 241/16)

On 12 September 2003 the Council decided to consult the European Economic and Social Committee, under Article 71 of the Treaty establishing the European Community, on the: Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 1999/62/EC on the charging of heavy goods vehicles for the use of certain infrastructures

The Section for Transport, Energy, Infrastructure and the Information Society, which was responsible for preparing the Committee's on the subject, adopted its opinion on 10 May 2004. The rapporteur was Mr Simons.

At its 409th plenary session of 2 and 3 June 2004 (meeting of 3 June) the European Economic and Social Committee adopted the following opinion by 109 votes to 82 with seven abstentions.

1. **Introduction**

1.1 On 23 July 2003 the European Commission adopted a proposal amending Directive 1999/62/EC, the "Eurovignette Directive".

1.2 The proposal is in response to the request of the European Councils of 12 and 13 December 2002 and 20 and 21 March 2003 that the Commission submit a proposal for a new Eurovignette Directive by mid-2003.

1.3 It is also in response to a call by the European Parliament which, when adopting the report on the conclusions of the White Paper of 12 February 2003, concluded that charges should be levied for infrastructure use.

1.4 The main aim of the Commission proposal is to ensure that the costs of using infrastructure are more efficiently allocated to users. The principle that the user should pay the costs for which he is responsible can be applied more effectively under the proposed system than through the Eurovignette Directive, as the new system offers greater flexibility to vary charges according to the type of vehicle and the time and place of use.

1.5 It is clearly not the intention that the overall burden of taxes and charges borne by the transport sector should rise, but rather to obtain a clearer picture so that the costs of various forms of use can be more effectively reflected in the price.

1.6 At this stage the Commission is restricting itself to charges for the use of road transport infrastructure by heavy goods vehicles. It reserves the right, however, to submit proposals at a later date in the form of sectoral directives for the use of air, inland waterway and maritime transport infrastructure and indicates that the Member States and cities should adopt their own approaches to passenger vehicles.

1.7 With regard to the railways, the Commission assumes that charging for the use of infrastructure has already been dealt with in the rail package.

2. **General comments**

2.1 The Committee welcomes the Commission proposal amending the Eurovignette Directive 1999/62/EC on the charging of heavy goods vehicles for the use of certain infrastructures, as it will allow more effective application of the principle that the user should pay the cost of his infrastructure use.

2.2 In the Committee's view, a secondary advantage of this proposal is that it attempts to put an end to the patchwork of charging systems increasingly being introduced or already in force in the Member States.

2.3 The Committee considers that the Commission is being too ambitious in attempting, with its proposal for amendment of Directive 1999/62/EC, to solve six different problems simultaneously. The problems in question are:

— foreign-registered vehicles not contributing enough to covering infrastructure costs in certain countries;

— the patchwork of different national systems of charges existing in the EU at present which are not based on Community principles;

— financing of transport infrastructure;

— charging for congestion costs;

— charging for the costs of road accidents;

— charging for environmental costs.

2.4 It would be the first time that such an undertaking has succeeded. It is made all the more unrealistic by the fact that the calculations for the last three objectives differ from each other and require an entirely different approach to that required for the first three.

2.5 In its Opinion on the White Paper (COM(1998) 466 final) [1] the Committee stated that the "user pays" principle could only be implemented if there were a thorough analysis of the relative value of the different cost components and a level playing field for all transport modes. The ESC added that before introducing the "user pays" principle, things needed be clear about income neutrality and the way it was put into practice. The Committee foresees many problems here, as the obvious way of compensating for this, the partial or total abolition of the tax on motor vehicles would in many countries not appear sufficient, and certainly not as long as there is a compulsory EU minimum level.

2.6 Another consideration is the fact that the current mosaic of national rules and systems, albeit with a different pattern, would remain in place.

2.7 The Commission proposal establishes a framework within which the Member States can set up a system for taxing heavy goods vehicles of over 3.5 tonnes. This is an extension of scope. In the current Eurovignette Directive the minimum threshold is 12 tonnes. As transport-related costs such as safety, congestion and noise-abatement measures are being brought within the ambit of the proposal, and as private passenger vehicles and light goods vehicles of less than 3.5 tonnes also contribute to these costs, the Committee believes that these vehicles too should be brought within the scope of the proposed directive. The Commission states this in so many words in its White Paper entitled European transport policy for 2010: time to decide, which appeared in 2001. The Commission has produced numerous amendments, some of them significantly extending the scope of the original measures, which would suggest that there is no impediment to light goods vehicles and passenger vehicles being added to the scope of the directive. However, the Commission's call for the Member States and cities to adopt their own approaches in this area, partly because of the overwhelmingly national character of such measures, is reason enough for the Committee to endorse the Commission's approach. The proposed amendment is not the right instrument for adding passenger vehicles and light goods vehicles of less than 3.5 tonnes.

2.8 If the Commission persists in its view that legislating for goods vehicles only, and not for private passenger vehicles, will be sufficient to ensure the proper operation of the internal market, it would be logical to retain the current 12 tonne minimum threshold for goods vehicles. In any case, as the Commission itself points out in the explanatory memorandum, the proportion of light goods vehicles in cross-border transport is so small that their effect on the operation of the internal market is negligible, as is that of passenger vehicles.

2.9 The Committee endorses the idea that every infrastructure user should pay the costs for which he is responsible, on the condition set out in point 2.3, that there be a thorough analysis of the relative value of the different cost components. It can also go along with the fact that road haulage is the first part of the road transport mode to be confronted with this kind of framework. It feels in principle, however, that the same system should apply to the other parts of road transport and other modes of transport.

2.10 The Commission proposal does not change the optional character of charges such as the Eurovignette or tolls. It is up to the Member States to opt for toll systems or a system of user charges. The Committee feels that this freedom of choice is not conducive to transparency. The Committee also considers interoperability of collection systems to be a sine qua non.

2.11 The proposal covers the trans-European road network and other parts of the trunk road network which closely follow the route of a motorway. On secondary roads which are not necessary vital to the proper operation of the internal market tolls or user charges may be levied but they are not subject to the directive. The Committee realises that, in line with the subsidiarity principle, the proposed amendment in Article 7 does not prevent the Member States from applying tolls/user charges in different ways. The Committee endorses this approach, in view of the fact that the trunk road network is still underdeveloped in the countries which will soon be joining the Union. They will of course have to comply with existing law and policy.

2.12 In its proposal the Commission establishes a direct link between the user charge to be introduced and investment in and maintenance of infrastructure. In this way it intends to prevent the Member States using the proceeds of the user charge to fill government coffers. Rules are also laid down in the proposal for the calculation of the charge. The Committee considers this approach sensible, as in this way users of specific infrastructure will know that the charges they are paying may be used for investment in infrastructure.

(1) EESC Opinion on the Commission White Paper - Fair Payment for Infrastructure Use: A phased approach to a common transport infrastructure charging framework in the EU, OJ C 116, 28.4.1999.

2.13 The Commission suggests that in exceptional cases a mark-up not exceeding 25 % may, after consulting the Commission in conformity with the appropriate procedure, be added to the tolls to allow for cross-financing the investment costs of other transport infrastructures of a high European interest in the same corridor or in particularly sensitive regions. The Committee feels that this option should be used as sparingly as possible and that no transport infrastructure should be excluded. In order to ensure that the project for which the increased tolls have been levied is actually carried out, this revenue should be paid, upon receipt, into a Community account and repaid, without interest, to the Member State only on completion of the project.

2.14 Finally, the Commission proposes that an independent infrastructure supervision authority should be set up in every Member State to monitor the correct handling of road transport costs and revenues from tolls and user charges in the Community. The Committee endorses the establishment of independently operating national authorities of this kind which, in view of their Community task, should be supervised by the Commission in accordance with the Treaty.

2.15 In the interests of clarity, it should be stated in the explanatory memorandum to the proposal amending Directive 1999/62/EC that, independently of the charge system or supervisory authority opted for, the Member States will in future remain responsible for maintaining a suitable road network. The repair and maintenance of infrastructure remains a key task of government.

3. Specific comments

3.1 A link is established in the Commission proposal between road use charges and the cost of constructing, operating, maintaining and developing the relevant road infrastructure network. The cost of constructing infrastructure will include only those costs arising directly from the construction of new infrastructure. By this the Commission means infrastructure which is less than 15 years old. In this way the Commission sets out to prevent existing infrastructure, which has already been paid for, being included in the scope of the directive. The Committee considers this criterion to be very fair and feels that this is the right approach.

3.2 Under investment costs the proposal includes the cost of noise abatement infrastructure, such as noise barriers along motorways. The Committee would point out, however, that the costs of noise nuisance, and thus of the construction of noise barriers, are to a great extent caused by categories of road user not covered by the directive. The cost of constructing noise barriers should therefore be fairly distributed among the various categories of road user.

3.3 The Commission also proposes including in the charge an amount in respect of accident costs not covered by insurance. Although in theory this approach makes sense, the Committee considers that in practice it would be difficult, in view of the high degree of uncertainty inherent in the calculation of indirect effects, such as legal damages. As things stand at present, the insurance companies, for example, in practice rarely reimburse social security costs.

In order to develop a suitable approach to the costs arising from road accidents, the Committee feels that a study is needed into their causes. In this context, it would refer to its Opinion on the European Commission's Communication on halving the number of road accident victims by 2010. [1]

3.4 The Committee considers that the inclusion of an option for the Member States to use congestion as a parameter for the calculation of the infrastructure charge is, quite apart from the lack of a definition of "congestion", the wrong approach, as congestion is mainly caused by passenger vehicle traffic.

3.5 The Committee agrees with the basic premise underlying the Commission's proposal that the introduction of the amended directive must not increase the total financial burden on the road transport sector. It considers, however, that the reduction or abolition of the tax on motor vehicles will be insufficient to guarantee fiscal neutrality. A reduction in excise duty on diesel fuel should logically also be considered.

3.6 The Committee also concurs with the option offered the Member States of differentiating user tariffs in line with the environment-friendliness of the vehicle (EURO classification) and with the damage to roads caused by the vehicle.

3.7 Finally, the Committee wholeheartedly endorses the Commission's intention of establishing a harmonised charging method for infrastructure use, thus putting an end to the existing patchwork of toll and charge systems.

4. Summary and conclusions

4.1 The Committee values the Commission's initiative for practical implementation of the principle that the user pays the cost of infrastructure use.

4.2 It considers, however, that the Commission is being much too ambitious in attempting, with its proposal for amendment of Directive 1999/62/EC, to solve too many different problems simultaneously.

(1) EESC Opinion, OJ C 80, 30.3.2004, p. 77.

4.3 In its Opinion on the White Paper (COM(1998) 466 final) the Committee stated that the "user pays" principle could only be implemented if there were a thorough analysis of the relative value of the different cost components and a level playing field for all transport modes.

4.4 One of the Commission's guiding principles is that charging for infrastructure use should not lead to new and/or higher taxes. It therefore proposes to give the Member States the opportunity to offer compensation in the form of the total or partial abolition of the annual tax on motor vehicles. The Committee points out that many countries are already at or below the current EU minimum level and that this does not therefore offer sufficient compensation. Fiscal neutrality could only be guaranteed by reducing, where necessary, excise duty on diesel fuel.

4.5 The Committee also notes that the current mosaic of national rules and systems would remain in place, which means that the Commission's objective, achieving a harmonised method of charging for infrastructure use, would unfortunately not be achieved.

4.6 The Committee considers that the Commission is being inconsistent in its argument when it proposes that, on the one hand, the minimum threshold should be reduced to include goods vehicles of 3.5 tonnes, whilst on the other hand including in its proposal factors such as congestion costs, the cost of road accidents and environmental costs but not the private passenger vehicles which are responsible for the latter.

4.7 In its proposal the Commission makes a direct link between the charge to be introduced and investment in infrastructure. Revenues are intended to be channelled back to the sector from which they come and are not to be used to swell state coffers. The Committee endorses the Commission's approach.

4.8 The Commission argues that road transport charges should be related to the cost of constructing, operating, maintaining and developing the relevant road infrastructure network. The cost of constructing infrastructure will include only those costs arising directly from the construction of new infrastructure links. New infrastructure is taken to mean infrastructure less than 15 years old. The Committee endorses this fair approach as a way of ensuring that charges are not used to cover the costs of existing infrastructure which has already been paid for.

4.9 The Commission suggests that a mark-up not exceeding 25 % may, in strict conditions, be added to the tolls to finance the investment costs of other transport infrastructures of a high European interest in the same corridor or in particularly sensitive regions. The Committee feels that this option should be used as sparingly as possible and that no transport infrastructure should be excluded. And if this is done, the proceeds should be paid into a Community account pending completion of the project.

4.10 The Committee also endorses the scope of the proposal, e.g. the inclusion in the proposal of TENs and part of the trunk road network close to these, as well as the consideration given, albeit outside the scope of the directive, to secondary roads which are not necessary vital to the proper operation of the internal market, and the proposal to set up an independent supervisory authority in each Member State to ensure fair distribution of costs and revenues from tolls and user charges.

4.11 Finally, the Committee is critical of the inclusion of costs arising from congestion and road accidents and environmental costs, as they are to a great extent caused by private cars, a category of vehicle excluded from the scope of the directive, as there is no clear analysis of the causes of road accidents and no definition of sensitive areas.

Brussels, 3 June 2004.

The President
of the European Economic and Social Committee
Roger BRIESCH

APPENDIX

to the Opinion of the European Economic and Social Committee

The following amendments, which received at least one quarter of the votes cast, were rejected in the course of the discussion (Rule 39(2) of the Rules of Procedure).

Points 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7 and 2.8

To be deleted and replaced by:

"2.3. The Committee considers that the Commission lacks ambition. A fair and efficient pricing system should cover infrastructure, environmental and social costs, such as damage on roads and the environment, accidents, health and congestion. All those costs should be evaluated on a scientific base. Therefore, the Directive should establish a common methodology as well as a timetable for Member States in order to include all external costs into the calculation of road-user charges. Member States which have already done this exercise, should be allowed to charge costs immediately. Moreover, internalising the external costs of transport will improve market efficiency, bolster the competitiveness of the European economy and reduce environmental pollution and network congestion."

Reason

We want to include all costs into the user charges, on the one hand, the investment and maintenance costs, on the other hand, the external costs, environmental and social ones. Some Member States have already done an exercise to elaborate these costs. Moreover, the European Commission-funded study UNITE reviews the available existence of appropriate values for external costs and concludes that although there is still no unanimity on "correct" values, the underlying cost concepts and methodology have been broadly accepted. Why do we want to include all those costs? Because we think that it is important to apply the user and polluter-pays principle in EU legislation.

Result of the vote:

For: 77

Against: 86

Abstentions: 9

Point 2.12

Delete the two last sentences and replace as follows:

"The Committee considers that this approach has to be broadened to the whole transport infrastructure. Revenues should not be earmarked to the road transport. They may be used to finance sustainable transport modes as well as a better enforcement of social legislation for road-transport workers."

Reason

Earmarking all revenues for the road-transport sector would clearly prevent the best use of public money and will not contribute to a more sustainable transport system as required in the European Commission's 2001 White Paper on common transport policy.

Result of the vote:

For: 86

Against: 89

Abstentions: 9

Point 2.13

Delete the two last phrases and replace as follows:

"The Committee feels that this option of mark-up not exceeding 25 % may be largely insufficient in certain sensitive regions. Therefore it proposes to increase the mark-up so that it can cover the costs of infrastructure in sensitive regions."

Reason

Self-explanatory.

Result of the vote:

For: 86

Against: 99

Abstentions: 6

Point 3.1

Amend as follows:

"3.1 A link is established in the Commission proposal between road use charges and the cost of constructing, operating, maintaining and developing the relevant road infrastructure network. The cost of constructing infrastructure will include only those costs arising directly from the construction of new infrastructure. By this the Commission means infrastructure which is less than 15 years old. ~~In this way the Commission sets out to prevent existing infrastructure, which has already been paid for, being included in the scope of the directive. The Committee considers this criterion to be very fair and feels that this is the right approach~~. On the other hand road-building projects are financed over long periods. Such a short write-off period would exclude a major part of the costs of past projects and thus falsify the cost analysis. The Committee therefore considers that the Member States should be allowed to take account of building costs, independently of the age of their network and of the arrangements used to finance the network."

Reason

Not all investment costs of infrastructure, built more than 15 years ago, have been recuperated.

Result of the vote:

For: 84

Against: 100

Abstentions: 1

Points 3.2, 3.3, 3.4 and 3.5

Delete.

Reason

If we agree with internalising the external costs, then we cannot accept those paragraphs.

Result of the vote:

For: 89

Against: 93

Abstentions: 3

Point 4.2

Delete and replace as follows:

"4.2 The Committee considers that the Commission omitted to introduce a common methodology based on a scientific approach as well as a timetable, to calculate the external costs linked to the use of the road infrastructure."

Reason

According to our opinion the Commission isn't ambitious enough.

Result of the vote:

For: 89

Against: 93

Abstentions: 3

Point 4.6

Delete and replace as follows:

"4.6 The Committee is of the opinion that commercial vehicles, used for the carriage of goods, and in particular the courier and express deliveries, also those of less than 3.5 tonnes should contribute to the user charges".

Reason

Why speaking about private passenger vehicles and omitting commercial vehicles of less than 3.5 tonnes, as the courier and express deliveries, which, by the way, are responsible for a significant number of accidents?

Result of the vote:

For: 89

Against: 93

Abstentions: 3

Point 4.7

After the first phrase, delete and replace as follows:

"Revenues shouldn't just be earmarked for the road transport sector. They should be used to finance sustainable transport modes as well as a better enforcement of social legislation regarding the road transport workers."

Reason

In conformity with our amended point 2.12.

Result of the vote:

For: 89

Against: 93

Abstentions: 3

Point 4.8

Delete and replace by the following:

"4.8 The Committee therefore considers that the Member States should be allowed to take into account the construction costs, independently of the age of their network and of the arrangements used to finance the network, as in practice projects are financed over long periods."

Reason

In conformity with our amended point 3.1.

Result of the vote:

For: 89

Against: 93

Abstentions: 3

Points 4.9, 4.10 and 4.11

Delete.

Reason

In conformity with the previously proposed deletion of points 3.2 to 3.4.

Result of the vote:

For: 89

Against: 93

Abstentions: 3

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-kondizzjonijiet minimi għall-implimentazzjoni tad-Direttiva 2002/15/KE u tar-Regolamenti tal-Kunsill (KEE) Nru. 3820/85 u 3821/85 dwar il-leġiżlazzjoni soċjali li tirrelata ma’ l-attivitajiet tat-trasport fit-triq

COM(2003) 628 finali – 2003/0255 (COD)

(2004/C 241/17)

Fil-11 ta’ Diċembru 2003, il-Kunsill ta’ l-Unjoni Ewropea ddeċieda li jikkonsulta l-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, taħt l-Artikolu 71 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, dwar il- Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-kondizzjonijiet minimi għall-implimentazzjoni tad-Direttiva 2002/15/KE u r-Regolamenti tal-Kunsill (KEE) Nru. 3820/85 u 3821/85 dwar il-leġiżlazzjoni soċjali li tirrelata ma’ l-attivitajiet tat-trasport fit-triq

Is-Sezzjoni tat-Trasport, l-Enerġija, l-Infrastruttura u s-Soċjetà ta’ l-Informatika, li kienet responsabbli għat-tħejjija tax-xogħol tal-Kumitat dwar is-suġġett, addottat l-opinjoni tagħha fl-10 ta’ Mejju 2004. Ir-rapporteur kien is-Sur Simons.

Fil-sessjoni plenarja tiegħu Nru 409 (il-laqgħa tat-3 ta’ Ġunju 2004), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew addotta l-opinjoni li ġejja b’136 vot favur, 1 kontra u ħames astensjonijiet:

1. L-għanijiet u l-kontenut tal-proposta

1.1 L-għan tal-proposta huwa li tittejjeb il-frekwenza, il-kwalità u l-armonizzazzjoni tal-kontrolli skond il-leġiżlazzjoni soċjali fit-trasport fuq l-art, u b’hekk ikun hemm il-promozzjoni għall-osservanza. Ir-rispett ta’ dwan ir-regoli jiffavorixxi s-sigurtà fit-toroq u l-kompetizzjoni ġusta fit-trasport fuq l-art, kif ukoll huma ta’ benefiċċju għas-saħħa u s-sigurtà tas-sewwieqa.

1.2 Il-proposta tiddikkjara li n-numru ta’ kontrolli għandu jiżdied biex ikopri mill-inqas 3 % tal-ġranet maħduma mis-sewwieqa. Hija tagħmel ukoll dispożizzjonijiet għall-proċedura biex fil-futur jiżdied iktar il-persentaġġ minimu. Mill-inqas 30 % ta’ dawn il-kontrolli għandhom isiru fit-triq u mill-inqas 50 % minnhom fil-bini tal-kumpaniji.

1.3 Dawn il-miżuri għandhom itejjbu l-kwalità tal-kontrolli u jassiguraw li l-kontrolli huma armonizzati: il-kontenut tal-kontrolli għandu jkun suġġett għar-regoli tal-Komunità; għandu jkun ipprovdut taħriġ aħjar għall-ispetturi; il-kontrolli għandhom ikunu ta’ livell internazzjonali iktar ta’ spiss; il-kontrolli għandhom jiġu kkordinati fi ħdan kull Stat Membru; l-informazzjoni għandha tkun mqassma fost il-pajjiżi; il-klassifikazzjoni tar-riskji u tas-serjetà ta’ l-offiżi għandha tiġi armonizzata; u l-kumitat għandu jkun stabbilit mill-Kummissjoni biex jipprovdi l-istess interpretazzjoni tar-regoli u biex jippromwovi l-kwalità u l-armonizzazzjoni tal-kontrolli.

2. Kummenti ġenerali

2.1 Il-Kumitat jikkunsidra l-kontrolli tajbin bħala rabta essenzjali f’katina li tibda bl-adozzjoni ta’ leġiżlazzjoni tajba u tispiċċa b’pieni effettivi. Minħabba li bħalissa l-leġiżlazzjoni soċjali dwar it-trasport fuq l-art tinsab fi stat ta’ konfużjoni, kemm għar-regoli dwar is-sewqan kif ukoll għall-perjodu ta’ mistrieħ u dawk dwar it-tagħmir ta’ reġistrazzjoni (it-takografu) li qed jiġi effettwat, il-Kumitat jilqa’ l-passi għar-reviżjoni tar-regoli applikabbli għall-kontrolli.

2.2 Il-Kumitat japprova bis-sħiħ l-għanijiet tal-proposta tal-Kummissjoni. Dan japplika kemm għal infurzar aħjar u għall-armonizzazzjoni tar-regoli. Il-Kumitat jissottolinea li din l-armonizzazzjoni titlob interpretazzjoni mhux ambigwa tar-regoli u tal-qbil bejn l-Istati Membri dwar is-serjetà ta’ l-offiżi.

2.3 Minħabba li bħalissa l-frekwenza tal-kontrolli tvarja b’mod konsiderevoli minn Stat Membru għal ieħor, il-Kumitat jappoġġja l-proposta li mill-inqas 3 % tal-ġranet maħduma mis-sewwieqa għandom ikunu kkontrollati f’kull Stat Membru. Il-Kumitat jaf li din il-kondizzjoni minima tista’ twassal għal piż serju fuq il-makkinarju amministrattiv f’numru kbir ta’ Stati Membri, u speċjalment fl-Istati Membri l-ġodda. Il-Kumitat jinnota wkoll li skond ir-rapporti ta’ kull sentejn tal-Kummissjoni dwar il-kontrolli u s-sejbiet tagħhom, ħafna mill-Istati Membri ħadu żmien twil biex waslu li jirrispettaw il-kondizzjonijiet minimi taż-żmien preżenti dwar il-kontrolli. Għalhekk, huwa jaħseb li l-osservanza ta’ provvediment ġdid għandha tmur id f’id ma’ iżjed domandi mill-Istati Membri dwar il-kapaċitajiet tal-makkinarju tagħhom biex isiru l-kontrolli, inter alia sabiex jiġi skansat il-periklu msemmi iktar l-isfel f’punt 2.4. B’rabta ma’ dan, il-Kumitat jilqa’ t-tpoġġija ta’ takografi diġitali, li bihom huwa jaħseb li jista’ jgħin sew biex l-għan tal-proposta tad-dispożizzjoni tintlaħaq. Madankollu, minħabba li jidher li huwa virtwalment impossibbli li t-tagħmir jiġi introdott kullimkien sal-5 ta’ Awissu kif inhu stipulat fil-leġiżlazzjoni [1] relevanti l-Kumitat iħeġġeġ lill-Kummisjoni Ewropea biex ma ddumx ma tipproponi r-regoli ċari ta’ differiment sabiex jiġu evitati kontrolli inġusti u differenzi fl-interpretazzjoni bejn il-pajjiżi u sabiex l-industrija tkun taf f’hiex tinsab. Hemm ittra mill-Kummissarju Loyola de Palacio lill-Istati Membri dwar dan is-suġġett li hi ċara fiha nnifisha iżda li hi inadegwata minn perspettiva legali.

(1) Ir-Regolament 2135/98.

2.4 Il-Kumitat jaqbel mal-Kummissjoni li għandu jkun hemm iktar kontrolli fil-bini tal-kumpaniji milli fit-triq. Il-kontrolli fil-bini tal-kumpaniji jistgħu jkopru iktar punti, u jistgħu jipprovdu stampa ta' kemm kumpanijja b'mod ġenerali timxi skond ir-regoli. Min-naħa l-oħra, il-Kumitat jibża' li l-obligazzjoni li wieħed jikkontrolla ħafna ġranet tas-sewwieqa fil-bini tal-kumpaniji jwassal lill-uffiċċjali ta' l-ispezzjoni biex iżuru kumpaniji kbar, għax f'perjodu ta' żmien huma jistgħu jikkontrollaw iktar ġranet tas-sewwieqa hemmhekk milli f'kumpanijja żgħira. Minħabba f'hekk, il-Kumitat jikkunsidra l-figura ta' 50 % bħala għolja wisq. Sakemm l-Istati Membri japprovaw il-dispożizzjonijiet supplimentari dwar il-kapaċità tagħhom li jikkontrollaw in-numru minimu ta' karozzi, 40 % tkun figura iktar adegwata.

2.5 Il-Kumitat għandu dubji serji dwar l-effikaċja tal-kontrolli fit-triq fuq ċerti dispożizzjonijiet tal-ħin tax-xogħol. Id-Direttiva 2002/15/KE tippermetti derogazzjonijiet mill-ħin ta' xogħol massimu fil-ġimgħa, id-definizzjoni tal-ħin tax-xogħol jew tal-ħin li fih wieħed jista' jiġi msejjaħ jista' jvarja minn pajjiż għal ieħor, u "l-ħin ta' bil-lejl" mhuwiex l-istess għal kulħadd. Għalhekk, il-Kumitat jirrakomanda li l-kontrolli fit-triq fil-ħin tax-xogħol ma jiġux inklużi fl-Anness 1, Parti A. Minflok, il-Kummissjoni Ewropea jew il-kumitat li ġie propost fl-Artikolu 13 tad-direttiva jistgħu jingħataw ix-xogħol li jagħmlu studju dwar il-benefiċċju u l-prattiċità ta' dawn il-kontrolli. Il-Kumitat jaħseb ukoll li jagħmel sens li l-kontrolli fil-ġnub tat-toroq fuq sewwieqa li mhux ġejjin mill-UE li jsuqu l-vetturi rreġistrati fl-UE jinkludu l-kontroll biex isir magħruf jekk humiex fil-pussess tal-permess tas-sewwieqa meħtieġ skond ir-Regolament 881/92 (emendat).

2.6 Mill-perspettiva tal-kompetizzjoni, il-Kumitat japprova l-importanza ta' kontrolli newtrali u jappoġġja d-dispożizzjoni fil-proposta tal-Kummissjoni li tara li din in-newtralità hija assigurata.

2.7 Il-Kumitat jaħseb li l-figura ta' 3 % għall-kontrolli tista' tipprovdi stampa tajba ta' kemm il-kumpaniji tat-trasport jirrispettaw ir-regoli, u b'hekk dawk li ma jirrispettawhomx jinqabdu u jittellgħu l-qorti.

2.8 Il-Kumitat jilqa' d-dispożizzjonijiet fil-proposta tal-Kummissjoni li jindirizzaw kwistjonijiet ta' importanza kbira għas-sewwieqa internazzjonali tat-trasport fit-triq, jiġifieri spetturi mħarrġa sew, l-istess interpretazzjoni tar-regoli, il-klassifikazzjoni armonizzata tal-ksur tal-liġi skond is-severità tagħha, u l-possibilità li f'kull pajjiż ikun hemm struttura li wieħed jista' jirreferi għaliha f'każ ta' problemi.

3. **Kummenti speċifiċi**

3.1 *L-Artikolu 2(1)*

Minbarra l-kummenti ġenerali dwar il-kontrolli fit-triq fuq id-dispożizzjonijiet tal-ħin maħdum, il-Kumitat jinnota li l-ħinijiet maħduma minn ħaddiema li jistgħu jiċċaqalqu u li mhumiex sewwieqa, ħafna drabi mhumiex irreġistrati minn tekografu u li mhux neċessarjament jaqblu mal-ħinijiet maħduma mis-sewwieqa.

3.2 *L-Artikolu 9(3)*

Il-Kumitat jappoġġja l-idea bażika li sistema ta' pieni xierqa – li huwa jassumi li tkun mifruxa fl-UE – tneħħi l-vantaġġ li wieħed jieħu minn rabta fil-katina tat-trasport bħala riżultat ta' ksur tal-liġi. Fil-perspettiva tal-kumplikazzjonijiet ta' sistema bħal din, speċjalment għat-trasport internazzjonali, il-Kumitat xorta waħda jaħseb li ħafna drabi huwa s-sewwieq jew it-trasportatur li jkollu jħallas il-piena meta l-vantaġġ ikun meħud minn xi ħadd ieħor. Fil-perspettiva tal-Kumitat, jinqalgħu wkoll problemi legali konsiderevoli: meta sewwieq jaqbeż il-ħin tas-sewqan dan jista' jasal id-dar jew jieħu perjodu ta' mistrieħ kuljum fit-triq qrib id-dar jew ikun jista' jirkeb vapur minflok ikollu jistenna s-sigħat għal li jkun imiss. Fil-każ ta' qabel, l-unika wieħed li jista' japprofitta huwa s-sewwieq, iżda f'dan ta' l-aħħar, ir-rabtiet kollha fil-katina tat-trasport jistgħu japprofittaw. Il-bażi legali biex jiġi ppenalizzat in-negozjant li jibgħat u jirċievi l-merkanzija bil-bastimenti fil-każ ta' l-aħħar huwa madanakollu estremament dejjaq fil-perspettiva tal-Kumitat. Il-Kumitat jipprevedi oġġezzjonijiet maġġuri u l-possibilità ta' tfixkil lill-kompetizzjoni jekk l-Istati Membri huma kapaċi li japplikaw din l-idea bażika kif iqisu li hu adegwat. Għalhekk, huwa jirrakomanda li jintlaħaq qbil fuq iktar regoli ddettaljati tal-Komunità li jistipulaw is-sitwazzjonijiet li fihom il-pieni jistgħu jiġu imposti fuq partijiet terzi, bl-armonizzazzjoni ta' dawn il-pieni u bl-istandardizzazzjoni tax-xhieda meħtieġa għall-impożizzjoni ta' pieni bħal dawn.

3.3 *L-Artikolu 9(4)*

Hawnhekk, il-Kumitat għandu tliet oġġezzjonijiet:

— Il-ħin ta' sewqan ta' kuljum jista' jiġi faċilment maqbuż b'iktar minn 20 % minħabba ċirkostanzi li jmorru lil hinn mill-kontroll tas-sewwieq bħall-kjuwijiet, ix-xogħlijiet fit-toroq, l-inċidenti, eċċ. Il-marġini ta' 20 % għandu japplika f'każijiet fejn il-limitu huwa maqbuż b'mod repetittiv.

— Perjodi ta' mistrieħ ta' kuljum u ta' kull ġimgħa huma ddefiniti fil-proposta tal-Kummissjoni u meqjusa li huma ta' ċertu tul minimu. Minħabba li dawn huma definizzjonijiet, marġini mhuwiex possibbli. Il-Kummissjoni mhix konsistenti dwar din il-kwistjoni u għandha tispeċifika t-tul minimu għal perjodu ta' mistrieħ f'Artikolu separat, bħalma hemm fir-Regolament 3820/85.

— L-Artikolu 12 tar-Regolament 3820/85 jippermetti li r-regoli jiġu mgħawwġa f'ċirkostanzi speċjali. Ir-Regolament 2135/98 (takografu diġitali) joffri possibiltajiet limitati għar-reġistrazzjoni ta' każijiet bħal dawn. Id-Direttiva proposta għandha, fil-perspettiva tal-Kummissjoni, tikkunsidra dan b'mod espliċitu.

3.4 *L-Artikolu 16*

Minbarra l-kummenti ġenerali dwar il-kapaċitajiet ta' kontroll inadegwat tal-vetturi u d-dipendenza ta' ħafna Stati membri fuq it-tpoġġija tat-takografi diġitali f'ħafna mill-vetturi sabiex jiġi assigurat li n-numru minimu l-ġdid ta' kontrolli jiġi rrispettat, u minħabba l-ħafna inċertezzi dwar id-data ta' l-introduzzjoni tat-takografi diġitali, il-Kumitat jipproponi li l-persentaġġ minimu ta' 3 % mniżżel fil-proposta m'għandux jidħol fis-seħħ qabel sentejn wara l-introduzzjoni tat-takografi diġitali. Mill-bqija, il-Kumitat japprova d-data proposta (l-ewwel ta' Jannar 2006) sabiex l-Istati Membri jistgħu jippreparaw għall-armonizzazzjoni u l-koperazzjoni.

3.5 Il-Kumitat iħeġġeġ lill-Kummissjoni biex tinvolvi s-sħab soċjali fuq livell Ewropew fix-xogħol tal-Kumitat li hu jipproponi li joħloq.

4. **Sommarju u konklużjonijiet**

4.1 Il-Kumitat japprova bis-sħiħ l-għanijiet tal-proposta tal-Kummissjoni. Huwa jikkunsidra l-kontrolli tajbin bħala rabta essenzjali fil-katina li tibda bl-adozzjoni ta' leġiżlazzjoni tajba u li tispiċċa b'pieni effettivi. Il-Kumitat jaħseb li l-proposta hija aċċettabbli mill-parti l-kbira.

4.2 Madankollu, il-Kumitat jikkunsidra li wieħed għandu jagħti każ aħjar tal-kapaċità kurrenti tal-makkinarju ta' l-Istati Membri biex jagħmel l-kontrolli u tal-limiti imposti. Għalhekk, huwa jirrakkomanda li l-persentaġġ minimu ta' ġranet ta' xogħol ikkontrollati fil-bini tal-kumpaniji jiġi stabbilit li jkun ta' 40 % għal perjodu ta' transizzjoni.

4.3 Il-Kumitat jilqa' l-proposta tal-Kummissjoni li l-kontrolli jsiru fuq 3 % tal-ġranet tax-xogħol. Dan jista' jipprovdi stampa tajba ta' kemm il-kumpanijji jirrispettaw dawn ir-regoli b'mod ġenerali, u għalhekk jippermettu lil dawk li ma jirrispettawhomx li jinqabdu u jittellgħu l-qorti. Żieda oħra fil-persentaġġ ta' jiem ikkontrollati ma tkunx iktar neċessarja.

4.4 Il-Kumitat jappoġġja l-idea bażika ta' sistema ta' pieni xierqa li tneħħi l-vantaġġ meħud minn rabta fil-katina tat-trasport b'riżultat ta' ksur tal-liġi. Dawn il-pieni – mifruxa ma' l-UE – għandhom jipprovdu bażi legali adegwata biex jiġu kkastigati oħrajn minbarra s-sewwieq u/jew it-trasportatur.

4.5 Minħabba l-ħafna derogazzjonijiet nazzjonali u internazzjonali mid-dispożizzjonijiert tal-ħin tax-xogħol, il-Kumitat jirrakomanda li l-kontrolli fit-triq fil-ħin tax-xogħol ma jiġux inklużi fl-Anness 1, Parti A.

Il-Kumitat jaħseb li jkun jagħmel sens li l-kontrolli fit-triq jinkludu kontrolli biex isir magħruf jekk is-sewwieqa li mhux ġejjin mill-UE li jsuqu vetturi rreġistrati fl-UE humiex fil-pussess tal-permess tas-sewwieq meħtieġ.

Brussel, l-10 ta' Mejju 2004

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
R. BRIESCH